

ΟΧΟΗΛΙΑΣΤΗΣ

A yellow snake is coiled around a woman's legs. The woman is wearing a black dress and high heels. The snake's head is raised and its tongue is flicking out. The background is dark and moody.

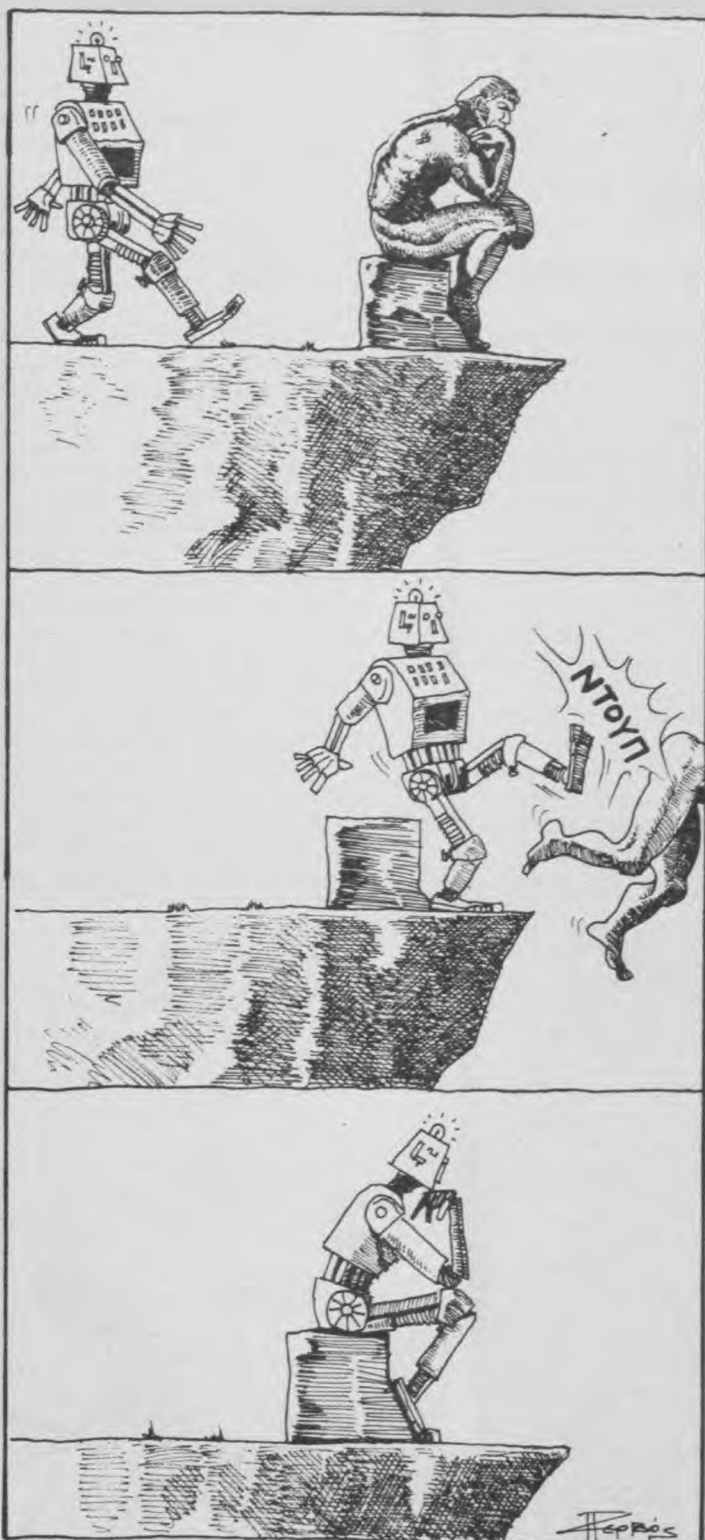
ΡΟΚ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΕΡΩΤΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ
ΑΖΙΖ ΝΕΣΙΝ

ΕΡΕΥΝΑ:

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΠΑΡΤΧΑ·Ι·ΝΤ

M

ετά από έναν κάπως προβληματικό Αύγουστο ο Σχολιαστής επανέρχεται πλήρης, ή μάλλον σχεδόν. Λείπει μόνον ο Μήτσος, ο οποίος ασφαλώς κάπου υγιαίνει για να επιστρέψει δριμύτερος.

Οι θεαματικές χειρονομίες των κ.κ. Μητσοτάκη και Στεφανόπουλου δεν αποτελούν βέβαια λόγο να ξεχαστεί η γιγάντεια πάλη του λαού της Ν. Αφρικής που έχει φτάσει να κλονίσει το καθεστώς του απαρτχάιντ. Ούτε βέβαια η ανάμειξη του ελληνικού στοιχείου σ' αυτό το καθεστώς και η «άψογος στάση» της ελληνικής κυβέρνησης στους διεθνείς οργανισμούς.

Αλλά και στη γειτονική Τουρκία, όπου ως γνωστόν δεν ευδοκιμεί ο καφές ούτε η δημοκρατία, κάποιοι διανοούμενοι αποφασίζουν να κάνουν τη διαμαρτυρία τους όσο μπορούν πιο αισθητή. Ο Σχολιαστής ζήτησε από τον Αζίζ Νεσίν να περιγράψει ο ίδιος την κατάσταση στην πατρίδα του που πέρασε πρόσφατα από το στρατιωτικό νόμο στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Το AIDS δεν είναι μια επιδημία με την ιατρική έννοια του όρου, όσο μια επίκτητη απώλεια ανοσίας απέναντι σ' έναν εισαγόμενο νεοσυντηρητισμό με σαφείς ρατσιστικές αιχμές προς όσους επιμένουν να είναι διαφορετικοί. Αν δεν έχετε ήδη πειστεί γι' αυτό, θα σας πείσει σίγουρα ο Παν. Παν.

Το διήμερο φεστιβάλ ροκ της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας είναι πια παλιό για να αποτελέσει είδηση. Η επικαιρότητα όμως του ροκ δεν εξαντλείται από τις περιγραφές και τις υστερίες του αθηναϊκού τύπου. Η συζήτηση για το φεστιβάλ είναι τελικά συζήτηση για το ροκ που -παρά τις δυσκολίες- δεν πειράζει καθόλου να αρχίσει. Το αντίθετο μάλιστα...

Σ.

Ο κακο- πληροφορημένος Λαλιώτης

Σε μια νέα προσπάθεια εντυπωσιασμού της κοινής γνώμης και χωρίς ουσιαστικά να προκληθεί από πουθενά ο κυβερνητικός εκπρόσωπος, στις 19 Αυγούστου προέβη σε συνολική τοποθέτηση για τη Νοτιο-Αφρικανική κρίση. Έτσι με τα επιχειρήματα και την «αλήθεια» των υπηρεσιών του ΥΠ. ΕΞ, ο κ. Λαλιώτης, πρόλαβε τις τυχόν αμφισβητήσεις προς τη «συνεπή» αντιρατσιστική γραμμή της κυβέρνησής του. Αλλά οι σύμβουλοί του.. τον εξέθεσαν.

Διότι ενώ ισχυρίζεται, στην ασυνήθιστα μακροσκελή δήλωσή του, ότι η ελληνική πολιτική:

1. «Αποθαρρύνει κάθε είδους συνεργασία με τη Ν. Αφρική»

2. «Αποκλείει κάθε συνεργασία μαζί της στον αμυντικό τομέα»

3. Δεν είναι αντίθετη στην απειλή ή επιβολή οικονομικών ή άλλης φύσεως κυρώσεων»

και 4. «Ανακάλεσε τον Έλληνα πρεσβευτή».

Εάν μελετήσει τα πρακτικά των γενικών συνελεύσεων του Ο.Η.Ε. θα αντιληφθεί την... «γκάφα» του.

Έτσι πέρα απ' την απάντηση ουσίας που θα βρει σε άλλες σελίδες του παρόντος τεύχους του Σχολιαστή, υπάρχει και η στάση της ελληνικής κυβέρνησης, (απ' το Δεκέμβριο του 1981) στον Ο.Η.Ε., που τον διαψεύδει.

36/172 — 18/12/81 Α: στο σκεπτικό καταγγελίας της Ν. Αφρικής: η Ελλάδα ΑΠΕΧΕΙ!

36/172 — 18/12/81 Δ: Για τις κυρώσεις κατά της Ν. Αφρικής: η Ελλάδα ψηφίζει ΚΑΤΑ!

36/172 — 18/12/81 Ε: Για την απαγόρευση κάθε στρατιωτικής και πυρηνικής συνεργασίας: η Ελλάδα ψηφίζει ΚΑΤΑ!

36/172 — 18/12/81 Γ: Για το OIL EMBARGO: ΑΠΕΧΕΙ!

36/172 — 18/12/81 Μ: Για την καταγγελία των σχέσεων Ν. Αφρικής - Ισραήλ: ΑΠΕΧΕΙ!

38/39 — 20/12/83 Α: Για την κατάσταση στη Ν. Αφρική: η Ελλάδα ΑΠΕΧΕΙ!

38/39 — 20/12/83 Β: Για δράση κατά του Apartheid: ΑΠΕΧΕΙ!

38/39 — 20/12/83 Δ: Για τις κυρώσεις κατά της Ν.Α.: ΑΠΕΧΕΙ!

38/39 — 20/12/83 Γ: Για τη διακοπή της στρατιωτικής και πυρηνικής συνεργασίας: ΑΠΕΧΕΙ!

38/39 — 20/12/83 Ι: Για το OIL EMBARGO: ΑΠΕΧΕΙ!

Και φτάνουμε στο τέλος του '84, (πιο πρόσφατα στοιχεία δεν υπήρχαν στο γραφείο του Ο.Η.Ε.).

39/19 — 23/11/84: Γενικό ντοκουμέντο για την κατάσταση στη Ν.Α. και τον πόλεμο της Ναμίμπια και για οικονομικά και διπλωματικά μέτρα, oil embargo και arms embargo εναντίον του καθεστώτος Botha, μετά το ψευδοσύνταγμα του.

Κατά ψηφίζουν μόνο οι ΗΠΑ ενώ ΑΠΕΧΟΥΝ και οι εξής χώρες του

«πολιτισμένου κόσμου»:

Αυστραλία, Αυστρία, Βέλγιο, Καναδάς, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία Ο. Δ. Γερμανίας, ΕΛΛΑΔΑ, Ισλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Ιαπωνία, Λουξεμβούργο, Μαλάουι, Ολλανδία, Νέα Ζηλανδία, Νορβηγία, Πορτογαλία, Ισπανία, Ζουαζιλάνδη, Σουηδία, Μ. Βρετανία.

Το τελικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

ΥΠΕΡ: 121 — ΚΑΤΑ: 1 — ΑΠΟΧΕΣ: 23

Κατά τα άλλα, κύριε Λαλιώτη, σας είπαν ότι δεν είμαστε αντίθετοι στην επιβολή μέτρων ή στα embargo όπλων και πετρελαίου, όσο για τα ψηφίσματα του ΟΗΕ... «τα γράφουμε». Και μετά λέγαμε για τις «διαψεύσεις» Μαρούδα...

Δ.Τ.

Ο αλητο- τουρίστας...

Στο τεύχος 25 (Απρίλιος '85) είχαμε ασχοληθεί εκτενώς, με την υπόθεση του Άγγλου, συντηρητικού ευρωβουλευτή Richard Cottrell. Γράφαμε, πως η «φλόγερή επιθυμία του» να επισκεφθεί τους απριλιανούς στον Κορυδαλλό, θα 'ταν το ξεχείλισμα του ποτηριού. Φιλότουρκος, παπαδοπουλικός, Le Pen-ικός αυτός ο τύπος θα 'πρεπε να χαρακτηριστεί ανεπιθύμητος στη χώρα μας.

Αντίθετα, στις 21 Αυγούστου έφτασε στο αεροδρόμιο Αθηνών και με τη βοήθεια του Γιάγκου Πεσμαζόγλου αντιπαρήλθε το πρόβλημα που έθετε η «τουρκο-κυπριακή» σφραγίδα του διαβατηρίου του.

Επειδή, εκτός των άλλων, απειλεί

να καταφύγει σε διεθνείς οργανισμούς, αν δεν του επιτραπεί η συνάντησή του με τον Παπαδόπουλο, τότε δεν αρκεί απλώς να δυσφορούμε... Το διπλωματικό σαβουάρ-βιβρ, έχει κι αυτό όρια.

Ξέρετε πού διάλεξε να μείνει στην Αθήνα ο Cottrell; Πού αλλού, στο Κάραβελ...

Δ.Τ.

ΕΘΝΟ... Χριστιανική

Περίπου 600 σπίτια, ομολογουμένως όμορφα, μένουν απούλητα, στους νέους, υπερσύγχρονους οικισμούς της ΕΘΝΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ στην Ξάνθη και Κομοτηνή. Με μια μεγάλη καμπάνια καλούμαστε, απ' τις σελίδες του Τύπου, να βρούμε «μαζί τη λύση».

Λύση συμφέρουσα, αφού η εταιρία ανήκει στο Δημόσιο, και άρα προσφέρει μεγάλες ευκολίες, όπως διαφημίζεται.

Όμως απευθυνόμενοι τηλεφωνικά στα γραφεία της, στην Κομοτηνή και την Ξάνθη, μάθαμε πως για να «να διαλέξουμε το σπίτι μας» απαιτείται και πιστοποιητικό ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ, του δήμου ή της κοινότητας.

Επειδή είμαστε καχύποπτοι, ρωτήσαμε σε μερικούς δήμους της Αττικής για ένα τέτοιο πιστοποιητικό. Πρώτη φορά το άκουγαν. «Συνήθως επαρκεί ένα πιστοποιητικό δημοτολογίου...» μας είπαν. «Κάντε ειδική αίτηση και βλέπουμε». Αντίθετα στους Δήμους Κομοτηνής και Ξάνθης τέτοια πιστοποιητικά... τα ήξεραν.

Η «λεπτομέρεια» είναι ότι οι «εναπλό πιστοποιητικό του δήμου δε γρά-

φεται... το ΘΡΗΣΚΕΥΜΑ!

Γιατί δεν αρκούν στην ΕΘΝΟ-ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ το δελτίο ταυτότητας, το πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, η βεβαίωση «πρώτης κατοικίας» και η αποδείξη του Δανείου (εάν υπάρχει δάνειο);

Επειδή έχουμε βγάλει «κακό όνομα» με τα μειονοτικά προβλήματα στη Θράκη, δε θα 'ταν σκόπιμο και πριν κριθούμε εκ νέου «αντεθνικοί», να μας λύσουν αυτή την απορία; Ή μήπως θα μας παραπέμψουν στην αρμόδια υπηρεσία της ΚΥΠ;

Υ.Γ. Μια ακόμα υποψία. Πόσα και σε ποιους εγκρίνονται τα στεγαστικά δάνεια στη Θράκη; Και τι είδους πιστοποιητικά ελέγχονται;

Δ.Τ.

Embargo, κατ' εξακολούθησιν

Όταν η ελληνική κυβέρνηση δεν ευθυγραμμίστηκε με τη Ρηγκανική, στο χειρισμό της αεροπειρατίας του Boeing της TWA, τότε οι Αμερικάνοι εκδίδοντας την περίφημη «ταξιδιωτική οδηγία» αναστάτωσαν... τον τουριστικό μας κόσμο. Κατ' επέκταση ο εκβιασμός έπληττε την εθνική μας οικονομία. Έτσι ο κ. Σκουλάς μαζί με τον τουριστικό κόσμο, επέδραμαν προς άρση των παρεξηγήσεων στις Η.Π.Α. Τέλος καλό αλλά θα υπάρξουν επιπτώσεις στο ισοζύγιο του 1985...

Όταν η τουρκική κυβέρνηση θέλοντας να προστατεύσει και να «αναπτύξει» τη δική της ναυτιλία δήλωνε (ημιέπισημα) πως θα κόψει τους ναύλους προς τα ελληνικών συμφερόντων πλοία, εμείς αντιδράσαμε. Μεταξύ των επιχειρημάτων και το εξής: «Έχετε υπόψη σας ότι απ' τα σύνορα διακινούνται τουρίστες ξένοι και Έλληνες, της τάξεως των 210.000.000 δολαρίων, προσέχτε διότι εκδίδουμε ταξιδιωτική οδηγία...» Και αν σκεφτούμε ότι η Τουρκία διαθέτει το δικαίωμα να «ενθαρρύνει» τη ναυτιλία της σε βάρος του ελληνικού κεφάλαιου, επειδή (για πολιτικούς λόγους) η Ελλάδα δεν έχει δεχτεί με την ΕΟΚική συμφωνία σύνδεσης με την Τουρκία, τότε καταλαβαίνουμε ότι πρόκειται για απλές μπίζνες και ανταγωνισμούς.

Βέβαια οι ανταγωνισμοί του κεφά-

λαιου κάθε άλλο παρά ακίνδυνοι είναι. Αλλά αυτή η ιστορία με τα προβλήματα της καπιταλιστικής ανάπτυξης στην περιοχή ως τότε θα λογαριάζονται απ' όλους (σχεδόν) ως εθνικά; Προς τι οι λεονταρισμοί;

Αφού η γραφειοκρατία της ΕΟΚ θα βρει τη λύση... όχι φυσικά υπέρ κάποιων αδίστακτων εθνικών συμφερόντων, ούτε για το καλό του ευρωπαϊκού προλεταριάτου. Εμείς αντιμετωπίζουμε το μόνιμο embargo του σοσιαλισμού...

Δ.Τ.

Δια της μεθόδου των ινστιτούτων

Και ενώ θα περίμενε κανείς από τους διανοούμενους να ανθίστανται στους κρατικούς εναγκαλισμούς διαφυλάσσοντας την «αυτονομία» τους και την κριτική τους στάση, συμβαίνει το αντίθετο.

Στις δύο περιπτώσεις που παρουσιάζουμε, τιτλούχοι, πανεπιστημιακοί, δημοσιογραφικές αυθεντίες και άλλοι (επιστήμονες πάντα) συνωστίζονται στην υπηρεσία του κράτους. Στην πρώτη πιέζουν αναπτύσσοντας επιστημονική πρωτοβουλία και συστήνοντας, υπό την νομική μορφή αστικής εταιρίας το ΕΛ.Ι.Δ.Σ.Ε. (Ελληνικό ινστιτούτο διεθνών και στρατηγικών ερευνών), να προωθηθεί το «καθυστερούμενο» αντίστοιχο Κρατικό Ινστιτούτο! Πράγματι οι ίδιοι άνθρωποι στους οποίους είχε «ανατεθεί» η ευθύνη της δημιουργίας του πρώτου Ινστιτούτου πολεμικών τεχνών... (βλέπε Σχολιαστή τ. 26) «συνδικαλιζούνται».

Στη δεύτερη περίπτωση, λύνουμε ταυτόχρονα και ένα παλιό «μυστήριο». Δηλαδή, εδώ το κράτος μόνο του εμφανίζεται δια μέσου ινστιτούτου χωρίς αίτημα απ' την «επιστημονική πρωτοβουλία». Πρόκειται για το Υπουργείο Εξωτερικών που εμφανίζει την πολιτική του στους «ευαίσθητους τομείς» δια του αινιγματικού ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ.

Έτσι «επιστημονοποιώντας» την κρατική άποψη και υπό την «αντικειμενική» μορφή των ακαδημαϊκών αναλύσεων, εκδίδει πολυτελή φυλλάδια με ΟΛΗ τη «γραμμή» στα θέματα Τουρκίας, ΝΑΤΟ, μειονοτήτων, αμε-

ρικάνικης βοήθειας και την εγχρωμη εφημερίδα «SPOT LIGHT». Οι εκδόσεις είναι ξενόγλωσσες, άσπογες, «πολιτισμένες» αλλά άγνωστου αποδέκτη.

Προτού ασχοληθεί κανείς με την ουσία των απόψεων του «ινστιτούτου», δε θα 'πρεπε να ξέρει έστω και τον «υπεύθυνο σύμφωνα με το νόμο»; Μήπως είναι και αυτός απόρρητος;

Το ΕΛΙΣΔΕ, το Ι.Χ. ινστιτούτο, υποτίθεται πως έχει γραφεία, τηλέφωνο και εγγράφει μέλη αν και στο άρθρο 10 του καταστατικού του προβλέπει για την αποδοχή του νέου μέλους πρόταση από τουλάχιστον 2 ιδρυτικά!

Αυτό το άλλο, το «κρυφό ινστιτούτο» δε θα 'πρεπε να ξέρουμε αν ανήκει στην ευθύνη του κ. Παπούλια ή είναι προσωπική «επιτυχία» του κ. Κωνσ.

Όχι τίποτα άλλο, αλλά επειδή ζητούν επιμόνως το πληροφοριακό υλικό οι ενώσεις των δημοσιογράφων και δεν το βρίσκουν...

Δ.Τ.

Η ιδιοκτησία είναι κλοπή;

Αυτή την εποχή βρίσκεται σε εξέλιξη ένας μεγαλειώδης εκβιασμός από μέρους της πολυπληθούς κατηγορίας των ιδιοκτητών στέγης. Και μη νομίζετε ότι έχουμε να κάνουμε με το

μεγάλο κεφάλαιο ή τις πολυεθνικές. Τουναντίον, οι τρεις στους πέντε (3:5) Αθηναίους κατέχουν το σύνολο των σπιτιών της πόλης. Αυτό σημαίνει, ότι το υπόλοιπο 40% του πληθυσμού ΝΟΙΚΙΑΖΕΙ σπίτια και μάλιστα από μικρο-ιδιοκτήτες. Δηλαδή αντιμετωπίζουμε μια διαμάχη μερίδων με παραπλήσια κοινωνική και οικονομική θέση. Όμως κάτω απ' την επιρροή των «συνδικαλιστικών οργανώσεων» δημιουργείται ένα αδιάσπαστο αντιδραστικό μπλοκ (του συνόλου των ιδιοκτητών) με τελικό θύμα τους ενοικιαστές. Επειδή δεν είναι δυνατό σ' ένα πρόβλημα, με τις διαστάσεις του σημερινού, όλοι να 'χουν δίκιο, πρέπει να διαλέξουμε με ποιανού το μέρος είμαστε.

Ανεπιφύλακτα δεν είμαστε με το δικό της ψεύτικης απόδειξης, των 20.000 το υπόγειο δωμάτιο, της έξωσής κ.λπ. Έτσι σ' αυτούς τους εκβιασμούς για νέα νομοθετική προστασία της ιδιοκτησίας... τασσόμαστε με τους Σκουώτερς και τους Κράκερς. Μας εμπνέει το Λονδίνο, το Βερολίνο και το Άμστερνταμ και κυρίως θυμόμαστε όταν το βασικό κοινωνικό αγαθό της στέγης γίνεται είδος πολυτελείας στο βωμό του αθηναϊκού ονείρου αρκετών, να γίνουν εισοδήμα-
τιες...

Ανεργία και βασικός των 30.000 μηνιαίως, θα 'ναι η «υλική βάση» για να τιμωρηθεί η ιδιοκτησία και ο ανίκανος νομοθέτης των «μη προνομιούχων». Υπάρχουν χιλιάδες κενά σπίτια, εντοπίστε τα...

Δ.Τ.

■ Υπάρχει μια διάχυτη εντύπωση πως η φετεινή καταστροφή των δασών είχε (ασυνήθιστα) μεγάλη διάρκεια... που οφείλεται στο «επιβραδυντικό υγρό»! Διαφορετικά όλα θα 'χαν τελειώσει γρηγορότερα...

■ Στο Δελτίο της «Ένωσης αλληλεγγύης μεταξύ των λαών Ελλάδας και Τουρκίας» (16 Αυγούστου) διαβάζουμε ανάμεσα σε πολλές άλλες πληροφορίες και τα εξής:

—Στις 28.7.85 ο Οζάλ «έριξε κι αυτός μια φτυαριά ταϊμέντο» στα θεμέλια της 4ης μονάδας σιδηρών κατασκευών της Τουρκίας, στην πόλη Σι-

βάλ. Την πρώτη φτυαριά είχε ρίξει ο Ερμπακάν το 1973 και τη δεύτερη ο Τουρκές το 1976...

—Οι πυρκαγιές στα δάση της Τουρκίας αυξήθηκαν φέτος 70%.

—Οι εξαγωγές της Τουρκίας προς την Ελλάδα αυξήθηκαν κατά 68% έναντι του περασμένου χρόνου.

—Μετά την απαγόρευση της διδασκαλίας της θεωρίας του Λαβρίνου στα τουρκικά σχολεία, το βιβλίο του: «η εξέλιξη των ειδών» έγινε μπεστ-σέλλερ στα βιβλιοπωλεία.

Και οι γείτονες υποφέρουν λίγο πολύ... απ' τα ίδια πράγματα. Όσοι θέλετε ολόκληρο το «Δελτίο», με

περισσότερες πληροφορίες απ' τον τουρκικό τύπο, τηλεφωνήστε στο 3625821.

■ Οι αλλαγές στα οικονομικά υπουργεία έχουν σχολιαστεί με ποικίλους τρόπους. Υπάρχει όμως και η άποψη πως για όλα φταιει εκείνη η αναχρονιστική προσωπικότητα που ο Τύπος είχε κολλήσει στον κ. Αρσένη: Πού Τσάρος πια...

■ Πολλοί έσπευσαν να κακολογήσουν τον Ανδρέα Παπανδρέου που εισήγαγε τη «θεατρική χειρονομία» (ή απλούστερα τον αιφνιδιασμό) στην

πολιτική σκηνή. Να όμως που ακόμα κι ο άσπονδος εχθρός του Κωνσταντίνος Μητσοτάκης ακολούθησε τα χνάρια του. Επιτυχημένη συνταγή;

■ Οι εξελίξεις στη Νέα Δημοκρατία έχουν και τούτη την ενδιαφέρουσα πτυχή: αν όλα πάνε καλά και το κόμμα της Δεξιάς διασπαστεί δε θα 'ναι μιας πρώτης τάξεως ευκαιρία να καθιερωθεί επιτέλους το εκλογικό σύστημα της απλής αναλογικής;

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΑΦΕΝΤΙΚΟ

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

ΣΑΚΗΣ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ

Η Κακή Συνείδηση της Προοδευτικής Διανόησης

ΕΙΝΑΙ ΙΣΩΣ η πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια που ο θάνατος ενός πνευματικού ανθρώπου προκάλεσε τέτοια πανελλήνια συγκίνηση. Και βέβαια ο τόνος δόθηκε απ' τα πολυσέλιδα αφιερώματα στον τύπο και τις αλληπαλλήλες δηλώσεις κομματικών αρχηγών και παραγόντων. Μέχρι και μορφωτικό ίδρυμα στη μνήμη του πρόλαβαν να αναγγείλουν την επαύριο του θανάτου του.

Όμως ο Σάκης Καραγιώργας δεν ήταν, ούτε μπορεί τώρα να γίνει έτσι απλά, το σύμβολο ή το πρότυπο των Ελλήνων προοδευτικών διανοούμενων, όπως επιχειρείται να εμφανιστεί μετά θάνατον. Αυτό που τον χαρακτήριζε ήταν η πράξη, και με την πράξη του ήρθε επανειλημμένα σε αντίθεση και ρήξη όχι μόνο με τη δικτατορία, ή τη μεταπολιτευτική συντηρητική τάξη πραγμάτων, αλλά και με τις κυρίαρχες θέσεις και στάσεις της επώνυμης προοδευτικής διανόησης.

Ας θυμηθούμε μερικά παραδείγματα:

Στη δικτατορία:

Και μόνο το γεγονός ότι πιάστηκε έτοιμος να τοποθετήσει ο ίδιος βόμβες και όχι απλώς να συμμετέχει σε μια οργάνωση που κάποια άλλα μέλη της έκαναν ενεργή αντίσταση, σημαίνει πολλά. Αυτό βέβαια είναι γνωστό. Εκείνο που ίσως είναι λιγότερο γνωστό είναι ότι ο Καραγιώργας αρνήθηκε να κάνει αίτηση αναίρεσης της καταδίκης του. Κι όμως ήταν μια περίοδος που οι περισσότεροι επιχειρούσαν να εκμεταλλευτούν τα «ανοίγματα» της χούντας και πάντως χρησιμοποιούσαν κάθε νομικό πάτημα για να την πολεμήσουν. Ο Καραγιώργας δε δέχτηκε να μπει στη λογική αυτή που θεωρούσε ότι νομιμοποιεί τη δικτατορία και αποτελεί ένα είδος «διαλόγου» μαζί της.

Μετά τη δικτατορία:

Όταν τον Οκτώβριο του 1976 έγινε στο Εφετείο η δίκη των βασανιστών της Ασφάλειας Προαστείων ο Καραγιώργας αρνήθηκε να καταθέσει. Και όταν «προσήχθη βιαίως» στο δικαστήριο, εξήγησε ότι αρνείται να μπει σε μια διαδικασία που έχει μετατρέψει το πρόβλημα της εξάρθρωσης των χουντικών μηχανισμών σε μια προσωπική αντιδικία βασανιστών και βασανισθέντων. Θυμίζουμε ότι ενώ το σύνολο της Αριστεράς συμεριζόταν αυτή την άποψη, ελαχιστοί είχαν δύναμη να τη φτάσουν στα όριά της, όπως ο Καραγιώργας. Και βέβαια οι λόγοι ήταν πολλοί. Ήταν μια περίοδος που οι δικές ήταν πολλές. Ήταν μια περίοδος που οι δικές αυτές αποτελούσαν ένα δημόσιο βήμα πολύ ισχυρότερο απ' τα ισχνά κανάλια του τύπου, και η πρόσβαση στο ραδιόφωνο και την τηλεόραση ήταν πολλαπλά ελεγχόμενη. Όμως κοιτάζοντας την περίοδο αυτή εκ των υστέρων δεν είναι δυνατό να μη δει κανείς την ευθύνη της Αριστεράς για την ελάχιστη αποφασιστική της στάση στο θέμα της αποχουντοποίησης.

Το Πανεπιστήμιο:

Πολλά λέχθηκαν και γράφθηκαν για την επιστημονική αξία του έργου του. Δεν είναι κάτι που εμείς μπορούμε να αποτιμήσουμε. Πάντως δεν ήταν τόσο αυτό που τον ξεχώριζε σαν πανεπιστημιακό δάσκαλο, όσο η αντίληψή του για τη διάρθρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας, η αντίθεσή του στην καθηγητική συντεχνία, ο τρόπος διδασκαλίας. Δε δίστασε, όταν το έκρινε απαραίτητο, να συνεργαστεί με τους φοιτητές εις βάρος των στενών συμφερόντων της «έδρας». Και βέβαια, εισέπραξε λιβελλούς αντιστοιχείς σε μέγεθος με τους σημερινούς λιβανωτούς.

Η διαγραφή απ' το ΠΑΣΟΚ:

Γράφτηκε, αν και κάπως ωραιοποιημένο, το χρονικό των γεγονότων που οδήγησαν στη διαγραφή του από το ΠΑΣΟΚ. Εκείνο που θέλουμε να τονίσουμε είναι ότι με την κατοπινή του στάση αρνήθηκε τις δυο «εύκολες» εκδοχές που ακολούθησαν οι περισσότεροι απ' τους συντρόφους του που είχαν την ίδια τύχη. Καταρχήν δε θέλησε να εκμεταλλευτεί την αντίθεσή του αυτή εμφανιζόμενος ως το «αντίπαλο δέος» ή έστω η άλλη λύση στο χώρο του σοσιαλισμού. Και, δεύτερο, όταν το 1981 το ΠΑΣΟΚ κέρδισε τις εκλογές ο Καραγιώργας δεν ανέστειλε τις διαφωνίες του και αρνήθηκε κατ' επανάληψη να αναλάβει κυβερνητικές ευθύνες. Όλο αυτό το διάστημα προτίμησε η πολιτική του δραστηριότητα να περιοριστεί στη «μικροκλίμακα» του πανεπιστημίου και τη διεργασία της ανένταχτης αριστεράς.

Οι νεορθόδοξοι:

Το ίδρυμα Φορντ:

Ίσως η λιγότερο γνωστή και πάντως μη μνημονεύσιμη δημόσια ενέργεια του Σάκη Καραγιώργα ήταν η επιστροφή της χορηγίας του ιδρύματος Φορντ. Για όσους δεν ξέρουν και όσους δε θέλουν να θυμούνται σημειώνουμε ότι οι χορηγίες Φορντ δίνονταν απ' το 1958 σε πρόσωπα και οργανισμούς που «το *μνηστή* *στάθμη* δημιουργικό τους έργο συντελεί στην εδραίωση των ανθρωπίνων αξιών και της προόδου». (Ανακοίνωση του ίδιου του Ιδρύματος — Καθημερινή 4.6.75). Κατά τη διάρκεια της δικτατορίας δόθηκαν χορηγίες σε πολλούς ανθρώπους και ομάδες της προοδευτικής αντιδικτατορικής πνευματικής κίνησης. Ο πειρασμός της βοήθειας να τελειώσει ένα έργο, η πίστη ότι η αποδοχή αυτή δεν αλλοιώνει την ουσία της προσφοράς, οι δύσκολες συνθήκες της δικτατορίας που είχαν οδήγησει και σε οικονομικό αποκλεισμό των προοδευτικών δημιουργών, οδήγησαν τους περισσότερους να αποδεχτούν την προσφορά. Οι σχέσεις του Ιδρύματος με την αμερικανική πολιτική, ο ρόλος του σε διεθνή κλίμακα συσκοτίστηκαν, έμειναν σε δεύτερη μοίρα. Είναι μια στιγμή της πρόσφατης ιστορίας των Ελλήνων πνευματικών δημιουργών που σφράγισε την πορεία τους. Ο Καραγιώργας είναι ο μόνος (με την εξαίρεση του ποιητή Μανόλη Αναγνωστάκη) που επέστρεψε τη χορηγία που του είχε προσφερθεί για τη χρηματοδότηση της έρευνας «Οικονομική πολιτική της ελληνικής στρατιωτικής δικτατορίας και οι συνέπειές της».

Αν λοιπόν ο Σάκης Καραγιώργας ξεχωρίζει ανάμεσα στους προοδευτικούς διανοούμενους της γενιάς του δεν είναι ούτε για την επιστημονική του υπεροχή ούτε γιατί ήταν το «σύμβολο» και το «πρότυπο» τους, αλλά γιατί ήξερε να ακολουθεί τα πιστεύω του μέχρι τα «άκρα», μέχρι δηλαδή την πρακτική τους εφαρμογή.

Δ. Ψαρράς

Η «Αλλαγή» και το κράτος

Μπροστά στη δεύτερη τετραετία

Τα ασφυκτικά όρια
μιας «πλήρως αυτοδύναμης» κυβέρνησης

Οι πολιτικές εξελίξεις που ολοκληρώθηκαν με τις εκλογές του περασμένου Ιουνίου εξασφάλισαν στο ΠΑΣΟΚ τον πλήρη έλεγχο των κέντρων άσκησης της «τρέχουσας πολιτικής»: Αυτοδύναμη κοινοβουλευτική πλειοψηφία, με παράλληλο περιορισμό των εξουσιών της προεδρίας μετά την απομάκρυνση του Καραμανλή.

Εντούτοις, παρά την «πλήρη αυτοδυναμία» της κυβέρνησης, ή μάλλον χάρη σ' αυτήν, γίνονται σήμερα περισσότερο φανερά παρά ποτέ τα ασφυκτικά περιοριστικά όρια μέσα στα οποία υποχρεώνεται να κινηθεί η κυβερνητική πολιτική: Τα όρια που θέτει η συνέχεια του (καπιταλιστικού) «κράτους δικαίου» (που εγκαινίασε η μεταπολίτευση του '74) και που το ΠΑΣΟΚ επιχειρεί μιν να μετασχηματίσει, χωρίς όμως να αμφισβητεί εκείνα τα χαρακτηριστικά του, που ακριβώς συμπυκνώνουν τις αστικές σχέσεις εξουσίας¹. Τα όρια επιπλέον που θέτουν οι οικονομικές (καπιταλιστικές) σχέσεις εξουσίας, ιδιαίτερα στη σημερινή «περιοριστική» συγκυρία της κρίσης.

Το «πλήρως αυτοδύναμο» ΠΑΣΟΚ χαρακτηρίζεται λοιπόν σήμερα από μια διπλή αναποτελεσματικότητα:

1. Να πείσει ότι μπορεί να προωθήσει την πολιτική στρατηγική του, το «σοσιαλιστικό μετασχηματισμό».

2. Να επιδείξει μια αποτελεσματική κυβερνητική λειτουργία και να σταθεροποιήσει την οικονομία.

Η διπλή αναποτελεσματικότητα της κυβέρνησης είναι πρώτα απ' όλα προφανής σε ορισμένους από εκείνους που, όπως οι ίδιοι ομολογούν, το 1981 είχαν αυταπάτες: «Έτσι, λοιπόν, ξεκινάμε πλησιίστιοι για τη δεύτερη τετραετία, χωρίς οράματα, χωρίς περιττές και μηδέποτε ικανοποιούμενες υποσχέσεις, χωρίς τελοσπάντων αυταπάτες (...) Το 1985, δεν ξεκινά όπως ξεκίνησε το 1981» (Αντί, 2-8-85).

Όμως και η ίδια η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ φαίνεται να αντιλαμβάνεται ότι δεν έχει ακόμα κριθεί η υλοποίηση των στόχων της, τόσο των άμεσων, όσο και εκείνων που, υποτίθεται, προωθούν την πολιτική της στρατηγική:

«Στον κρατικό μηχανισμό πρέπει να δημιουργήσουμε μια διοίκηση αποτελεσματική στην υπηρεσία

του πολίτη (...) Η οικονομική πολιτική σταθεροποίησης, όσο πετυχημένη κι αν είναι, δε φέρνει το σοσιαλισμό. Η μετάβαση στο σοσιαλισμό περνάει μέσα από διαρθρωτικές αλλαγές που προγραμματίζουμε (...) Ο αγώνας δρόμου πάνω στον οποίο θα κριθούμε είναι η έγκαιρη απόδοση των νέων θεσμών που εγκαινιάζουμε»².

Το αδιέξοδο της αντιπολίτευσης
και της κομμουνιστικής Αριστεράς

Το ΠΑΣΟΚ καταφέρνει εντούτοις σήμερα να ηγεμονεύει σχετικά άνετα στην πολιτική σκηνή γιατί οι πολιτικοί του αντίπαλοι, η Δεξιά αλλά και τα δύο Κ.Κ., διέρχονται μια πρωτοφανή κρίση πολιτικής.

Οι εκλογικές αναμετρήσεις από το 1981 μέχρι σήμερα έδειξαν ότι η πολιτική στρατηγική της Δεξιάς παραμένει κατά τέτοιο τρόπο μειοψηφική στα εργατικά και αγροτικά στρώματα³, ώστε να μην μπορούν σήμερα να προδιαγραφούν οι όροι που θα επιτρέψουν στη Δεξιά να ανακτήσει την κοινοβουλευτική πλειοψηφία.

Έτσι η Δεξιά, απ' τη μια αποδύεται σε μια «ιδεολογικού τύπου» κριτική για τη φθορά της κυβέρνησης, ενώ απ' την άλλη φαίνεται να προσδοκά κάποιο «θαύμα» (στη σημερινή συγκυρία την «πλήρη κατάρρευση της οικονομίας»), που θα τη φέρει και πάλι στην εξουσία.

Ίσως όμως επειδή η αστική πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού κι όχι των «θαυμάτων», διαμορφώνεται σήμερα μια σημαντικής εμβέλειας τάση στο εσωτερικό της Δεξιάς, η οποία δείχνει να αντιλαμβάνεται τις αιτίες της κρίσης που διέρχεται η παράταξη τους: «Οι λαϊκές τάξεις στράφηκαν εναντίον μας (...) χρεώνοντάς μας την αποκλειστική εκπροσώπηση της πλουτοκρατίας και του εργοδοτικού κέρδους» (Α. Ανδριανόπουλος, Το Βήμα 8/6/85). Επιχειρεί λοιπόν η τάση αυτή, συνεπικουρούμενη κι από τους «αποχωρήσαντες» βουλευτές και παράγοντες της Ν.Δ., να προσανατολίσει την παράταξη της Δεξιάς προς μια εντελώς νέα στρατηγική: Την άμβλυνση της πόλωσης, με την αναγνώριση της όποιας «θετικής ιστορικής προσφοράς του ΠΑΣΟΚ», με την ενίσχυση των «προσγειωμένων τάσεων» του ΠΑΣΟΚ, ώστε να γίνουν επιτέλους δυνατές οι «συναινετικές διαδικασίες». Υποστηρίζουν ακόμα και τη θέσπιση της απλής αναλογικής, εφόσον αυτή θα συνεισέφε-

ρε στη συναίνεση. Έτσι λοιπόν ο Μπούτος πιστεύει ότι «είναι αδιάφορο αν το ΚΚΕ εκπροσωπείται από 13 ή 33 βουλευτές (...) οι υπόλοιποι 267 μπορούν να βρουν τρόπους συνεννόησης» (Το Βήμα 4/8/85).

Όμως η πόλωση στην πολιτική σκηνή δεν αποτελεί δημιούργημα της θέλησης των πολιτικών αρχηγών. Αποτελεί έκφραση δυο διαφορετικών στρατηγικών διαχείρισης της καπιταλιστικής κρίσης, με διαφορετικά η καθεμιά κοινωνικά ερείσματα. Αντανακλά λοιπόν μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο την κοινωνική πόλωση. Οι ελπίδες λοιπόν των «συναινετικών» δεξιών έχουν μηδαμινές πιθανότητες να γίνουν πραγματικότητα.

Ποιες είναι όμως οι ελπίδες της παραδοσιακής Αριστεράς; Κι εδώ η κρίση πολιτικής είναι απόλυτα προφανής. Η παραδοσιακή Αριστερά εμμένει στη «δυσυπόστατη» προεκλογική πολιτική της: Υπεράσπιση των στόχων της «Αλλαγής», καταγγελία της «εγκατάλειψής» τους από το ΠΑΣΟΚ.

Υποστηρίζαμε επανειλημμένα ότι αυτή η πολιτική ουσιαστικά εκφράζει —αλλά και αναπα-

ράγει— την ηγεμονία της «υπαρκτής Αλλαγής» πάνω στην Αριστερά. Εδώ αξίζει να προσέξουμε ότι από τη διπλή αναποτελεσματικότητα του ΠΑΣΟΚ, ως προς τον κοινωνικό μετασχηματισμό κι ως προς την κυβερνητική διαχείριση, η παραδοσιακή Αριστερά επικεντρώνει την κριτική της στο δεύτερο σκέλος, στην κυβερνητική διαχείριση. Σ' αυτή την κατεύθυνση υποτάσσει και τις κινητοποιήσεις που ελέγχει ή επηρεάζει. Το «ζητούμενο» λοιπόν για την παραδοσιακή Αριστερά δεν είναι παρά μια κυβερνητική διαχείριση που να μην υπαναχωρεί αλλά να υπηρετεί τους στόχους της «Αλλαγής». Κάνει μ' άλλα λόγια πράξη η παραδοσιακή Αριστερά την αντίληψη ότι ο κοινωνικός μετασχηματισμός πραγματώνεται μέσα από το κράτος, με μοχλό την κυβερνητική βούληση. Η θεμελιώδης αριστερή αντίληψη ότι η κοινωνική αλλαγή έχει σαν κινητήρια δύναμη τη λαϊκή πάλη, που αμφισβητεί, μετασχηματίζει και ανατρέπει τις καπιταλιστικές κοινωνικές και κρατικές δομές, θεσμούς και σχέσεις εξουσίας, φαίνεται πως έχει πλέον τελεσιδικία εγκαταλειφθεί από την παραδοσιακή Αριστερά. Η παραδοσιακή Αριστερά μετατρέπεται όλο και περισσότερο σε «καθεστωτική δύναμη».

Το κόμμα και το κράτος

Η στρατηγική του ΠΑΣΟΚ για τη νέα τετραετία έχει σαν κεντρική επιδίωξη το να διατηρηθούν τα σημερινά ποιοτικά χαρακτηριστικά των πολιτικών και κοινωνικών αντιπαραθέσεων, που του διασφαλίζουν την κοινοβουλευτική αυτοδυναμία και την πολιτική ηγεμονία, με την κρίση πολιτικής που διέρχονται οι αντίπαλοί του.

Στη σημερινή όμως συγκυρία η σταθερότητα αυτών των χαρακτηριστικών μειώνεται μέσα από την όξυνση της οικονομικής κρίσης και τα περιοριστικά μέτρα που υποχρεώνεται η κυβέρνηση να υιοθετήσει. Επειδή λοιπόν το ΠΑΣΟΚ αντιλαμβάνεται ότι η ηγεμονία της πολιτικής του δύσκολα μπορεί πλέον να στηρίζεται μόνο στην εμβέλεια και τη συναίνεση που εξασφαλίζει η μεταρρυθμιστική, θεσμική, κοινωνική και οικονομική κυβερνητική του πολιτική, προτίθεται σήμερα να επιχειρήσει να διευρύνει τα

κοινωνικά του ερείσματα, μέσα από την αναβάθμιση του ρόλου του κομματικού του μηχανισμού.

Η νέα αυτή πολιτική στοχοθεσία είναι ταυτόχρονα και η κύρια «πρόταση διεξόδου» της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ, για να ξεπεράσει το «Κίνημα» τη διπλή αναποτελεσματικότητα που στο πρώτο μέρος αυτού του κειμένου περιγράψαμε. «*Η αναβάθμιση της οργάνωσης αποτελεί το κύριο μέλημά μας για να μπορέσουμε να κατακτήσουμε τους στόχους της νέας τετραετίας αλλά και να σταθεροποιήσουμε γενικότερα και να επιταχύνουμε την πορεία της Αλλαγής*»¹.

Η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ διατείνεται ότι η ανάπτυξη του κομματικού μηχανισμού δεν θα προσανατολιστεί ούτε προς την «κομματικοποίηση του κρατικού μηχανισμού» (των μοντέλων του υπαρκτού σοσιαλισμού), ούτε προς την «κρατικοποίηση» της κομματικής ηγεσίας και την αποκοπή της από τη βάση (του σοσιαλδημοκρατικού μοντέλου)². Στην ουσία όμως το ΠΑΣΟΚ μένει δέσμιο της αντίληψης ότι η κοινωνική αλλαγή έχει ως κύριο μοχλό της την κυβερνητική πολιτική και πρωτοβουλία. Γι' αυτό και το κοινωνικό κίνημα που θέλει να διαμορφώσει για την προώθηση της «Αλλαγής», οικοδομείται όχι με βάση την κριτική στις αστικές σχέσεις εξουσίας, αλλά με βάση τις «Επιτροπές Στήριξης» του κυβερνητικού έργου. Μάλιστα, είναι η κομματική ηγεσία που θα δίνει τη γραμμή στις «Επιτροπές Στήριξης»: «*Πρέπει να επεξεργαστούμε άμεσα συγκεκριμένο σχέδιο ενεργοποίησης, αξιοποίησης και ουσιαστικής συμμετοχής των εκατοντάδων χιλιάδων μελών των Επιτροπών Στήριξης στην πορεία της εφαρμογής του προγράμματος της Νέας Τετραετίας*»³.

Έτσι κι αν ακόμα καταφέρει ο κομματικός μηχανισμός του ΠΑΣΟΚ να εκμεταλλευθεί τις σημερινές σχέσεις του με το λαϊκό κίνημα και να αυξήσει την εμβέλεια της παρέμβασής του στους μαζικούς χώρους, το αποτέλεσμα δεν θα είναι άλλο από μια συνεχή προσπάθεια της οργάνωσης να «κομματικοποιήσει το κράτος» για να αμβλύνει την κυρίαρχη τάση, την κρατικοποίηση της κυβέρνησης και της κυβερνητικής πολιτικής.

Ας το διατυπώσουμε αξιωματικά: Η αντίληψη ότι το κράτος αποτελεί ένα «εργαλείο» που η κυβέρνηση της «Αλλαγής» μπορεί —αφού το πάρει στα χέρια της— να το μετασχηματίσει και εν συνεχεία να το χρησιμοποιήσει για το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας, σηματοδοτεί την κυριαρχία της αστικής ιδεολογίας και πολιτικής στο εσωτερικό της Αριστεράς.

Συγχρόνως όμως, η πειστικότητα και η εμβέλεια αυτής της αντίληψης φτάνει σήμερα στα όριά της.

Το κράτος και η εξουσία

Χρειάζεται να επιμείνουμε στα ζητήματα του κράτους και της εξουσίας, όπως και στα ζητήματα της κοινωνικής και πολιτικής πόλωσης, γιατί φαίνεται ότι θα αναδεικνύονται συνεχώς μέσα στην Αριστερά, κατά τη δεύτερη περίοδο της «Αλλαγής». Είναι προφανές ότι η ιστορική αποστολή της Αριστεράς, η απελευθέρωση της αντικαπιταλιστικής δυναμικής του κινήματος για το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας, βασίζεται πρώτα απ' όλα στην ικανότητα ερμηνείας της συγκυρίας. Το σημαντικότερο θεωρητικό και πολιτικό εμπόδιο προς αυτή την κατεύθυνση είναι σήμερα η «εργαλειώκη» αντίληψη για το κράτος και την εξουσία. Όχι μόνο στη «θετική» της εκδοχή (χρήση του κράτους για την Αλλαγή), αλλά και στην «αρνητική» της εκδοχή, που ξαναγίνεται επίκαιρη στη ση-

μερινή συγκυρία.

Η «αρνητική» αυτή εκδοχή εξαντλείται στη θέση ότι το κράτος είναι ένα εργαλείο του κεφαλαίου και γι' αυτό κάθε στιγμή χτυπά, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τους εργάτες και το λαό. Η αντίληψη αυτή δεν χάνει μόνο απ' τα μάτια της τη συγκυρία. Δυσκολεύεται να καταλάβει ακόμα και αυτά που γράφονται για τη συγκυρία, όταν δεν εμπίπτουν στην αντίληψη του κράτους «εργαλείου», ή στην προφάνεια της «γυμνής αλήθειας» και της «είδησης» που αναπαράγει η δημοσιογραφική αντίληψη των πραγμάτων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το άρθρο του Π. Γεωργίου στον προηγούμενο *Σχολιαστή*: Από τη θέση μας ότι η Αλλαγή «δεν υπερβαίνει τα όρια του πραγματικού "κόμματος" της κεφαλαιοκρατικής εξουσίας και της νομιμοποίησής του: του αστικού κράτους» (*Σχολιαστής* 26, βλ. και *Θέσεις* 11) ο Γεωργίου κατάλαβε πως υποστηρίζουμε ότι: «*το αστικό κράτος λειτουργεί σε πλήρη αντιπαράθεση με το κεφάλαιο, το οποίο υπάρχει πλέον (ως Δεξιά;) έξω από το κράτος*».

Ας επανέλθουμε λοιπόν όσο πιο απλά γίνεται. Το αστικό κράτος δεν είναι «εργαλείο» αλλά «σχέση»: αποτελεί τη συμπίκνωση της αστικής ταξικής κυριαρχίας και το κέντρο άσκησης της αστικής πολιτικής εξουσίας. Αυτό σημαίνει ότι το κράτος: α) Οργανώνει τις κυρίαρχες τάξεις σε αναφορά με τα μακροπρόθεσμα συμφέροντά τους. Αποδιοργανώνει και υπονομεύει τα μακροπρόθεσμα λαϊκά συμφέροντα. β) Παρεμβαίνει για να οργανώσει ολόκληρη την κοινωνία σύμφωνα με τα μακροπρόθεσμα αστικά συμφέροντα. Συγχρόνως εμφανίζει την καπιταλιστική κοινωνική τάξη σαν έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας και του εθνικού συμφέροντος.

Για να πετύχει τα παραπάνω, το κράτος διατηρεί μια σχετική αυτονομία, τόσο από την οικονομία, όσο και από τα άμεσα (μέσα στη συγκυρία) συμφέροντα και επιδιώξεις των διαφορετικών κεφαλαιοκρατικών μερίδων. Από την άλλη, στο εσωτερικό του κράτους, (δηλαδή στο εσωτερικό των σχέσεων εξουσίας), εγγράφονται τα συνολικά αποτελέσματα της πάλης των τάξεων, άρα και η δυναμική της λαϊκής παρέμβασης. Έτσι όλες οι μορφές καθεστώτος κι όλες οι κυβερνήσεις στα πλαίσια του αστικού κράτους δεν είναι το ίδιο πράγμα.

Συνακόλουθα —και τούτο είναι που κυρίως μας ενδιαφέρει εδώ— είναι δυνατό, σε μια φάση της ταξικής πάλης (στο εσωτερικό των αστικών σχέσεων εξουσίας), η λαϊκή δυναμική να επιβάλει (στο κράτος) *ως τρόπο οργάνωσης των μακροπρόθεσμων κεφαλαιοκρατικών συμφερόντων*, όχι τη στρατηγική που επιλέγουν *άμεσα* οι κεφαλαιοκράτες (π.χ. τη ριζική συρρίκνωση των ελευθεριών, της λαϊκής κατανάλωσης και των κρατικών παροχών), αλλά μια «συμβιβαστική» στρατηγική, που να θεμελιώνεται στην προάσπιση κάποιων *άμεσων* λαϊκών κατακτήσε-

ων μέσα στη συγκυρία. Το ζήτημα ήταν ήδη γνωστό στον Μαρξ (18η Μπρυμαίρ)⁴. Το πιο «τρανταχτό» ιστορικό παράδειγμα είναι η πρώτη φάση του New Deal στις ΗΠΑ του Μεσοπολέμου⁵.

Στη σημερινή λοιπόν φάση της ταξικής πάλης:

α) Η Αλλαγή αποτελεί τη «συμβιβαστική» εκδοχή διαχείρισης των μακροπρόθεσμων κεφαλαιοκρατικών συμφερόντων. Δεν αποτελεί επομένως «στάδιο» στην πορεία από τον καπιταλισμό στο «σοσιαλισμό». Συμπυκνώνει ένα συγκεκριμένο (συγκυριακό) ταξικό και πολιτικό συσχετισμό δυνάμεων στα πλαίσια των κεφαλαιοκρατικών σχέσεων εξουσίας. Καταφέρει να αποκτήσει οργανικές σχέσεις με τη λαϊκή δυναμική: σχέσεις σύνδεσης-σύγκρουσης, καταφέροντας σε τελική ανάλυση να ενσωματώσει τη λαϊκή δυναμική στα μακροπρόθεσμα αστικά συμφέροντα.

β) Η Δεξιά προωθεί την επιθετική εκδοχή της καπιταλιστικής διαχείρισης. Επιδιώκει την ανατροπή των σημερινών κοινωνικών συσχετισμών με τη συντριβή του εργατικού και λαϊκού κινήματος και τη συρρίκνωση της κρατικής κοινωνικής πολιτικής. Είναι η στρατηγική που διαμορφώθηκε και απόκτησε συγκεκριμένα κοινωνικά ερείσματα μέσα στην καπιταλιστική κρίση κατά τα τέλη της δεκαετίας του '70. (Ήρα για τα ζητήματα που συζητάμε εδώ, λίγο ενδιαφέρει το ύψος των κρατικών δαπανών των προηγούμενων δεκαετιών).

γ) Στις εκλογές του Ιούνη ηττήθηκε η επιθετική αστική στρατηγική. Αυτό είναι προς το συμφέρον του λαϊκού κινήματος.

Η κριτική προς την «Αλλαγή» πρέπει να πάρει υπόψη της τις υπαρκτές αντιφάσεις της «Αλλαγής». Αλλιώς παραμένει ένας γενικόλογος «αντικρατικός» αφορισμός.

Γιάννης Μηλιός

1 Τ. Κυπριανόη, Θ. Τσεκουρί, «ΠΑΣΟΚ: Μύθος και ιστορία», *Θέσεις* τ. 12, Ιούλιος-Σεπτέμβριος '85.

2 Εισήγηση του Α. Παπανόρεου στη Σύνοδο της Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ, *Ελευθεροτυπία* 25/7/85.

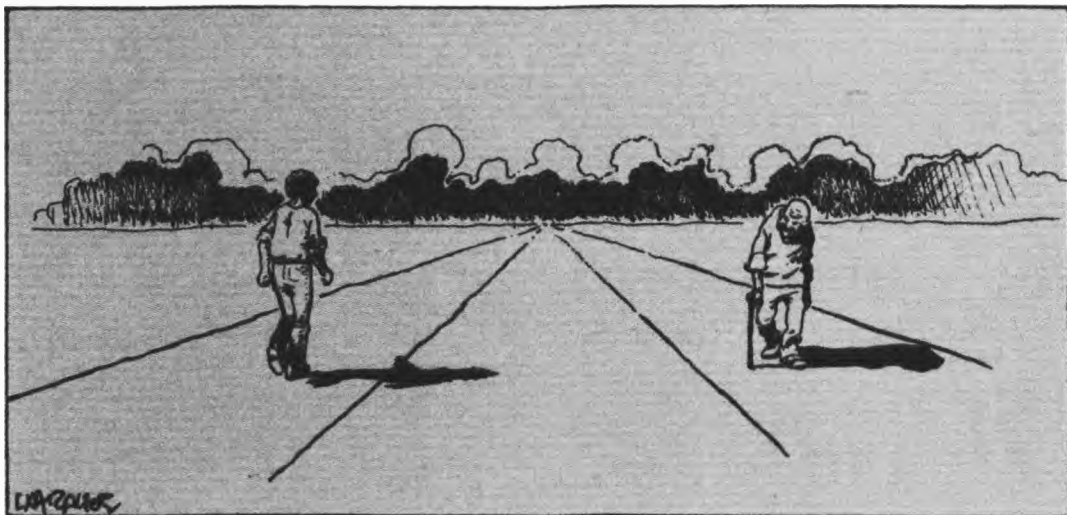
3 Γ. Μηλιού, «Προ και μετεκλογικές παρωπίδες» *Σχολιαστής* τ. 28.

4 Βλ. και τις δηλώσεις του «αποχωρησαντος» νεοδημοκράτη Α. Κατσαούνη, *Ελευθεροτυπία* 2/8/85.

5 Κ. Σκανοαλίδη, «Η σχέση κυβέρνησης-οργάνωσης κατά τη νέα τετραετία», *Το Βήμα* 11/8/85.

6 Ο Μαρξ μιλάει για τη γαλλική αστική τάξη που «θυσιάζει το ταξικό γενικό της συμφέρον, το πολιτικό της συμφέρον, στα πιο στενά, ιδιαίτερα και ιδιωτικά συμφέροντά της». Και αλλού: «η υπεράσπιση των δημόσιων συμφερόντων της (...) τη δυσαρτεστεί και την ενοχλεί».

7 Η. Ιωακείμογλου, «Για την αντικαπιταλιστική έξοδο από την κρίση» *Θέσεις* τ. 12, Ιούλιος-Σεπτέμβριος 1985.

- 1) Για όσους έχουν χαμηλό εισόδημα και δεν πληρώνουν φόρο τι θα γίνει;
- 2) Από πότε η τιμαριθμική αναπροσαρμογή των φορολογικών συντελεστών εξασφαλίζει την πλήρη προστασία από τον πληθωρισμό των καθαρών αποδοχών;

Η πρόταση που «βγάζει από το αδιέξοδο» πρέπει να ξαναδιατυπωθεί με τη σαφή της μορφή, για να προκαλέσει ενδεχομένως και το ενδιαφέρον των αρμόδιων κυβερνητικών αξιωματούχων.

Πάνος Γεωργίου

Ο κ. Μ. Χατζιδάκις, είναι γνωστός ανά το πανελλήνιο, τόσο σαν κορυφαίος μουσικός, όσο και σαν πνευματική προσωπικότητα. Είναι αναμφισβήτητη η παρρησία και ευψυχία του. Γι' αυτό το λόγο, θα 'πρεπε να μεταχειρίζεται και να εκφράζει την πολιτική του άποψη με ανάλογη τιμιότητα... Και πάντως, όχι με τη χρησιμοποίηση αληθειών, που επανειλημμένα έχει δείξει με λόγο και με πράξη, ότι μισεί θανάσιμα.

Στο πρόσφατο άρθρο του «Τα παιδιά της γαλαρίας» (περιοδικό «Τέταρτο», τεύχος 3), το τόσο φορτισμένο συναισθηματικά, είπε πολλές αλήθειες, μόνο και μόνο για να παραχαράξει την Αλήθεια.

Ίσαμε τα μισά του άρθρου, απέδωσε ανάγλυφα την ανδρωσή και τη συντριβή του ονείρου της ελευθερίας στην κατοχική και μετακατοχική Ελλάδα. Ωσπου, άγγιξε την πολιτική:

«Είναι τρισάθλια αντίληψη, γράφει, πως όλα τα παιδιά της γαλαρίας (σ.σ. οι αντιστασιακοί) υπήρξαν οπαδοί του Ζαχαριάδη και του Μάρκου. Ακόμα κι αυτοί που ήταν οπαδοί, απείχαν χιλιάδες μίλια μακριά απ' τους γελοίους νεολαίους της σημερινής Κ.Ν.Ε.»

Αλλά οι ιστορικές συνισταμένες, δεν είναι ελαστικό γάντι, ώστε να ταιριάζουν σε κάθε χέρι που επιχειρεί να τις χρησιμοποιήσει. Σήμερα, σαράντα χρόνια μετά, είναι ηλίου φαεινότερο, ότι οι αντιστασιακοί, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, άλλοι περισσότερο κι άλλοι λιγότερο, βρίσκονταν κάτω απ' την επιρροή του Κ.Κ.Ε.

Ανεξάρτητα αν αυτό, μας αρέσει ή όχι.

Το πώς καταφέρνει ο κ. Χατζιδάκις να ουδετεροποιεί και λίγο-πολύ σβήνει την ιστορική πραγματικότητα, θα πρέπει να το αναζητήσουμε μάλλον στη μαεστρία του.

Τώρα, όσο για την απόσταση των τότε οπαδών του Κ.Κ.Ε. από τους νεολαίους της σημερινής Κ.Ν.Ε., συμφωνώ απόλυτα. Ας αναλογιστούμε όμως τη διαφορά ανάμεσα στις δύο εποχές: Τότε μιлагαν τα όπλα, σήμερα μιλάει ο κ. Χατζιδάκις.

Θα παραθέσω αυτούσια μια ακόμα παράγωφο-κλειδί, από το άρθρο του κ. Χατζιδάκι:

«Όχι, η εθνική αντίσταση δεν είναι έργο των κομμουνιστών ούτε έργο των εξ Αιγυπτου εθνικοφρόνων. Ανάμεσα στους δύο αυτούς μοιραίους πόλους βρίσκεται μια Ελλάδα που ονειρεύεται και άπειρες φορές προδομένη τραυματίζεται θανάσιμα. Και τότες ζεσπά -δεν έχει σημασία κάτω από ποια σημαία (υπογρ. δική μου). Και είτε νικάει, είτε νικιέται, εκφράζει απελπισία κι αγανάκτηση».

Με λίγα λόγια, η αντίσταση δεν είναι έργο ούτε της δεξιάς, ούτε της αριστεράς.

Της δεξιάς δεν είναι σίγουρα. Αλλά γιατί αποφεύγει να μας πει ο κ. Χατζιδάκις, ποιών δυνάμεων έργο είναι η αντίσταση;

Δεν έχει σημασία, λέει, κάτω από ποια σημαία ξεσπά κάθε φορά η Ελλάδα.

Βρήκε ξανά τη «χρυσή τομή»...

Ουδετεροποίησε, απολιτικοποίησε τη λυσσασμένη κοινωνική σύγκρουση, γιατί ίσως έτσι τον συμφέρει. Ας ήταν τουλάχιστον ειλικρινής... Αυτή η ιδεαλιστική, η μεταφυσική κακοποίηση θα 'ταν σεβαστή σαν άποψη, αν δεν κατέληγε κάτω από το συγκινησιακό περιβλήμα, στη λαθροχειρία.

Η ιστορική κίνηση δε συντελείται κάτω από τις όποιες σημαίες ευκαιρίας. «Τα παιδιά της γαλαρίας» σπρώχτηκαν από τις αδυσώπητες ανάγκες του καιρού τους. Εμπνεύστηκαν από κάποιες ιδέες, από κάποιες αρχές. Αυτή η κίνηση της αυταπάρνησης και του αίματος, είχε πίσω της τον μαρξισμό κ. Χατζιδάκι. Ένα μαρξισμό όμως ανάπηρο. Θολό σε γενικές ιδέες και γραμμές. Σταλινικοκρατούμενο. Γι' αυτό και συντριφτηκε.

Ωστόσο, επειδή η μνήμη του κ. Χατζιδάκι επιμένει με πείσμα να λειτουργεί, όπως λέει ο ίδιος, ας μας θυμίσει πώς μια προσωπικότητα σαν τη δική του, χώθηκε σαράντα χρόνια τώρα, μέχρι το λαιμό, στο ανάλγητο κατεστημένο «των δοσίων και φασιστών με τους γαλάζιους μανδύες εθνικοφροσύνης».

Πώς αντέδρασε στο μετεμφυλιακό όργιο της παράταξης που ανήκει; Με ποιο τρόπο αντιστάθηκε στη χούντα και δεν το ξέρουμε;

Όλα αυτά τα χρόνια, η ψυχή «των παιδιών της γαλαρίας» τουφεκιζόταν, εξευτελιζόταν, κουρελιαζόταν από ένα κράτος εγκληματικών ορδών. Δεν τις υπερασπίστηκε ποτέ.

Αλλά ο κ. Χατζιδάκις έχει στόχο μέσα στο άρθρο του. Στο επιμύθιο, οδηγεί κατάλληλα τα νερά στην κοίτη που θέλει:

«Τα παιδιά της γαλαρίας όπου να 'ναι τελειώνουν τη θητεία τους. Γι' αυτό και η νίκη του ασαφούς και ερμαφρόδιτου ελληνικού σοσιαλισμού».

Σαράντα χρόνια, γράφει, τα δούλευε όλα τούτα μέσα του. Τα 'πε όμως τώρα, που ξανακέρδισε τις εκλογές το ΠΑΣΟΚ. Πριν, είχε πάθει αμνησία.

Κι όσο για το σοσιαλισμό του ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν είναι ούτε ασαφής, ούτε ερμαφρόδιτος. Απλούστατα δεν είναι σοσιαλισμός. Κι ο κ. Χατζιδάκις το γνωρίζει. Αλλά σαν ευφυής αστός, έκαμε ένα συναισθηματικό κύκλο πάνω στις μνήμες που ακόμα πονάνε, για να χρησιμοποιήσει στο τέλος μια ψευδεπίγραφη ταυτότητα, σε βάρος της σοσιαλιστικής ιδέας που τόσο απεχθάνεται.

Νίκος Θεοδόσης - Φεξούλης

Υ.Γ.: Το κείμενο τούτο μετά από συνεννόηση με τον κ. Παπουτσάκη, επρόκειτο να δημοσιευτεί σαν άρθρο-σχόλιο στο «Αντί».

Τελικά λόγω... προγραμματισμένης δημοσιευτέας ύλης και άλλων δικαιολογιών, δημοσιεύτηκε κατά το εν τρίτο περίπου σαν... επιστολή στο τ. 296 του περιοδικού.

Δέχομαι την εξήγηση του κ. Παπουτσάκη ότι για το κόψιμο ευθύνεται ο δαίμων του κασέ. Αλλά την «επανόρθωση» του λάθους (στο επόμενο τεύχος του «Αντί» στις 16-8-85) με τη δημοσίευση της... υπόλοιπης επιστολής, ποια δημοσιογραφική δεοντολογία την υπαγορεύει;

Σ τον τομέα των προτάσεων οικονομικής πολιτικής, στην Ελλάδα και σε όλο τον κόσμο τελικά, πάει καιρός που κανείς δεν έχει να παρουσιάσει τίποτα το νέο. Από τότε που το «νεο-φιλελεύθερο μοντέλο» έγινε εφικτό λόγω μιας μεταβολής του συσχετισμού των δυνάμεων σε βάρος της εργατικής τάξης, έχουν εμφανισθεί άπειροι συνδυασμοί μέτρων λιτότητας. Η ευφυΐα του προτείνοντος δε βρίσκεται ούτε στη φύση των μέτρων, ούτε και στην αποτελεσματικότητά τους, αλλά στην ικανότητά του να βρει ένα συνδυασμό που μπορεί να «περάσει».

Η ανακάλυψη από τον Χρυσάνθο Λαζαρίδη μιας νέας πτυχής του «νεο-φιλελεύθερου» προγράμματος, στην Κυριακάτικη Αυγή (για εκατομμυριοστή φορά η Αυγή θεωρεί «ενδιαφέρουσες» τέτοιες απόψεις, χωρίς να θεωρήσει «ενδιαφέρουσα» τη διερεύνηση των αποτελεσμάτων που είχαν στην πράξη), είναι μια «καινοτομία» που θα προκαλούσε ατέρμονα χασμουρητά, αν δεν υπήρχε κάπου και μια μικροαπάτη τύπου απογευματινής εφημερίδας που μόλις κατορθώνει να κεντρίσει τον αναγνώστη.

Πώς θα καταργηθεί η ΑΤΑ και θα εξασφαλίζεται η πλήρης προστασία (υπογραμμίζεται) των πραγματικών αποδοχών; Πολύ απλό, λέει ο προστάτης του εισοδήματος των εργαζομένων Λαζαρίδης: Θα μηδενιστεί η ΑΤΑ και ταυτόχρονα θα αναπροσαρμόζονται αντί για τους ονομαστικούς μισθούς οι φορολογικοί συντελεστές.

Τολμούμε να επισημάνουμε ορισμένα προβλήματα:

Ολες οι υπάρχουσες ενδείξεις μας πείθουν για το ότι έχουμε πλέον ανεπίστροπτα μπει στην πορεία που οδηγεί στην πολιτική λιτότητας για τη «μείωση των ελλειμμάτων» και τη «σταθεροποίηση της οικονομίας». Οι δηλώσεις του Διοικητή της Τραπέζης της Ελλάδος Δημήτρη Χαλικιά κατά τις οποίες αναφέρθηκε, μερικές μέρες μετά τις διαβεβαιώσεις του Σημίτη για τη διατήρηση του σημερινού συστήματος τιμαριθμικής αναστομής, η πιθανότητα «τροποποίησης του συστήματος ΑΤΑ, ώστε να πάψει ν' αποτελέσει τροφοδότη του πληθωρισμού» (μία διατύπωση πολύ γενική), είναι ένα από τα πιο θεαματικά δοκιμαστικά μπαλόνια που προαναγγέλλουν τις επερχόμενες εξελίξεις. Οι ανατιμήσεις των καυσίμων και μερικών δημοσίων υπηρεσιών δείχνουν ήδη το δρόμο προς τον «εξορθολογισμό των δαπανών» και τη «μείωση των ελλειμμάτων».

Ο ρυθμός με τον οποίο θα εφαρμοστεί αυτό το «κυβερνητικό πρόγραμμα» είναι ένα θέμα προς συζήτηση, και είναι πολύ πιθανό να μη γίνουν σπασμωδικές ενέργειες, ή θεαματικές στροφές, ιδιαίτερα στα μισθολογικά θέματα. Όλος ο θόρυβος που γίνεται γύρω από την ΑΤΑ δείχνει αφενός ότι το ζήτημα αυτό θεωρείται λεπτό, και αφετέρου ότι η επιλογή μιας σειράς μέτρων λιτότητας χωρίς μεταβολή της ΑΤΑ κινδυνεύει να εμφανιστεί σαν «νίκη του εργατικού κινήματος».

Εξίσου σημαντικά όμως για τις μελλοντικές εξελίξεις φαίνεται να είναι τα συμπεράσματα που μπορεί κανείς να βγάλει από τον τρόπο με τον οποίο μεθοδεύεται η επεξεργασία και εφαρμογή της νέας πολιτικής, από τη νέα κυβέρνηση. Υπάρχει αναμφισβήτητη μια αντίθεση ανάμεσα στις φιλοδοξίες του νέου σχήματος, και στο σπασμωδικό τρόπο με τον οποίο γνωστοποιούνται οι προθέσεις του, από εξωκυβερνητικά, συχνά, πρόσωπα. Εκτός αν η αναφορά στην «ευελιξία» της νέας κυβέρνησης, εννοούσε την ικανότητά της να προσαρμόζεται με ευκολία σε τετελεσμένα γεγονότα. Σύμφωνα πάντως με τώως σύμβουλο του τώως υπουργού Γεράσιμου Αρσένη, ο Παπανδρέου έφτιαξε το ΑΣΟΠ για να μπορεί να επιβάλλει σε συνεργασία κυρίως με τον Χαλικιά τις δικές του επιλογές.

Η νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ πήρε την τελική μορφή της, όχι με βάση τις απαιτήσεις της οικονομικής πολιτικής, αλλά σύμφωνα με τις ανάγκες διατήρησης της συνοχής του κυβερνώντος κόμματος απέναντι στις διαταραχές και αμφισβητήσεις που δεν μπορεί παρά να προκαλεί μια διακυβέρνηση πολύ λίγο επιτυχημένη, και όχι ιδιαίτερα «αριστερή». Ο Παπανδρέου θέλησε στην πραγματικότητα να τελειώνει με τις εκ του ασφαλούς κριτικές συζητήσεις στο εκτελεστικό γραφείο και τον κομματικό μηχανισμό, και προσέφερε στους εκφραστές της αμφισβήτησης την άμεση συμμετοχή στη διαχείριση της εξουσίας, και μαζί τη δυνατότητα να ανακαλύψουν τη σοφία του Χαλικιά και την κοινή λογική του Παπαλεξόπουλου. Διότι μια αριστερή «ευαισθησία», ή «τάση», στο κόμμα, δε σημαίνει αναγκαστικά μία διαφορετική οικονομική πολιτική στην κυβέρνηση. Από την άλλη μεριά πρέπει να υπάρξει κάποια πολιτική και μέχρι ν' αποφασίσει η Βάσω Παπανδρέου ότι τα αιτήματα του Σ.Ε.Β. είναι «δίκαια», θα χρειαστεί οπωσδήποτε κάποιος χρόνος.

Με άλλα λόγια, μπορεί να διαπιστώσει κανείς ότι μια πορεία προς τα δεξιά της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ, δεν είναι διόλου ασυμβίβαστη με μια νίκη των «αριστερών» στον κομματικό μηχανισμό. Ο βασικός λόγος για τον οποίο συμβαίνει κάτι τέτοιο είναι ότι δεν υπάρχουν πλέον τα

παραμικρά περιθώρια «αριστερής διαχείρισης» του αστικού κράτους, ενώ μέσα στο ΠΑΣΟΚ δεν υπάρχει η δυνατότητα ανάδειξης μιας πολιτικής τάσης που να ξεφεύγει από την κυβερνητική διαχειριστική λογική. Οι λόγοι είναι ιδεολογικοί αλλά και κοινωνικοί: παρά τη φιλολογία για το διαχωρισμό κόμματος και κυβέρνησης, το βασικό μέρος του μηχανισμού του ΠΑΣΟΚ ταυτίζεται πλέον με το κράτος και συζητάει μόνο με όρους εναλλακτικών κρατικών λειτουργιών.

Ένα συμπέρασμα που ακολουθεί αυτή τη διαπίστωση είναι ότι οι πολιτικές διαφοροποιήσεις μέσα στο ΠΑΣΟΚ δεν εκφράζουν συγκρούσεις με ουσιαστικές ευρύτερες επιπτώσεις. Όσοι είδαν την απομάκρυνση του Καραμανλή σαν την απαρχή ενός «αριστερού ανοίγματος», θα αναγκαστούν να κάνουν κάποια αναθεώρηση της προσέγγισής τους.

Περισσότερο όμως σημαντικό είναι το γεγονός ότι το ΠΑΣΟΚ κατορθώνει —με μοναδικό για τις ευρωπαϊκές χώρες τρόπο— να συμπα-

σύρει στη διαδικασία κρατικοποίησης και το μεγαλύτερο μέρος των συνδικαλιστικών του στελεχών που βρίσκονται στις ηγεσίες σωματείων και ομοσπονδιών, και φυσικά στην ηγεσία της ΓΣΕΕ. Κι αυτό ισχύει κυρίως για τους χώρους όπου δεν υπάρχουν ισχυρές συνδικαλιστικές οργανώσεις δηλαδή για την πλειοψηφία της εργατικής τάξης, και για το περίφημο βιομηχανικό προλεταριάτο. Σε αντίθεση με τη Γαλλία και την Ισπανία όπου παρατηρείται μια αντίστοιχη διαδικασία κρατικοποίησης του κομματικού μηχανισμού και εισόδου των «κομματικών» στην κυβέρνηση, δεν υπάρχει ένας εργατικός συνδικαλισμός που να διατηρεί την αυτονομία του (CFDT, U.G.T.) και —το σημαντικότερο— να φτάνει σε σύγκρουση με την κυβερνητική πολιτική οργανώνοντας συγχρόνως γενικευμένες εργατικές κινητοποιήσεις. Η επέκταση της κρατικοποίησης στο συνδικαλιστικό μηχανισμό, είναι στην Ελλάδα συνάρτηση μιας πιο προχωρημένης αποδυνάμωσης του εργατικού συνδικαλισμού.

Πάνος Γεωργίου

Ο πρόεδρος της Ν. Αφρικής στην Ελλάδα Κρονιέ με τον Έλληνα Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Από σύμπτωση ο Κρόνιες ήταν ο πρώτος που υπέβαλε τα διαπιστευτήριά του στο νέο πρόεδρο (απ' το περιοδικό Νοτιοαφρικάνικος Ταχυδρόμος, που εκδίδει στα ελληνικά το «τμήμα πληροφοριών» της πρεσβείας της Ν.Α. στην Αθήνα)

Το ελληνικό πορτρέτο

«Ευχαριστώ ιδιαίτερα την ελληνική κοινότητα για την υποστήριξή της». Αυτό τόνισε, ο πρόεδρος της Νότιας Αφρικής P. W. Botha κατά τη χαρακτηρισμένη σαν βαρυσήμαντη ομιλία του στις 15 του περασμένου Αυγούστου. Σε μια νέα προσπάθεια να αποδείξει τα διεθνή του στηρίγματα, το ρατσιστικό καθεστώς της Πρετόρια δε θα διστάσει να εξάρει και την επίσημη ελληνική διπλωματική πολιτική!

Για άλλη μια φορά ο οικονομικός ρεαλισμός, ο ελληνοκεντρισμός και η προσκόλληση στην ΕΟΚική πολιτική, υποσκελίζουν τις αντιρατσιστικές ιδέες και την «αντιιμπεριαλιστική» φυσιογνωμία του ΠΑΣΟΚ και της κυβέρνησής του.

Ενώ λοιπόν στη χώρα μας η καταδίκη του apartheid θεωρείται δεδομένη και τα συνδικάτα και οι πολιτικές οργανώσεις εκδίδουν ψηφίσματα κατά των διακρίσεων και ζητούν μέτρα απομόνωσης της Ν. Αφρικής, το «εθνικό συμφέρον επιβάλλει μετριοπάθεια και διακριτικότητα»!

Άλλωστε και η ησυχία νεκροταφείου στην ελληνική βουλή ή η παρουσίαση της νοτιοαφρικανικής κρίσης απ' τον Τύπο, σαν μακρινό και αδιάφορο γεγονός, το πιστοποιούν.

Η παρουσία μας ισχυρότατης ελληνικής κοινότητας περί τους 100.000 ανθρώπους, στη Ν.Α., το επίπεδο των ανταλλαγών και κυρίως οι προερχόμενοι άμεσα ή έμμεσα «άδελφοι πόροι», είναι καθώς φαίνεται τα μόνα στοιχεία που απασχολούν την ελληνική πολιτική. Παντού και εν όψει της τελικής σύγκρουσης στη Ν.Α., αυξάνουν οι διαμαρτυρίες και οι κυβερνήσεις πιέζονται για άμεσα μέτρα. Αντίθετα, όπως μας δήλωσε διπλωματικό στέλεχος του ΥΠ. ΕΞ., η ελληνική στάση περιορίζεται σ' αυτή της «διακριτικής εκχειρίδας».

Ακόμα και η διαφημιζόμενη σαν ανάκληση του Έλληνα πρεσβευτή, στις 4 Αυγούστου, στην ουσία αποτελεί μια απλή κλήση για διαβουλευσεις έως τη συνεδρίαση της «ευρωπαϊκής πολιτικής συνεργασίας». Ακολουθώντας τους διπλωματικούς ελιγμούς της ΕΟΚ, η κυβέρνηση κάθε άλλο παρά στην πρώτη γραμμή βρίσκεται. Μάλλον πράττει το αντίθετο.

Το αίτημα των ομογενειακών οργανώσεων (ηγεσία) φαίνεται λογικό! «Η ελληνική κυβέρνηση να περιορίσει τους τόνους καταγγελίας κατά του καθεστώτος Botha και με κανένα τρόπο να μην προβεί σε διπλωματικές ή άλλες κυρώσεις».

Δεν είναι δύσκολο να κατανοηθεί, με τέτοιες «συμβουλές», γιατί η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ

κρύβεται πίσω απ' τις ΕΟΚικές πρωτοβουλίες και προτιμά το «σημειωτόν» (wait and see). Ανεπιφύλακτα η Ελλάδα συντάσσεται με μια λύση που θα ευνοεί την οικονομική της παρουσία και την παραπέρα διείσδυση. Αυτά μας πληροφορεί πολιτική έκθεση του ΥΠ. ΕΞ.

Στην περίπτωση της Ν. Αφρικής, τα προβαλλόμενα ελληνικά συμφέροντα συγγενεύουν και αντιστοιχούν σ' αυτά των δυτικών ιμπεριαλιστικών χωρών. Επί του παρόντος η Ελλάδα μάχεται υπέρ μιας «λευκής λύσης». Νοιάζεται για τα άμεσα και μακροπρόθεσμα συμφέροντά της (βλέπε, του ελληνικού καπιταλισμού).

Η αθωότητα... του ελληνισμού

Στο Α' παγκόσμιο συνέδριο αποδήμων στην Αθήνα (20-23 Ιουλίου 1985) οι δυο εκπρόσωποι της «Ομοσπονδίας ελληνικών κοινοτήτων Ν. Αφρικής», αν και είχαν φτάσει μόλις απ' το Γιοχάνεσμπουργκ δεν είπαν κουβέντα για το μέλλον της νοτιοαφρικάνικης κοινωνίας επί της οποίας έχουν αναρριχηθεί. Αντίθετα παρουσίασαν άφθονες απαιτήσεις για υποστήριξη στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες και ζήτησαν σειρά επιπλέον ευεργετημάτων (καλλιτεχνικές, εκπαιδευτικές και άλλες βοήθειες).

Βέβαια για τη Γενική Γραμματεία Αποδήμων και τη Διεύθυνση Αποδήμων του ΥΠ. ΕΞ. δεν τίθεται ζήτημα. Η διοργάνωση του συνεδρίου δεν είχε άλλο σκοπό, απ' το να επιβεβαιώσει τους εθνικούς δεσμούς και να αναδείξει τα ελληνικά «λόμπυ» σε ισχυρά μέσα εξυπηρέτησης των εθνικών μας συμφερόντων. Η βασική ιδέα αυτής της στρατηγικής του «εθνικού κέντρου» δεν απέχει απ' τις αντίστοιχες των τυπικών ιμπεριαλιστικών χωρών. Στην πιο πρόσφατη, 17/12/84, έκθεση της πρεσβείας στην Πρετόρια, αναφέρεται ενδεικτικά ότι: «...υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις για την περαιτέρω οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της ελληνικής ομογένειας». Στη συνέχεια αυτό στηρίζεται πολλαπλά:

1. Ίδρυση Πνευματικού Κέντρου δαπάνης 100.000.000 δρχ.
2. Η επιτυχημένη λειτουργία ελληνικών εκπαιδευτηρίων SAHETI με 1000 μαθητές, 18 μικρότερα στις κοινότητες και αρκετά ιδιωτικά.
3. 700 ομογενείς επιστήμονες εκ των οποίων πολλοί είναι στελέχη της κρατικής διοίκησης ή

των μεγάλων επιχειρήσεων.

4. Οι 1000 φοιτητές.

5. Οι μεγάλοι επιχειρηματίες.

6. Η ισχυρή ορθόδοξη εκκλησία (απ' το 1905).

Πάντα κατά την έκθεση, αυτά θεωρούνται τα προπύργια της «προώθησης των ελληνικών συμφερόντων».

Η παν-οργάνωση λοιπόν, των κοινοτήτων, προσκόπων, αδελφοτήτων, συνδέσμων κυριών-δεσποινίδων, ελληνορθόδοξων κ.λπ. είναι η βάση συγκρότησης του εθνικού «λόμπυ». Όπως και άλλες εθνότητες, Άγγλοι, Γερμανοί, Ολλανδοί, οι Έλληνες έχουν το δικό τους βάρος στην νοτιοαφρικανική πολιτική πραγματικότητα. Ο δε ρόλος τους δεν είναι... απελευθερωτικός.

Όλα ξεκινούν απ' τη μετανάστευση στη Ν. Αφρική. Μέχρι το '63 έχοντας βρεθεί απ' το 1875 αλλά κυρίως μετά τον εμφύλιο οι Έλληνες έφταναν τους 22.000. Με το άνοιγμα ('63-'75) της νοτιοαφρικάνικης κυβέρνησης έφτασαν περίπου στο σημερινό τους αριθμό. Τα κίνητρα ως τώρα μόνο για τους λευκούς είναι δυσανάλογα με την προσφερόμενη εκεί απόδοσή τους. Η ιδέα του καθεστώτος είναι: να προσελκύσει λευκούς στην προοπτική συντήρησης των εσωτερικών συσχετισμών και ανάπτυξης του οικονομικού του «θαύματος». Αυτό ισχύει και τώρα, μια επίσκεψη στην πρεσβεία θα σας πείσει. Ανεξαρτήτως αν οι Έλληνες γοητεύτηκαν απ' την «αμαρτία» ή κινήθηκαν εν αγνοία και εξ ανάγκης, το αποτέλεσμα είναι δυσάρεστο. Μέσα σ' ελάχιστο χρόνο και δια μέσου των προνομίων του αλλά και των ιδεολογικών μηχανισμών εκπαίδευσης και στράτευσης ο μετανάστης απεμπολεί ή έστω ναρκώνει την ως τότε πιθανή προοδευτική του συνείδηση. Χωρίς να αποκλείονται εξαιρέσεις, η θέση στην κοινωνική ιεραρχία σ' αλλάζει και στη Νότια Αφρική καθημερινά καταλαβαίνεις τη διαφορά... απ' τους μαύρους.

Δεν είναι τυχαίο που οι ομογενείς «μας» τυγχάνουν κατά πλειοψηφία ακροδεξιοί!

Οι φυλετικές διακρίσεις πάνω απ' όλα είναι ταξικές, η κοινωνική αναβάθμιση των ομογενών μας τους υποχρεώνει να στέκονται στο πλάι της λευκής εξουσίας. Δεν μπορεί η παρουσία τους να 'ναι ουδέτερη και ιδίως σήμερα που υπάρχει... πόλωση.

«Ζούσαμε αρχοντικά, σαν σε παραμύθι. Σχολεία, πισίνες, σπορ, διακοπές, ψυχαγωγία, κοινωνική θέση.

Απ' το σχολείο μάθαμε να σιχαινόμαστε τους μαύρους υπηρέτες και εργάτες. Θα περάσουν πολλά χρόνια να το ξεπεράσουμε...

Έτσι μιλούν σήμερα νέοι, που γύρισαν μετά την εξέγερση του '76 απ' το Καίρη Τάουν και το Γιοχάνεσμπουργκ. Γεννημένοι εκεί έζησαν το κίνημα του '76 στα πανεπιστήμια και είναι απ' τους ελάχιστους που αρνήθηκαν, φεύγοντας, την υποχρεωτική τους στράτευση. Αντίθετα πολλοί Έλληνες προσλαμβάνονται απευθείας σαν μισθοφόροι στις Ειδικές Δυνάμεις (Δες συνέντευξη μισθοφόρου Έλληνα «Ακρόπολις»! 18/8/85).

«Πηγαίνοντας στρατιώτης, έχεις 70% πιθανότητες να βρεθείς στις επιχειρήσεις του SADF (Νοτιοαφρικάνικος στρατός). Δηλαδή στις επεμβάσεις κατά του SWAPO στη Ναμίμπια ή στα εδάφη της Μοζαμβίκης, της Αγκόλα ακόμα και στο εσωτερικό κατά των ανταρτών του Α.Ν.Σ. και άμαχων μαύρων πληθυσμών».

Σήμερα που η στρατιωτική θητεία σημαίνει καθημερινές επιθέσεις κατά των απεργιών ή των διαδηλώσεων στις πόλεις, κανείς ομογενής μας δεν έχει ακούσει την άποψη της ΕΕΚ; Η ΕΕΚ —αντιπολεμική καμπάνια— όμως, είναι γνωστή στους λευκούς σπουδαστές και φοιτητές, όπως και η μικρή «λευκή αριστερά». Γιατί οι Έλληνες δε μαθαίνουν τίποτα;

Την «άγνοιά» τους την καλλιεργεί πλην του ρατσιστικού καθεστώτος και η ελληνική πολιτική. Όλες οι πρωτοβουλίες της πρεσβείας συντείνουν σ' αυτό. Να ποιες είναι οι άμεσες προτεραιότητες: Η ίδρυση του Ελληνο-Νοτιοαφρικανικού εμπορικού και βιομηχανικού επιμελητηρίου, το Μάρτη του 1982, παρουσιάζεται σαν η υψίστη επιτυχία της πρε-

σβείας και του ΥΠ. ΕΞ. Οι 300 μπίζνεσμεν, κατά το ΥΠ. ΕΞ., «αποτελούν τη γέφυρα με την Ελλάδα, προστατεύουν και προβάλλουν τα οικονομικά μας συμφέροντα στη Ν. Αφρική». Εδώ λοιπόν βρίσκεται η ουσία της «νοικοκυροσύνης, της ελληνικότητας, του θρησκευτισμού και της ευημερίας» που προωθεί η ελληνική πολιτική.

Σ' άλλο επίσημο κείμενο, καταγράφονται (1982) 126 απ' τους πιο πλούσιους και συνεργάσιμους ελληνικής καταγωγής επιχειρηματίες. Σύμφωνα με την άποψη του ελληνικού κράτους, πρέπει να κινητοποιηθούν για τα οικονομικά μας συμφέροντα, χωρίς φυσικά να χάσουν οι ίδιοι...

Μεταξύ των ονομάτων διακρίνονται πολλοί για τις επιδόσεις τους: ξυλοδαρμοί μαύρων, μπουκοτάζ απ' τα συνδικάτα εναντίον τους, χρήση ιδιωτικής αστυνομίας στις επιχειρήσεις τους, κακομεταχείριση μαύρων εργατριών (διανυκτέρευαν στις τουαλέτες πολυκαταστήματος), εκδίωξη μαύρων πελατών σε ντίσκο, πορνομάγαζα, οικοδομικές επιχειρήσεις που ξεζουμίζουν μαύρους εργάτες κ.λπ.

Πέρα απ' το φιλεργατισμό τους, έχουν και άλλες αρετές, να δεξιώνονται πρίγκιπες απ' το Ιράν π.χ., ή να πρωτοστατούν σε ρατσιστικές οργανώσεις. Φυσικά οι περισσότεροι ζουν, όπως κι άλλοι ομογενείς μας στις πιο καλές λευκές περιοχές. Αυτές τις περιχαρακωμένες και φρουρούμενες για το φόβο της μαύρης εξέγερσης.

Αν και σε άλλη πολιτική αναφορά, εμπειρογνώμονες του ΥΠ. ΕΞ. διακρίνουν: «ότι πολλές φορές η επαφή μαζί τους περιορίζεται στην προάσπιση των στενών οικονομικών τους συμφερόντων, όμως είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν σαν φυτώριο προώθησης των συμφερόντων μας». Σε κάποιο σημείο και εν

ΕΡΕΥΝΑ

Ο Παναγιώτης Πάτσας, 22 ετών, μετανάστης από την Ελλάδα, έδελοντής του Νοτιοαφρικανικού στρατού, «Pretoria News» 13.1.84

είδει εκτίμησης, η ελληνική πρεσβεία της Πρετόρια, διακρίνει τελευταία «απειλή κατά του παραδοσιακού ελληνικού εμπορίου απ' τους πολυεθνικούς κολοσσούς εβραϊκών, βρετανικών κ.λπ. συμφερόντων».

Παρά λοιπόν τις δυσκολίες συνεργασίας ή τα προβλήματα απ' την επιθετικότητα των ανεπτυγμένων ιμπεριαλιστικών χωρών, κατά τη συλλογιστική του ΥΠ. ΕΞ., ο ελληνικός ιμπεριαλισμός μπορεί να προχωρήσει... άλλωστε βρίσκεται στα πρώτα του βήματα. Όσο για τους μαύρους; Τίποτα, αυτοί είναι το δωρεάν προλεταριάτο...

Σχέσεις των δυο «χωρών μας»

Οι διπλωματικές σχέσεις είναι άφογες. Λειτουργεί ελληνική πρεσβεία και τέσσερα προξενεία. Στην Αθήνα, εδώ και πολλά χρόνια, εδρεύει πρεσβεία με Γραφείο Μετανάστευσης, Γραφείο Τουρισμού, εμπορικό και στρατιωτικό ακόλουθο και η πιο μοντέρνα αστυνομική τεχνολογία (συστήματα ασφαλείας), επιπλέον υπάρχει και SAA (αεροπορική εταιρία).

Με οχτώ υποκαταστήματα, απ' τα χρόνια του '50, «αναπτύσσεται» και η θυγατρική της Εθνικής Τράπεζας, η SABA, στη Ν.Α. Απασχολεί 172 υπαλλήλους σαν κύριο προσωπικό. Πρόεδρος της σήμερα ο κος Παναγόπουλος, διοικητής της Ε.Τ.Ε., μέλος του ΑΣΟΠ κ.λπ. Η SABA διακινεί τον κύριο όγκο των εμβασμάτων προς την Ελλάδα και διευκολύνει τους ομογενείς στις εργασίες τους. Φυσικά ενθαρρύνει τις εμπορικές ανταλλαγές Ελλάδας-Ν. Αφρικής. Επίσης κάνει μικρές επενδύσεις εκεί και διαμεσολαβεί στην εξαγωγή κερδών ελληνικής κυριότητας. Βρίσκεται κοντά στους Έλληνες πλοιοκτήτες-μεταφορείς που εκ συστήματος προωθούν τα ελληνικά συμφέροντα... σπάζοντας τα μπουκοτάζ του ΟΗΕ!

Το επίσημο εμπόριο βρίσκεται σε αξιοπρόσεκτα επίπεδα. Οι εισαγωγές από τη Ν.Α. έφτασαν τα 40.000.000 δολάρια, το 0,6% του συνόλου των ελληνικών εισαγωγών δηλαδή (μεταλλεύματα, κρέατα, αλλά και βιομηχανικά προϊόντα). Πριν λίγα χρόνια ήταν περίπου στο μισό επίπεδο. Οι ελληνικές εξαγωγές είναι χαμηλές, 4.500.000 δολάρια. Επίσημα η σχέση των ελληνικών εξαγωγών με τις εισαγωγές παρουσιάζεται περίπου 1:10.

ΠΛΟΙΟ	ΣΗΜΑΙΑ	ΕΤΑΙΡΙΑ	ΕΔΡΑ	ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	ΝΑΥΛΩΤΗΣ
1. Andros Antares	ΛΙΒΕΡΙΑ	United Shipping and Trading of Greece	Ελλάδα	Ελλάδα	
2. Andros Texas	ΕΛΛΑΔΑ		Ελλάδα	Ελλάδα	TEXACO (USA)
3. Archontas	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΑΤΕΡΑΣ Ship. Enter.	Βρετανία	Ελλάδα	FROTA (Brazil)
4. Antclizo	ΛΙΒΕΡΙΑ	Southern Shipping and Finance Co.	Ελλάδα	Ελλάδα	
5. G. P. Livanos	ΕΛΛΑΔΑ	Ceres	Ελλάδα	Ελλάδα	
6. Cleon	ΕΛΛΑΔΑ	Halkidon Ship. Co.	Ελλάδα	Ελλάδα	Ionian Transport (USA)
7. Concorde	ΕΛΛΑΔΑ	Chronos Ship. Co.	Ελλάδα	Ελλάδα	
8. Iolcos	ΕΛΛΑΔΑ	Carras Ltd	Ελλάδα	Ελλάδα	
9. Laurel Wreath	ΙΑΠΩΝΙΑ	Alafouzou Ship. Co.	Ελλάδα	Ιαπωνία	Kawasaki (Japan)
10. Metavron	ΕΛΛΑΔΑ	National Sp. & Trading	USA	Ελλάδα	
11. Minotavros	ΛΙΒΕΡΙΑ	Andros Steam Ship	Ελλάδα	Ελλάδα	
12. Olympic Archer	ΛΙΒΕΡΙΑ	Onassis	Μονακό	Ελλάδα	B.P. (U.K.)
13. Petros Hajikyriakos	ΕΛΛΑΔΑ	A. Halkoussis	Ελλάδα	Ελλάδα	
14. St. Nicolas	ΕΛΛΑΔΑ	Eletson Maritime	Ελλάδα	Ελλάδα	
15. Thiaki	ΕΛΛΑΔΑ	Eletson Maritime	Ελλάδα	Ελλάδα	Petrofina (Belgium)

Πηγή: Γραφείο ναυτιλιακών ερευνών Amsterdam

Η Ν. Αφρική είναι απ' τις σημαντικότερες εξαγωγικές παγκόσμιες δυνάμεις (ορυκτά, χρυσός, βιομηχανία, κρέατα κ.λπ.).

Το 54% του συνόλου των νοτιοαφρικάνικων εξαγωγών απορροφά η ΕΟΚ και η υπόλοιπη Ευρώπη, το 20% οι ΗΠΑ και ο Καναδάς. Η Ελλάδα όμως (πτωχή πλην άτιμη) μπορεί να εξαγει βιομηχανικά, παπούτσια, λαχανικά, χαλιά και σωλήνες, προς τη Ν.Α. αλλά κερδίζει απ' τους ομογενείς, τους ναύλους των πλοιοκτητών και τις επιχειρήσεις. Κατά τις εκτιμήσεις το συνολικό ετήσιο άδηλο ποσό φτάνει τα 150.000.000. δολάρια! Υπολογιζόμενων και των δραστηριοτήτων της SABA, της «Ολυμπιακής» καθώς και του Τουρισμού.

Σε επίσημη νοτιοαφρικάνικη έκδοση πιστοποιείται ακριβώς αυτό. Γράφεται καθησυχαστικά: «το ισοζύγιο μεταξύ Ελλάδας-Ν.Α. δεν είναι καθόλου κατά των ελληνικών συμφερόντων».

Όσοι λοιπόν νομίζουν ότι οι ανταλλαγές «μας» σημαίνουν λαδάκι και ελίτσες προς τους ομογενείς, κάνουν λάθος ή σκοπίμως δεν ψάχνουν. Μια βόλτα στο αεροδρόμιο είναι διδακτική: περί τους 2.000 ανθρώπους φτάνουν με τα 4 δρομολόγια της Ο.Α. και της S.A.A. απ' τη Ν. Αφρική, κάθε βδομάδα, να τους ρωτήσουν.

Στην περσινή έκθεση πολεμικής βιομηχανίας —Defendory '84— τα νοτιοαφρικάνικης κατασκευής όπλα (αντιαεροπορικά G6) κρύφτηκαν επιμελώς την τελευταία στιγμή, αφού υπάρχει το embargo του ΟΗΕ συναλλαγών πολεμικού υλικού.

Αλλά σύμφωνα με πληροφορίες, υλικό της ΠΥΡΚΑΛ και το περίφημο ARTEMIS οδεύουν προς τη

«φίλη χώρα» δια της σκοτεινής οδού...

Αποκλεισμός πετρελαίου... και ελληνικό δαμνόνιο

Εδώ και 20 χρόνια ο ΟΗΕ και το συμβούλιο ασφαλείας έχουν καταδικάσει με αναρίθμητα ψηφίσματά τους το Apartheid και τους επεκτατικούς πόλεμους της Ν. Αφρικής. Όμως πέρα απ' την ακαδημαϊκή δυσφορία τους πολλές χώρες δεν αισθάνονται δεσμευμένες απ' τα ψηφίσματα όταν αυτά αφορούν σε πρακτικά μέτρα. Κάτι τέτοιο το βεβαιώνουν οι ειδικές επιτροπές του Ο.Η.Ε. όπως δεκάδες διεθνείς επιτροπές οργανώσεις και κινήματα. Ο Βάσος Λυσσαρίδης σαν μέλος της γραμματείας της Διεθνούς Επιτροπής κατά του Apartheid τάσσεται υπέρ του σεβασμού των αποφάσεων του ΟΗΕ και κατά της Ν. Αφρικής.

Το ίδιο πνεύμα όμως δεν το συναντάς στους συναγωνιστές του στο κυπριακό Έλληνες, είτε της Ν.Δ., είτε του ΠΑΣΟΚ.

Η γενική συνέλευση του ΟΗΕ (12/12/79) ψήφισε το OIL EMBARGO κατά της Ν. Αφρικής.

124 ΥΠΕΡ — 7 κατά: Ο.Δ.Γ., ΗΠΑ, ΒΕΛΓΙΟ, ΒΡΕΤΑΝΙΑ, ΓΑΛΛΙΑ, ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ, ΚΑΝΑΔΑΣ — 13 αποχή: ΕΛΛΑΔΑ, ΑΥΣΤΡΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ, ΙΑΠΩΝΙΑ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ, Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑ κ.α. 7 απουσίες: ΙΣΡΑΗΛ, ΠΑΡΑΓΟΥΑΗ κ.λπ. Και αυτή η απόφαση κατακουρελιάστηκε. Όπως και στο παρελθόν Έλληνες εφοπλιστές κέρδιζαν (και η εθνική μας οικονομία...) σπάζοντας προη-

γούμενο αποκλεισμό, έτσι και μετά τη νεότερη απόφαση του ΟΗΕ και ως τον Απρίλιο του 1980 14 ελληνικά tankers από ένα σύνολο 130 εξακριβωμένων περιπτώσεων έσπασαν τον αποκλεισμό (Δες σχετικό πίνακα).

Αυτό δεν είναι κρυφό στην Ελλάδα. Πλοία ελληνικών συμφερόντων κατ' εξακολούθηση δέχονται τέτοιου είδους ναύλους, σε καλές τιμές...

«Από μια άποψη και εφόσον αυτές οι πειρατικές συναλλαγές συμβαίνουν χωρίς τη μεσολάβηση του επίσημου ελληνικού κράτους και δύσκολα αποκαλύπτονται είναι και ο καλύτερος τρόπος να κερδίζεις χωρίς να εκθέτεις τη χώρα...»

Αυτό μας είπε ναυτιλιακός παράγοντας!

Τα επιχειρήματα

Στις δυτικές κοινωνίες όπου η ευμάρεια παράγει στην καλύτερη περίπτωση «ηθικές» ανησυχίες για τα στρατιωτικά και οικονομικά συμφέροντα του «ανεπτυγμένου» κόσμου, μια διπλωματία εντυπώσεων αρκεί για να εφησυχάσει και τις πιο αγωνιστικές τάσεις της πολιτικής σκηνής.

Και στη σύγχρονη Ελλάδα που συνέδεσε την τύχη της με την ΕΟΚ και η καπιταλιστική οικονομία της βαδίζει πάνω σε κάθε άλλο παρά ισότιμες σχέσεις, με χώρες του «Γ' κόσμου», δεν αναρωτιέται κανείς περισσότερο απ' το σλόγκαν που του σερβίζουν. Η «ηθική» τότε αρκείται στην ευχή «να γίνει δημοκράτης ο Botha».

Οι μικρο-υπερπιαστικές επιδιώξεις του ελληνικού κεφάλαιου αποκρύβονται απ' το μέγα άλλοθι

της έλλειψης αποικιοκρατικής παράδοσης ή των έντονων οικονομικών παρεμβάσεων.

Με μια απλή διαφορά στην κλίμακα των οικονομικών μεγεθών δεν μπορεί να καλύπτεται η ταυτόσημη ιδεολογία.

Το ελληνικό κεφάλαιο στη νοτιοαφρικάνικη περίπτωση είναι σταθερά προσανατολισμένο με τις επιδιώξεις των σημαντικών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων της Δύσης.

Γι' αυτό κανείς δε θα ερμηνεύσει το ρόλο της «ομογένειας» ή δε θα δημοσιοποιεί τις οικονομικές δραστηριότητες και το επίπεδο των απολαβών απ' το status στη Ν. Αφρική. Έτσι θα πλασσάρεται η θεωρία του «ανυποψίαστου νοικοκύρη Έλληνα» και η σύσφιξη των σχέσεων του με το «εθνικό κέντρο». Ενώ θα χειροκροτείται η Μύριαμ Μακέμπα στα αντι-ρατσιστικά της τραγούδια στις αρχές του καλοκαιριού, στην «Πολιτιστική Αθήνα», ο Γιάννης Μαρκόπουλος και άλλοι γνωστοί «καλλιτέχνες» μας (Σχολιαστής Ν. 12) θα αγνοούν τον πολιτιστικό αποκλεισμό του ΟΗΕ, και θα τραγουδούν εκεί.

Για τους διαχειριστές της υπόθεσης από πλευράς κράτους, το επιχείρημα της «χαμηλού επιπέδου διείσδυσης» θεωρείται ευφύες για να καλύψει το πρόβλημα. Δε σταματούν να θυμίζουν ότι οι Γάλλοι πουλούν Mirage ή ελέγχουν πυρηνικά εργοστάσια στη Ν. Αφρική ή ότι σύσσωμη η Δύση πουλάει Know-How και πληροφορική, χωρίς την οποία το «νοτιοαφρικάνικο θαύμα» δε θα υπήρχε, ή το OIL EMBARGO το σπάζουν οι «7 πολυεθνικές» και άλλα τέτοια. Σε περίπτωση ανατροπής όμως στη Ν. Αφρική, αισθάνονται υποχρεωμένοι και για καθόλου ανθρωπιστικούς λόγους (των συμπατριωτών) να υπερασπίσουν τις οικονομικές ισορροπίες αδιαφορώντας για τις «αρχές» τους.

Ένα κίνημα υποστήριξης της ταξικής-φυλετικής εξέγερσης των μαύρων πρέπει να συγκρουστεί με τη σκοπιά των «άδελων πόρων» της καπιταλιστικής οικονομίας άρα και με τους φορείς της. Το κράτος δηλαδή και τη διαχείριση του ΠΑΣΟΚ. Το επιχείρημα των συμβούλων της «διεύθυνσης αποδήμων» ότι: «μια σκληρή ελληνική στάση θα θέσει σε κίνδυνο την ομογένεια» δε σημαίνει τίποτα περισσότερο παρά τους κλυδωνισμούς στην εκλογική πελατεία του κυβερνώτος κόμματος.

Το ΠΑΣΟΚ δεν παραγνωρίζει την τεράστια εκλογική βάση που αντιπροσωπεύουν οι δι' εμβασμάτων συγγενεύοντες με το καθεστώς Botha.

Αλλά ευτυχώς την τιμή της Αριστεράς τη διασώζουν ορισμένοι Έλληνες στη Ν. Αφρική. Πέρα απ' τους αποκλεισμούς απ' τις κοινότητες αντιμετωπίζουν τη ρατσιστική αστυνομία και την τεράστια δύναμη (μεταξύ των λευκών) οργάνωσης Broederbond που ελέγχει όλους τους κρατικούς μηχανισμούς και εμπνέεται απ' τον H. F. Verwoerd (τον εμπνευστή του Apartheid, που εξετέλεσε! ένας Έλληνας το 1966).

Εμείς τη δική τους γνώμη και τους αγώνες θα προβάλλουμε.

Επίλογος

Υπενθυμίζουμε ότι απ' το 1982 ο ΟΗΕ αποφάσισε να ξεκινήσει την καμπάνια για την οριστική απομόνωση του καθεστώτος, δια μέσου οικονομικών και άλλων μέτρων. Ίσως να πρέπει τώρα, την ύστατη στιγμή, η ελληνική κυβέρνηση να σεβαστεί αυτό το ψήφισμα —αν το ψήφισε δηλαδή.

Να μαζευτούν οι ικανοί επιχειρηματίες, η SABA, η Ολυμπιακή, ο ΕΟΤ και τα προξενεία, διότι η «ευγνώμοσύνη» του Botha γίνεται πουμπμεραγκ... όσο αποσταθεροποιείται η κατάσταση.

Αυτή την ώρα που κάποιοι λιγότερο «ακραίοι» του κράτους σχεδιάζουν πλάνα διάσωσης του ελληνικού στοιχείου και νέα στρατηγική «διείσδυσης» στην απειλευθερωμένη Αζανία, ο δικός μας ρεαλισμός να ζητήσει σαν πρώτο βήμα να φύγει η Ν. Αφρικανική πρεσβεία και η SAA, να απομονωθεί μ' όλους τους τρόπους το καθεστώς.

Βέβαια θα θιγεί η «οικονομία μας», αλλά θα μαστε τουλάχιστον τίμιοι...

Δημήτρης Τρίμης

Ένα κονσέρτο για το A.N.C.

Το 1979, σε ένα γήπεδο, μπροστά σε χιλιάδες λευκούς και μαύρους, ένα συγκρότημα ROCK-REGGAE, οι Introverts του Cape Town, ξεσήκωσαν τον κόσμο και κυνηγήθηκαν απ' την αστυνομία.

Ο τραγουδιστής φώναζε: «υπάρχει λύση...» και τραγούδησε το «Making Bombs». Είκοσι αστυνομικοί τον έψαχναν. Αυτός ο μουσικός δεν είναι άλλος απ' τον Τόλη Φασόη, γεννημένο στη Ν. Αφρική και απ' το 1980 εγκατεστημένο στην Ελλάδα. Είναι ο Τόλης των Sharp Ties.

Ο καθένας ξέρει τους Sharp Ties, το «Κύτταρο», το «Gei thai beai» ή το «Safari boys», όμως ελάχιστοι ξέρουν τον «πολιτικό» Τόλη της Ν. Αφρικής. Στο πανεπιστήμιο το 1976 χτυπήθηκε από αστυνομικούς σε αντι-ρατσιστική διαδήλωση, στο τμήμα των «πολιτικών επιστημών» παρακολούθησαν όλες τις κινήσεις του, χτυπήθηκε επειδή τραγουδούσε με μαύρους και για τους μαύρους. Ήρθε για να αποφύγει τη στράτευση και γιατί η Ν. Αφρική δεν αφήνει περιθώρια ούτε στους Λευκούς να αμφισβητούν το καθεστώς της.

Ο Τόλης μας έγραψε μια γνώμη για την ελληνική παρουσία και μας ζήτησε να οργανώσουμε κατά τις αρχές του χειμώνα ένα κονσέρτο κατά του APARTHEID, ένα κονσέρτο για το A.N.C., στην Αθήνα. Οι Sharp Ties είναι μέσα, περιμένουμε και άλλες συμμετοχές... και τις υπηρεσίες Αποδήμων.

Δ.Τ.

...Making bombs

ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ στην Αθήνα απ' την Καλαμάτα με το λεωφορείο των ΚΤΕΛ, έτυχε να καθίσω δίπλα σ' έναν Έλληνα κύριο που είχε ζήσει στη Νότια Αφρική. Για 14 χρόνια. Καθώς του μιλούσα έγινε πολύ φανερό, ότι αυτός ο άνθρωπος ήταν υποστηρικτής του φασιστικού καθεστώτος του P. W. Botha. Αυτό φυσικά δεν αποτέλεσε έκπληξη για μένα, ήταν απλά ένας ακόμα Έλληνας που είχε βρεθεί στη Ν.Α., έβγαλε λεφτά απ' το σύστημα και τώρα είναι ενθερμος οπαδός του συστήματος που τον είχε βοηθήσει να βγάλει αυτά τα λεφτά. Είναι μια ακόμα συνηθισμένη περίπτωση, καθώς στις «Ελληνικές κοινότητες» σε πολλές πόλεις της Ν.Α. υπήρχαν πολλοί Έλληνες που ήταν ρατσιστές και υποστηρικτές του φασιστικού καθεστώτος.

Μέσα στους πολυάριθμους Έλληνες που ήρθαν στη Ν.Α. υπήρχε ένας μεγάλος αριθμός αριστερών που δεν μπορούσαν να βρουν δουλειά στην Ελλάδα μετά τον εμφύλιο. Την ίδια εποχή (και μέσω της ελληνικής πρεσβείας, που κρατούσε πάντα ακροδεξιά στάση στη Ν.Α.), ένας αριθμός δεξιών Ελλήνων που είχαν δεσμούς με τους Γερμανούς στη διάρκεια του πολέμου, ή Έλληνες που δούλευαν για τους Άγγλους το ίδιο διάστημα, ενθαρρύνθηκαν να μεταναστεύσουν στη Ν.Α. Μερικοί απ' αυτούς έφτιαξαν περιουσίες εκεί, κάνοντας τον καταδότη της Νοτιοαφρικάνικης αστυνομίας. Η δουλειά τους ήταν να πληροφορούν την αστυνομία: ποιοι Έλληνες κομμουνιστές υπήρχαν, ποιος έκανε παράνομη εξαγωγή συναλλάγματος και γενικά για τις κινήσεις του κάθε Έλληνα. Όταν έγιναν οι εξεγέρσεις στο Shaperville, μαζέψανε αρκετούς Έλληνες για να τους αποσπάσουν πληροφορίες. Επίσης μετά τη δολοφονία του πρωθυπουργού Verwoerd από Έλληνα, πήγαν και πάλι Έλληνες αριστερούς «μέσα» για ανάκριση. Ακόμα στα τέλη της δεκαετίας του '70 μερικοί Έλληνες φυλακίστηκαν για «παράνομη εξαγωγή συναλλάγματος». Σ' όλες τις παραπάνω περιπτώσεις ήταν φανερό ότι οι καταδότες, για αυτές τις συλλήψεις, ήταν Έλληνες.

Η ελληνική κοινότητα έτσι απέκτησε πολύ γρήγορα «ηγεσία», απ' αυτούς που με τη βοήθεια της κυβέρνησης μαζέψαν μια μικρή περιουσία και είχαν τα οικονομικά «φόντα» για να κρατούν αυτή τη θέση στην κοινότητα. Ήταν επομένως αρκετά συνηθισμένο να βλέπει κανείς τους εκπροσώπους της Ν. Αφρικανικής κυβέρνησης στους εορτασμούς ελληνικών εθνικών επετείων. Φυσικά οι Έλληνες αριστεροί κρατούνταν μακριά από ηγετικές θέσεις μέσα στην κοινότητα. Η κοινότητα και οι ηγέτες της, που είχαν οικονομικές συναλλαγές με την κυβέρνηση της Ν.Α., δεν μπορούσαν φυσικά να διαφωνούν με την κυβερνητική πολιτική και η ελληνική κοινότητα σε μεγάλο βαθμό αδιαφορούσε για την πολιτική κατάσταση.

Μου ήταν ευχάριστο να είμαι μέλος της κοινότητας του Cape Town, καθώς είχαμε μια καλή ποδοσφαιρική ομάδα, τα καλύτερα πάρτι, τη γλώσσα μας κ.λπ., αλλά πάντα μου φαινόταν ότι είχαμε παραγίνει νοτιοαφρικάνοι...

Σ' ένα φασιστικό καθεστώς αισθάνονται καλά αυτοί που τους αρκεί να δουλεύουν σκυλίσια και να υπακούουν στα αφεντικά τους. Ιδίως ταιριάζει στα ίδια τα αφεντικά...

Τόλης Φασόης

Mayibuye
Afrika!

Δύο γράμματα από τη Νότιο Αφρική

Γιοχάνεσμπουργκ, Αύγουστος

Στις 21 Ιουλίου το καθεστώς της Ν. Αφρικής κήρυξε αρκετές περιοχές της χώρας σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης προσπαθώντας να ξαναποκτήσει τον έλεγχο της πολιτικής κατάστασης. Η τελευταία χρονιά χαρακτηρίστηκε από μαζικές λαϊκές εξεγέρσεις, πανεθνικές μαθητικές απεργίες, μπούκοτάζ των εκλογών, απεργίες σε ένα ευρύ φάσμα εξορυκτικών επιχειρήσεων, μπούκοτάζ καταναλωτών, αποχές απ' την εργασία σε ολόκληρες περιοχές, βομβιστικές ενέργειες κ.λπ.

Η αντίσταση στην πολιτική του Apartheid για πρώτη φορά μετά τα χρόνια γύρω στο '60, είναι τόσο γενικευμένη και αποφασιστική, ώστε υποχρέωσε το κράτος να περάσει στην άμυνα. Αυτή η εθνική κινητοποίηση του λαού της Ν. Αφρικής για την καταστροφή του Apartheid σ' όλες του τις εκφράσεις, συμπίπτει με μια παγκόσμια αύξηση της πίεσης που ασκεί η διεθνής κοινότητα.

Τις πρώτες τρεις μέρες από την επιβολή του στρατιωτικού νόμου έγιναν 1000 συλλήψεις. Ο συνολικός αριθμός των νεκρών απ' τον περασμένο Σεπτέμβρη ξεπερνάει κατά την Αστυνομία τους 500, ενώ ακριβέστερα υπολογίζεται γύρω στους 1000. Αρκετές δίκες με κατηγορία «εσχάτης προδοσίας» άρχισαν τους τελευταίους μήνες με περίπου 60 κατηγορούμενους συνολικά. Η καταδίκη για «εσχάτη προδοσία» συνεπάγεται πιθανόν την ποινή του θανάτου, ποινή που τα δικαστήρια δεν έχουν τσιγκουνευτεί στο παρελθόν.

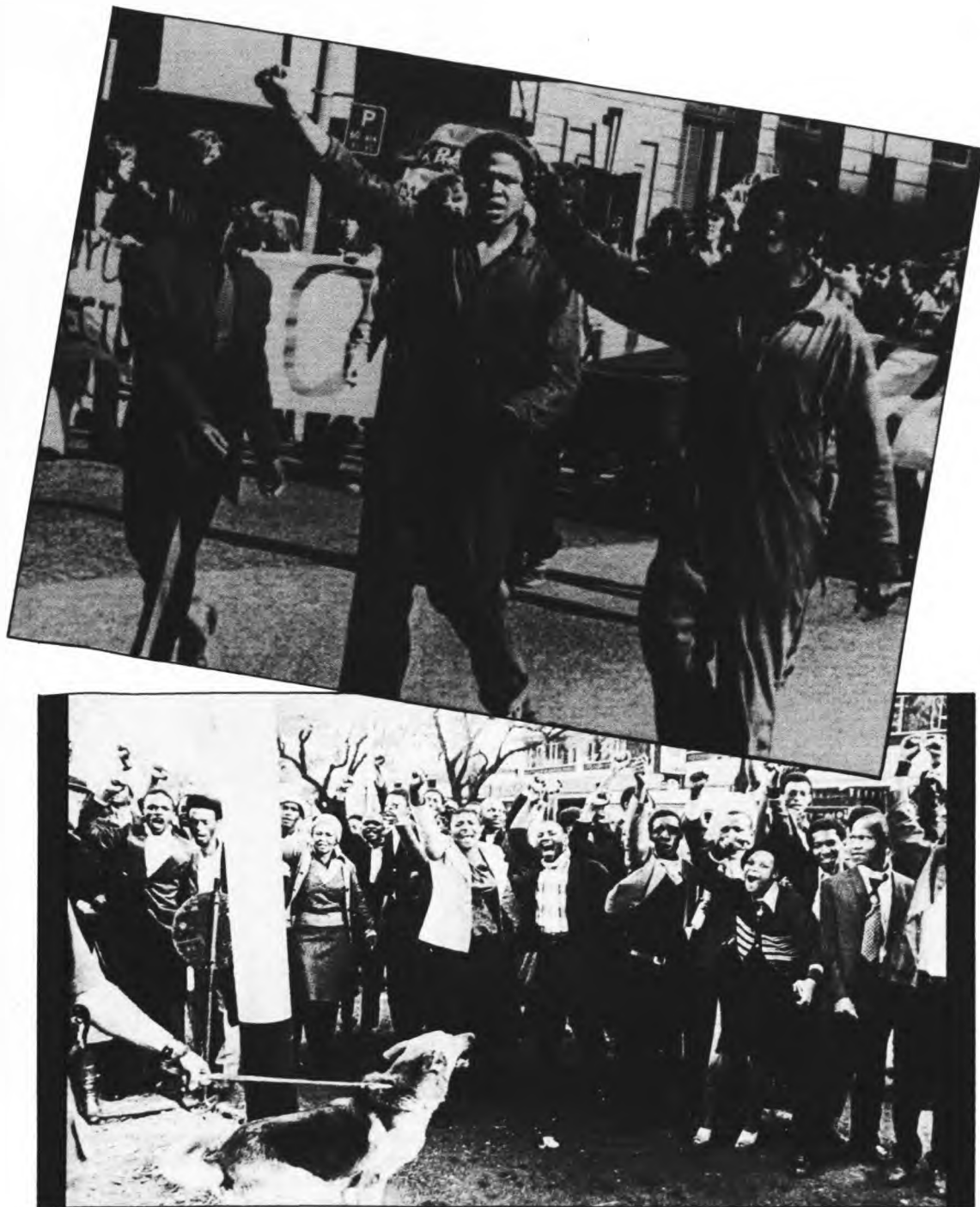
Ποιοι είναι αυτοί που συμμετέχουν σ' αυτή τη σφοδρή αντίσταση; Σε ποιες οργανώσεις ανήκουν; Για ποια θέματα κινητοποιούνται; Ποιες δυνάμεις και ποιοι παράγοντες προκάλεσαν αυτή τη γενικευμένη εξέγερση που συνταράσσει τη χώρα και εξαναγκάζει την εθνικιστική κυβέρνηση να μάχεται απελπισμένα σ' όλα τα μέτωπα;

Η επίθεση ενάντια στο καθεστώς προέρχεται από τρεις πλευρές. Πρώτα: από τη μαζική λαϊκή αντίσταση στο εσωτερικό της χώρας που συγκροτείται γύρω από διάφορες οργανώσεις, συνδικάτα κ.λπ. Δεύτερο: από το αντάρτικο που εξορμά πέρα απ' τα σύνορα της χώρας και διεξάγεται από το A.N.C. και το P.A.C. (Παναφρικανικό Κογκρέσο). Και κατά τρίτο λόγο: από το διεθνές κίνημα για την κατάργηση του Apartheid.

Εσωτερική αντίσταση

Η πλειοψηφία όσων κατηγορούνται για προδοσία ή συνελήφθησαν μετά την επιβολή του στρατιωτικού νόμου, είναι αντιπρόσωποι ή μέλη του U.D.F. ή των συνεργαζόμενων με αυτό οργανώσεων. Το U.D.F. είναι μετωπική οργάνωση και δημιουργήθηκε πριν 2 χρόνια, για να κινητοποιήσει τις 100άδες των μαύρων και διαφυλετικών οργανώσεων που λειτουργούν στη Ν. Αφρική ενάντια στις συνταγματικές αλλαγές του 1984.

Το νέο σύνταγμα εισάγει ένα *τριπλό* κοινοβουλευτικό σύστημα, με τρεις δηλαδή Βουλές «αντιπροσώπων» που καθεμιά είναι υπεύθυνη για τα θέματα της δικής της κοινότητας. Μια για λευκούς, μια για εγχρώμους (άτομα με μικτή φυλετική καταγωγή) και μια για Ινδούς (άτομα ασιατικής καταγωγής). Καμιά προσπάθεια δεν έγινε για μαύρη αντιπροσώπευση ενώ το U.D.F. και οι σύμμαχοί του διαφωνούν με τη δημιουργία χωριστών σωμάτων, ακόμα κι αν υπήρχε τέταρτη βουλή για

τους μαύρους. Το U.D.F. κατά συνέπεια οργάνωσε πανεθνικά μπουκόταζ των Ινδικών και Έγχρωμων «εκλογών», που οδήγησαν σε μια πολύ μικρή συμμετοχή, περίπου 8%. Το U.D.F. είναι χωρίς αμφιβολία η πιο οργανωμένη και με πλατιά βάση πολιτική συμμαχία μετά τη δεκαετία του '50. Η λαϊκή υποστήριξη που του παρέχεται και η περιφερειακή του οργάνωση, το καθιστούν την πιο αντιπροσωπευτική πολιτική δομή στη Ν.Α. σήμερα. Περιλαμβάνει κοινοτικές, εκκλησιαστικές, σπουδαστικές, νεολαιιστικές και γυναικείες οργανώσεις, συνδικάτα και πολιτικές οργανώσεις.

Το μανιφέστο του U.D.F. είναι ο «*χάρτης της ελευθερίας*», ντοκουμέντο της δεκαετίας του '50 με το A.N.C., μια, τώρα, εκτός νόμου οργάνωση που ο ηγέτης της Nelson Mandela είναι φυλακισμένος ισόβια. Λόγω της προπαγάνδισής απ' το U.D.F. των αιτημάτων του «*χάρτη της ελευθερίας*», το καθεστώς κατηγορεί τους ηγέτες του για προδοσία και την οργάνωση ότι είναι «*βιτρίνα*» του A.N.C.

Αν και ο αρχικός στόχος του ήταν κυρίως η αντίσταση στο νέο σύνταγμα του Botha, το U.D.F. είναι ένα μέσο ευρύτερης αντίστασης, επειδή προσβεί ένα μη ρατσιστικό, ενιαίο κράτος. Έτσι το U.D.F. τον τελευταίο χρόνο έπαιξε ρόλο στο συντονισμό της αντίστασης σε πανεθνικό επίπεδο.

Σε πολλές περιπτώσεις έχει εξασφαλίσει δεσμούς μεταξύ διαφόρων οργανώσεων, εξασφαλίζοντας την εθνική συμπαράσταση σε κοινότητες που αγωνίζονται σε τοπικό επίπεδο και ίσως μια απ' τις

πιο σημαντικές του λειτουργίες είναι η δημιουργία στενών δεσμών μεταξύ των συνδικάτων και των κοινοτικών οργανώσεων.

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του '70 τα συνδικάτα των μαύρων δεν αναγνωρίζονταν ενώ οι μαύροι εργάτες απαγορευόταν να απεργήσουν. Ο νόμος για τα συνδικάτα των μαύρων άλλαξε και μερικά αναγνωρίστηκαν ενώ οι απεργίες γίνονται όλο και πιο συχνές. Μερικά απ' τα συνδικάτα σχετίζονται με το U.D.F. ενώ άλλα προοδευτικά συνδικάτα συνεργάζονται σε πολλά πολιτικά θέματα.

Την τελευταία δεκαετία, και ιδιαίτερα τα τελευταία 5 χρόνια, επανεμφανίστηκαν τα εργατικά συνδικάτα σαν μια σημαντική δύναμη στη Νοτιοαφρικανική πολιτική σκηνή. Στις δεκαετίες του '50 και του '60 συνεντρίβη βάρβαρα το SACTU (Νοτιοαφρικανικό συμβούλιο εργατικών συνδικάτων) και τέθηκε εκτός νόμου μαζί με το A.N.C., το P.A.C. και το S.A.C.P. Σήμερα τα μαύρα συνδικάτα έχουν γίνει μια υπολογίσιμη δύναμη τόσο για το καθεστώς όσο και για τις μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες.

Η N.U.M. (Εθνική ένωση εργατών ορυχείων) έχει προκηρύξει απεργία απ' τις 25 Αυγούστου σε 18 χρυσωρυχεία απαιτώντας αυξήσεις 22%. Η N.U.M. με 250.000 μέλη (η μεγαλύτερη στη Ν. Αφρική) βρίσκεται επίσης σε μια διαδικασία άμεσης σύγκρουσης με το κράτος έχοντας επιδώσει

ένα τηλεσίγραφο 72 ωρών για την άρση του στρατιωτικού νόμου και απαιτώντας να αποσύρει ο πρόεδρος P. W. Botha την απειλή να απελάσει 1.500.000 μαύρους μετανάστες απ' τις γειτονικές χώρες εάν επιβληθούν οικονομικές κυρώσεις απ' τη διεθνή κοινότητα εναντίον της Ν. Αφρικής.

Μια απεργία τέτοιων διαστάσεων έχει τεράστιες πολιτικές και οικονομικές επιπτώσεις για το καθεστώς, ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι η χώρα βρίσκεται στη χειρότερη οικονομική ύφεση των τελευταίων 50 χρόνων και η αυξανόμενη απειλή οικονομικών κυρώσεων. Οι ηγέτες των διάφορων συνδικάτων διώκονται συνεχώς απ' το κράτος. Ο Thojamile Gqwetu πρόεδρος της SAAWU (Συνεργαζόμενες εργατικές ενώσεις) αναγκάστηκε να περάσει στην παρανομία αφού συνελήφθη 8 φορές μέσα σε λίγα χρόνια, όπου κάθε σύλληψη σημαίνει μεγάλες περιόδους απομόνωσης, ανακρίσεων και βασανιστηρίων. Ποτέ δεν του απαγγέλθηκε καμιά κατηγορία. Ο Neil Aggett, στέλεχος της AFCWU (Ένωση εργατών τροφίμων) πέθανε κατά τη διάρκεια της κράτησής του μετά από μήνες απομόνωσης, ανακρίσεων και βασανιστηρίων. Το τελευταίο θύμα της κρατικής τρομοκρατίας κατά των συνδικάτων ήταν ο A. Raditsela, στέλεχος των εργατών χημικής βιομηχανίας (μέλος της F.O.S.A.T.U. — Ομοσπονδία εργατικών ενώσεων) ο οποίος δολοφονήθηκε απ' την ασφάλεια κατά τη διάρκεια της ανάκρισης. Αρκετοί απ' τους κατηγορούμενους στο τελευταίο κύμα των δικαστικών διώξεων για «*έσχατη προδοσία*» είναι συνδικαλιστές.

Άλλες οργανώσεις που λειτουργούν στη χώρα είναι αυτές που συνδέονται σε μια άλλη μετωπική οργάνωση, το National Forum. Τέτοιες είναι η A.Z.A.P.O η A.Z.A.S.M. και άλλες τοπικές οργανώσεις που βασίζονται στο κίνημα της «*μαύρης συνείδησης*», το οποίο εκφράζει μια *χωριστική τάση* των μαύρων σε αντίθεση με τη μη φυλετική τάση του U.D.F.. Το «*κίνημα της μαύρης συνείδησης*» απέκτησε ισχύ γύρω στο 1970 και ένας απ' τους ηγέτες του ήταν ο Steve Biko που δολοφονήθηκε απ' την ασφάλεια το 1977.

Λίγο μετά το φόνο του Biko η κυβέρνηση συνέτριψε όλες τις οργανώσεις της «*μαύρης συνείδησης*», θέτοντας εκτός νόμου τις ίδιες, τους ηγέτες τους και τις εκδόσεις τους.

Τους τελευταίους μήνες έχουν δημιουργηθεί προστριβές μεταξύ του U.D.F. και του National Forum με επίκεντρο τη φετινή επίσκεψη του γερουσιαστή Έντοαρντ Κένεντι. Υπήρξαν βίαιες συγκρούσεις μεταξύ τους τις οποίες εκμεταλλεύτηκε το καθεστώς. Πρέπει να σημειωθεί ότι το καθεστώς με βομβιστικές και άλλες βίαιες ενέργειες κατά εκπροσώπων και των δυο ομάδων προσπαθεί να συντηρήσει και να επεκτείνει αυτές τους τις διαφωνίες.

Οι εκκλήσεις και προπαντός ο επίσκοπος Desmond Tutu προσπαθούν να συμφιλιώσουν τις δυο οργανώσεις και σήμερα γίνονται σημαντικές προσπάθειες και απ' τις δυο να παρουσιάσουν ένα ενοποιημένο μέτωπο.

Όλες οι παραπάνω οργανώσεις εκφράζουν την εξωκοινοβουλευτική αντιπολίτευση στο εθνικιστικό καθεστώς. Η «*επίσημη*» λευκή κοινοβουλευτική αντιπολίτευση είναι P.F.P. (Προοδευτικό Ομοσπονδιακό Κόμμα), ένα φιλελεύθερο αστικό κόμμα, που προτείνει μια περιορισμένη γενίκευση του δικαιώματος ψήφου και ένα ομοσπονδιακό τύπο κυβέρνησης.

Οι πρόσφατες προσπάθειες για «*μεταρρύθμιση*» της κυβέρνησης Botha επιχειρούν να απαντήσουν στην αυξανόμενη απαίτηση συμμετοχής των μαύρων στην κυβέρνηση και στις πιέσεις που ασκούν φιλελεύθερα επιχειρηματικά συμφέροντα, να κάνουν κάποιες υποχωρήσεις σ' αυτές τις απαιτήσεις. Αυτό που το καθεστώς ονομάζει μεταρρυθμί-

σεις είναι μια προσπάθεια να δημιουργηθεί μια μαύρη μεσαία τάξη που να ταυτίζεται με τη συντήρηση ενός φιλελεύθερου καπιταλιστικού συστήματος. Όμως οι μεταρρυθμίσεις εμφανίζονται πολύ αργά για να καταφέρουν κάτι παρόμοιο. Πέτυχαν ως ένα βαθμό, όπως φαίνεται απ' τη συμμετοχή μερικών μαύρων στα «κοινοτικά συμβούλια» των μαύρων πόλεων και απ' την αποδοχή της «ανεξαρτησίας» από μερικούς φύλαρχους, στα *Homelands*. Παρ' όλα αυτά αυτοί οι «σύμβουλοι» και οι «ηγέτες» των *Homelands* θεωρούνται απ' τη μεγάλη πλειοψηφία των μαύρων «πουλημένοι».

Ένας απ' τους κεντρικούς στόχους των εξεγέρσεων ήταν τα κοινοτικά συμβούλια. Από τότε που κορυφώθηκε το σημερινό κίνημα διαμαρτυρίας και αντίστασης, δηλ. απ' τον περασμένο Σεπτέμβρη, πολλοί κοινοτικοί σύμβουλοι κι άλλοι συνεργάτες του καθεστώτος π.χ. μαύροι αστυνομικοί έχουν σκοτωθεί ή έχουν υποστεί επιθέσεις στα σπίτια τους. Σ' αυτό το θέμα η αντίσταση έχει με τον πιο προφανή τρόπο πετύχει το σκοπό της. Υπήρξαν πολλές παραιτήσεις, μερικές φορές ολόκληρα συμβούλια υπέβαλλαν μαζικές παραιτήσεις και αρνήθηκαν να ξανακάνουν εκλογές.

Οργανώσεις εξωτερικού

Αυτή η μαζική κινητοποίηση προοδευτικών δυνάμεων στο εσωτερικό της χώρας γίνεται παράλληλα και σε σχέση με το αντάρτικο που διεξάγει στη Ν. Αφρική το Αφρικανικό Εθνικό Κογκρέσο (ANC) και σε μικρότερο βαθμό το Παναφρικανικό Κογκρέσο (PAC). Η Umkhonto we Sigwe (Λόγχη του Έθνους), η στρατιωτική πτέρυγα του ANC διεξάγει πολλές επιθέσεις ενάντια σε στρατηγικές εγκαταστάσεις, όπως αστυνομικούς σταθμούς, δεξαμενές πετρελαίου και σιδηροδρομικές γραμμές όπως και σε γραφεία που διευθύνουν την καθημερινή γραφειοκρατία του apartheid.

Στις γραμμές των αντάρτων προχωρούν μαζικά φοιτητές και άλλοι που εγκατέλειψαν τη χώρα μετά τη γενική εξέγερση και τις σχολικές ταραχές του '76-'77. Μετά το 1980 ομάδες αντάρτων μπαίνουν στη χώρα, εγκαθιστούν βάσεις, εξαπολύουν τις επιθέσεις τους και σε πολλές περιπτώσεις διαφεύγουν ξανά από τη χώρα.

Παρά την υπογραφή συμφωνιών τύπου Nkomati με τη Μοζαμβίκη και τη Ζουαζιλάνδη που οδήγησε στο κλείσιμο των βάσεων του ANC σ' αυτές τις χώρες, οι επιθέσεις σαμποτάζ συνεχίζονται. Αυτό φαίνεται να επιβεβαιώνει τους ισχυρισμούς του ANC ότι αναπτύσσει υποδομή στο εσωτερικό της χώρας. Όλο και περισσότερο το ANC φαίνεται να σχεδιάζει τις επιθέσεις του για να ενισχύσει τις θέσεις της εσωτερικής αντίστασης. Π.χ. όταν η αγγλοαμερικανική Corporation απέλυσε χιλιάδες απεργούς εργάτες ορυχείων, δυο κτίρια της εταιρίας στο Γιοχάνεσμπουργκ ανατινάχτηκαν.

Το Νοτιοαφρικανικό καθεστώς εξασκεί μια αυξανόμενη στρατιωτική και οικονομική πίεση στην Μποτσουάνα για να την υποχρεώσει σε μια συμφωνία παρόμοια με τη συνθήκη του Nkomati.

Από τότε που η Μοζαμβίκη κι η Αγκόλα έγιναν ανεξάρτητες το 1975 η εθνικιστική κυβέρνηση της Ν. Αφρικής έχει επιτείνει την οικονομική και στρατιωτική της προσπάθεια να αποσταθεροποιήσει τις γειτονικές μαύρες χώρες (Μποτσουάνα, Λεσότο, Ζουαζιλάνδη, Μοζαμβίκη, Ζιμπάμπουε, Αγκόλα και Ζάμπια). Χιλιάδες μετανάστες εργάτες απ' αυτές τις χώρες εργάζονται στην εξορυκτική βιομηχανία της Ν. Αφρικής και μερικές από τις χώρες είναι εξ ολοκλήρου εξαρτημένες από το εισόδημα αυτών των μεταναστών.

Οι χώρες που συνορεύουν με τη Ν. Αφρική εξαρτώνται επίσης από τις εισαγωγές βιομηχανικών προϊόντων, συσκευών, καυσίμων και ενέργειας από τη Ν. Αφρική.

Η τεράστια στρατιωτική μηχανή της Ν. Αφρικής χρησιμοποιείται για να εξαναγκάσει τις κυβερνήσεις των γειτονικών χωρών να ενταχθούν στη σφαίρα επιρροής του ρατσιστικού καθεστώτος και να τις αποθαρρύνει να παράσχουν βοήθεια στο

απελευθερωτικό κίνημα του εξωτερικού. Έχουν διεξαχθεί πολλές επιδρομές σε υποτιθέμενες «στρατιωτικές βάσεις του ANC» στο Μαπούτο της Μοζαμβίκης, στο Μαζερου του Λεσότο και τελευταία στο Γκομπόρουε της Μποτσουάνα. Πολλές δεκάδες Νοτιοαφρικανοί πρόσφυγες και πολίτες των χωρών που τους έδιναν άσυλο δολοφονήθηκαν βάρβαρα και αδιακρίτως σ' αυτές τις επιδρομές.

Αυτή η τρομοκρατία συνοδεύεται από την παροχή υποστήριξης από το Νοτιοαφρικανικό καθεστώς αντιδραστικών αντεπαναστατικών στρατιωτικών ομάδων που πολεμάνε τις κυβερνήσεις των γειτονικών χωρών. Αυτοί οι συνδυασμένοι παράγοντες υποχρέωσαν τη Μοζαμβίκη και τη Ζουαζιλάνδη να υπογράψουν πολύ συμβιβαστικές συμφωνίες με τη Ν. Αφρική.

Διεθνής συμπαράσταση

Μια δυνατότητα δράσης που δεν έχει αξιοποιηθεί πλήρως από το διεθνές κίνημα κατά του apartheid, είναι η υποστήριξη των γειτονικών κρατών στην προσπάθειά τους να αντισταθούν στην πίεση που τους ασκείται από το Ν. Αφρικανικό καθεστώς. Αυτό απαιτεί σταθερή και ουσιαστική υλική και πολιτική υποστήριξη από διεθνείς οργανισμούς και διάφορες κυβερνήσεις. Η πρόσφατη ενίσχυση της διεθνούς καμπάνιας κατά του apartheid από μερικές ευρωπαϊκές χώρες, τις ΗΠΑ, την Αυστραλία και τη Ν. Ζηλανδία, στις περισσότερες περιπτώσεις οφείλεται σε ομάδες που πιέζουν στο εσωτερικό αυτών των χωρών και όχι στην πρωτοβουλία των κυβερνήσεων.

Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις κυβερνήσεις Ρήγκαν και Θάτσερ.

Στην περίπτωση των περισσότερων ευρωπαϊκών χωρών και των ΗΠΑ αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι οι κυβερνήσεις και η βιομηχανία αυτών των χωρών έχουν επενδύσει τεράστια κεφάλαια στη Ν. Αφρική. Εντούτοις αυτές οι ίδιες οι επενδύσεις αποτελούν το κλειδί για την αποτελεσματικότητα της απειλής επιβολής κυρώσεων. Αυτό είναι απ' τους σπουδαιότερους παράγοντες που επηρεάζουν τις τελευταίες απόπειρες της Νοτιοαφρικανικής κυβέρνησης να επιταχύνει τη μεταρρύθμιση και αυτού του τύπου η πίεση απ' τη διεθνή κοινότητα είναι πιθανό να παίξει το ρόλο κλειδί στις εξελίξεις στη Ν. Αφρική το επόμενο διάστημα.

Το μεγάλο ζήτημα τώρα είναι το κατά πόσο θα πετύχει το Νοτιοαφρικανικό καθεστώς να συντρίψει τη σημερινή εξέγερση. Πολλά απ' τα γεγονότα των τελευταίων μηνών επαναλαμβάνουν ανησυχητικά την πορεία που οδήγησε στη συντριβή της αντίστασης στις δεκαετίες του '50 και του '60: το ξάπλωμα της αντίστασης, η εμφάνιση ενός ισχυρού πανεθνικού κινήματος, η επιβολή κατάστασης «εκτάκτου ανάγκης», οι τεράστιες δικές για «εσχάτη προδοσία» σ' όλη τη χώρα, μαζί με την απαγόρευση οργανώσεων συνδικάτων κ.λπ.

Το τελευταίο μέτρο δεν έχει ακόμα επιβληθεί και πιθανόν το αποτέλεσμα των δικών θα δείξει εάν το καθεστώς θα προχωρήσει σ' αυτή την τελευταία σκληρήνση, προκαλώντας ένα τεράστιο πολιτικό κίνημα να περάσει στην παρανομία.

Προφανώς πολλοί απ' τους παράγοντες που καθορίζουν την τωρινή εξέγερση διαφέρουν απ' αυτούς που κυριαρχούσαν το '50 ή το '60, ο πιο σημαντικός απ' αυτούς είναι ίσως πως τώρα η διεθνής κοινότητα έχει αντιληφθεί ότι είναι ανάγκη να τελειώνουμε με το apartheid, μια για πάντα!

Σ' αυτό το σημείο βρίσκεται και η ευθύνη ατόμων και οργανώσεων σ' όλο τον κόσμο καθώς η τελική έκβαση και το πότε θα επιτευχθεί (πιθανόν εμποδίζοντας τις χιλιάδες νεκρούς) μπορεί σε μεγάλο βαθμό να εξαρτάται απ' τη διατήρηση της πίεσης και απ' την εφαρμογή αυστηρών μέτρων που θα υποστηρίζουν τα αιτήματα των καταπιεσμένων στη Ν. Αφρική. Αυτός μπορεί να 'ναι ο παράγοντας που θα αποτρέψει την επανάληψη της βάρβαρης συντριβής των προηγούμενων εξεγέρσεων.

Γιοχάνεσμπουργκ, Αύγουστος

«Εάν δεν αναζητάς λύση, τότε αναπαράγεις το πρόβλημα». Αυτό ήταν το σύνθημα της Ν.Ο.Α.Σ. (Εθνική Ένωση Νοτιο-Αφρικανών φοιτητών, προοδευτική ένωση λευκών φοιτητών) στη δεκαετία του '70. Αυτό το σύνθημα ήταν μέρος μιας καμπάνιας να αντιμετωπιστεί η απάθεια των λευκών φοιτητών και σε κάποιο μέτρο συνοψίζει την κατάσταση των νεαρών λευκών. Η συμμετοχή στο κοινοβούλιο των λευκών δεν προσφέρει εναλλακτική λύση, αφού και τα κόμματα της αντιπολίτευσης αγωνίζονται για την προστασία των συμφερόντων των λευκών. Οι περισσότεροι προοδευτικοί λευκοί δεν ψηφίζουν καν.

Ποιες είναι όμως οι δυνατότητες πολιτικής δράσης για τους προοδευτικούς νέους λευκούς;

Πολλοί λευκοί νέοι έχουν μικρή δυνατότητα επιλογής: υποχρεούνται σε 2χρονη στρατιωτική θητεία και σε τριμηνιαία στράτευση κάθε χρόνο. Πράγμα που μπορεί να τους αναμείξει σε επιδρομές πέρα απ' τα σύνορα, στο εσωτερικό των γειτονικών μαύρων χωρών, στα πλαίσια της τακτικής του Νοτιοαφρικανικού στρατού (SADF) να τις αποσταθεροποιήσει. Η ακόμα μπορεί να βρεθούν αντιμέτωποι με τους αντάρτες του ANC (Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου) ή του SWAPO (Απελευθερωτικό Μέτωπο της Ναμίμπια). Κατά τη διάρκεια εξεγέρσεων και τώρα τελευταία με την «κατάσταση εκτάκτου ανάγκης», η στρατιωτική θητεία μπορεί ακόμα να σημαίνει, αστυνόμευση των μαύρων περιοχών, αντιμετώπιση διαδηλώσεων, απεργιών κ.λπ., όπου σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία έχουν σκοτωθεί 1.500 άνθρωποι τον τελευταίο χρόνο.

Οι αντιρρήσεις συνείδησης που δεν μπορούν να

ΕΡΕΥΝΑ

διάρκεια της κράτησής του το 1982.

Τα τελευταία χρόνια πολλαπλασιάστηκαν τα μικρής κλίμακας κοινοτικά αναπτυξιακά προγράμματα που δίνουν την ευκαιρία σε προοδευτικούς λευκούς να αξιοποιήσουν τις τεχνικές και επαγγελματικές δυνατότητές τους για την προώθηση της κοινωνικής και πολιτικής αλλαγής. Η κεντρική ιδέα αυτών των πρωτοβουλιών είναι να μπου τα θεμέλια για την ανάπτυξη μιας μετεπαναστατικής κοινωνίας. Για τους λευκούς η συμμετοχή σ' αυτά τα προγράμματα είναι ένα μέσο να ξεπεράσουν τη μιζέρια της ένταξης σε κάποια απ' τις στενές πολιτικές τάσεις που ευδοκίμουν στους λευκούς διανοούμενους. Ενώ η πολιτική συζήτηση είναι αναγκαία, έχει ωστόσο την τάση να αυτοκαταναλώνεται όταν ο στόχος της επίθεσης είναι πάντα μια άλλη αριστερή ομάδα ενώ το σύστημα το ίδιο παραμένει ανενόχλητο.

Οι προοδευτικοί λευκοί οργανώνονται επίσης για θέματα δικά τους. Αξιοσημείωτη είναι η E.C.C. (καμπάνια κατά της στράτευσης): σε στενή συνεργασία με το U.D.F. και το N.U.S.A.S. επιχειρεί να κινητοποιήσει το λευκό πληθυσμό ενάντια στη στρατιωτική θητεία και να πείσει τους νέους να αντιστέκονται συνειδητά. Αυτό το τελευταίο γίνεται πολύ έμμεσα γιατί είναι παράνομο.

Οι αριστεροί λευκοί πανεπιστημιακοί είναι από καιρό πολιτικά ενεργοί. Ασχολούνται με ερευνητικά προγράμματα σε διάφορα πεδία, προσπαθούν να «ξαναγράψουν» την ιστορία της Νότιας Αφρικής αλλά και να αποτυπώσουν την ιστορία που σήμερα δημιουργείται. Μια νέα τάση είναι να εκδίδονται εκτός από ακαδημαϊκές μελέτες, που απευθύνονται σε διανοούμενους, και εκλαϊκευμένα φυλλάδια προσिता και σ' αυτούς που έχουν στοιχειώδεις γραμματικές γνώσεις. Τα τελευταία διανέμονται από διάφορα αριστερά κανάλια για να χρησιμοποιηθούν σε εκπαιδευτικά προγράμματα.

Ένα άλλο σημαντικό πεδίο συμμετοχής της Λευκής Αριστεράς, είναι η δημιουργία ενός εναλλακτικού δικτύου πληροφόρησης που να αντιμετωπίζει την κρατική προπαγάνδα των επισήμων μέσων ενημέρωσης. Η φιλελεύθερη λευκή εφημερίδα «*Rand Daily Mail*» έκλεισε πριν μερικούς μήνες για λόγους δήθεν οικονομικούς. Μια ομάδα αριστερών δημοσιογράφων που έμειναν χωρίς δουλειά μετά το κλείσιμο της εφημερίδας, ξεκίνησαν την έκδοση της εβδομαδιαίας *Weekly Mail* με τη βοήθεια διάφορων αριστερών τυπογραφικών «συνεργατικών». Έτσι η εφημερίδα έγινε πιο ριζοσπαστική. Πολλοί λευκοί δημοσιογράφοι δουλεύουν επίσης σε μαύρες ημερήσιες και κυριακάτικες εφημερίδες που γράφονται στα αγγλικά, απ' τις οποίες οι περισσότερες κλείνονται τακτικά απ' την αστυνομία και απαγορεύονται για να ξαναβγούν με διαφορετικό όνομα. Εκτός απ' τις αριστερές εφημερίδες πολλαπλασιάζονται τα έντυπα των προοδευτικών φοιτητικών συλλόγων, των συνδικάτων, πολιτικών, πολιτιστικών και κοινοτικών ομάδων και επιτροπών δράσης. Υπάρχουν ακόμα κινηματογραφικές «συνεργατικές» που γυρίζουν ντοκιμαντέρ και καταγράφουν μέρα με τη μέρα τις πολιτικές εξελίξεις. Όλα αυτά σε ένα πλαίσιο αυστηρής λογοκρισίας και συνεχών αστυνομικών ενοχλήσεων.

Όσο εντείνεται η πολιτική κατάσταση, διογκώνεται το κύμα των νεαρών λευκών που εγκαταλείπουν τη χώρα. Αυτοί όμως που μένουν διαφέρουν απ' τις προηγούμενες γενιές λευκών, ανήκουν σε μεγάλο βαθμό στην τρίτη γενιά και βλέπουν τους εαυτούς τους πρώτα σαν Αφρικανούς και μετά σαν λευκούς. Βλέπουν το μέλλον τους αρκετά δεμένο με το μέλλον της Ν. Αφρικής και έτσι τάσσονται ανεπιφύλακτα με την αλλαγή και τη συμμετοχή σε μια μετεπαναστατική απελευθερωμένη κοινωνία. ●

αποδειξουν ότι έχουν θρησκευτικούς λόγους να αρνηθούν τη θητεία τους, καταδικάζονται σε ποινές φυλάκισης 6 χρόνων. Οι *ανυπότακτοι* καταφεύγουν συνήθως στη Βρετανία ή στην Ολλανδία όπου πολλοί προσχωρούν στο Αντι-ρατσιστικό κίνημα και στην COSAWR (Επιτροπή για την αντίσταση στον πόλεμο της Ν. Αφρικής).

Εκτός απ' τους νέους που φεύγουν για να αποφύγουν τη στράτευση, υπάρχει ένα σταθερό ρεύμα φυγής νέων ανθρώπων από τη χώρα, που αισθάνονται ότι δεν έχουν κανένα ρόλο να παίξουν στη Ν. Αφρική που θα δικαιολογούσε την παραμονή τους εκεί. Αυτή η στάση είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη μεταξύ των αποφοίτων των πανεπιστημίων. Πολλοί έχουν εγκατασταθεί στο εξωτερικό, κυρίως στη Βρετανία όπου δεν υπάρχουν πολλά προβλήματα λόγω της κοινής γλώσσας και των ιστορικών δεσμών. Η κοινότητα των εκπατρισμένων Νοτιοαφρικανών στη Βρετανία αριθμεί αρκετές χιλιάδες, αν και πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι σ' αυτούς συμπεριλαμβάνονται και αυτοί που δεν έφυγαν για πολιτικούς λόγους, αλλά οδηγήθηκαν εκεί απ' την οικονομική ύφεση και το φόβο για την μακροπρόθεσμη τύχη των «επενδύσεών τους».

Οι περισσότεροι απ' όσους παραμένουν, σύντομα ξεχνούν την εμπειρία της πολιτικοποίησης στο Πανεπιστήμιο και βρίσκονται εγκλωβισμένοι στο σύστημα. Όσοι παραμένουν στο στρατόπεδο της λευκής αριστεράς έχουν τώρα περισσότερα κανάλια συμμετοχής απ' ό,τι παλιότερα.

Ο αγώνας στη Ν. Αφρική έχει μια ιστορία συμμετοχής λευκών μικρή αλλά αξιοσημείωτη, που αρχίζει από το S.A.C.P. (Νοτιοαφρικάνικο Κ.Κ.) που ιδρύθηκε στη δεκαετία του '20 από μια

ομάδα λευκών και είχε σημαντική επιρροή στις μεταγενέστερες πολιτικές οργανώσεις. Στα μέσα της δεκαετίας του '50 και στα πρώτα χρόνια του '60, όταν το κίνημα αντίστασης ήταν ιδιαίτερα ισχυρό, οργανώσεις όπως το A.N.C. περιελάμβαναν και λευκούς και συνεργάζονταν στενά με το Κογκρέσο των Δημοκρατών που αποτελείτο μόνο από λευκούς. Απ' τους 156 ηγέτες που δικάστηκαν για έσχατη προδοσία μεταξύ 1956-61 οι 16 ήταν λευκοί. Ο Dennis Goldberg, για παράδειγμα, που είχε καταδικαστεί μαζί με τον Nelson Mandela, απελευθερώθηκε πρόσφατα αφού έμεινε 20 χρόνια στη φυλακή.

Έτσι το Ενιαίο Δημοκρατικό Μέτωπο (U.D.F.) που δημιουργήθηκε το 1983, για να κινητοποιεί και να συντονίζει τη δράση εναντίον των συνταγματικών αλλαγών του Botha και σήμερα βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της σύγκρουσης με την κυβέρνηση, στηρίχτηκε σε προηγούμενα διαφυλετικών οργανώσεων.

Το U.D.F. είναι οργανωμένο σε περιφερειακή βάση, έχει μέλη και λευκούς, ενώ η J.O.D.A.C. (επιτροπή δημοκρατικής δράσης του Γιοχάνεσμπουργκ) είναι συνεργαζόμενη οργάνωση λευκών.

Επίσης τα συνδικάτα προσφέρουν μια διέξοδο για πολιτική δράση στους λευκούς αριστερούς, πολλοί απ' τους οποίους έχουν οργανωτικά ή εκπαιδευτικά πόστα ή συμμετέχουν σε προγράμματα των συνδικάτων: νομικής προστασίας, εκπαίδευσης, ιατρικής κ.λπ. Οι αναγνώστες μπορούν να θυμούνται τη διεθνή κατακραυγή όταν ένας λευκός γιατρός Neil Aggoi που είχε οργανώσει το *Συνδικάτο εργατών τροφίμων και κονσερβών* πέθανε κατά τη

Οι γραφειοκράτες

Μια νέα «φιλελεύθερη», «ακηδεμόνευτη» και υπέρ της «αυτονομίας» συνδικαλιστική παράταξη γεννήθηκε. Η ΔΗ.Ρ.ΚΙ.Σ., παράταξη με αρχές: «την άρνηση στην κομματικοποίηση» και «την αντίθεσή της στη μετατροπή των εργατοϋπαλλήλων σε μοχλούς ξεθεμελιώματος της κοινωνίας» διεκδικεί το χρίσμα της Δεξιάς κόντρα στον Καρακίτσο (της ΑΔΗΣΚ) και πιθανότατα κόντρα στην ηγεσία της Ν.Δ.

Η όλη ιδέα της παράταξης, είναι να διεκδικήσει τη συμμετοχή της, στα όργανα της ΓΣΕΕ, σ' αντίθεση με τη στάση αποχής που, η υπό τον Αβέρωφ Δεξιά, είχε τηρήσει στο τελευταίο συνέδριο της ΓΣΕΕ.

ΑΔΗΣΚ ή ΔΗ.Ρ.ΚΙ.Σ. είναι αδιάφορο ποια πατρίδα εργατοπατέρων θα υπερισχύσει. Όμως είναι βέβαιο πως θα χωθούν στα αξιώματα του συνδικαλιστικού κινήματος. Ο στόχος τους «να νικηθεί το μαρξιστικό μέτωπο» έχει προ καιρού «επιτευχθεί». Μπορεί η ΠΑΣΚΕ να συντηρεί τις δυνάμεις της, αλλά μόνο... μαρξιστική δεν είναι.

Αφού το μέτωπο κατέρρευσε και η ξεζουμισμένη σαν «λεμονόκουπα», ΕΣΑΚ-Σ καταγγέλλει και αποχωρεί, τότε ο δρόμος είναι ανοιχτός στην ΠΑΣΚΕ. Ας αρχίσει λοιπόν τις διαβουλεύσεις για νέες συμμαχίες, «αντιμαρξιστικές» αυτή τη φορά...

Α.Τ.

Πρόοδος στην πυρασφάλεια

«Τα πυροσβεστικά μέσα που διαθέτει σήμερα η χώρα μας είναι αυξημένα σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές», είχε τονίσει στα μέσα της... πυροσβεστικής περιόδου 1985 ο τότε υπουργός Γεωργίας Κ. Σημίτης, αναφερόμενος στις ιδιαίτερα πρώιμες και καταστροφικές πυρκαϊές αυτής της χρονιάς. Και για να αποδείξει την αλήθεια του ισχυρισμού του, είχε μιλήσει για την αύξηση των δαπανών δασικής προστασίας από 2,2 δις το 1984 στο εκπληκτικό ποσό των 2,3 δις δρχ. το 1985. 100 εκατομμύρια δρχ. περισσότερα ξοδεύτηκαν σε ολόκληρη τη χώρα, ενώ διατηρήθηκε ο ίδιος αριθμός δασικών υπαλλήλων και πυροσβεστικών αεροπλάνων στις χρονιές 1984 και 1985.

Και όσον αφορά μεν τα 100 εκατομμύρια παραπάνω που επενδύθηκαν στην πυρασφάλεια των ελληνικών δασών, που αντιπροσωπεύουν μια αύξηση 5% σε σχέση με τη συνολική δαπάνη, είναι φανερό ότι υπερ-καταβροχθίστηκαν από έναν πληθωρισμό που έτρεχε με ταχύτητα τουλάχιστον 15% το χρόνο. Όσον αφορά δε τον αριθμό των δασικών υπαλλήλων που παρέμεινε ο ίδιος, είναι φανερό ότι η ελάττωση του

συνόλου των δασών από τις πυρκαϊές των προηγούμενων περιόδων πέτυχε να μικρύνει και την αντίστοιχη περιοχή εποπτείας του κάθε δασικού υπαλλήλου. Το ίδιο περίπου ισχύει και με τα πυροσβεστικά αεροπλάνα που τώρα πλέον θα είναι σε θέση να προσφέρουν το ίδιο «σέρβις» πυρασφάλειας σε μικρότερες δασικές εκτάσεις.

Συμπέρασμα 1ον: Ο περιορισμός των συνολικών ελληνικών δασών, είτε από τις πυρκαϊές είτε από τις παντοειδείς οικοπεδοποιήσεις, είτε από τη μεταβολή των χρήσεων και τη μετατροπή τους σε βοσκοτόπια, χωράφια, εξοχικά κ.λπ. κ.λπ. (σύμφωνα μάλιστα και με τη σχετική εγκύκλιο του τότε υφυπουργού Γεωργίας Γιώτα), απεργάζεται μια πυρασφάλεια ευρωπαϊκού επιπέδου (!), αφού τα υπαρκτά ανθρώπινα και υλικά μέσα θα αντιστοιχούν σε μικρότερες προστατευτέες εκτάσεις!

Συμπέρασμα 2ον: Υπό την ανωτέρω και μόνο έννοια, ο ισχυρισμός του κ. Σημίτη για την αύξηση των πυροσβεστικών μέσων της χώρας την περίοδο 1984-85 είναι σωστός. Ισχύει δηλ. και εδώ ο βασικός ποιμενικός κανόνας, σύμφωνα με τον οποίο, ο λόγος του αριθμού των ποιμενικών σκύλων προς το ποίμνιο —και αντίστοιχα η ποιμενική ασφάλεια— αυξάνεται, όταν, *ceteris paribus* (= με τους υπόλοιπους παράγοντες σταθερούς) μειώνεται ο αριθμός των αιγοπροβάτων...

Γιάννης Σχιζάς

«Ζωή» είναι... και θα περάσει

Μέχρι τώρα είχαμε: αξιωματικούς, υπαξιωματικούς, πολιτικούς υπαλλήλους, οικογένειες στρατιωτικών, «Τσάτσους», «μορφωμένους», «παλιούς» και πρόσφατα αποκτήσαμε μια νέα μερίδα στην πλάτη των φαντάρων. Πρόκειται για τους έμμι-

σθους (άλλως μισθοφόρους) «εθελοντές δετούς κατατάξεως» που διεκδικούν πλέον τη θέση τους μέσα στο πολυδαίδαλο ιεραρχικό - καταπιεστικό στρατιωτικό σχήμα. Πέρα από τους χίλιους άλλους λόγους των επιφυλάξεών μας, δε βρίσκετε και αυτόν σαν αρκετά σημαντικό για το κίνημα των φαντάρων;

■ Εκτός απ' τις ασκήσεις, τα καψόνια, «τα σκοινάκια», τα ατυχήματα (πρόσφατα σκοτώθηκε ένας μαυροσκούφης), τις απόπειρες, φέτος στον Έβρο και τη Θράκη προστέθηκαν στα καθήκοντα οι φωτιές και η λειψυδρία. Κανένας βέβαια δε νοιάζεται για την κόλαση αυτή.

Είναι ίσως περιορισμένης έκτασης αλλά... μακράς διάρκειας. Οι εφημερίδες όμως διαφήμιζαν την ετοιμότητα του στρατού, όμως οι φυλακές που πέφταν σύννεφο, το ξύρισμα με λεμονάδες, τα ατυχήματάκια, κανένα δε συγκίνησαν. Να ρωτήσετε τον αντισυνταγματάρχη Χρήστο Σφύρα στην 16 ΕΜΑ, κάτι ξέρει αυτός...

■ Και ενώ ο κ. Δροσογιάννης υποσχεται στους ανυπότακτους εξωτερικού πόστα, καλές μεταθέσεις, άδειες, και άλλες ευκολίες... μπας και σταυρώσει πελάτες για το στρατό, βρέθηκε ο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ» εκτός γραμμής, να ζητάει «την παραδειγματική τιμωρία τους...» «Να πάψουν όλες οι κυβερνήσεις να τους χαϊδεύουν», γράφει ο εξτρεμιστής «Κριτόβουλος»!

Α.Τ.

Δικάζεται το ΑΚΟΕ

Έξι μέλη του Απελευθερωτικού Κινήματος Ομοφυλόφιλων Ελλάδας περνούν από δίκη μέσα στο επόμενο δίμηνο. Το περίεργο είναι ότι δεν

έχουν μηνυθεί από κάποιους φορείς της εξουσίας αλλά αντίθετα από την «αντιεξουσιαστική ομάδα ομοφυλόφιλων» που είναι και ομάδα της εφημερίδας ΚΡΑΞΙΜΟ της οποίας πρωτοεργάτης και εκδότης είναι η τραβε-στι Πάολα (Πάυλος Ρεβενιώτης).

Η μήνυση όπως μας δόθηκε από τη συνήγορο του ΑΚΟΕ Κατερίνα Ιατροπούλου, αφορά κατηγορίες για εγκλεισμό, εξύβριση και απειλές. Συγκεκριμένα τα έξι άτομα μινύονται διότι την 11ην Φεβρουαρίου κλειδώσαν στα γραφεία του περιοδικού ΑΜΦΙ την Πάολα με τρεις φίλους της «παρά τη θέλησή τους, λόγω προσωπικών διαφορών».

Μέσα από μια προσεκτική ανάγνωση ο καθένας μπορεί να αντιληφθεί πως οι κατηγορίες είναι αστήρικτες, πρώτον διότι είναι φανερό ότι σε περίπτωση διαφορών με μια ομάδα η αντίδραση δε θα είναι να την κλειδώσουν αλλά να τη διώξουν από τα γραφεία και δεύτερον διότι μέσα υπάρχει τηλέφωνο άρα η επικοινωνία είναι δυνατή οποιαδήποτε στιγμή.

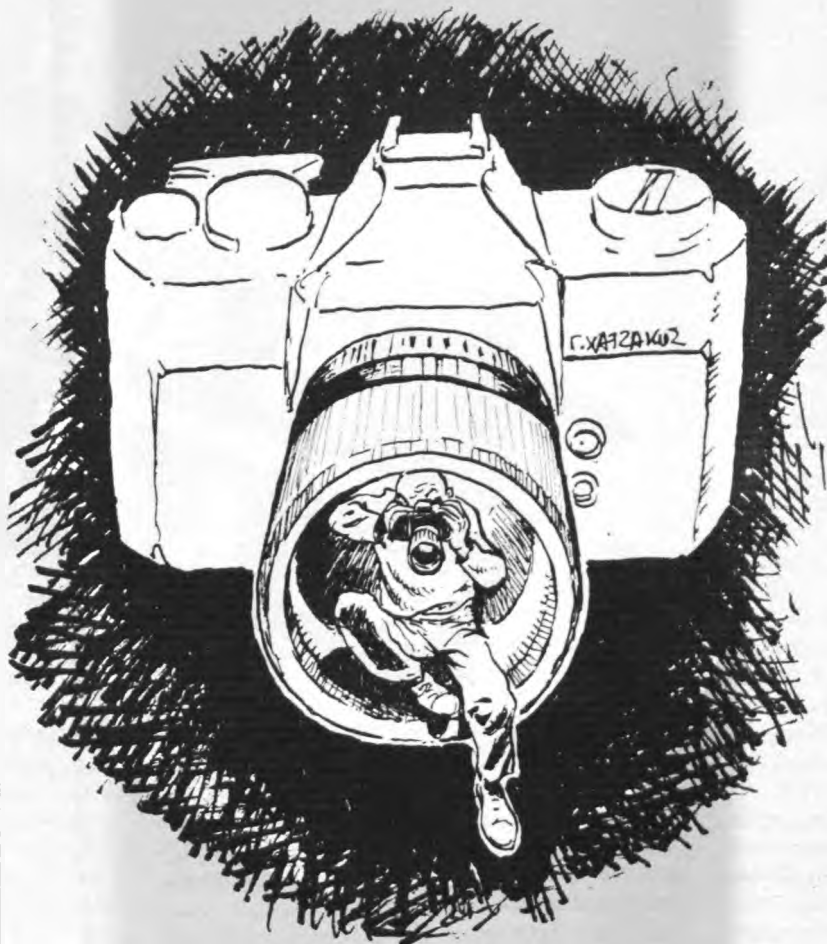
Τι συνέβη λοιπόν στην πραγματικότητα;

Μετά από συνομιλία με μέλη του ΑΚΟΕ και όπως φαίνεται στην απολογία τους, η υπόθεση αυτή της μήνυσης είναι ένα μέρος από μια ιστορία που άρχισε το Νοέμβριο του 1984. Τότε τα μέλη του ΑΚΟΕ αποφάσισαν να αφαιρεθεί το κλειδί των γραφείων του ΑΜΦΙ από την Πάολα, (κι όχι να εκδιωχθεί όπως υποστηρίζει η ίδια) διότι διαπιστώθηκε ότι γινόταν κατάχρηση του χώρου ιδιαίτερα στις μεταμεσονύχτιες ώρες, με καταστρεπτικά αποτελέσματα για τα γραφεία. Το γεγονός όμως αυτό όχι μόνο δεν έγινε αποδεκτό από την ίδια αλλά με σκοπό να αποκτήσει ξανά το κλειδί χρησιμοποίησε εκβιαστικά μέσα όπως απειλές μελών του ΑΚΟΕ, δημιουργία καθημερινών αντεγκλήσεων και κλίμα φοβίας μέσα στα γραφεία.

Σ' αυτό το πλαίσιο εντάσσονται και οι δυο αυτόβουλοι εγκλεισμοί της Πάολας με τα τρία άλλα άτομα οι οποίοι παρά τις πιέσεις των μελών του ΑΚΟΕ δεν εδέχοντο να βγουν από τα γραφεία εκτός αν εδίδετο το κλειδί. Το ΑΚΟΕ τους κλειδώσε και τις δυο φορές μέσα για δυο ώρες περίπου για να μην υποκύψει στις απαιτήσεις τους αλλά και για να μην καλέσει την αστυνομία. Τη δεύτερη φορά όμως (την 11η Φεβρουαρίου) οι εγκλεισθέντες πρόλαβαν να τηλεφωνήσουν στην αστυνομία για να ανοίξει και προχώρησαν σε μήνυση. Φαίνεται όμως ότι η μήνυση δεν άρκεσε. Μέχρι σήμερα συνεχίζονται ότι οι κάθε είδους απειλές προκλήσεις και προπηλακισμοί. Μέσα στα άλλα η καινούρια απαίτηση είναι να αποκατασταθεί τ' όνομά της από τα σχόλια του περιοδικού ΑΜΦΙ διότι «εθίγη το κύρος της σαν επαναστατής».

Τα πράγματα θα ήταν πιο απλά αν το ΑΚΟΕ προχωρούσε με τη σειρά του σε μήνυση πράγμα όμως που αντικείται στις ιδεολογικές του αρχές. Εν τούτοις αν συνεχισθεί η ίδια κατάσταση πιθανόν να μην υπάρχει άλλος δρόμος για να τερματισθεί αυτή η υπόθεση. Προς το παρόν αναμένεται το αποτέλεσμα της δίκης.

Σ.

15 Αυγούστου: Γιορτή των Ενόπλων Δυνάμεων

Το πιθανότερο είναι ότι ούτε καν το αντιληφθήκατε. Ο Αύγουστος είναι, χρόνια τώρα, μόνο για διακοπές κι όσο το δυνατόν μακρύτερα. Άσε που στις 15 όλο και κάποιος Παναγιώτης ή κάποια Μαρία θα γιορτάζει, έχουμε λοιπόν άλλα πράγματα να κάνουμε.

Ίσως πάλι να το πήρατε ειδήση. Είτε γιατί ξέρετε κάποιον που σας το θυμίζει, είτε γιατί σας έπρηξε το διαφημιστικό μήνυμα στο ραδιόφωνο ή στην τηλεόραση. 15 Αυγούστου λοιπόν: «Γιορτάζουν οι Ένοπλες Δυνάμεις της χώρας, γιορτάζει το στρατευμένο κομμάτι του Λαού μας»... Για σκέψου!

Να λοιπόν που ο Έβρος, η Λήμνος, η Σάμος, η Τρίπολη, το Τριεθνές έχουν μια μέρα για να γιορτάζουν. Μεγάλη εφεύρεση. Τέτοιες μέρες τα τσιγάρα στη σκοπιά για να βγει το Γερμανικό, δε γίνεται, θα έχουν αλλιώτικη γεύση. Η απογοήτευση για την άδεια που πάλι δεν πήρες δεν μπορεί να ενοχλεί. Το ανέβασμα, πάλι, στην πλαγιά με πλή-

ρη εξάρτηση, πέρα η πεδιάδα και στο βάθος η Πόλη, δεν μπορεί να κουράζει. Κι οι ηλιθιότητες του κάθε τυχαίου δεν μπορεί να σ' τη δίνουν.

15 Αυγούστου λοιπόν και γιορτάζουμε. Τον καινούριο κανονισμό του στρατού που δεν άλλαξε τίποτα, τους κανονισμούς της αεροπορίας και του ναυτικού που δε φτιάχτηκαν ακόμη, τα «τηλέφωνα» που κανονίζουν όπως πάντα τα πάντα, τα ουρλιαχτά των νεοσύλλεκτων, τα άσκοπα πήγαινε-έλα, τους στρατιώτες-σκοπούς ενός τίποτα, τους στρατιώτες-αντικαταστάτες δημοσίων υπαλλήλων, το κίνημα των τσάτσων που γνωρίζει καλύτερες μέρες, το κίνημα των φαντάρων που δεν υπάρχει, την απουσία της πολιτικής απ' τη ζωή μας, τις καμπανακές εκδηλώσεις και τα θέατρα-άλλοθι για την απραξία μας.

15 Αυγούστου λοιπόν και δεν μπορεί, θα γιορτάζουν και οι μειονοτικοί φαντάροι, ένοπλοι πολίτες αυτού του τόπου κι αυτοί. Ίσως πάρουν λοιπόν καμιά άδεια, ίσως κάνουν καμιά αγορά λιγότερη, ίσως τους δώσουν καμιά ειδικότητα της προκοπής. Αν κι ο φίλος μου ο Αχμέτ είναι ευχαριστημένος... «Παλιά να δεις, μου έλεγε. Ο αδελφός δεν έλεγε τίποτα αλλά το μαθαίναμε. Ξύλο, πολύ ξύλο».

15 Αυγούστου λοιπόν κι αυτό που μένει είναι οι τρύπες στα σύρματα των στρατοπέδων, τα ατομικά «όχι», κι η συναδελφικότητα, κάποιες φορές, σε συνθήκες γενικευμένου ατομισμού. Δεν είναι και λίγα, ε;

Κ.Σ. Σβέτικος

Έτσι, χωρίς σχόλια

Η ειδήση είναι από τα «ψιλά» των εφημερίδων: Ο Μουχτίν Φεράτ, 22 χρόνων, Τούρκος πολιτικός πρόσφυγας που είχε δραπετεύσει πριν τέσσερις μήνες από το στρατόπεδο προσφύγων στο Λαύριο, πιάστηκε ενώ δούλευε σε χωράφι κοντά στην Κατερίνη. Στους αστυνομικούς που ρώτησαν τους λόγους της δραπέτευσης τους είπε ότι «δεν άντεχε τους περιορισμούς»...

Το Λαύριο λοιπόν, οι εγκλειστοί του Λαυρίου και εμείς, έτσι, χωρίς σχόλια...

Β.Δ.

Μέχρι τα χωράφια

Σε λίγο όλη η χώρα θα 'χει τα ΜΕΑ της; Ή ήταν μια ευφυής κίνηση αποκέντρωσης; Πάντως ο συνωστισμός τους στα νεολαιίστικα στέκια δημιουργούσε... κακές εντυπώσεις και συγχίσεις αρμοδιοτήτων. Με την απόφαση (7.8) του συμπαθέστατου νέου υφυπουργού, 10 αποσπάσματα αποδήμησαν ήδη στη Κρήτη. Σκοπός: η πατάξη των κατσικοκλεφτών. Η ευχή μας: να αγαπήσουν τον τόπο, να κατανοήσουν τον κρητικό τρόπο παραγωγής και τις παραδόσεις του λαού της και να μην ξαναγυρίσουν...

Όμως φαίνεται πως οι επαρχιώτες «συνάδελφοί» τους, έχουν αφομοιώσει προ καιρού δημιουργικά το στυλ δουλειάς των πόλεων. Δυσαναγνώστες μας... τους συναντούν τακτικά στα χωράφια. Μας γράφουν λοιπόν: «Αγαπητέ Σχολιαστή

Καταγγέλλουμε την τρομοκρατία της ασφάλειας Μεσολογγίου που με διάφορα προσχήματα, επανειλημμένως, μας ενοχλεί, επειδή έχουμε μακριά μαλλιά και μας κάνει πόλεμο νεύρων.

1. Στις 21 Μαΐου στο Μεσολόγγι, 3 περιπολικά μας έκαναν μπλόκο και μας πήγαν μέσα για τρομοκρατία.

2. Στις 31 Ιουλίου στο χωράφι του πατέρα μας όπου και κατοικούμε καλλιεργώντας βαμβάκι, 10 χιλιόμετρα έξω απ' το χωριό, ήρθαν για έρευνα για ναρκωτικά.

3. Στις 13 Αυγούστου ξανά, η ασφάλεια Μεσολογγίου ήρθε στο χωράφι μας και ερεύνησε πάλι για ναρκωτικά.

Η τρομοκρατία και η αυθαιρεσία της αστυνομίας δε θα περάσει.

Νεοχώρι - Μεσολογγίου, 14 Αυγούστου

2 αναρχο-αγρότες

Νικόλαος και Παναγιώτης Αναστασόπουλος»

Και φανταστείτε σε πιθανές, νέες συνθήκες Πετροχημικού τι θα γίνει. Αν σας θυμίζει τίποτα, το ΝΙΟΧΩΡΙ πριν 5-6 χρόνια.

Α.Τ.

Έτσι δεν είναι κ. Χατζιδάκι;

Κάποιες χρονιές είναι δύσκολες. Το καταλαβαίνεις από τις ελπίδες που ακυρώνονται, τα σχέδια που δε συναντούν παραλήπτη, τις μνήμες που διαστρέφονται. Το βλέπεις στους προεκλογικούς λόγους του εξώστη και στα μετεκλογικά σημειώματα των εκδοτών που τέμνονται στο να ξαναειπωθούν τα πάντα καταπώς διευκολύνει τον καθένα. Όπως και να 'ναι το νιώθεις.

Κάποιες γενιές είναι άτυχες. Δεκαετίες ύστερα απ' τα γεγονότα με τα οποία συνδέθηκαν εξακολουθούν να μένουν στη γωνιά τους — αυτό δεν είναι πάντα το αντίτιμο της ήττας; — δέσμιες μιας πλαστικής δικαιοσύνης που άργησε. Η μισή αλήθεια είναι βέβαια ότι αυτός ο τόπος δεν έχει έλλειψη από χαμένες γενιές. Κι η άλλη μισή ότι, σ' αυτή την κατηγορία την πρώτη θέση την κρατάει πάντα η γενιά της Εθνικής Αντίστασης, τα «παιδιά της γαλαρίας» που θα 'λεγε και ο κ. Μ.Χ.

Γενιά κι αυτή! Τα μέλη της, μέτοχοι κάποτε μιας προσπάθειας που δεν ολοκληρώθηκε, ή οπαδοί, αν προτιμάτε, μιας σημαίας που δε στεκόταν εκεί που τη θέλανε, έμειναν ύστερα θεατές και θύματα καταστάσεων που δε γινόταν να ελέγξουν. Κρυμμένοι άλλοτε σε ψιλικάτζιδικά κι άλλοτε σε διαδρόμους εργοστασίων κρατήθηκαν, άλλος από ένα ταξί, άλλος από ένα βιβλιάριο ενσήμων κι όλοι σχεδόν από μια οικογένεια και κάποια παιδιά. Άφωνοι πια παρακολουθούσαν μόνο.

Ένα κόμμα που έκρυβε πάντα τα λάθη του για να τα επαναλαμβάνει ανενόχλητο, τους από κει να εναλλάσσονται δημιουργώντας και κλείνοντας ανοίγματα και κάπου-κάπου ένα συνθέτη να ξαναγράφει την ιστορία, τη δική του και των άλλων.

Αυτή η γενιά είναι ο πατέρας των κατοπινών, που έδωσαν τη δική τους μάχη για να τη χάσουν επίσης και παππούς της τωρινής, αυτής που συναντάει τα δικά της αδιέξοδα γκαζώνοντας στις οδικές αρτηρίες με τα ποικίλα ονόματα, δείχνοντας τα χαρτιά της στις εξακριβώσεις ταυτοτήτων στις πλατείες, ή, παρακολουθώντας τις μικρές αγγελίες με την έλλειψη των «Ενοικιάζεται» και την πληθώρα των «Πωλείται».

Με δυο λόγια, οι γαλαρίες μπορεί και ν' αλλάζουμε χρώματα, γιατί κάποτε τα χρώματα ξεθωριάζουν χωρίς να φταίει γι' αυτό η αχρωματοψία μας, τα «παιδιά της γαλαρίας» όμως μένουν, αναγνώστες κειμένων που δε ζήτησαν να γραφτούν.

Γενιές κι αυτές! Τελικά, αν το καλοξετάσεις, όλες οι γενιές τα ίδια κουσούρια έχουν. Σ' όλους αρέσει να σιγομουρμουρίζουν τα τραγούδια που αγαπάνε, όσο κι αν αυτό δεν αρέσει στους συνθέτες, σ' όλους αρέσει να μιλάνε με τη δική τους φωνή, όσο κι αν αυτό δεν αρέσει στους ειδικούς, κι όλοι δεν θέλουν να δείχνουν χαρτιά, ταυτότητες ή αποκόμματα περιοδικών, για να περάσουν, όσο κι αν αυτό είναι που θέλουν οι ελεγκτές μας.

Δεν ξέρω τους νόμους της πιάτσας, την προσφορά και τη ζήτηση. Γνωρίζω μόνο κι αυτό καταγράφω, ότι, στη συναυλία της Ρωμαϊκής Αγοράς τα «παιδιά της γαλαρίας» του τότε, του χτες και του σήμερα, ήταν απόντα.

Έτσι δεν είναι κ. Χατζιδάκι;

Κ. Σ. Σβέικος

* ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ

Βυθομετρώ τα κόκκινα φασόλια μέσα στο πιάτο της αγωνίας μου, καιροφυλαχτεί η μουσική σου πίσω απ' το τζαμάκι της κασέτας, μιαν αναπάντεχη μου ανάσα, στροβιλίζεται πάλι στη σκέψη μου το βαλς του αποχαιρετισμού, θεμελιωμένο, αποφασιστικό, κλονισμένο...

το κεφάλι μου ξερνά εικόνες: η φιγούρα άσχημη, απίθανη, μαγευτική, αποσυνδέει τα καλώδια του ευνουχισμένου μυαλού μου. Βυθίζομαι και πάλι στη δυνατότητα της αμφιβολίας μου...

Ν.Κ.

* ΣΕ ΛΑΤΡΕΥΩ

Γλυκούτσικη φασούλα μου
σε λατρεύω...

Το τερατάκι σου,
η Τατιάνα,
(Θεσ/νική 1985-30/7)

* ΑΠΡΟΟΠΤΟ

ΓΙΑ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (24-31 χρονών —όχι Μαϊών και στο 32 καίγεται...): αν πιστεύεις περισσότερο στο... απρόοπτο και απορρίπτεις τη λογική του «ό,τι ήθελε προκύψει» στις ανθρώπινες σχέσεις, τότε δώσε το στίγμα σου! Τηλέφωνο και σκίτσο-περιγραφή ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ). Δεκτοί και στίχοι για τη μοναξιά. Σπουδαίο συστατικό στοιχείο είναι και οι πολύ καλές σχέσεις με το βιβλίο και τον κινηματογράφο και... τα «λεπτά» αισθημάτων!... Τ.Θ. 11074, 541 10 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (ΣΗΜ.: αποκλείονται οι ΔΙΔΥΜΟΙ: όποιος καεί με τη φωτιά... φυσάει και τη γιάουρτη...)

* ΠΡΩΤΕΪ-ΝΟΥΧΑ ΒΡΑΔΙΑ

Ο γελοίος έρωτας του διανομέα τούτη τη νύχτα επηρέασε οπωσδήποτε τη δουλειά του. Προγραμματισμός και αριθμοί... Κυνηγώντας μια περιπλάνηση. Και κριτική, διασκέδαση, εντροπία με αφανείς συναδέλφους. Κάποτε και επιφανείς Στην αλχημεία του μεσημβρινού τσιγάρου. Συνωστιζομαι με την κενότητα των γύρω χώρων και τη μαγεία των πρωην ερωτικών χώρων. Η αίσθηση του ωραίου να παραμονεύει η νύχτα προχωράει... (Η παραγωγή γάλακτος έμεινε την άλλη μέρα, αναπάντεχα, στα ίδια επίπεδα).

Στη Λιάνα

Ανδρέας Τσιρπάνης

* ΣΕ ΘΥΜΑΜΑΙ

Γύρισες με κοιτάζεις με κείνο το βαθύ διεισδυτικό βλέμμα Τραβήχτηκες παραπέρα Κάπου φοβήθηκες τις ακτίνες Ο ήλιος συνέχισε το κλάμα του η αποθήκη μύριζε μούχλα και άθελά μου μύρισα την υγρασία που αναδύονταν απ' το σάπιο σου κορμί
Στον αριστερό
Βιαστή μου
(Μετά από 2 χρόνια σε θυμάμαι ακόμα...)

Γυναικά

* ΜΗΝΥΜΑ ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ

Επειδή τον Αύγουστο έφυγα ξαφνικά για διακοπές... Νιώθω την ανάγκη να φρεσκάρω το μήνυμά μου στο προηγούμενο τεύχος... τονίζοντας ότι ισχύει ακόμα... και χαρίζοντας με ΑΓΑΠΗ δύο «ποιημάτια» σ' όλους τους φίλους και τις φίλες...
«1»

Όταν σε μισεί ο ήλιος... όταν το φως κάνει τα αισθημάτα σου να κλαίνε... Μην λυπάσαι... Τότε θα έχεις να αγαπάς τα σύννεφα...

Τότε θα έχεις τη βροχή να σκουπίζει τα δάκρυά σου...

«2»

Το άσχημο με τις καρέκλες... είναι ότι επειδή καθόναι πάνω τους... πιστεύουν ότι έχουν παρέα...

Μιχάλης Καλλονιάτης
Ραγκαβή 60 — 114 75
ΓΚΥΖΗ ΑΘΗΝΑ
τηλ. 3646868

* ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΕΣ ΜΕΡΕΣ

Ευτυχισμένες μέρες, όμορφες λέξεις, όνειρα. Δώσαμε τα όνειρά μας σε ψεύτικους αρχηγούς, αφήσαμε άλλους να μας κάνουν ευτυχισμένους. Εμπιστευτήκαμε τη ζωή μας σε χέρια δασκάλων, παππάδων, αρχηγών και πολιτικών. Δώσαμε τις ευτυχισμένες μέρες ενέχυρο για το αύριο, για μια καλύτερη (χειρότερη;) ζωή, για μια δουλειά, για κάτι το πολύ μικρό το ασήμαντο. Ενέχυρο για πάντα, ένα ενέχυρο που δεν θα πάρεις ποτέ πίσω. Και θα βλέπεις τις φωτογραφίες και θα δακρύζεις και θα λες πού είναι τα χρόνια τα καλά; Ξεχνάς ότι εσύ τα χάλασες με την έννοια ενός βαθμού ή ενός αξιώματος. Φτωχό μου ον σε λυπάμαι. Πετάξες τα χρόνια σου για χαρτιά, για τίτλους και για νεκρά παράσημα. Φτωχέ μου άνθρωπε, ΛΕΥΤΕΡΩΣΟΥ!

Δημήτρης

ΔΕΝ ΣΕ ΞΕΧΝΩ

Δεν σε ξεχνώ, πάντα σε σκέφτομαι και πάντα σ' αγαπώ σα στέλνω το ρητό αυτό. (Ανθρώπος ανέραστος, ξύλο απελέκητο) για να σε συνετίσω! Αφησε τα δύσκολα. Να μου τον προσέχεις. Τέτοια παιδιά δεν βρίσκονται στους δύσκολους καιρούς.
Σε φιλώ (εκεί που ξέρεις!)
Τριγωνούλης

*ΓΙΑ ΕΝΑ ΖΩΝΤΑΝΟ ΘΥΥΛΟ

Εκείνο το βράδυ όταν σε φίλησα κοντά στο λαιμό προσγειώθηκες βίαια σαν θύελλα στα σωθικά μου καιγοντας τις αντιστάσεις μου. Μια λευκή επιταγή υπογεγραμμένη στ' όνομά σου ο έρωτάς μου σε βρίσκει χρεωκοπημένη συναισθηματικά. Τώρα δεν ξέρω τι μένει, κοιτώντας μ' ένα ψεύτικο μάτι, προφέροντας λέξεις με μια δανεισμένη φωνή... Ακούω την απόκοσμη φωνή σου να σπαράζει πληθαίνοντας εντός μου την απόγνωση σαν ξεγύμνωμα σ' έναν απαίσιο αδυσώπητο βιασμό! Σβήνεις τα φώτα σου στα φώτα των άλλων κι εκστασιάζεσαι μες το γλυκό σου χαμό... Βαραίνω εντός σου αργά κι απομένω μοναχικό πουλί στην άσφαλτο και με τρόπο βλέπω το φως σου να σπιθίζει μέσα μου. Το ξέρω πως ποτέ δεν θα μου γράφεις ούτε μια λέξη γιατί ποτέ δεν σε συγκίνησαν τα μάτια μου κι ας είναι για σένα τα εγκαύματα απουσίας που περιέχουν. Τι κρίμα! Δεν μπόρεσα να σ' αγγίξω... «Εμείνες μέσα μου μια μοναχική κραυγή, μια πρώτη πρόταση».

P.S.

Υ.Γ. Δεν πρόλαβα να σου γελάσω κι έγινε η χαρά μου ολοκαύτωμα καταστροφής. Φορούσα τις ασπίδες μου, πώς πέρασες; Θα σε κρύψω, θάβοντάς σε βαθιά. Στο κάτω-κάτω δεν είναι ευκολο να κοπανάς την καρδιά σου πάνω στον Τοίχο ενός Μαύρου Πητ.
ΜΟΥ ΛΕΙΠΕΙΣ

*ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΛΙΑΔΑ ΑΠ' ΤΗΝ ΚΟΡΙΝΘΟ

Μέσα απ' τη σιωπή πυροβόλησα για να μιλήσεις. Εσύ όμως κοιτούσες αλλού. Δεν είδες το πιστόλι.

Πρέπει να συγχωρείς. Ο θάνατος όμως καρτερά πάντα.

Ίλια γράψε μου τη διεύθυνσή σου. Το τηλέφωνό σου δεν πιάνει.
Σπύρος Ρώτικας
ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ 16
121 34 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ

ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ...

...και πώς θα τον βγάλουμε; Καμιά αισιόδοξη πρόταση βρε παιδιά, πέρα απ' τα καθιερωμένα; Κάποιος —έστω και προσωρινός κάτοικος αυτής της πόλης— που βαρέθηκε πια να... βαριέται; Περιμένω σ' αυτή τη στήλη να μου δώσει το στίγμα του όποιος έχει κάποιες εναλλακτικές λύσεις για τον Πατρινό φοιτητικό χειμώνα και όχι μόνο...

Θα τα καταφέρουμε άραγε;
η Ιζόλη
απ' την Πάτρα

*ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟ '84

Από και προς όσους καταλαβαίνουν

Σκηνές ροκ. Φωτογραφίες και συνθήματα στους τοίχους. TOM ROBINSON, SANTANA, LENNON και από την άλλη «WE BELONG TO THE NIGHT», «COCAINE IS MY LIFE, MY WIFE», «GOODMORNING U.S.A.».

Όλα αυτά κάπου στην Αθήνα στον τελευταίο όροφο μιας πολυκατοικίας. Ανακαχώς με τους γύρω ενοίκους. Σχέσεις ανθρώπων γύρω από ένα σταθερό δεσμό. Δουλειά, γήπεδο, καφέ στην Ομήρου, σχολή στην Ακαδημίας, ταξίδια, ναρκωτικά, τσακωμοί, πλάκες.

Χωρίς όρια όλα αυτά. Και κάπου άρχισε το γουέστερν μεταξύ μας.

Αναζητήση, πόνος, χαρά, αγωνία... περιθώριο, όνειρο, μοναξιά, φόβος, χαμόγελο...

Σπρωγμένοι από τη φωτιά μας, ανακαλύπτοντας ο καθένας τον εαυτό του και μεθώντας απ' αυτόν, τραβήξαμε ύστερα από καιρό τη δικιά μας γραμμή, χωρίσαμε.

Σταδιακή αποσύνθεση με αναλαμπές. Χαμόγελο και παραίτηση. Περιπλάνηση και χάσιμο.

Τελικά μέσα απ' όλα, αυτά που βλέπουν ακόμη τον εαυτό τους αναλλοίωτο είναι τα συνθήματα και εν μέρει οι φωτογραφίες.

«She lives in a cocaine town up in a cocaine hill».

Ας είναι. Κάτι έμεινε τουλάχιστον.
The final dream

Υ.Γ.: You take Sally and I take Sou their no difference between the two... Cocaine, running all round my brain.

*ΧΩΡΙΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΗ

Μου το 'χες πει πολλές φορές ότι δεν μ' αγαπούσες συγγνώμη δεν κατάλαβα ότι το εννοούσες...

«Λουλουδάκι»

*ΤΡΟΜΟΣ

Ο τρόμος όρμησε ξαφνικά μέσα από το ανοιχτό παράθυρο, με άρπαξε και με συνέθλιψε στον απέναντι τοίχο. Την ίδια στιγμή οι κυρίες έπιναν τσάι στο διπλανό διαμέρισμα, οι νεολαίοι στο δρόμο μοίραζαν προκηρύξεις για τις εκλογές και κανείς απ' όλους αυτούς δεν φαινόταν να καταλαβαίνει αυτό που είχε συμβεί.

Σηκώθηκα με αργά βήματα, έκλεισα το παράθυρο και μέσα στην απόλυτη ησυχία πήγα και καθάρισα ό,τι είχε απομείνει στο πάτωμα.

Οδυσσέας

*ΜΙΚΡΟ-ΜΗΝΥΜΑΤΙΑΣ

Βάναυσα πιεστική μέσα μου ως το πυρακτωμένο θερίο ηφαιστείου μια ανάγκη να ξεράσω να εκφράσω, άγνωστο πώς, —στο διάολο οι φόρμες— τα μυαλά μου, τα υγρά μου, τα έντερα μου, τα πανθόλα που με συνθέτουν, μα φοβάμαι τη διάχυση της λάβας μήπως παγώσει ή κρυσταλλωθεί σε σχηματισμούς ανυπόφορους κι άγονους επιφέροντας εκτός των άλλων κι ανανιστικότερη μοναξιά παρόλη την κοινωνικότητα του μικραγγελικού ή μικρομηνηματικού χώρου, κι επειδή σήμερα —μη με ρωτάτε γιατί— όλα τα μηνύματα τ' αγάπησα και συνομίλησα μαζί τους αυθόρμητα με αποκύημα να χύσω, γι' αυτό και στέλνω στους εκφραζόμενους εν μηνύμασι και τοιαύτοις το σπέρμα μου ακόμα και σε KNITEΣ, ξεπερνώντας τις επιφυλάξεις μου για άχρηστη μηνυματοποίηση της λάβας μου, ελπίζοντας βεβαίως να μην «απλά ικανοποίησα τη ματαιοδοξία μου, ν' αντικρύσω το γραπτό μου δημοσιευμένο» όπως ψυχαναλύει κάποιον φίλο η Gypsy Woman (τελευταίο τεύχος) και πιστεύοντας συνάμα στο «σωματικό» (;) ξεπέραςμα των δημοσιευμάτων —κι όλ' αυτά γιατί δεν πιστεύω στη δύναμη του θανάτου.

Αθανασ.(ς)

*ΘΕΛΩ ΚΙ ΕΓΩ

φρικάκι ΚΚΕ Μ.Α.
...θέλω κι εγώ, αγάπη μου, να μπω σ' οδοντωτό!

φιλι-κατερίνα

ΜΑΣ ΕΛΕΙΨΕΣ

Λεωνίδα,
ΚΑΛΟΡΙΖΙΚΟ το καινούριο σου «κράτος».
Εκεί μέσα χωράνε σίγουρα και οι τριακόσιοι!!

κατερίνα

Υ.Γ. Μας έλειψες ήδη...
I AM A MILLION MILES FAR AWAY.

*VIVA ITALIA

Στην Ιταλία χάνεις το αμόρε σου και μένεις με κάτι σπασμένα καφέ ματογιάλια

Έτσι που να βλέπεις μυωπικά τη Φλωρεντία και την ηλίθια μάπα σου στον καθρέφτη του μπάνιου.

Πίνεις καυτό τσάι, μεσημέρι κατακαλόκαιρο, στη Βερόνα και καταριέσαι την ώρα που φώναζες VIVA ITALIA.

Σπατάλησες το χαμένο σου καιρό στα τραίνα και τους ανατιναγμένους σταθμούς

αναζητώντας άνοστα πανί και εμφιαλωμένο νερό

στα κανάλια της Βενετίας.

Πέτρωσε το βλέμμα σου στο πέραςμα της Τεργέστης.

Κατάπιες ένα ζεστό καπουτσίνο και χοροπηδάγες στην «Piazza Grande» σαν άρχισε να πέφτει το βράδυ

και σ' άγγιξε η μοναξιά.

Κι όταν όλα τελειώσαν στη Σαλονίκη άρχισες να χλεβάζεις και να γράφεις.

Τώρα στο πικάπ ακούς Α. Celentano «Storia d' Amor»...

καλύτερα να την ξεχάσεις.

σάκης αρ.

*ΜΕ ΧΑΜΟΓΕΛΟ

Απάντηση για το Γιάννη Ρ. στο τεύχος του Αυγούστου

Κάθε βράδυ τέτοια ώρα... έκκληση να σταματήσει ο αντιπερισπασμός των άκαμπτων ορίων του δέκτη' άτεχνα και μουδιασμένα.

Χωρίς αισιόδοξη προοπτική μα με χαμόγελο

Μήπως κι ακουμπήσε κάπου το ονειροπόλοπλομα προτού σωριαστεί κάποιον βράδυ τέτοια ώρα...

Ειρήνη

Υ.Γ.: Σε αναμονή πλαισίου αναφοράς και στην καλύτερη περίπτωση διεύθυνσης

*Σ' ΑΓΑΠΩ

Βανούσκα τα τηλέφωνα είναι ακριβά και η ατμόσφαιρα μυρίζει Νοσταλγία.
Σ' αγαπώ και σε σκέφτομαι.
Εσύ;

Τίνα

Υ.Γ. Σ' αγαπώ — Σ' αγαπώ

*ΑΠΑΝΤΗΣΗ

για τον Γιάννη που ζήτησε τη διεύθυνση της Κατερίνας από την Πάτρα:

Κατερίνα Μ.
Κορινθού 189
262 23 Πάτρα

Υ.Γ. Π ρ ο σ ο χ ή! Το «Βασίλειό μου» είναι ναρκωτευμένο... Ωστόσο... ο τολμών... —όχι ελληνικά!—

ΔΙΟΠΤΡΟΦΟΡΟ ΑΝΑΛΥΤΡΙΑ

Αφού ξέρεις κοριτσάκι ότι όταν γε-
λές γίνεσαι γλύκα, γιατί το αποφεύγεις;
Αλλωστε κρίμα δεν είναι να το βλέ-
πει μόνο ο «Δ» σου;

Διοπτροφόρος Αναλυτής

★ ΣΤ' ΑΛΗΤΑΚΙΑ

Ανοίγει την πόρτα
Μα τον πούστη δε τη λαδώνει ποτέ!
Χαμογελά και προχωρεί
Ο μικρός αλητάκος
Ίσια
Χαμογελά και στέκεται
Μπρος στην Τράπεζα
Φέρνει στο αριστερό
τη σακούλα
Γεμίζει το δεξί
με ζάχαρη
Στη μικρή τρυπούλα
στην άλλη
να κι άλλη!
Χαμογελά αλληλέγγυα
στο μικρό πλασματάκι.
Γυρνά
Γυρνά και φεύγει
παίρνοντας ένα μπουκάλι λάδι.
—Ρε πλάκα που θα πάθει ο παπάς
όταν δει το ιερό γεμάτο μυρμήγκια.
N.T.B.
Ηράκλειο

★ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΣΧΕΣΗ

Αν είσαι μόνη και ζητάς μια ζεστή
ανθρώπινη σχέση βασισμένη στην αλ-
ληλοεκτίμηση, την αγάπη, τη φιλία και
τον αλληλοσεβασμό τότε γράψε μου.
Λεωνίδα Αθανασιάδης
Βελβενδού 8
11363 ΑΘΗΝΑ

★ ΜΟΥΣΙΚΗ

Χθες βράδυ αφέθηκα στην ταχύτητα
και τη μοναξιά της φίλης μου.
Τρέχαμε ανάμεσα σε δρόμους, θάλασ-
σες, ολόγεμα φεγγάρια και αλλόκοτες
μουσικές.
Κάπου εκεί σταματήσαμε.
Τα κορμιά μας ήταν φτιαγμένα από τη
νοσταλγία της ηδονής.
Νιώθαμε το ολόφωτο караβάκι να ταξι-
δεύει ολόγισια μέσα μας.
Το τασάκι της απόγνωσης αγκάλιαζε
άπειρα νεκρά τσιγάρα. Τα πάντα άνα-
βαν και έσβηναν ταυτόχρονα.
Μνήμες, αγάπες, υποσχέσεις, νεκρές
ηδονές αφημένες πάνω σε κόκκινες
πληγές.
Και ξαφνικά έλαμψε, μπροστά μας μια
νεκροφόρα
Χιλιάδες κεριά καρφωμένα στο σώμα
του νεκρού
Αγνάντεψε μεγαλόπρεπα τις μορφές
μας κι ύστερα πήρε κι αυτή το δρόμο
της λησμονιάς κατεβαίνοντας τις στρο-
φές αργά, σταθερά όσο και βασανιστι-
κά.
Χάθηκε ανάμεσα στο φεγγάρι και την
ματιά μας που αναζητούσε άλλες εικό-
νες.
Κι ύστερα μείναμε πάλι μόνες.
Εγώ, η Τζού και η μουσική.
Tina K.

Υ.Γ. Σ' αγαπώ, να το θυμάσαι όταν
θα 'σαι μόνη.
η Νουνούλα σου

★ Η ΖΩΗ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΟΥ (ΠΑΛΙ)

Γεια σας παιδιά! Να 'μαστε λοιπόν πάλι
εδώ... Δεύτερο καλοκαίρι στωικά
μαλάκας, ή επί το λογοτεχνικότερον
στρατιώτης που δε περιμένει γράμμα
από πουθενά. Αν επιμένετε να με θυμά-
στε, το προτιμώ Τρίτη απόβραδο, με
την πρώτη μύρα, είναι η ώρα π' αρχί-
ζει η νυχτερινή τάξη πυροβολαρχίας.
Μην ανησυχείτε για μένα. Βρήκα
νέες ερωτικές φόρμες γλύφοντας τη
δροσερή κάνη του γεμισμένου F.N.
Αλλωστε ο επόμενος μήνας λέγεται
20ος. Όχι Σεπτέμβριος, 20ος κουφά-
λες!
Για όσους εξακολουθούν να ρωτούν,
είμαι καλά. Μόνο που τα ταξίδια π' ο-
νειρεύτηκα δεν θα τα κάνω ποτέ. Χει-
μωνιάτικες φουρτούνες και καλοκαιρι-
νά μπουρίνια βύθισαν όλα τα πλοία.
Νοέμβρης '85
(για να ακριβολογούμε)

★ ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Μπακλαβάδες και σιρόπια
τα φιλάκια σου μικρό
για τα δυο σου τα ματάκια
ξέχασα να περπατώ

Καραβάκια αρμενίζουν
τα όνειρά μας τα παλιά
φούντωσε και το τσιγάρο
τ' ανοιχτά μας τα πανιά.

Μέρα μπαίνει μέρα βγαίνει
χάνεσαι και δεν μιλάς
και τις γόπες μου καπνίζω
μανιφέστα μοναξιάς.
Ηλίας Σταυριανός

ΕΠΙ-ΝΙΚΙΑ

Αντισώματα άνεσης, αναθεώρησης και
λήθης τοποθετήθηκαν επιμελώς στο
νωτιαίο μυελό στη σύσταση του οποίου
βρέθηκαν στο παρελθόν μικρόβια «αν-
θρωπιάς», ενός σπάνιου ιού με ακαθόρι-
στο εύρος. Η έλη διαδικασία ήταν μια
γραφικότατη μορφή ενσωμάτωσης στον
κοινωνικό κλοιό. «Κατά τα άλλα το
τοπίο θύμιζε ΔΡΑΜΑ».
Καληνύχτα σας...

★ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Ζητείται γυναίκα με προδιαγραφές θα-
νάτου να διαβάσει Μπορίς Βιαν και να
ακούει Κολτρίν.

Ηλίας Σταυριανός
Ομηρίδου 131
185 39 ΚΑΛΛΙΠΟΛΗ

★ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΧΘΕΣ

Η λησμονιά ανέτρεξε πάλι στα περα-
σμένα
κι έτσι όπως κοιτάζε αγέρωχη,
ρομαντικά κι εκστατικά αγέρωχη
αυτά τα μάτια, εκπληκτικά παρελθόν-
τα,
έπαψε να 'ναι λησμονιά.
Όλες οι αισθήσεις ξεσηκώθηκαν.
Σαν από κάποια οθόνη μακρινή,
μορφάζοντας συγκεχυμένα,
κατέκτησαν για άλλη μια φορά τις ίδιες
θέσεις
και περιμένουν.
Κι εσύ η διφορούμενη, περιπλανώμενη
προσωπογραφία,
που κάποιο μεθύσι πρωτοφανέρωτο σε
θέλει,
κάθε τόσο στρέφεις ένα χαμόγελο σε
μένα
με διαβαθμίσεις θετικές κι αρνητικές
κι ύστερα φεύγεις,
αφήνοντας ξοπίσω σου κυματισμούς
μυστηριακούς,
τη λησμονιά μου νεκρώνοντας ολοένα.
Ηλίας Οικονομόπουλος
Σεβαστουπόλεως 76
Αμπελόκηποι
Αθήνα

★ ΕΦΗ

«Όχι Δημήτρη δε θα σε προδώσω.
Γιατί άλλωστε; Για ποιο σκοπό;»

Και εγώ αυτό ρωτάω Έφη —
παρόλο που ξέρω ότι οι άνθρωποι
ξεχνάνε γρήγορα— Γιατί;
Δημήτρης, από Αγρίνιο.

★ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η Χ.Ψ από την Πάτρα θέλει να 'ρθει
σε επικοινωνία με την κοπέλα 21 ετών
από την Αθήνα. Ας στείλει στο «Σχο-
λιαστή» τη διεύθυνσή της ή ένα τηλε-
φωνο για να 'ρθουμε σε επικοινωνία.

★ ΓΙΑ ΤΗ ΔΑΝΑΗ

Περιμένω!!!!...

Διεύθυνση:
Ιωάννα Ιωαννίδου
Αγίου Νικολάου 3
Μέγαρο Κυπριώτη
Καβάλα
τηλ. 051-228671

★ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΤΡΕΑ

SUMMERTIME AND THE LIVING IS
EASY... το ακούς καλύτερα μονάχος.
Αντρέα!... BABY DON'T CRY...

υπέρτατη

ΕΙΓΚΛΙΖΜΑ

Μήπως η φύση απαντά

ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ. Μία λέξη. Μία φράση που θα χαράξει ανεξίτηλα ίσως τον πολύπαθο 20ό αιώνα και θα ανοίξει βίαια την πόρτα του 21ου αιώνα. Έντεκα κωδικά γράμματα που πιθανόν να μείνουν στην παγκόσμια ιστορία δυναμικά, τραγικά και συνώνυμα του καρκίνου, της φυματίωσης, της σύφιλης, της ελονοσίας, της χολέρας, του AIDS... Κατάρρα που δεν παίρνει από ξόρκια και γιατρικά, ακόμη... Η άμυνα της γης, της φύσης, προτάσσει τις δυνάμεις της στον εχθρό, αλλά μάταια... Μία μοναδική κινητοποίηση σηματοδοτεί τη σοβαρότητα του προβλήματος. Ηθικολόγοι, αλλά και βρυκόλακες μιας άλλης ηθικής, τυμβωρυχούν σε χαμένα κοινωνικά ανθρώπινα πλαίσια σχέσεων και υψώνουν φραγγέλιο τιμωρίας. Από την άλλη πλευρά, ο έντονα παρών νεορομαντισμός των σχέσεων καταθέτει σπονδή και δάκρυα για την «αμαρτωλή» επίθεση του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ. Αλλά πόσο μπορεί να αλλάξει τη ζωή μας ο νέος αυτός όλεθρος; Πόσο άραγε θα επηρεάσει τις σχέσεις μας αυτή η θανατηφόρα «νόσος των ομοφυλόφιλων» που είναι τελικά νόσος όλων των φύλων; Πόσο κινδυνεύουμε από τον ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ και πώς είναι δυνατό να αποκλειστούμε σ' ένα κύκλο αβέβαιης προστασίας, φυλακίζοντας τον εαυτό μας, τις σχέσεις μας και υποβαθμίζοντας, απονευρώνοντας τα συναισθηματικά και ερωτικά στοιχεία του βίου μας;

Επιμέλεια έρευνας: Παν. Παν.

Συνεργάστηκαν: Λιλιάντα Λυκιαρδοπούλου
Μάνος Χατζιδάκις

Την ιδέα για ό,τι διαβάσετε την οφείλω σε δύο αντιφατικά καταρχήν γεγονότα, που όμως μου φάνηκε ότι μοιάζουν τελικά πολύ... Ένα ρεπορτάζ της κ. Λιλιάντας Λυκιαρδοπούλου, στο ΕΝΑ, για το AIDS, που έχω κυριολεκτικά κατακλύψει, και μια φράση του κ. Μάνου Χατζιδάκι, «Ο Αυριανισμός είναι πιο επικίνδυνος και από το AIDS». Σπεύδω από την αρχή να πω τα δύο συμπεράσματά μου, με τα οποία μπορεί και σεις να συμφωνείτε. Τούτο το ρεπορτάζ «δεν μοιάζει με κανένα». Και ότι για όλα αυτά δε φταίει σε τίποτα ο πράσινος πύθκος της Αφρικής...

Παν. Παν.

ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΕ πριν από τρία μόλις χρόνια σαν μια «αρρώστια-γκέτο», τείνει τώρα να θέσει σε δεύτερη μοίρα ακόμη και το φοβο ενός πιθανού πυρηνικού ολοκαυτώματος...

Ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ, αυτό το Σύνδρομο Επικτητής Πολιτικής Ανεπάρκειας, βγήκε από το γκέτο και απλώνεται ραγδαία πληττοντας άνδρες, γυναίκες, παιδιά, βρέφη, ανθρώπους με υπερσυντηρητική προσωπική ζωή, ανθρώπους με ήρεμη, νορμάλ, ακόμη και πουριτανική σεξουαλικότητα...

Κορυφαίοι επιστήμονες και παγκόσμιας φήμης Ιδρύματα μιλούν για «μάστιγα» που ομοιά της δεν έχει γνωρίσει η ανθρωπότητα παρά μόνον ίσως κατά το Μεσαίωνα, όταν ο «μαύρος θάνατος», η πανούκλα, εξολοθρεύσε 25 εκατομμύρια άτομα στην Ευρώπη και 20 στην Ασία, μόνο τον 14ο

αιώνα...

Ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ δεν είναι μία ασθένεια αυτή καθ' εαυτήν. Είναι κάτι πολύ πιο φοβερό: είναι η κατάρρευση του πολιτικού συστήματος άμυνας του οργανισμού. Το σύστημα αυτό είναι η «οχυρωματική γραμμή» ανάμεσα στον οργανισμό και το περιβάλλον, που είναι γεμάτο από ποικίλους νοσογόνους παράγοντες. Χωρίς πολιτικό ανοσοποιητικό σύστημα στον οργανισμό του κανείς άνθρωπος δε θα μπορούσε να ζήσει πάνω από μερικές ώρες μετά από τη γέννησή του...

Ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ που προκαλεί κατάρρευση του ανοσοποιητικού συστήματος προσβάλλει κατευθείαν την εμπροσθοφυλακή της άμυνάς μας: τα βοηθητικά κύτταρα «Τ» του αίματος, διαπερνώντας την εξωτερική μεμβράνη τους. Μόλις βρεθεί μέσα στο «Τ» λεμφοκύτταρο ο ιός, το

Α ΚΑΙ ΤΙΜΩΣΙΑ

στην προκλητική της παραβίαση;

«λεηλατεί», απορροφά τα συστατικά του και το μετατρέπει από πυροδοτητή του ανοσοποιητικού μας συστήματος, σε εργοστάσιο αναπαραγωγής του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ! ΤΟ «Τ» παύει να είναι λεμφοκύτταρο, επιφορτισμένο με την άμυνα του οργανισμού. Τώρα, είναι «θύλακας» του εχθρού μέσα στον οργανισμό. Και τι «θύλακας»!!!

Το σεξ, το αίμα και ο αυριανισμός

Όταν το Σύνδρομο Επίκτητης Πολιτικής Ανεπάρκειας άρχισε να διαγράφει την απειλή του, τα θύματα ανήκαν στην πλειοψηφία τους σε τρεις ομάδες «υψηλού κινδύνου»: τους δεξιούς ομοφυλόφιλους, τους δεξιούς τοξικομανείς που παίρνουν το ναρκωτικό με ένεση και τους δεξιούς χρήστες παραγώγων του αίματος.

Οι «αγωγοί» λοιπόν του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ

είναι φαινομενικά δύο: το αίμα και το σπέρμα. Στην πραγματικότητα όμως είναι ένας: το δεξιό αίμα. Και επομένως, ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ βρίσκεται σε όλες τις εκκρίσεις που περιέχουν πλάσμα δεξιού αίματος: στο σπέρμα, το σάλιο, τα ούρα και τα κόπρανα.

Το σημαντικό ερώτημα είναι, γιατί συνδέθηκε, τουλάχιστον στην αρχή, με την ομοφυλοφιλία;

Οι έρευνες έχουν καταλήξει στη διαπίστωση ότι ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ είναι ενδημικός στην κεντρική Αφρική. Η «ζώνη του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ», όπως ονομάστηκε η γεωγραφική αυτή περιοχή, περιλαμβάνει τις χώρες Ζάιρ, Ρουάντα και Μπουρούντι, Ουγκάντα, Κένυα και Τανζανία. Εκεί η ασθένεια παρουσιάζεται εντελώς ετεροσεξουαλική, μη κάνοντας καμιά διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών, ούτε μεταξύ ερωτικο-

πολιτικών τάσεων, προτιμήσεων ή συνθηθειών.

Φαίνεται όμως, ότι κάνει κοινωνικές διακρίσεις, πληττοντας συχνότερα τις πληθυσμιακές εκείνες ομάδες που ζουν κάτω από άσχημες συνθήκες, λόγω έλλειψης ή πρωτογονισμού. Μερικές απ' αυτές: το μολυσμένο πόσιμο νερό, η πλημμελής ή ανύπαρκτη αποστείρωση νυστεριών, βελόνων κ.λπ. του Ε.Σ.Υ. σε πολλές από τις μικρές κλινικές, ακόμη και ομαδοποιητικές φυλετικές τελετουργίες που προϋποθέτουν διάστιξη του δέρματος ή «αδελφοποίηση - ομαδοποίηση» με ανταλλαγές αίματος.

Οι επιστήμονες επιμένουν ότι ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ υπάρχει στο αίμα ενός είδους πιθήκου της περιοχής, που ονομάζεται «πράσινος». Έρευνες του ιολόγου Μαυρον Έσσεξ, του πανεπιστημίου του Χάρβαρντ, έδειξαν ότι ένα 70% των πιθήκων που εξέτασε είχαν έναν ιό όμοιο με αυτόν που προκαλεί τον ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ στον άνθρωπο, χωρίς να ενοχλεί καθόλου τον πιθήκο, πράγμα που δημιουργεί ελπίδες για την αντιμετώπιση της νόσου, εφόσον βέβαια εντοπιστεί η αιτία του φαινομένου.

Πώς έφτασε ο ιός από την Αφρικανική «ζώνη του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ» στον πολιτισμένο κόσμο

Η πιο πιθανή εξήγηση είναι ότι «ταξίδεψε» πάνω σε μερικούς από τους χιλιάδες Αϊτινούς που είχαν ζήσει στην Κινσάσα ανάμεσα στα χρόνια '60- '75 και μετεγκαταστάθηκαν στη συνέχεια στις ΗΠΑ και την Ευρώπη. Μεταξύ αυτών και ένας ανήσυχος Έλληνας, ο κεφαλονίτης Γιώργος Κουρής, γνωστός στους πολιτικούς κυκλους της Κινσάσα για τις γνωριμίες του και τις στενές σχέσεις του με «πράσινη» αφρικανική οικογένεια... Για τις περιεργές αυτές συναντήσεις του, στην οδό Ζαλόκωστα που βρίσκεται στο κέντρο της Κινσάσα πολλά λέγονται... Παραμένουν όμως, δυστυχώς, μέχρι στιγμής ανεξακρίβωτα... Αυτό, βέβαια, δεν εξηγεί τη σύνδεση του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ με την ομοφυλοφιλία, στην πρώτη περίοδο της «μάστιγας». Εκτός αν σκεφτεί κανείς, πόσο προβληματικός θα πρέπει να ήταν ο βιοπορισμός για αρκετούς από τους περιπλανώμενους φυγάδες της Αίτης και πόσο άμεση λύση θα πρέπει να ήταν για μερικούς απ' αυτούς η ανδρική πορνεία...

Ωστόσο, η εξήγηση αυτή δε στάθηκε ικανοποιητική για την κοινή γνώμη που εξεγέρθηκε με σφοδρότητα ενάντια στην

ομοφυλοφιλία. Οι δύο δήμοι της χώρας με τις μεγαλύτερες «γκέι κοινότητες», το Κολωνάκι και τα Εξάρχεια, αναγκάστηκαν να πάρουν μέτρα όπως το κλείσιμο των γκέι μπαρ και χαμάμ, που σύντομα όμως ανακάλεσαν κάτω από την πίεση ομάδων για την προάσπιση των δικαιωμάτων του πολίτη.

Και όμως, η ελληνική «ζώνη του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ» δεν περιλαμβάνει ούτε το Κολωνάκι ούτε τα Εξάρχεια!! Εντοπίζεται σε μια μικρή αγροτική κοινότητα 5.000 κατοίκων κοντά στο κέντρο της Αθήνας. Το Καστρι έτσι λέγεται η περιοχή, έχει δύο κοινά χαρακτηριστικά με τις χώρες της αφρικανικής «ζώνης του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ»: πρώτον ο ιός δεν κάνει διακρίσεις φύλου ή ερωτικο-πολιτικών προτιμήσεων και δεύτερον οι ιδεολογικές συνθήκες διαβίωσης περιγράφονται ως «τρίτοκοσμικές» δηλ. έλλειψης καθαρότητας, υποσιτισμός, σκληρή δουλειά και χαμηλό επίπεδο προσωπικών και κοινωνικών σχέσεων.

Αυτές οι σκέψεις οδήγησαν αρκετούς ερευνητές να κάνουν την υπόθεση: Μήπως ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ «χτυπά» ευκολότερα εκεί όπου οι συνθήκες ζωής είναι δυσμενέστερες; Αν η υπόθεση αυτή είναι λογική, τότε θα πρέπει να είναι λογική και για τα άτομα που διάγουν μια ζωή «σεξουαλικής και πολιτικής υπερκόπωσης» η οποία επίσης κάμπτει, όπως έχει επιστημονικά καταδειχθεί, τους μηχανισμούς αντίστασης του οργανισμού.

Είμαστε λοιπόν εκεί απ' όπου αρχίσαμε; Στους ομοφυλόφιλους; Όχι μόνο ο' αυτούς και όχι σε όλους, λέει η ψυχραιμότερη σημερινή ματιά...

Νόσος του ήδη ταλαιπωρημένου πολιτικού συστήματος

Ο χάρτης της «κοινωνικής» κατανομής του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ οδηγεί σε ένα συμπέρασμα που, αν αξιοποιηθεί, ίσως βοηθήσει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση της «μάστιγας». Το συμπέρασμα είναι ότι ο ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΣ πλήττει με μεγαλύτερη συχνότητα ανθρώπους που ο πολιτικός οργανισμός τους είναι ήδη βεβαρυσμένος είτε από κακές συνθήκες του παρελθόντος είτε από κάτι που θα λέγαμε «πολιτική υπερχρήση» του σώματός τους. Αφήνουμε απέξω τις άλλες ομάδες «υψηλού κινδύνου», τους δεξιούς τοξικομανείς και τους δεξιούς χρήστες αίματος, γιατί εδώ η μετάδοση της νόσου είναι, κατά κάποιο τρόπο, μηχανιστική...

Όσο για τους ομοφυλόφιλους η εξά-

πλώση του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ ανάμεσα τους αφορά μόνο εκείνους που διαγούν μια πολιτική ζωή αδεσποτών, πολλαπλών και συναισθηματικά αρνητικών «συναντησεων». Η δημοσιογραφική έρευνα συνάντησε Πολιτικό που ανέφερε χίλιες τέτοιες συναντήσεις του ο ένα χρόνο, με περίπου αντίστοιχο αριθμό «συνομιλητών»...

Αυτές οι ενδείξεις έχουν αφυπνίσει τις πολιτικές ομάδες που στρέφονται τώρα προς κατιτί το «ασφαλές», το «μόνιμο», το συναισθηματικό δεσμό, την «αποεντεταγμένη - χωρίς πολώσεις» πολιτική ζωή. Ο «αγχώδης» Πολιτικός που αναπληρώνει το αισθηματικό κοινωνικό απόρριψης, που έχει με μια έντονη, απρόσωπη και ακαταπαύστη πολιτική δραστηριότητα, δίνει τώρα τη θέση του στο «μονογαμικό» Πολιτικό, που επιζητά να συνδεθεί εσωτερικά με έναν άλλον άνθρωπο και να ζήσει όπως ο ένας ο άλλος κόσμος.

Οι επιπτώσεις μιας υπερ-χρήσης του σώματος για πολιτική απόλαυση, που πά-

ντα συνοδεύεται από αλληπαλλήλες συναισθηματικές ματαιώσεις, αποδεικνύεται, για μια ακόμη φορά, ότι μπορεί να είναι μοιραίες για την άμυνα του ήδη ταλαιπωρημένου αμυντικού συστήματος του οργανισμού μας...

Η φοβία και πόσο δικαιολογείται

Στο μεταξύ, η «μάστιγα» έχει σοβαρές κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις. Ένα καθεστώς διακρίσεων σε βάρος των θυμάτων και του περιβαλλοντός τους, κάνει την εμφάνισή του, οφειλόμενο άλλοτε σε φοβική και άλλοτε σε ρεαλιστική αντιμετώπιση της απειλής. Ας αναφέρουμε μερικά παραδείγματα: Οι ασφαλιστικές εταιρίες έχουν εκφράσει ήδη φόβους ότι το κόστος της νοσηλείας πελατών τους πληγέντων από τη θανατηφόρα ασθένεια του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ, θα βουλιάξει τα προγράμματα τους. Ορισμένοι μάλιστα επιχειρηματίες σκοπεύουν να συμπεριλάβουν στις ιατρικές εξετάσεις για την πρόσληψη υπαλλήλων και το τεστ για τον ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ με το σκεπτικό ότι θα 'ταν καθαρή ανοησία η πρόσληψη ενός αρρώστου αυτού του είδους. Τέλος οι νεκροπομπή αρνούνται επίμονα να αγγίζουν νεκρούς από τη νόσο του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ.

Πάντως όλα δείχνουν, τουλάχιστον για την ώρα, ότι η «μάστιγα» μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο προληπτικά. Σε επίπεδο κρατικό και σε επίπεδο προσωπικό.

Η κρατική αντιμετώπιση του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ είναι το τρίπτυχο: έρευνα - διαφώτιση του κοινού - έλεγχος του αίματος μεταγγίσεων και των υγειονομικών εργαλείων που προυποτίθενται σε οποιαδήποτε αιματηρή ιατροπολιτική πράξη...

Σε ατομικό επίπεδο, η αντιμετώπιση της «μάστιγας», ίσως είναι κάτι πιο δύσκολο... Ίσως να απαιτεί, παράλληλα με τα μέτρα προφύλαξης, μια βαθύτερη αντιμετώπιση της ζωής, μιας αναθεώρηση ορισμένων στάσεων, αξιών, συνηθειών, μια χαλιναγωγήση μιμητικών, ενδεχομένως, παρορμήσεων. Μια επανατοποθέτηση της συνείδησης απέναντι στην υλιστική χαλαρότητα...

Οι θρησκοληπτοί βλέπουν τον ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ σαν ένα σημάδι της «θείας οργής». Τα άτομα όμως μιας γενικότερης συνείδησης του κόσμου ίσως ακουσουν, μέσα από το σάλαγο της «μάστιγας», την προειδοποίηση της φύσης ότι παραγίναμε αλαζονικοί απέναντι της και ότι είναι καιρός να πάψουμε να υπερβαίνουμε τα όριά της, να προκαλούμε τις αντοχές της και να διαταράσσουμε τις ισορροπίες της...

Δεν είναι η πρώτη φορά που η φύση μας έχει αναχαιτίσει. Οι φοβερές επιδημίες της βουβωνικής πανώλης συνεπείσαν ιστορικά με τη μεταβολή της Ευρώπης από την αγροτική στην αστική της περίοδο και τη συγκέντρωση μεγάλων πληθυσμών σε πόλεις όπου οι συνθήκες διαβίωσης ήταν άθλιες.

Αυτό το ιστορικό προηγούμενο θα πρέ-

Πώς μεταδίδεται S.O.S.

Το σύνδρομο του ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟΥ μεταδίδεται:

- * Με μολυσμένο αίμα ασθενών
- * Με σεξουαλική επαφή
- * Με αφανή μόλυνση
- * Από μητέρα σε παιδί
- * Από παππού σε δημοσιογράφο

ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ

Τα συμπτώματα που θα εμφανιστούν αρχικά σε κάποιον που πάσχει από ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ είναι τα εξής:

- * Συνεχής και ανεξήγητη διάρροια.
- * Τάσεις προς εμετό.
- * Επίμονος ξηρός βήχας.
- * Λευκές κηλίδες στο εσωτερικό του στόματός τους.
- * Πυρετός.
- * Νυκτερινοί ιδρώτες.
- * Αλλοιώσεις του δέρματος.
- * Αϋπνίες.
- * Απώλεια βάρους.

Αυτά τα συμπτώματα μπορούν να παρουσιαστούν και σε πολλές άλλες αρρώστιες εκτός από τον ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ. Επομένως θα πρέπει κανείς να ανησυχήσει, αλλά όχι και να πανικοβληθεί όταν παρουσιάσει ένα ή περισσότερα από τα παραπάνω συμπτώματα και να συμβουλευτεί αμέσως το γιατρό του ή τον καθοδηγητή του. Μπορεί επίσης να συμβουλευτεί και το Κέντρο Ηπατίτιδας της Υγειονομικής Σχολής Αθηνών (τηλ. 6467473).

ΠΑΝΙΚΟΣ: Εμφανίστηκε αδέσποτος πράσινος πίθηκος στην οδό Ζαλοκώστα!!

Δημοσιογραφικές πληροφορίες φέρνουν σίγουρη την εμφάνιση κατά τις μεταμεσονυκτίους ώρες επιθετικού πράσινου πίθηκου Αφρικανικής προέλευσης, με περιεργές συνηθειές, να κυκλοφορεί αδέσποτος εις την περιοχή της οδού Ζαλοκώστα δαγκώνοντας κατά προτίμηση νερά ατομά του ανανεωτικού χώρου. Ερωτηθείς σχετικώς ο νέος γενικός Γραμματέας του Υφυπουργείου Τύπου, κ. Πέτρος Ευθυμίου, εις την παρθενική του εμφάνιση εδήλωσε σιθυλλικά και με πολύ χιούμορ: «Τι να πω... Αφού με βλέπετε... Είμαι μια χαρά... Εγώ παίρνω κιλά... Άλλοι χάνουν...»

ΠΡΟΣΟΧΗ: όχι πανικός

Αν προσβληθείς από ΑΥΡΙΑΝΙΣΜΟ, μην πανικοβληθείς. Ενημέρωσε αμέσως τη Νομαρχιακή Επιτροπή του νομού σου και την Τ.Ο. της πόλης σου, τη γυναίκα σου, τους συντρόφους σου και τον οδοντογιατρό σου. Μην ξεχνάς ότι και οι σύντροφοί σου θα πρέπει να ελεγχονται περιοδικά, όπως επίσης και ότι παύεις αυτομάτως να είσαι αιμοδότης του Κινήματος.

πει ιδιαίτερα να προσεχτεί, και μάλιστα τώρα, που περνάμε από την αστική στη σοσιαλιστική περίοδο και μεγάλοι αστικοί πληθυσμοί ξαναγυρίζουν στην υπαίθρο... και συναντούν την «καμένη γη»...

Παν. Παν.

ΔΗΛΩΣΗ ΚΟΥΤΣΟΓΙΩΡΓΑ ΦΛΑΣ

«Έγω φοβούμαι μόνο το AIDS»

Τιμολέοντος Φιλήμονος 13
Αθήνα 115 21

τηλ. 6469827 - 6461380
κυκλοφορεί κάθε 1η του μήνα
τ. 30, 1η Σεπτεμβρίου 1985, δρχ. 130

Ιδιοκτησία:
«Γ. Πιτουρόπουλος & ΣΙΑ» Ε.Ε.
Διαφήμιση:
Τ. Υπέρμαχος.
Φωτοσύνθεση:
«Γ. Λεοντακιανός και Υιοί» Ο.Ε.
Δουκίσσης Πλακεντίας 31
Φωτολιθογραφική αναπαραγωγή:
Α. Μαστραντώνης
Βουκουρεστίου 13
Εκτύπωση:
«ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΕΠΕ»
Πάρνηθος 51-53

Εκδότης:
Γ. Πιτουρόπουλος
Διευθυνση:
Κ. Βουρνάς
Π. Παργιώτου
Δ. Φαραάς
Πολιτική:
Χ. Βερναρδάκης
Π. Γεωργίου
Α. Λαζαρίδου
Γ. Μηλίδης.
Διεθνή:
Α. Αρζιμάνογλου
Μ. Δελιπέτρος
Δ. Δελιολάνης
Τ. Κυπριανίδης
Κ. Πίτας
Κοινωνία:
Ε. Αρανίσης
Α. Θεοδωρίδου
Γ. Κάλλας
Α. Καστανάς
Γ. Καραζάνος
Δ. Κούρτοβικ
Γ. Μαυρής
Α. Μαυρομάτης
Χ. Μαχαίρας
Δ. Τρίμης
Μ. Τσιριμωνάκης
Τ. Υπέρμαχος
Τ. Χριστοδουλοπούλου
Α. Ψαρρά
Πολιτισμός:
Θ. Γιάτσιος
Χ. Δασκαλόπουλος
Μ. Θεοδωρίδης
Ε. Καλαφάτης
Τ. Καραϊσκάκης
Α. Κελέκης
Γ. Μακρής
Γ. Μαργαρίτης
Ν. Μαυρουδής
Μ. Μειμάρης
Β. Ντάκουρη
Δ. Οικονομάκης
Σ. Παπασπύρου
Α. Περδικής
Δ. Πουλικάκος
Α. Τύρος
Β. Χατζηβασιλείου
Σ. Χρυσουλάκη
Αθλητικά:
Κ. Βερνίκος
Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Α. Αηδόνης
Α. Θεοδωρίδου
Μ. Καλογεράκου

Σκίτσος:
Β. Ελευθερίου
Π. Ζερβός
Γ. Κουρούδης
Γ. Χατζάκος
Κόμικς:
Αρκάς
Γελοιογραφία:
Γ. Ιωάννου
Φωτογραφία:
Κ. Ελευθεράκης

Συνδρομές:
Εσωτερικού: 12 τεύχη δρχ. 1.500
Ευρώπη: 12 τεύχη δρχ. 2.000
Αμερική: 12 τεύχη δρχ. 2.600
Δημ. Οργ.: 12 τεύχη δρχ. 5.000

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ — ΕΠΙΤΑΓΕΣ
Γιώργος Πιτουρόπουλος
Τιμολέοντος Φιλήμονος 13
Αθήνα 115 21

Παράλειψη

Κυρίες Διευθυντά,

Απουσίαζε κι από το τελευταίο τεύχος του Σχολιαστή οποιαδήποτε αναφορά στην «υπόθεση» Τσουτσουβή. Ο πέπλος σιωπής κάλυψε τις σελίδες του περιοδικού σας και μετεκλογικά. Καμιά απολύτως ανάλυση του κοινωνικοπολιτικού αλλά και ψυχολογικού φαινομένου που ο Τσουτσουβής, ήταν ο εκφραστής του.

Φαινόμενο που για πρώτη φορά εμφανίστηκε στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας και στο αριστερό επαναστατικό κίνημα της χώρας μας.

Ο Σχολιαστής, ιδιαίτερα ευαίσθητος στα έργα και τις ημέρες της κυβέρνησης και των ρεφορμιστικών κομμουνιστικών κομμάτων (ιδιαίτερα του ΚΚΕ εσ.) αλλά και των «ανένταχτων» αριστερών διανοουμένων, καθόλου δεν «διανοείται» ο ίδιος να θίγει το θέμα που τόσο είχε ευαίσθητοποιήσει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο την αριστερά αλλά και την κοινή γνώμη γενικά.

Κάποιες φορές έχουν ίσως ιδιαίτερη σημασία ζητήματα που δεν «σχολιάζονται» και περισσότερο το γιατί δεν σχολιάζονται.

Η μόνη αναφορά στον Τσουτσουβή ήταν ένα σαχλούτσικο χιουμοριστικό (;) υποτίθεται σχόλιο σε σχέση με λευκά, άκυρα και φιλοτρομοκρατικά ψηφοδέλτια των εκλογών που πέρασαν.

Και μια ειρωνική υπόδειξη για όσους περνούν δύσκολες βραδιές να κρατούν την ΡΗΞΗ με το άρθρο REQUIEM (Χρ. Τσουτσουβή). Το περιοδικό σας τόσο δεικτικό όσο και αδιάλλακτο σε θέματα ιδεολογικής ηθικής τάξης και πρακτικής πολύ φοβούμαι ότι στο μέλλον θα πρέπει να χαμηλώσει τις ειρωνικές νότες του αν θέλει να διατηρεί το κύρος των 15.000 (όπως λέγεται) φύλων κυκλοφορίας του. Αν ισχυρισθείτε ότι αυτή ακριβώς η «στάση» σας ανεβάζει την κυκλοφορία «ΑΝΤΙ» να σας την κατεβάξει πολύ φοβούμαι ότι το κοινό σας πολύ εύκολα χωνεύει και πολύ εύκολα αποβάλλει (ευκοιλία) ό,τι του σερβίρετε. Εκτός αν η έκδοσή σας καθ' εαυτή, δημιουργήσει ήδη σχολή ευκοιλίων αριστερών διανοουμένων: Οπότε ουδείς φόβος για το περιοδικό, ουδείς ψόγος και σας παρακαλώ να με συγχωρείται για την ενόχληση.

Φιλικά
Βασίλης Κοντόπουλος
γιατρός

Happy day στην Αυλώνα

Μόλις λίγα χιλιόμετρα απ' την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης, τα προβλήματα που ασφυκτικά μας πιέζουν εμάς, τους ένστολους πολίτες του ΚΕΤΘ Αυλώνας είναι τόσα που μονάχα τη τελευταία αυτοκτονία (πριν 2 μήνες), οι αρκετές (συγκαλυμμένες οι περισσότερες) απόπειρες κι η αναταραχή ανάμεσά μας, θα μπορούσαν να δώσουν το μέτρο της σύγκρισης για τον ανυποψίαστο πολίτη. Η διαρκής πίεση και άγχος αποτελούν το βασικό χαρακτηριστικό της στρατιωτικής ζωής στην 3η ΕΑΡ (επιλαρχία). Όλα είναι κανονισμένα ώστε και το μεσημεριανό φαγητό ακόμα, να τρώγεται με άγχος (όταν βέβαια τρώγεται λόγω ποιότητας). Άγχος γιατί πρέπει να προλάβεις να χρεωθείς όπλο, να το καθαρίσεις και να ετοιμαστείς για φρουρά. Αν καθυστερήσεις στο ελάχιστο εισπράττει κράτηση ή φυλάκιση. Σ' αυτά αν προσθέσει κανείς τις λαμαρίνες, το Κ.Ψ.Μ. (κυλικείο), τον αριθμό των εξόδων (1 κάθε 4 ή 5 ή 6 μέρες) καθώς και αδειών (48ωρη για Αθήνα και για Μακεδονία και Θράκη χωρίς οδοιπορικά), τις συνεχείς απει-

λητικές φωνές, τη διάθεση των διοικητικών για επιβολή ποινών χωρίς ουσιαστικά παραπτώματα (2 μέρες κράτηση γιατί κάποιος είχε ξεκοιμώποτο 1 κουμπί ή δεν φορούσε το τζόκεϊ) και τις πολλές αγγαρίες, τότε ούτε ανυποψίαστος μπορεί να είναι κανείς ούτε αδιάφορος.

Η αυθαιρεσία της ηγεσίας δεν διστασε, προκειμένου ν' αποδείξει την όλη κατάσταση «φυσιολογική» να χαρακτηρίσει ολόκληρη την 175η σειρά ως προβληματική. Έτσι, προκειμένου ο χαρακτηρισμός «προβληματικοί» να φύγει από τον προγραμματισμό, την οργάνωση και την πρακτική ούτε στρατού και να μεταβιβαστεί στους φαντάρους, ο διοικητής της 3ης ΕΑΡ όρισε σε κάθε θάλαμο κι από έναν υπεύθυνο να συζητά να οικογενειακά και προσωπικά, εν γένει, προβλήματα μας και να του τα μεταφέρει κατευθείαν. Οι προβληματικές οικογένειες είναι αυτές που γεννούν προβληματικούς φαντάρους, όχι ο στρατιωτικός παραλογισμός. Έτσι έχουμε αμέσως την εύκολη εξήγηση για κάποια αυτοκτονία.

Όσον αφορά πάλι τη δυνατότητα μας για πολιτική έκφραση ούτε λόγος να γίνεται. Εφημερίδα επιτρέπεται αλλά μόνο όταν είμαστε μόνοι μας. Πότε όμως μπορεί κανείς να 'ναι μόνος του όταν ζει μ' άλλους 200; Πώς να 'χει χρόνο όταν αυτός δεν φτάνει ούτε για ύπνο;

Και με την ίδια λογική το τραγούδι των Υ.Ε.Α. (υποψήφιοι Έφεδροι Αξιωματικοί) «Τρέχει ο νους μας στο Ελ Αλαμίν — και στην Πινδο στρίβει ξαφνικά — και στο Ρίμινι και ακόμα πιο πέρα — στα βουνά τα βορειοηπειρωτικά — ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ» μήπως θυμίζει τίποτα;

Αν όχι τότε η λεζάντα στη φωτογραφία του Επίλαρχου Μελιδή, στη μνήμη του οποίου είναι αφιερωμένο το ΚΕΤΘ, «σκοτώθηκε υπό ΕΝΟΠΛΩΝ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΩΝ», διανοημένη με διαφορά υμνολογία, κάτι θυμίζει. Αν σ' αυτά προσθέσει κανείς τις νοθεσίες του υποδιοικητή της 3ης ΕΑΡ για την προάσπιση του Ελληνοχριστιανικού μας πολιτισμού από τους εχθρούς τότε σίγουρα ο στρατός δεν έχει καμιά σχέση με την πολιτική. Αν σ' αυτή την καταγγελία, οι στρατοκράτες έχουν ν' αντιτάξουν την ανάγκη της πειθαρχίας, τους απαντάμε πως η πειθαρχία, η συνειδητή δηλ. συμμόρφωση σε κάτι, καμιά σχέση δεν έχει με την αυθαιρεσία, την καταπίεση, την τυπολατρεία, τον εκφοβισμό, την επιβολή ποινών χωρίς ουσιαστικά παραπτώματα, το στραγγαλισμό της προσωπικότητάς μας.

Ζητάμε το σεβασμό της προσωπικότητάς μας που κατοχυρώνει το σύνταγμα.

Ζητάμε την αντιμετώπισή μας σαν ένστολους έλληνες πολίτες κι όχι σαν πόνια που εκτελούν κάθε αυθαιρεσία.

Ομάδα Φαντάρων Αυλώνας

Ταξικές διακρίσεις στο στρατό ή διακρίσεις στις τάξεις του στρατού;

Μιλάμε μέσα από το ΓΕΣ εδώ και τώρα. Πρόκειται, ως γνωστό, για το μεγαλύτερο Τάγμα στην Ελλάδα. Κεντρικό φύσει και θέσει το Στρατόπεδο Παπάγου, λόγω και του Υ.Ε.Θ. Α., αποτελεί πρότυπο. Κι όμως, οι κτιριακές εγκαταστάσεις των λόγων των οπλιτών είναι τρισάθλιες. Σε θαλάμους χωρητικότητας 18 το πολύ κρεβατιών στοιβάζονται 28. Στο κάθε διπλό (πάνω και κάτω) κρεβάτι κοιμούνται 2. Τα λουτρά είναι ακατάλληλα και στενά (το πρωί γίνεται σφαγή για μια θέση στον κα-

θρέφτη). Τουαλέτες εκτός των θαλάμων και πρωτόγονες. Κι όλα αυτά, τη στιγμή που διατίθενται υψηλά κονδύλια για επίπλα, σαλόνια, ξυλίνες σκαλιστές ή με επένδυση πόρτες, μοκέτες, αير-κοντίσιον κ.λπ. στο Μέγαρο του Επιτελείου προς δόξα της χλιδής, καλοπέρασης και αργομοθίας των «ημετέρων» πολιτικών ή στρατιωτικών δελφινών —αφού διαθέτουμε για τους «Ανώτατους» από Κυλικεία μέχρι Ασανσέρ ειδικά!

Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, ο «ιδιοκτήτης» αυτού του θηριοτροφείου, *Συνταγματάρχης Ιατράκης*, αποτελεί το σκάνδαλο για την ανθρωπινή τιμή, συμπεριφορά και αξιοπρέπεια. Κάθε άλλο τον νοιάζει παρά η Ισότητα, Δικαιοσύνη και Τιμιότητα των στρατιωτών. Ο φαντάρος (ο μη έχων Στρατηγό ή Υπουργό) του ΓΕΣ δε γνωρίζει σταθερότητα στην υπηρεσία του, στις ποινές του, στην ψυχάγωγιά του (οι ώρες λειτουργίας του ΚΨΜ είναι στην πράξη 3, με διακοπές!), στο φαί, στις άδειες κ.τ.α. Επι καθημερινής 24ώρου βάσεως «τρέχει». Το πολύ 4 ώρες ύπνου, 4ωρια σκοπιά (τα Σαββατοκυριακά δωρία), αγγαρείες, και όλο το πρωινό πάνω κάτω στα Γραφεία μ' ένα φάκελο στο χέρι ή κουβαλώντας καφέδες κι αναψυκτικά ακόμα και στις... εθελόντριες (καθότι Επιλοχίες!), οπότε από Βοηθός Ερευνήτου π.χ. «μετατάσσεται» ο στρατιώτης σε Βοηθό γκαρσόν! Κι από σιάδρο όμως να 'ταν, θα 'χε λυγίσει. Πώς, λοιπόν, έτσι να μην κοιμούνται (όρθιοι) στη σκοπιά οι φαντάροι, ή πώς να 'ναι αποδοτικοί το πρωί στα Γραφεία; Ο Διοικητής αντί να συμπάσχει και αυτοθυσιάζεται αυτός για τα «παιδιά» του, καγχάζει, ειρωνεύεται και μας συμπεριφέρεται μ' ένα πρωτοφανή αυταρχικό, φασιστικό και σαδιστικό τρόπο, παρ' όλο που ξέρει πως δεν να κάνει με, ως επί το πλείστον, σοβαρούς επιστήμονες, παντρεμένους με παιδιά, πάνω από το μέσο όρο ηλικίας στρατιωτών κ.λπ. Ωστε αποκτάλυστα ο Διοικητής αυτός —κι αυτό συζητιέται παντού— μαρτυρεί άνθρωπο με σοβαρό κόμπλεξ. Απειθύνεται προς τους φαντάρους λές κι ομιλεί σε ειλώτες. Στην προσπάθειά του να φανεί ασιστηρός, ξεπέφτει στην αγένεια, και αποδειχίνεται γελοίος. Όμως η αυστηρότητα δεν αποκλείει την ευγένεια. Πώς, αλήθεια, και με ποια κριτήρια τον έκαναν Διοικητή Τ/ΓΕΣ; Τι διοικητικά, πνευματικά και ηθικά προσόντα του βρήκαν; Αφού ό,τι του πουν οι κόλακες λοχαγοί, ή ό,τι τον «διατάξουν» οι Στρατηγοί, ή, τέλος, ό,τι του 'ρθει στο μυαλό και μόνο κάνει, όπως τις προάλλες που μας έβαλε να κυνηγάμε τους σκύλους του Στρατοπέδου! Διαθέτει «λέγηση», «παιδεία» (αφού δεν ξέρει να μιλήσει) ή στρατιωτικά χαρίσματα; Ή μήπως θέλει και το «παίζει» φιλοκυβερνητικός;

Κι ερχόμαστε τώρα στους σπέσιαλ-προνομιούχους στρατιώτες. Ενώ οι πάντες μέσα κι έξω απ' το Στρατό κόπτονται και κηρύττουν τη Δικαιοσύνη και δημοκρατικότητα, (αυτο)αντιφάσκουν αποδεικνύονοι στιγμήν εκμεταλλευτές της Δημοκρατίας χάριν των προσωπικών τους συμφερόντων (σε κοινωνικές και πολιτικές εκδουλεύσεις κυρίως). Έτσι, εξηγείται γιατί παρητυούνται τα κωμικοτραγικά: Αξιωματικοί π.χ. του Ε.Ν. να στρατεύονται στο ΠΖ, γιατί τη θέση την κατέλαβε κάποιος «ημέτερος»; Πτυχιούχοι με μάστερ και διδακτορικό στο εξωτερικό να «πετάνε» νούμερα, κάνοντας 4 και 5 μέρες να βγουν τη βδομάδα (με έξοδο, γιατί για άδειες ούτε συζητήση...), και άλλοι απλώς του Γυμνασίου-Ακείου να βγαίνουν κάθε μέρα, έχοντας ωράριο δημοσίου υπαλλήλου! Και οι ακόμα πιο «βισματούχοι» απ' αυτούς είναι συνή-

θως εκείνοι που έρχονται στο ΓΕΣ ή ΓΕΕΘΑ απευθείας απ' το Κέντρο, χωρίς να 'χουν πατήσει το πόδι τους σε Παραμεθόριες Μονάδες. Υπήρξε περίπτωση, όπως στο ΜΚ/ΓΕΣ, που δημιουργήθηκε ειδική (υπεράριθμη) θέση για να βουλευτεί κάποιος «Γιος». Και τη στιγμή μάλιστα που ο Διοικητής στην αναφορά φοβόριζε όλους εκείνους που θα ήθελαν «μέσω» κάποιου γνωστού να εξασφαλίσουν μια καλή θέση (ή) για οποιαδήποτε απαλλαγή! Αλλά το θράσος, η χαμέρπεια και η κατωτερότητα δε φτάνουν ως εδώ: Τηλεφωνεί ο Στρατηγός στο Διοικητή για να εξασφαλίσει σ' αυτό το «Γιο» και καθημερινή έξοδο, έστω κι αν το όνομά του είναι γραμμένο στην κατάσταση υπηρεσίας! Η Ελλάδα πάντα θα υμνεί το νεωπτισμό, την οικογενειοκρατία και το ρουσφέτι; Έτσι είναι... τι να γίνει;

**Ομάδα Πρωτοβουλίας
Στρατιωτών**

Και άλλη Αυλώνα

Τρίτη 18 Ιουνίου.

Και ενώ η Αθήνα το παίζει πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης (και) ο Μωρίς Μπεζάρ δίνει παράσταση στο Ηρώδειο, οι μαυροσκούφηδες στην προσπαθεία τους να ξεφύγουν από τη δική τους πραγματικότητα απολαμβάνουν τη χυμώδη Τούλα Δημητρίου με το καλλιτεχνικό της συγκρότημα. Το σκηνικό ήταν λιτό, μπροστά στο διοικητήριο, σε υπαίθριο χώρο, περίπου 2.000 νέοι αναγκάστηκαν να πάρουν άλλη μια γεύση από την ελληνική παράδοση και το νεοελληνικό kitsch όχι αυτή τη φορά με φουστάνελλα - τσαρούχι - και δημοτικό τραγούδι, αλλά μέσα από επιθεώρηση πλούσια σε θεατρικά σκετς -ελαφρολαϊκά τραγούδια, χορευτικά νουμεράκια με «διεθνείς περγαμινές», όπως χαρακτηριστικά ειπώθηκε από τον παρουσιαστή του προγράμματος. Η βραδιά ξεκίνησε με έκκληση του προϊστάμενου αξιωματικού οι μαυροσκούφηδες να δείξουν τη συμπεριφορά που τους αρμόζει (με αναισθητικό απ' ό,τι καταλάβαμε) ενώ ο παρουσιαστής ευχήθηκε με φτηνά χιουμοριστικά κλισέ να περάσουμε δυο ώρες ευχάριστα. Από την αρχή του προγράμματος φάνηκε και η ποιότητα της διασκέδασης που έμελλε να μας δοθεί. Ο καλοπροαίρετος και καθόλου φειδωλός στο χιούμορ του παρουσιαστής αφού έκαμε κάποιες αναφορές για τον πλούτο της ελληνικής γλώσσας μας θύμισε πως το ρήμα τρώγω γίνεται έφαγα - περιδρόμιασα - ντερλίκωσα - έσκασα - και μπουκώσα (!!!) συνέχισε στην παρουσίαση του υπόλοιπου καλλιτεχνικού προγράμματος με εκδηλώσεις που μόνος τους στόχος ήταν η εκτόνωση, τι άλλοι; της σεξουαλικής στέρησης των στρατιωτών.

Χαρακτηριστικό του ύφους και του ήθους όλου αυτού του ενορχηστρωμένου εμπαιγμού ήταν το σκετσάκι όπου η Τούλα Δημητρίου μας μεταφέρει στο χώρο του Φιλοπάππου. Υποδυόμενη το ρόλο μιας όρσορης και πιπεράτης κόρης παρουσιάζει το διάλογο με τον εραστή της (η ίδια υποδύεται και τον εραστή, μάλλον δείγμα του ταλέντου της). «Όχι μη μου πιάσεις τον κ...», δεν κάνει, μη». Τραβιέται το κορίτσι γιατί δεν θέλει ο νεαρός ενώ στην αρχή επιμένει στο τέλος υποχωρεί «καλά αφού δεν θέλεις, σταμάτα...» Τότε εκείνη κατακουφισμένη και με παρθενικά σαλιαρίσματα αρχίζει να τον προκαλεί... «Καλά, Γιώργο μου, δε λέω, έλα πιο κοντά...»

...Το σκετσάκι (sic) κλείνει μ' ένα μονόλογο της Τούλας Δημητρίου. Όχι

μη φανταστείτε ότι έχει κάτι απ' εκείνον της υπουργού Πολιτισμού από «την κραυγή γυναικών», είναι η επίκληση και προτροπή της Τούλας Δημητρίου: «Να φτιάξουμε στου Φιλοπάππου στεφάνια από γυναικεία κυλοτάκια εις μνήμην των αγοριών που σπέρνονται κάθε βράδυ στο έδαφος...»

Ανάλογοι ήθους ήταν όλο το πρόγραμμα. Μερικοί από εμάς νιώθουμε προσβεβλημένοι. Πατώντας στη φανταστική μας ανεπάρκεια, τη συναισθηματική απομόνωση, τη σεξουαλική μας στέρηση και ασκητισμό, εκμεταλλεύθηκαν κάποιον την ανάγκη μας για ψυχαγωγία κι έγινε αυτή η εμετική βραδιά. Ο φυλετικός ρατσισμός, η γυναικα-φετίχ, η παθητική κυρίως και η γεμάτη αναστολή αντιμετώπιση των προβλημάτων της, το πρότυπο του άντρα και η συμβολική βία προβλήθηκαν με μεγαλείο για άλλη μια φορά.

Θεωρούμε ότι αυτοί του είδους οι εκδηλώσεις θα πρέπει να εκλείψουν: ότι η ιδεολογία που περνά μέσα απ' αυτές δεν είναι τίποτα περισσότερο από κάποιες προεκτάσεις της κουλτούρας που διαμορφώνεται μέσα στον ελληνικό στρατό με την κυκλοφορία πορνοπορνοδικών στυλ Ζακίλα, Φίλησέ με... Ε και να μην ξεχνάμε τον Παπαχρόνη. Προβλέπεται;

A.K. - A.M.

Και πάλι για το Τ/ΓΕΣ

Λίγες μέρες πριν, δύο φαντάροι που υπηρετούν στο τάγμα ΓΕΣ στο Πεντάγωνο, αποπειράθηκαν να αυτοκτονήσουν. Η είδηση αυτή ίσως να προβλημάτιζε ιδιαίτερα την κοινή γνώμη. Πολλοί θα αναρωτήθηκαν:

Μα είναι δυνατό να αντιμετωπίζουν προβλήματα (και μάλιστα τέτοιας φύσης που να οδηγούν σε απόπειρες αυτοκτονίας) φαντάροι που υπηρετούν στην Αθήνα;

Δεν πιστεύουμε ότι υπερβάλλουμε αν επισημαίνουμε ότι σπάνια μπορείς να συναντήσεις το μέγεθος του ψυχολογικού άγχους και της πίεσης που αντιμετωπίζουν οι φαντάροι του Τ/ΓΕΣ λόγω των ιδιαίτερα αυξημένων απαιτήσεων και τη φανατική επιμονή της Διοίκησης του Τάγματος σε ανούσιες λεπτομέρειες. Η αγνόηση των οποίων μάλιστα καθιστά την «καμπάνα» της ποινής να κυνηγά μόνιμα τους φαντάρους. Αμέτρητες μέρες κράτησης θα έχουν σίγουρα επιβληθεί διότι ο δεκανέας αλλαγής δεν οδηγούσε «με βήμα» τους φαντάρους στις σκοπιές ή γιατί εξοδούχοι άργησαν έστω και μερικά λεπτά στην πρωινή αναφορά, ή γιατί πηγαίνεις στην τουαλέτα φορώντας παντόφλες ή γιατί βγάδεις για λίγο τα άρβυλά σου κατά τη διάρκεια της ημέρας όταν εκτελείς την υπηρεσία της επιφυλακής.

Η έντονα αυταρχική αυτή ατμόσφαιρα εξάλλου φορτίζεται ακόμη περισσότερο με το καθημερινό εξοντωτικό ωράριο απασχόλησης των φαντάρων. Αρχής γενομένης από το πρωινό γεύρηριο που είναι στις 5.30 π.μ. (σε αντίθεση με τις άλλες μονάδες που είναι στις 6.15 π.μ.) το καθημερινό πρόγραμμα περιλαμβάνει: εξάωρη εφτάωρη απασχόληση σε κοπιαστικές δουλειές γραφείου, αγγαρείες, άωρη και άωρη σκοπία και διάφορες άλλες δραστηριότητες που πρακτικά σε εξουθενώνουν και μηδενίζουν τον ελεύθερο χρόνο που θα έπρεπε να υπάρχει για την ξεκούραση έστω των φαντάρων.

Ολοκληρώνοντας, πιστεύουμε ότι απώτερος στόχος του αυταρχικού και κουραστικού κλίματος που συστηματικά καλλιεργείται στο Τ/ΓΕΣ, είναι το χτύπημα της συσπείρωσης και πάλης των φαντάρων για τα δικαιώματά τους.

Είναι τέλος και η προσπάθεια δημιουργίας «δουλικών» προσωπικοτήτων και ένταξης στην κοινωνία των φαντάρων

Δημοκράτες φαντάροι του Τ/ΓΕΣ

Πού το βρήκατε το Κουρδιστάν;

Κωνσταντινούπολη, 7.8.85

Αγαπητοί Κύριοι,

Παραστικός από Αθήνα τις τελευταίες μέρες του Ιούλη και τις πρώτες του Αυγούστου, διάβασα ένα άρθρο γραμμένο από τον κ. Χ. Ανδρέου με θέμα το τουρκικό Κουρδιστάν αναφέρθηκε μάλιστα ότι εκπρόκειτο για «αποστολή». Το όλο κείμενο με παραξένεψε ιδιαίτερα. Είναι βέβαια προφανές το ότι ένα παρεμφερές άρθρο γραμμένο στα ελληνικά και δημοσιευμένο σε ελληνικό περιοδικό προσλαμβάνει ιδιαίτερες διαστάσεις, λόγω του παρελθόντος και του παρόντος των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Η συνέπεια αυτού του δεδομένου είναι ότι το άρθρο αποκτάει μια πολεμική διάθεση ποικίλου ύφους. Είναι λυπηρό αλλά επιβεβαιώνεται για μία ακόμη φορά, ότι τέτοια άρθρα αλλοιώνουν την πραγματική εικόνα των πραγμάτων. Άλλωστε πώς είναι δυνατό ένα τέτοιο θέμα να συμπυκνωθεί σε τρεις σελίδες και —χειρότερο— να καλυφθεί από μία ολιγοήμερη αποστολή ενός προειδασμένου ατόμου;

Δεν είμαι ούτε μουσουλμάνος της Δ. Θράκης, ούτε έλληνας της Πόλης. Κάποιες ρίζες καταγωγής με συνδέουν με την Ανατολία. Όμως ο λόγος της συχνής τα δυο τελευταία χρόνια εδώ παρουσίας μου είναι άλλος. Μετά από σπουδές στην Αθήνα (1974-78) και εξειδίκευση σε Παρίσι-Λονδίνο-Βρυξέλες, μετέφερα εδώ —στη Μ. Ανατολή: Α. Τουρκία, Συρία, Ιράκ, Περσία— το κέντρο των δραστηριοτήτων μου, οι οποίες κυμαίνονται στον χώρο της αρχαίας ιστορίας, αρχαίων γλωσσών (ασσυριακά - αιγυπτιακά) και αρχαιολογίας της Μ. Ανατολής. Η ΝΑ Τουρκία είναι σε έκταση ο χώρος τον οποίο γνωρίζω καλύτερα: άλλωστε πολλοί εδώ με ξέρουν καλά. Στην προσωπική μου ατζέντα υπάρχουν 7 (επτά) σελίδες γεμάτες από τις διευθύνσεις των εδών φίλων μου με τους οποίους αλληλογραφώ. Βρίσκομαι εδώ κυρίως για έρευνες σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους. Θα μου επιτρέψει ασφαλώς ο απεσταλμένος σας αρθρογράφος να έχω ζήσει εδώ: δηλαδή να έχω συχνά μείνει σε μικρά χωριά ή οικισμούς λίγων εκατοντάδων κατοίκων και φιλοξενηθεί σε ιδιώτες, να έχω μετακινηθεί με τρακτέρ, γαϊδούρια, κάρρα ή και με τα πόδια μου για μερικές δεκάδες χιλιόμετρα καθημερινά πέρα από αυτούς τους οικισμούς, να έχω μιλήσει με παιδιά από μεμονωμένα κτήματα σε απόμερα βουνά, να έχω συζητήσει σε καφεενία, εστιατόρια ή ζαχαροπλαστεία μικρών πόλεων της περιοχής, να έχω συνδιαλεχθεί σε φιλικατζήδικα, στεγνοκαθαριστήρια, τράπεζες, με τσαγγάρηδες, λούστρους, πλανόδιους πωλητές, εμπόρους σε παζάρια, δασκάλους σε μικρά χωριά, αστυνομικούς, στρατιώτες. Μια φορά, επειδή έβρεχε πολύ, κατέφυγα με ένα φίλο μου τούρκο στο μικρό σχολείο του DEGIRMENDERE, κοντά στο GOKSUN (επαρχία Κ. ΜΑΡΑΣ). Ήταν μία μικρή αίθουσα, όπου ήταν όλα τα παιδιά. Προσπάθησαν να ανάνυσαν την σόμπα για να στεγνώσω. Με ρώτησαν ποιο πρόσωπο έδειχνε μία φωτογραφία του Kemal και, όταν απάντησα, με χειροκρότησαν. Μετά με ρώτησαν ποιο τουρκικό τραγούδι να τραγουδήσουν και στο τέλος με οδήγησαν σε ένα σπίτι, όπου μου προσέφεραν —από το υστέρημά τους ήταν φανερό— ένα

πλουσιοπάροχο γεύμα.

Το άρθρο του κ. Χ. Ανδρέου κείται εκτός τόπου και χρόνου. Σε μία περιοχή, όπου η τρομοκρατία είχε πάρει εκρηκτικές διαστάσεις, πριν από το 1980, δεν συνάντησα, δεν αισθάνθηκα καν τον παραμικρό κίνδυνο. Τα τυχαία και παροδικά φαινόμενα βεβαιώνουν την καταστολή της. Αλλά και ποιος είπε στον αρθρογράφο σας ότι οι τότε τρομοκράτες ήταν κούρδοι και όχι τούρκοι; Ποιος άλλωστε του είπε ότι στην Τουρκία υπάρχουν μόνο (εξεγερμένοι) κούρδοι και τούρκοι; Μια απλή περιγραφή θα προσέθετε άραβες, αρμένιους, νεστοριανούς (το θρήσκευμα), νέο-αραμαίους (syriaque λέγεται η γλώσσα τους, η οποία διαφέρει από τα συριακά της Συρίας, τα οποία είναι αραβικά), καυκάσιους, αρμένιους, έλληνες, εβραίους, και άλλους. Και τέλος, ποιος είπε στον αρθρογράφο σας ότι είναι ευκολή ή αναγκαία η προσέγγιση του ακριβή αριθμού των κούρδων (και γιατί τέλος πάντων μόνον αυτών); Άλλωστε στην Τουρκία υπάρχουν περιοχές όπου διατηρείται ο στρατιωτικός νόμος: αυτός ισχύει τόσο για τους τουρκόφωνους, όσο και για τους λοιπούς! Αν τέλος ο κ. Χ. Ανδρέου επιθυμεί την επιτυχία ορισμένων τρομοκρατικών πυρήνων στην Τουρκία και σοβιετοποίηση της χώρας αυτής, θα μπορεί να υποβάλει τα πορίσματα του στις αρμόδιες σοβιετικές αρχές —ιδίως μετά την «αποστολή» του— αλλά πολύ φοβούμαι ότι αυτά θα θεωρηθούν σαν προσανατολισμένα a la recherche de l' exotisme και θα απορριφθούν.

Μου προξενεί αποστροφή η πολιτική (τουλάχιστον στους τελευταίους 27 αιώνες, ενώ με ικανοποίηση απασχολούμαι με τις ίντριγκες του Ναμπουμέλ-σουμμάτε εναντίον του Ασσυρμανιπάλ) και μόνο η διαστροφή της πραγματικότητας της ΝΑ Τουρκίας (όπου είμουν για τελευταία φορά από τις 11.4. μέχρι τις 18.5.85 και όπου θα είμαι πάλι από μεθαύριο) με οδήγησε στη συγγραφή αυτού του γράμματος. Το πλυσίμο, ποικιλία και ζωντανό μωσαϊκό του χώρου της ΝΑ Τουρκίας θα μπορούσε ωστόσο να πληροποιηθεί κάθε ενδιαφερόμενος διαβάζοντας το σύντομο άρθρο μου στα ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 14-20/6/85 (Άλλα άρθρα έπονται). Λυπηρές σκέψεις με καταλαμβάνουν ωστόσο στην αντίληψη του ότι νέοι άνθρωποι, με νέες ιδέες, χωρίς προκαταλήψεις (τουλάχιστον φαινομενικά), πέφτουν θύματα της «πεπατημένης». Πόσο πιο χρήσιμο δεν θα ήταν να σταματούσατε την άχρηστη επανάληψη κενών αντιδίκων, οι οποίες δεν οδηγούν πουθενά. Δεν είναι κρίμα να πέφτετε θύματα αυτής της κατεστημένης αντίληψης και να αναπτύσσετε τα θέματα και τα μοτίβα της; Πόσο πιο προοδευτικοί από σας δεν ήταν μερικοί άνθρωποι του 1930, οι οποίοι προσέβλεψαν στην ελληνοτουρκική φιλία!

Προσφέρω —όταν θα είμαι στην Ελλάδα, μέσα Σεπτέμβρη— για οποιαδήποτε δημόσια συζήτηση επιθυμούσε ο αρθρογράφος σας, κ. Χ. Ανδρέου, με θέμα την καθημερινή ζωή στη ΝΑ Τουρκία, του οποίου μια συνισταμένη είναι τα τυχόν φαινόμενα τρομοκρατίας, τα οποία δεν σχετίζονται με τον χώρο των πολιτικών επιλογών, παρά μόνο με τη θυσία της πραγματικής τους αλήθειας και με την κατά βούληση ή αισχύρη αλλοίωση και παραποίηση τους. Η δημοσίευση του γράμματος αυτού θα με έπαιθε για τη διάθεση της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού σας για αντικειμενική και πολύπλευρη πληροφόρηση του αναγνωστικού κοινού σας.

**Με ιδιαίτερη εκτίμηση,
Κοσμάς Μεγαλομμάτης**

«Δύο πράγματα δεν ευδοκιμούν στη χώρα μας: το ένα είναι το δένδρο του καφέ και το άλλο η Δημοκρατία. Και τα δύο μας έρχονται από το εξωτερικό...»

Η αλήθεια είναι πως ό,τι περνούσε από το χέρι μας δεν παραλείψαμε να το κάνουμε για την ανάπτυξη της Δημοκρατίας, για την εδραίωσή της. Αν κοιτάξετε την ιστορία μας, πριν από 100 χρόνια πάνω-κάτω ρίχτηκε στη χώρα μας ο σπόρος της Δημοκρατίας. Είναι 100 χρόνια που όλο λέμε: —Αμάν η Δημοκρατία μας μπουμπούκισσε!... —Η νεαρή μας Δημοκρατία!... —Αμάν το φιντάνι της Δημοκρατίας!...»

130 χρόνια αργότερα και το φιντάνι δε λέει ακόμη να γίνει δένδρο. Δεν ευδοκίμει στην Τουρκία. Όπως και τότε έτσι και τώρα το φύτεμα του σπόρου της Δημοκρατίας όμως κρίνεται απαραίτητο. Γιατί σύμφωνα με το συγγραφέα του «Ο καφές και η Δημοκρατία», 70χρονου Αζίζ Νεσίν, «η δημοκρατία έρχεται στη χώρα μας από το Εξωτερικό μπόλικη-μπόλικη». Γιατί «τον καφέ τον πουλούν, τη δημοκρατία τη δίνουν. Για τον καφέ χρειάζεται συνάλλαγμα, για τη Δημοκρατία τίποτε δεν χρειάζεται». Εκτός εκείνων τους νόμους, τους αναγκαίους για τη διαμόρφωση μιας «σωστής» δημοκρατίας, προσαρμοσμένης στα ιδανικά κάθε ένστολης εξουσίας —στρατιωτικής ή αστυνομικής. Και τα διατάγματα, όπως...

Σκοτώστε τα πουλιά

«Ανταποκριθήκαμε μόνο στους όρους που μας έθεσε η ορχήστρα. Δεν είχαμε άλλη επιλογή από το να σκοτώσουμε τα πουλιά», ανακοίνωσε στις 27 του Ιούνη στην αγγλόφωνη ημερήσια DAILY NEWS ένας αρμόδιος για το 13ο διεθνές φεστιβάλ της Κων/πολης. Η γνωστή στην Ελλάδα για την ευαισθησία της απέναντι σε κάθε τρομοκρατική πράξη φιλαρμονική της Νέας Υόρκης απέφυγε μεν μετά τις συμβουλές του αμερικανού μαέστρου Ρήγκαν την Αθήνα, αλλά μετέβη στην Τουρκία, θέτοντας βέβαια έναν όρο: Θα 'πρεπε να ληφθούν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να αποφευχθεί οποιαδήποτε διατάραξη του κοντσέρτου της στο ανοιχτό στάδιο του ευρωπαϊκού τμήματος της Πόλης.

Εφαρμόστηκε μία άκρως αποτελεσματική μέθοδος: Μία εβδομάδα πριν την άφιξη των αμερικανών μουσικών γέμισαν οι πλατείες, οι οροφές των κτιρίων και τα πάρκα γύρω από το στάδιο και το μουσείο μουσικής με φόδες ποντικοφάρμακου. Και εκατοντάδες νεκρά πουλιά. Εξασφαλίστηκε όμως η από το εξωτερικό επιθυμητή ησυχία. Όπως και το Σεπτέμβριο του '80 όταν οι δυτικοί σύμμαχοι αξίωσαν να «ηρεμήσει» η χώρα. Τέλος της δεκαετίας του '70 η ρευστή κοινωνία της Τουρκίας, γεμάτη απόλυτες αντιθέσεις μεταξύ του πλούσιου και φτωχού, μεταξύ του αγράμματος αγρότη και της αστικής διάνοησης, του αγά και του κολλίγου, της ανερχόμενης αστικής τάξης και της κρατιστικής γραφειοκρατίας σέρνονταν στους δρόμους. Πάνω από 600.000 μέλη της προοδευτικής συνμοσπονδίας εργατικών συνδικάτων DISK διεκδικούσαν μέσω της απεργίας τα δικαιώματά τους, προκαλώντας τεράστιες απώλειες κεφαλαίου και προωθώντας τη συσπείρωση της άρχουσας οικονομικής τάξης. Η ανώτερη παιδεία επαναστατημένη. Οι ακροδεξιοί κομμάντος «Γκριζοί Λύκοι» του Τουρκές αιματοκυλούσαν τους οπαδούς της αριστεράς καθιστώντας την ένοπλη μάχη στα πεζοδρόμια αναπόφευκτη, τρομοκρατώντας τους πολίτες και καταπατώντας την αξιοπιστία της πολιτικής εξουσίας.

Παράλογο Δημοκρατία

Μεσσίας

Ο στρατηγός Κενάν Εβρέν ανέλαβε να συμμορφώσει τους Τούρκους πολίτες προσωπικά. Στρατιωτική τάξη, ιεραρχία και πειθαρχία ο στόχος. Με μέσα όπως: οι απαγχονισμοί. Μετά το Σεπτέμβριο του '80 εκτελέστηκαν 50 άτομα, 27 από αυτά πολιτικοί κρατούμενοι. «Μας κατηγορούν στο εξωτερικό για τις εκτελέσεις στην Τουρκία. Μα τέλος πάντων εμείς τους κάναμε ποτέ παρατήρηση γιατί στις χώρες τους δεν υπάρχουν εκτελέσεις;» Πρόδηλο το επιχείρημα του Προέδρου της Τουρκικής Δημοκρατίας.

Τα βασανιστήρια των ανυπάκουων. Η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας (Ιούνης του '85) αναφέρει ότι τουλάχιστον 178.565 άτομα έχουν κληθεί για ανάκριση μετά το πραξικόπημα στην ασφάλεια. Αρχές αυτού του Μάη ο 29χρονος Haydar Ortürk κλήθηκε στην ασφάλεια της Άγκυρας. Το βράδυ της τρίτης μέρας ο Ortürk προτίμησε να «αυτοκτονήσει», πηδώντας από τον 4ο όροφο. Τον ίδιο μήνα και ο 23χρονος Vedat Aldogan πέθανε με τον ίδιο τρόπο. «Παράξενο, ότι δύο νέοι άνθρωποι διαλέγουν τον 4ο όροφο της ασφάλειας για να αυτοκτονήσουν», σχολίαζε κυνικά η επιτροπή ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος, SO-DEP. Αν και ο Ortürk δεν κλήθηκε καν για ανάκριση —«ανακρίσεις» γίνονται στον έκτο όροφο του ίδιου κτιρίου. Έπρεπε μόνο να καταθέσει σαν μάρτυρας.

Η καταστροφή 133.607 βιβλίων. Ήδη τον Αύγουστο του 1982 το αρχηγείο του στρατιωτικού Νόμου της Άγκυρας είχε διατάξει να αποσυρθούν από την αγορά μια σειρά βιβλίων, ανάμεσα σ' αυτά και το «Κομμουνισμός και αξίες» (Maurice Conforth), «Η επανάσταση στο Βιετνάμ» (Le Duan), «Πορτογαλική επανάσταση» (Gil Green), «Το πρόβλημα εθνικοτήτων στις ασιατικές και αφρικανικές χώρες» (Ακαδημία Κοινωνιολογίας). Τον Αύγουστο και Σεπτέμβριο του '82 δεκάδες αστυνομικοί κάναν έφοδο στα βιβλιοπωλεία, στοιβάζοντας τόμους βιβλίων σε 7 τεράστια φορτηγά και διαβεβαιώνοντας τους εκδότες ότι θα μπορούσαν να τα παραλάβουν «αργότερα». Στις 26 Ιούνη αυτού του χρόνου ο εκδότης Süleyman Ege πληροφορήθηκε από το γραφείο τύπου της ασφάλειας της Άγκυρας, ότι τα συγκεκριμένα βιβλία έ-

χουν «απλώς καταστραφεί».

Οι «εκκαθαρίσεις» των πανεπιστημίων. Μέσα σε 5 χρόνια πάνω από 1400 καθηγητές και υφηγητές απολύθηκαν από τον Πρόεδρο του «Οργανισμού ανώτατης εκπαίδευσης» Yök Dogramaci ή εξαναγκάστηκαν σε παραίτηση. Η φημισμένη σχολή πολιτικών επιστημών της Άγκυρας απ' όπου αποφοίτησαν τρανταχτές προσωπικότητες της τουρκικής διπλωματίας και πολιτικής σκηνής εξαρθρώθηκε. Ο Dogramaci ανακήρυξε τον Κενάν Εβρέν επίτιμο διδάκτορα της Νομικής.

Ο «εξευγενισμός» της τουρκικής γλώσσας. 205 λέξεις απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση γιατί «είναι αντίθετες με τη δομή και λειτουργικότητα της Τουρκίας καθώς και το επίπεδο του λαού». Έτσι έλεγε η επίσημη ανακοίνωση. «Ιδού οι τρομερές λέξεις», έγραφε στις 21 Ιούνη η συμρινηκή εορταστική εφημερίδα «BAYRAM»: «ελευθερία, ειρήνη, δίκαιο σύστημα, ισότητα, εργασία, εκμετάλλευση, καταστολή, αστός, αφεντικό, αγάς, κοινωνική τάξη και σκλαβιά. Από δω και πέρα η ασφάλεια θα προσδιορίζει ποιος νέος ή νέα επηρεάστηκε από την ανατρεπτική προπαγάνδα ύποπτων στοιχείων ερευνώντας την αντίδρασή τους στις έννοιες κράτος, κυβέρνηση, δυνάμεις ασφαλείας και αστυνομία». Ο εξαγνισμός της γλώσσας είναι ένα από τα τελευταία μέτρα των εξουσιαστών —το νέο τους σύνταγμα ήδη τριών ετών. Τότε δεν είχαν ακόμη προβλέψει την απαγόρευση των επίμαχων 204 λέξεων. Και τις χρησιμοποίησαν στη σύνταξη του συνταγματικού κειμένου. Η απαγόρευση της μελέτης του συντάγματος θα ήταν συνέπεια της στρατιωτικής λογικής.

Το σχιζοφρενικό καθεστώς παραληρεί, πέφτει όλο και συχνότερα σε συνεχώς μεγαλύτερες αντιφάσεις που σίγουρα θα 'ταν διασκεδαστικές αν δεν αφορούσαν την τύχη ενός λαού. Η Άγκυρα ζητά επίμονα τη νομική αναγνώριση της σαν «δημοκρατική» από το εξωτερικό. Επιτρέπει την εγκαθίδρυση μιας «πολιτικής» κυβέρνησης σφίγγει όμως συγχρόνως απελπιστικά τον κλοιό των ελευθεριών και των δικαιωμάτων των πολιτών με τον οποίο οι αστυνομικές. Σύμφωνα με τον οποίο οι αστυνομικές αρχές έχουν τις δικαιοδοσίες να συλλέγουν πληροφορίες, να τις αξιολογούν, να παίρνουν

■ αποφάσεις επιχειρήσεων, να συνθέτουν την ενοποίηση, να κάνουν ανακρίσεις, να εκδίδουν το κατηγορητήριο. Η μοναδική διαφορά με τις αρμοδιότητες και δικαιοδοσίες της Γκεστάπο συνίσταται στο ότι η τουρκική αστυνομία δεν εξασκεί τη δικαστική εξουσία.

«Όσοι μπαίνουν εδώ ας αποχαιρέτισουν όλες τους τις ελπίδες». Η παράθεση του Dante ήταν τουλάχιστον για τον πρώην υπουργό οικονομικών Vuran Arıkan το πιο κατάλληλο σχόλιο για το νέο νόμο. Και το «Λαϊκιστικό Κόμμα» εκφώνιζε «Καλώς ήλθες, Χίτλερ». Το νομοσχέδιο της αστυνομίας έγινε νόμος του κράτους χάρη στην υποστήριξη του κυβερνώντος «Κόμματος της Μητέρας Πατρίδας» στις 16 του Ιούνη 1985.

Ο ασημαντός πρωθυπουργός Οζάλ, κατάλληλος για υπαλληλάκος τράπεζας, γνωρίζει ότι η «δημοκρατία» προϋποθέτει ελευθερία τύπου. Το πολιτιστικό του επίπεδο βέβαια, μια και «δεν έχει χρόνο να διαβάσει τίποτε άλλο πέρα από τα COMICS» (Οζάλ προς τη CUMHURIYET), δεν του επιτρέπει να έχει μια καθαρή εικόνα για το τι ακριβώς είναι ο τύπος. Θυμώνει με τα πικρόχολα σχόλια. Και τιμωρεί. Τέλος του Ιούνη ανέβασε την τιμή του χαρτιού κατά 49%. «Μια κωμωδία με τη μορφή μιας τραγωδίας», ήταν το κύριο σχόλιο του NADIR NADI, εκδότη της CUMHURIYET στις 24 Ιούνη. «Ο πρωθυπουργός αφού μετέτρεψε τη χώρα σε αστυνομικό κράτος ανέβασε την τιμή του χαρτιού κατά 42%. Ο τύπος στην ολότητά του ερμήνευσε την αύξηση σαν την εκδίκηση του Οζάλ... Ο Οζάλ είναι θυμωμένος με τον τύπο». Και απειλεί να ξαναανεβάσει την τιμή του χαρτιού. Οι επιπτώσεις στην κυκλοφορία των εφημερίδων ήταν οδυνηρές. Η αναγκασία επακόλουθη αύξηση της τιμής των εφημερίδων —η CUMHURIYET κοστίζει τώρα 100 TL από 75 TL πριν— και των περιοδικών είχε σαν αποτέλεσμα την κατακόρυφη μείωση στις πω-

λήσεις των φύλλων. Μέσα σε μία εβδομάδα η CUMHURIYET έπεσε από 110.000 φύλλα ημερησίως σε 68.000.

Η τουρκική διανόηση και το καθεστώς

«Τα καιρία γεγονότα επαναλαμβάνονται τρεις φορές στην ιστορία μιας χώρας. Την πρώτη σαν τραγωδία, τη δεύτερη σαν κωμωδία και την τρίτη σαν φάρσα». (Hegel). Η τουρκική διανόηση πιστεύει σήμερα ότι το κίνημα του στρατηγού Εβρέν είναι η ενσάρκωση της τρίτης επανάληψης του αυτού ιστορικού γεγονότος. Εξίσου κυνική είναι και η αντίδραση της εξουσίας: το χάσμα μεταξύ διανόησης και στρατού μοιάζει να 'ναι το 1985 αγεφύρωτο.

Ο στρατηγός Εβρέν επιθυμεί «ο τούρκικος λαός να τον σέβεται αλλά και να τον φοβάται σαν πατέρα». Προσωρινά όμως δείχνει ο ίδιος να φοβάται την ελίτ των διανοούμενων, που είναι κατά το πλείστον απόγονοι των ισχυρών γραφειοκρατών και στρατηγών. Η οποία στην κάθετα ιεραρχημένη κοινωνία της Τουρκίας αναδείχτηκε ιδιαίτερα μετά την κεμαλική επανάσταση σ' ένα από τα σημαντικότερα κέντρα αποφάσεων, διαμόρφωσης κοινωνικοπολιτικών καταστάσεων.

Μετά το Σεπτέμβριο του '80 εκατοντάδες διανοούμενοι κυνηγήθηκαν, δικάστηκαν, καταδικάστηκαν και φυλακίστηκαν, σε χιλιάδες απαγορεύτηκε η εξάσκηση του επαγγέλματός τους. Τραγελαφικότερο παράδειγμα παραμένει η δίκη «του Συμβουλίου Ειρήνης 1». 23 άτομα, ανάμεσά τους ο διπλωμάτης MAHMUT DIK-KERDEM, δημοσιογράφοι, καθηγητές πανεπιστημίου, η γυναίκα του πρώην δημάρχου της Κων/πολης και γνωστοί καλλιτέχνες σέρνονται από τις 24 Ιούνη 1982 στις φυλακές και στα στρατιωτικά δικαστήρια με μία άκρως αμφισβη-

τούμενη κατηγορία: διάδοση κομμουνιστικής προπαγάνδας. Αποδεικτικό στοιχείο: η απαγγελία ενός ποιήματος του NAZIM HIKMET κατά τη διάρκεια μιας συγκέντρωσής τους. 19 από αυτούς βρίσκονται στις φυλακές Sagmacilar της Κων/πολης, η απελευθερώθηκαν μετά τις πιέσεις που άσκησε η Ευρώπη. Η τουρκική «δημοκρατία» απαιτεί τότε-πότε υποχωρήσεις.

Οι περισσότεροι πολιτικοί κρατούμενοι περιμένουν την Αμνηστία που υποσχέθηκε η Άγκυρα για αυτό το φθινόπωρο. Υποπετούνται ότι θα καταδικαστούν —το Συμβούλιο Ειρήνης περιμένει την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου— ότι θα αφεθούν όμως ελεύθεροι λόγω αμνηστίας όσοι δεν είχαν σχέση με πράξεις βίας. Με κατακρεουργημένα βέβαια τα πολιτικά τους δικαιώματα.

«Το σπουδαιότερο για τους στρατηγούς είναι να μην χάσουν το πρόσωπό τους. Το επιτυγχάνουν παραβιάζοντας τα ανθρώπινα δικαιώματα, καταπατώντας σύνταγμα και νόμους. Η κατάσταση στη χώρα μας είναι καφκική», έτσι δηλώνει ένας καταδικασμένος διανοούμενος.

Το οδοιπορικό μιας αίτησης

Στις 15 Μάη του '84 μία μικρή επιτροπή μετέφερε στο προεδρικό μέγαρο στο λόφο του CANKAYA τη γνωστή σαν «αίτηση των διανοούμενων». Πάνω από 2.000 υπογράφοντες ζητούσαν από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας την επαναφορά της χώρας στη δημοκρατία, την ελευθερία του τύπου, την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών. Μέσα από αυτούς το καθεστώς διάλεξε τα νέα του θύματα. Η αφρόκρεμα της τουρκικής διανόησης, 59 στον αριθμό, κατηγορήθηκαν για παραβίαση του στρατιωτικού νόμου και παραπέμφθηκαν σε δίκη. Καθαρή προειδοποίηση για όλους τους άλλους, ο στρατηγός Εβρέν αποδεικνύει ότι δε φοβάται ούτε τους ισχυρότερους αντιπάλους του. Η Παρασκευή 5 Ιουλίου του '85 καθορίστηκε σαν πρώτη μέρα υπερασπιστής των κατηγορουμένων, ο Αζίζ Νεσίν, πρόεδρος του συλλόγου Τούρκων συγγραφέων, σαν κύριος απολογητής.

Ήταν η αγωνία του να γνωστοποιηθεί στον τούρκικο λαό τα κίνητρα για την αίτηση των διανοούμενων ή μία συνειδητή πράξη αγώνα ενάντια στο καθεστώς; Ο Αζίζ Νεσίν λίγο πριν αρχίσει η δίκη μοίρασε στον τουρκικό τύπο την απολογία του. Η δίκη αναβλήθηκε για μια βδομάδα —χωρίς λόγο.

Σάββατο 6 Ιούλη. Οι κατηγορούμενοι διανοούμενοι οργάνωσαν στο σπίτι του πολιτειολόγου YALKIN KÜÇÜK το αποχαιρετιστήριο γεύμα τους. Οι περισσότεροι πρέπει να διανύουν εκατοντάδες χλμ. για να παρουσιαστούν στην Άγκυρα. Τα μεσάνυχτα παρουσιάστηκε η αστυνομία και ζήτησε να παρουσιαστούν 5 άτομα στο τμήμα. Όποιος και να 'ταν. «Ήταν ο διοικητής ή ο υποδιοικητής. Δεν γνωρίζω τα διακριτικά τους», θα μας πει ο Αζίζ Νεσίν. «Με ποιο δικαίωμα μας φέρνετε εδώ; ρώτησα. Μήπως λέγατε αριστερά τραγούδια; ρώτησε με τη σειρά του. Δεξιά τραγούδια - αριστερά τραγούδια, τι σας νοιάζει εσάς; Εγώ φώναζα, ξεφώνιζα. Στεναχωρήθηκε ο διοικητής. Μας παράγγειλε τσάι και επέμενε να το πιούμε ζητώντας συγγνώμη. Στο τέλος, έτσι υποστήριξε, φταίγαν τα κατώτερα όργανα του προσωπικού του». Πόσο μπορούν να εκφοβίζουν αυτές οι σύντομες ανεξέλεγκτες νυχτερινές αστυνομικές επισκέψεις;

Παρασκευή 12 Ιούλη. Ο Αζίζ Νεσίν διάβασε την απολογία του. Λίγο αργότερα οι στρατιωτικές αρχές επέβαλαν τον αποκλεισμό πληροφοριών. Είναι η πρώτη φορά στην 5χρονη ιστορία του εβρενικού πραξικοπήματος που απαγορεύεται οποιαδήποτε αναφορά γύρω από μία δίκη.

Χ. Ανδρέου

Σχολιαστής: Κύριε Νεσίν, κάθε φορά που αλλάζει η πολιτική σκηνή της χώρας βρίσκεστε στο εδώλιο της κάθε δικαιοσύνης. Πόσο κράτησε αυτή τη φορά μέχρι η στρατιωτική εξουσία να μην αντέχει πια τον Αζίζ Νεσίν;

Α. Νεσίν: Δεν με δίωξαν προσωπικά. Αλλά... Στις 12 του Σεπτεμβρίου 1980 βρισκόμουν στη Γαλλία. Μπήκαν στο σπίτι μου, έκαναν έρευνες, συνέλαβαν το γιο μου. Η δικαιολογία τους απλή: βρήκαν, είπαν, στη βιβλιοθήκη μου απαγορευμένα βιβλία και εκδόσεις. Φυσικά σε κείνη τη δίκη αθώωθηκα. Εκκρεμούν όμως άλλες. Όπως η δίκη του συλλόγου Συγγραφέων που είμαι πρόεδρος και που απαγόρευσαν τη δραστηριότητά του. Η δίκη για την αίτηση των διανοουμένων. Και η δίκη εναντίον του «Συμβουλίου Ειρήνης 2» που ήμουν ο πρώτος πρόεδρος του.

Σχολιαστής: Οι διώξεις πολιτών, εργατών και διανοουμένων συνεχίζονται εδώ και πέντε χρόνια αμείωτα. Και όμως άργησε πολύ να δημιουργηθεί μία αντιπολίτευση στη χώρα σας. Γιατί;

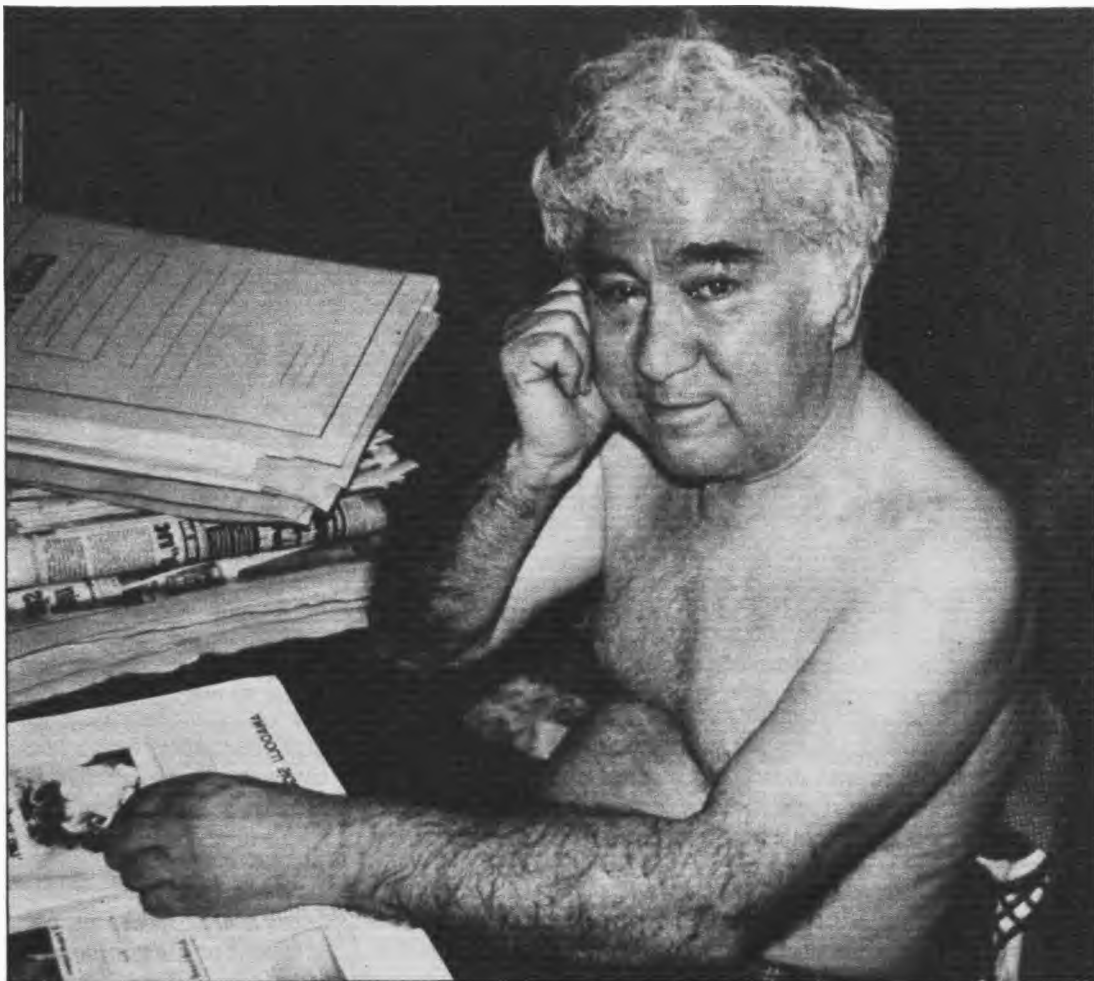
Α. Νεσίν: Σ' αυτά τα χρόνια έγιναν σημαντικές αλλαγές στην Τουρκία. Διώχτηκαν όλες οι οργανώσεις που θα μπορούσαν να σχηματίσουν την αντιπολίτευση. Η στρατιωτική διοίκηση έκλεισε το συνδικάτο συγγραφέων, απαγόρευσε πολιτικές οργανώσεις, συνδικάτα, την εργατική συνομοσπονδία. Πολιτιστικοί φορείς όπως οι οργανισμοί τουρκικής γλώσσας και τουρκικής ιστορίας διαβρώθηκαν, τα σπίτια του λαού μανταλώθηκαν. Δεν έμεινε καμιά οργάνωση, καμιά αντιπολιτευόμενη φωνή. Όλες οι οργανώσεις κατηγορήθηκαν σαν πηγή της αναρχίας και της τρομοκρατίας.

Και ύστερα υπήρχε η καταπίεση και η καταστολή. Χωρίς καν να δικάσουν εξόρισαν τον κόσμο και τον έριξαν στις φυλακές. Εκεί κατήχησαν και οι ηγέτες των δύο μεγάλων κομμάτων, Ετσεβίτ και Ντεμιρέλ. Σ' αντίθεση με το κίνημα της 12ης Μαρτίου (1971) η εξόντωση όμως δεν επιβλήθηκε μεμιάς αλλά σταδιακά —κομμάτι-κομμάτι.

Σημαντικό ρόλο έπαιξαν και τα πανεπιστήμια καθώς και ο τύπος. Έδωσαν κάκιστες εξετάσεις. Δεν κατόρθωσαν να ενωθούν αλλά προσανατολισμένοι στα ενδιαφέροντα των ομάδων τους αντέδρασαν διασπασμένα.

Σχολιαστής: Στο εξωτερικό η Τουρκία επιδιώκει να δώσει την εντύπωση, ότι στη χώρα κυριαρχεί δημοκρατία. Ιδιαίτερα μετά τις εκλογές του Νοέμβριου (1984).

Α. Νεσίν: Δυστυχώς με τις σημερινές συνθήκες η Τουρκία δεν μπορεί να προχωρήσει σε πραγματική δημοκρατία. Οι νέοι νόμοι έχουν αποκλείσει το δρόμο οριστικά. Ονομάζουν το καθεστώς πολιτική διακυβέρνηση. Δηλαδή αίρεται η στρατιωτική διοίκηση και τη θέση της την παίρνει η πολιτική. Δηλαδή αίρεται ο στρατιωτικός νόμος, κηρύσσεται κατάσταση έκτακτης ανάγκης και αυξάνονται οι περιορισμοί ακόμη περισσότερο. Εδώ γίνονται πράγματα ανεπανάληπτα στην παγκόσμια ιστορία. Ας πούμε σε κάποια θεατρική παράσταση εμφανίζεται στη σκηνή ο ηθοποιός μ' ένα μαχαίρι στο χέρι. Η αστυνομία διακόπτει την παράσταση, συλλαμβάνει ηθοποιό και μαχαίρι και τους στέλνει σε δίκη. Κάτι που δε γινόταν ούτε με το στρατιωτικό νόμο. Όσο δεν αλλάζουν οι νόμοι και πρώτα-πρώτα το Σύνταγμα η Τουρκία δεν μπορεί να μεταβεί στη Δημοκρατία.

Συνέντευξη με τον Αζίζ Νεσίν

Σχολιαστής: Και ο φόβος του πληθυσμού αυξάνει, γίνεται τουλάχιστον για τους ξένους παρατηρητές όλο και εμφανέστερος. Πώς μπορεί να εξαλειφθεί, με τι μέσα καταπολεμείτε το φόβο;

Α. Νεσίν: Με ενέργειες όπως η αίτηση των διανοουμένων. Προσπαθώντας να εξηγήσουμε ότι ο εκφοβισμός και του λαού και των διανοουμένων είναι ανώφελος. Αλλά... Δύο ομάδες ανθρώπων παντού στον κόσμο φοβούνται πολύ: οι καπιταλιστές και οι διανοούμενοι. Οι δεύτεροι πληρώνουν πάντοτε τον εύκολο εκφοβισμό τους. Σήμερα όμως στην Τουρκία αυξήθηκε ο αριθμός ατόμων που βλάπτονται (κοινωνικο-πολιτική κατάσταση) και αντιδρούν. Π.χ. οι ηγέτες τόσο των αριστερών όσο και των δεξιών κομμάτων λένε σήμερα άνετα αυτά που στο παρελθόν δε θα μπορούσαν να τα πουν. Ύστερα είναι ότι σε μια στρατιωτική διακυβέρνηση καλό είναι να υπάρχει ένας πρωθυπουργός. Γίνεται στόχος της κριτικής, το κάλυμμα αυτού που ο λαός πράγματι θέλει να χτυπήσει. Εδώ όλα τα κόμματα κριτικάρουν συνέχεια τον Οζάλ, χωρίς αυτός να είναι ο πραγματικός στόχος. Γιατί ο Οζάλ δεν είναι σημαντικό άτομο για την Τουρκία. Και ιδιαίτερα όχι για τους Τούρκους διανοούμενους.

Σχολιαστής: Στις 16 του Ιουνίου ψηφίστηκε ο νόμος της αστυνομίας. Κατά πόσο περιορίζονται τα δι-

κλώματα του τουρκικού λαού μ' αυτό το νόμο;

Α. Νεσίν: Πριν τις 12 Σεπτεμβρίου του '80 ο τότε πρωθυπουργός Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ επιδίωξε να περάσει από το τουρκικό κοινοβούλιο όλους αυτούς τους νόμους. Ίσως όχι ακριβώς τους ίδιους αλλά παραπλήσιους. Με το επιχείρημα πως αν δεν τους έβγαζε ο ίδιος θα έρχονταν άλλοι να τους επιβάλουν. Και ήρθαν οι στρατιωτικοί.

Οι κυβερνήσεις ή οι δυνάμεις που αναδείχονταν σε κυβερνήσεις ποτέ δε σκέφτονται ότι κάποτε θα πάνουν να κινούν τον κρατικό μηχανισμό. Και όσο είναι κυβέρνηση θέλουν να έχουν όλες τις εξουσίες στα χέρια τους. Αυτό είναι που θέλει και ο Οζάλ. Να μην υπάρχει στρατιωτική διοίκηση με στρατηγούς αλλά στρατιωτική διοίκηση χωρίς στρατιωτικούς. Γι' αυτό το λόγο θέλουν τους νόμους περισσότερο περιοριστικούς. Δική μου γνώμη είναι η εξής: Καλώς εγκρίθηκε ο νόμος για την αστυνομία γιατί όλα όσα προβλέπει συμβαίνουν ήδη στην Τουρκία. Μόνο που μέχρι σήμερα γινόταν «παράνομα». Και επειδή ακριβώς γινόταν παράνομα δεν μπορούσες να ισχυριστείς τίποτε να αποδείξεις ότι γινόταν. Νομιμοποίησαν πράγματα που εδώ και 5 χρόνια εφαρμόζονται στην Τουρκία. Είμαστε ενάντια σ' αυτό το νόμο όπως είμαστε ενάντια και στο σύνταγμα και στους νόμους 1402 και 2969.

«Γιατί μας κατηγορούν»

Γιατί μας κατηγορούν

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε ομιλία του στην τηλεόραση κριτίκαρα το κείμενό μας σαν αίτηση. Ο πρωθυπουργός Οζάλ σε συνέντευξη τύπου το ανέφερε σαν αίτηση. Ο στρατιωτικός επιτροπός της Άγκυρας στο διάταγμα που έστειλε για να αρχίσει η ανάκριση το ονομάζει αίτηση. Όταν ο στρατιωτικός επιτροπός μας ανέκρινε για παραβίαση του νόμου 2969 το ονόμασε και πάλι αίτηση. Στο κατηγορητήριο το κείμενό μας εμφανίζεται για πρώτη φορά σαν διακήρυξη. Κατηγορούμαστε για παραβίαση του στρατιωτικού νόμου.

Η ξαφνική αλλαγή οφείλεται για μένα σε δύο λόγους: Αν δικαζόμασταν για παραβίαση του νόμου 2969 που απαγορεύει οποιανδήποτε κριτική της στρατιωτικής διοίκησης και των στρατιωτικών επιλογών από τις 12 του Σεπτεμβρίου 1980 μέχρι τις εκλογές, αν δικαζόμασταν πράγματι γι' αυτό τότε στο δικαστήριο θα έπρεπε να συζητηθεί η ουσία του κειμένου, το περιεχόμενό του και τα αίτια που μας έσπρωξαν να ετοιμάσουμε αυτή την αίτηση. Και όλα αυτά υποχρεωτικά θα είχαν απήχηση στην κοινή γνώμη μέσω του τύπου.

Για να αποφευχθεί η πληροφόρηση του λαού χρειάστηκε να αλλάξει η κατηγορία.

Πριν αρχίσει η ποινική δίωξη και πριν ακόμη ανακριθούμε ο αρχηγός του κράτους στην ομιλία του στη Μάνισσα που μεταδόθηκε 3 φορές από το ραδιόφωνο και την τηλεόραση μας κατηγορήσε για προδοσία έναντι της πατρίδας. Ο αρχηγός του κράτους, που είναι επίτιμος διδάκτορας της Νομικής του ΥÖK χωρίς να λάβει υπόψη του ότι χρειαζόταν δικαστική απόφαση, καταδίκασε πάνω από 2.000 τούρκους διανοούμενους για προδοσία...

Γνωστοποιώ ότι κάνω μήνυση στον αρχηγό του Κράτους KENAN EBPEM που ανακηρύσσοντάς με προδότη του τουρκικού κράτους με πρόσβαλε. Σύμφωνα με το άρθρο 41 και 49 του νόμου περί χρεών και το άρθρο 24 του ποινικού δικαίου θα ζητήσω ηθική αποζημίωση.

Φόβος

Ο ηθοποιός Fikret Hakan, ο οποίος έδειξε ιδιαίτερο ζήλο πριν τη σύνταξη της αίτησης, στον εισαγγελέα υποστήριξε ότι την υπογράψε σ' ένα καφενείο καλλιτεχνών χωρίς να τη διαβάσει και πιστεύοντας ότι επρόκειτο για κρατική βοήθεια του θεάτρου...

Και οι διοικήσεις παίρνουν το μερίδιό τους σ' εκείνα τα μέρη, όπου έχει δημιουργηθεί μια τέτοια φοβία στους ανθρώπους ώστε να εξαλείφεται η ανθρώπινη υπερηφάνεια.

Ο αξιότιμος αρχηγός του κράτους

Ο αξιότιμος αρχηγός του κράτους λέει, ότι είναι

εγγυητής του συντάγματος του '82 και ότι θα αντιταχθεί στην τροποποίησή του. Ο επίτιμος διδάκτωρ του πανεπιστημίου του ΥÖK θα πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά ότι τα συντάγματα είναι οι καλύτεροι εγγυητές των πολιτών μιας χώρας. Εκτός στις δικτατορίες και στις μοναρχίες κανένας πολίτης έστω κι αν ακόμη αυτός ονομάζεται ΚΕΝΑΝ ΕΒΡΕΝ δεν μπορεί να είναι εγγυητής ενός συντάγματος.

Ο αξιότιμος αρχηγός του κράτους υποστήριξε: «Είδαμε πολλούς διανοούμενους που έγιναν προδότες της πατρίδας. (Ο στρατηγός εννοούσε τον ποιητή NAZIM HIKMET). Εγώ τι να τους κάνω τέτοιους διανοούμενους;» Ο αρχηγός του κράτους έχει τη συνήθεια να μιλάει σε πρώτο πρόσωπο. Μόνο που εμείς δε γίναμε διανοούμενοι για να μας κάνει ό,τι θέλει.

Ο αξιότιμος αρχηγός είπε: «Για να εξουσιάσεις ένα έθνος δεν χρειάζεται να είσαι διανοούμενος». Εμείς συμεριζόμαστε την άποψή του. Και μάλιστα παρατηρώντας τη σημερινή κατάσταση δε χρειάζεται καθόλου να είσαι διανοούμενος για να κυριαρχείς ένα λαό. Γιατί οι διανοούμενοι δεν εξουσιάζουν το λαό αλλά τον υπηρετούν. Γιατί στις δημοκρατίες η εξουσία ανήκει στο λαό.

Εναλλακτικές λύσεις

Δεν υπάρχει κανένας τίμιος πολίτης που να μην είναι περήφανος που με τη στρατιωτική επέμβαση του '80 σταμάτησε η αναρχία. Όμως αμέσως μετά άρχισε μία τέτοια αντιδημοκρατική πορεία, αντίστοιχο παράδειγμά της δεν υπάρχει στην ιστορία της τουρκικής Δημοκρατίας. Καταπατήθηκε η ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Οι πολιτικές, νομικές και θεσμικές επιλογές ήταν αντίθετες προς τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα... Η στρατιωτική διοίκηση σαν δικαιολογία της βαριάς καταστολής που εφάρμοζε αντιπαράθετε «αν υπήρχε αναρχία και τρομοκρατία θα ήταν καλύτερα». Δηλαδή ή θα δεχόμασταν τη βαθιά καταπίεση ή θα 'πρεπε να υποστούμε την τρομοκρατία. Δηλ. η μόνη επιλογή ενάντια στην τρομοκρατία και αναρχία ήταν η καταπίεση.

Η αίτηση

Στις 15 του Μάη 1984 η επιτροπή παρουσίασης πήγε στο Cankaya. Πλην όμως δεν έγινε δεκτή από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και την αίτησή μας την πήραν από την πόρτα.

Στις 18 του Μάη ο Οζάλ αναγκάστηκε να διαβάσει σε συνέντευξή του στο Reuter ένα απόσπασμα από την αίτηση. Πιστεύω ένα μέρος της καταπίεσης το νιώθει και το υπομένει και ο Οζάλ... Ο πρωθυπουργός τότε είχε πει πως η παρουσία μιας τέτοιας αίτησης και η ανάγνωσή της από τον ίδιο είναι ένδειξη της δημοκρατίας στην Τουρκία. Την ίδια μέρα ήλθε η απαγόρευση δημοσίευσης της

πρωθυπουργικής ομιλίας και της αναφοράς του στην αίτηση.

Στις 15 του Σεπτεμβρίου 1984 τιμωρήθηκαν οι καθηγητές πανεπιστημίου που υπογράψαν την αίτηση με την περικοπή των μισθών τους. Γίναν ανακρίσεις στους εκπαιδευτικούς οργανισμούς και ζητήθηκε η αποβολή πολλών. Στόχος όλων αυτών των μέσων είναι είναι η τρομοκρατία και ο εκφοβισμός των διανοουμένων.

Ο νόμος 2969

Οι νομικές εφαρμογές μετά το Σεπτέμβριο του '80 είναι οι εξής: Άτομα ή ενέργειες που ήταν νόμιμες πριν τη στρατιωτική επέμβαση στάλθηκαν στο στρατιωτικό δικαστήριο και διώχθηκαν. Το ρεκόρ το έχω εγώ. Με έστειλαν στο δικαστήριο για ένα άρθρο μου στο περιοδικό Örcü (πρωτοπόρος) που γράφτηκε πριν 23 χρόνια. Η στρατιωτική διοίκηση δίκασε, φυλάκισε και βασάνισε ανθρώπους για πράξεις τους που έγιναν παρ'όλου παλιά, σε μια εποχή που δε θεωρούνταν αδικήματα. Η ίδια διοίκηση με το νόμο 2969 απαγόρευσε οποιαδήποτε κριτική για πράξεις της περιόδου μεταξύ 12 Σεπτεμβρίου του '80 και 3 Νοεμβρίου του '83. Με το νόμο 2969 δεν μπορεί να νιώθει κανείς σίγουρος για κάτι που έκανε κάποτε.

Η Απειλή του Αζίζ

Δεν πρέπει να ξεχνούμε τις δίκες του Yassıada. Όλοι μας γνωρίζουμε ότι σε κείνες τις δίκες δικάστηκαν πρωθυπουργοί, υπουργοί, αρχιστράτηγοι, στρατηγοί και πολλοί βουλευτές για εσχάτη προδοσία. Και πολλοί από αυτούς καταδικάστηκαν. Και εκείνοι δεν είχαν κατηγορηθεί για ενέργειες που κάναν πολύ πιο πριν. Και τότε η εξουσία ήταν στρατιωτική.

Οι κεμαλιστές

Ισχυριζόμαστε και είμαστε έτοιμοι να αποδείξουμε ότι η στρατιωτική διοίκηση γκρέμισε τους θεμελιακούς θεσμούς της δημοκρατίας στην Τουρκία. Ότι όσοι λένε πως είναι οπαδοί του Ατατούρκ γκρέμισαν τους θεσμούς του Κεμαλισμού. Στα χέρια μου κρατάω 100 λίρες. Στη μία πλευρά τους απεικονίζουν τον Ατατούρκ, στην πίσω τον Mehmet Akif. Ο Mehmet Akif είναι ένας άνθρωπος με πίστη και τον σέβομαι. Είναι ο ποιητής του εθνικού μας ύμνου. Είναι πατριώτης. Όμως ο Mehmet Akif ήταν ενάντια στην επανάσταση του Ατατούρκ. Και την περίοδο της κυριαρχίας του Ατατούρκ εγκατέλειψε την Τουρκία. Γύρισε μόνο όταν πέθανε ο Ατατούρκ.

Ένας υπουργός και μάλιστα υπουργός παιδείας αντιτίθεται στη θεωρία του Darwin παρασύροντας την Τουρκία στο μεσαίωνα. Τιμωρεί τους ανθρώπους γιατί τρώνε κατά τη διάρκεια της νηστείας (RAMAZAN), αναγκάζει τους μαθητές των σχολείων να αποστηθίζουν τις προσευχές στα αραβικά.

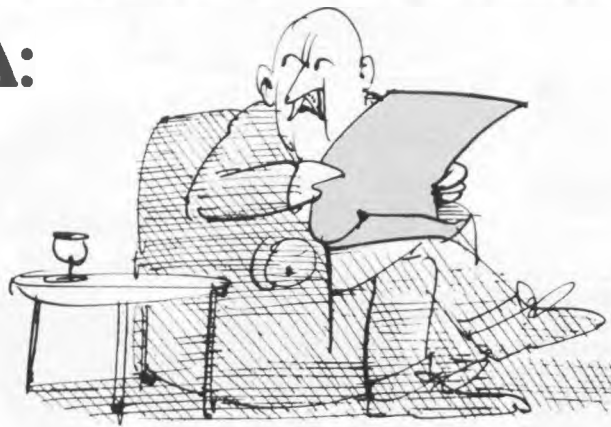
Ο στρατός και η δημοκρατία

Ο Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ υποστήριξε ότι οι στρατηγοί έμειναν συνειδητά θεατές να παρακολουθούν αμέτοχοι τις ταραχές στο τέλος της δεκαετίας του '70 για να φανεί η επιχείρησή τους αναπόφευκτη. Συμεριζομαι την άποψη του πρώην πρωθυπουργού.

Πώς ονομάζεται ακριβώς το αντίθετο της Δημοκρατίας; Μήπως το να καίς βιβλία και ταινίες είναι δημοκρατία; Ποιος υπεύθυνος και ποιος αρμόδιος μπορεί να ισχυριστεί ότι οι καταθέσεις των κατηγορουμένων κατά τη διάρκεια των ανακρίσεων δεν παίρνονται με δεμένα τα μάτια;

12 Ιούλη 1985

ΓΑΛΛΙΑ:

Η αριστερά μπροστά στις εκλογές

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ στη Γαλλία σήμερα σημαδεύεται από τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: Απόλυτη βεβαιότητα για την ήττα της αριστεράς στις βουλευτικές εκλογές του Μαΐου 1986. Απόλυτη ρευστότητα και ασάφεια για τις εξελίξεις που θα διαδεχθούν τη σημερινή ασταθή ισορροπία. Ποιες είναι όμως οι νέες τάσεις που ανέδειξαν το παραπάνω σκηνικό και από πού αντλούν την ισχύ και εμβελεία τους; Αυτό το ερώτημα θα προσπαθήσουμε να ερευνήσουμε στη συνέχεια.

Οι αναλύσεις των πολιτικών σχολιαστών συμφωνούν σε ένα κεντρικό σημείο: Ο μετασχηματισμός του εκλογικού συστήματος, από το καθιερωμένο διπολικό των «δύο εκλογικών γύρων» σε μια μορφή αναλογικής αντιπροσώπευσης, εισάγει μια σειρά άγνωστων νέων παραμέτρων που καθιστούν την πρόβλεψη νέων πολιτικών ισορροπιών πρακτικά αδύνατη. Όμως θα ήταν πολιτικά κοντόφθαλμο να αποδώσουμε αυτή τη μαγική ιδιότητα απλά και μόνο στην όποια δύναμη ενός εκλογικού νόμου. Είναι οι κοινωνικοί και πολιτικοί συσχετισμοί που βρίσκονται στη ρίζα της σημερινής ρευστότητας και το εκλογικό σύστημα μάλλον φαίνεται να είναι το θεσμικό επιστέγασμα της αναζήτησης νέων σημείων ισορροπίας. Πώς διαμορφώθηκαν όμως αυτοί οι νέοι κοινωνικοί και πολιτικοί συσχετισμοί;

Καταρχήν έχουμε τη διάσταση απόψεων και στρατηγικών στα πλαίσια του μπλοκ των δυνάμεων της αριστερής διαχείρισης, διάσταση που οδήγησε στο τέλος της αριστερής συμμαχίας και της νομιμοποίησης της διαχείρισης της κρίσης από το σύνολο της αριστεράς. Έπειτα έχουμε την πρωτοδότηση από την πλευρά των σοσιαλιστών μιας πολιτικής που τονώνει την εκκαθαριστική λειτουργία της κρίσης σε παραδοσιακούς βιομηχανικούς κλάδους χωρίς να διαφαίνεται ακόμη η ανακοπή και αντιστροφή του ισχυρού ρεύματος της ανεργίας με αναδομήσεις υπαρκτών και εγκαθίδρυση νέων βιομηχανικών κλάδων ή / και δημιουργία θέσεων στον τριτογενή τομέα. Ταυτόχρονα βρίσκουμε το Κ.Κ. να αυτοπεριορίζεται διαρκώς σε ένα ρόλο συνδικαλιστικού μηχανισμού προάσπισης εργατικών συμφερόντων, αφήνουν και αδύναμο να επιβάλει κάποια «άλλη» πολιτική διεξόδου, στερούμενο πολιτικής και στρατηγικής, πράγμα που αδρά εικονογραφείται από τις ταλαντεύσεις του ανάμεσα στη γενική μετριοπάθεια των κινήσεων του και στα ξαφνικά ξεσπάσματα δυναμικών εγχειρημάτων (κατάληψη εργοστασίου ρουλεμάν SKF από κομμάτι της CGT). Τέλος αυτή η εικόνα των συσχετισμών στα πλαίσια της αριστεράς συνοδεύεται από μια τόνωση του προεδρικού χαρακτήρα της σημερινής διαχείρισης, με όλο και εντονότερη παρουσία του Μιττεράν, ως προέδρου, στην ασταθή ισορροπία της πολιτικής σκηνής.

Η εικόνα αυτή συμπληρώνεται από τις κινήσεις και την πρακτική της δεξιάς που έχοντας εμφανή αδυναμία να προτείνει κάποια εναλλακτική διαχείριση, προς το παρόν περιορίζεται να συλλέγει σιωπηρά τη λαϊκή δυσαρέσκεια από την παραιτούμενη κρίση, διατυπώνοντας με όσο το δυνατό μεγαλύτερη ασάφεια το κυβερνητικό της πρόγραμμα στη συμφωνία των δύο βασικών κομματικών της σχηματισμών UDF-RPR. (Χαρακτηριστικά ο Λε-Πεν σε τηλεοπτική συνέντευξη δηλώνει ότι δεν έχει σημεία διαφωνίας με την εν λόγω «κυβερνητική διακήρυξη»). Η επαφή της δεξιάς με το κλίμα ρευστότητας και ασάφειας της πολιτικής σκηνής που διαγράφεται για τη μετά το '86 περίοδο συντελείται με δύο τρόπους: Πρώτα, μέσω του φαινομένου Λε-Πεν που αποσιωπά με τον εξορκισμό του, ενώ είναι κάτι περισσότερο από σαφές ότι η παρουσία του στη νέα Βουλή μπορεί να είναι και ρυθμιστική. Ύστερα, μέσω της προεδρολογίας, δηλ. της αναγκαίας ή μη συνύπαρξης με τον Πρόεδρο Μιττεράν μετά το '86, σημείο στο οποίο αναδύονται οι εναλλακτικές στρατηγικές της που αρχίζουν από την ειρηνική συνύπαρξη και φτάνουν μέχρι την πρόκληση καθεστωτικού ζητήματος.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι οι συσχετισμοί που εγκαθιδρύθηκαν με την 5η Δημοκρατία κάθε άλλο παρά συμπαγείς και σταθεροί αποδείχθηκαν. Το αδύνατό τους σημείο φαίνεται να εντοπίζεται στο ζήτημα της εναλλαγής των κομμάτων στην εξουσία: Ναι μεν αυτό έγινε εφικτό με τη στρατηγική του Σ.Κ. που χρησιμοποίησε για το λόγο αυτό ένα πολιτικά παροπλισμένο Κ.Κ., αλλά το πείραμα αυτό αποκαλύφθηκε αφερέγγυο γιατί συνέτεινε στη συρρίκνωση της λαϊκής βάσης και των δύο κομμάτων και χαλάρωσε ιδιαίτερα τους δεσμούς εκπροσώπησης των λαϊκών στρωμάτων που πλήττονται από την κρίση και την ανεργία. Ακόμη το ζήτημα της νομιμοποίησης του πολιτικού συστήματος εκπροσώπησης φάνηκε να αμφισβητείται τόσο από τα υψηλά ποσοστά αποχής σε τμηματικές ή ευρωεκλογές καθώς και από την εμφάνιση του ακροδεξιού κόμματος της «ανασφάλειας» και της διαμαρτυρίας του Λε-Πεν. Όπως και σε άλλες —ίσως όχι απόλυτα αντιστοιχισίμες ιστορικές περιόδους— η προσφιλή μέθοδος αντιμετώπισης παρόμοιων δυσλειτουργιών στον πολιτικό ιδεολογικό μηχανισμό ήταν η τόνωση του προεδρικού χαρακτήρα της διαχείρισης στη Γαλλία, με τον παραμερισμό του Κ.Κ.Γ. από την κυβέρνηση, με την προώθηση του ποποτηρητή Φαμπιούς στην πρωθυπουργία, τον περιορισμό του ρόλου του Σ.Κ. στην πολιτική σκηνή και τον υποβιβασμό της λειτουργίας των ρευμάτων στο εσωτερικό του, καθώς και ανατροπή του διπολισμού στις βουλευτικές εκλογές που θα μετέφερε ένα μέρος της δυνατότητας χειρισμών για τη διαμόρφωση νέων ισορροπιών από τον Πρόεδρο στα κόμματα.

Όμως όπως εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς, οι παραπάνω χειρισμοί σε περίοδο κρίσης ούτε αυτόματα καρποφορούν ούτε πραγματοποιούνται χωρίς τριβές. Η πιθανότητα για συνταγματική κρίση ήδη από το '86 και πρόωρες προεδρικές εκλογές είναι αρκετά ορατή. Στην περίπτωση αυτή η στρατηγική Μιττεράν θα έχει αποτύχει. Το ότι η πιθανότητα αυτή δεν είναι αμελητέα φαίνεται και από την πρόωρη υποβολή «υποψηφιοτήτων» από διακεκριμένους σοσιαλιστές, όπως ο Ροκάρ και ο Σεβενεμάν. Μάλιστα η διαμάχη Ζοσπέν-Φαμπιούς φαινομενικά για την ηγεσία του προεκλογικού αγώνα μάλλον με τα παραπάνω ζητήματα έχει να κάνει: Η προβολή του πρωθυπουργού υπογραμμίζει τα δικαιώματά του στην προεδρική κληρονομιά, ενώ ο «πιστός» Ζοσπέν υποστηρίζει χωρίς όρους τη

στρατηγική Μιττεράν και θεωρεί κάθε σχετική συζήτηση και προσωπική προβολή οιοδήποτε αρκετά επιβλαβή. Φυσικά και στη δεξιά, το θέμα συνύπαρξης ή όχι, με τον Μιττεράν συζητιέται ασταμάτητα με την προβολή στρατηγικών και υποψηφίων (Μπαρ, Σιράκ, Ζισκάρ...)

Ποια τάση θα επικρατήσει τελικά, αυτό θα κριθεί αρχικά στις ερχόμενες εκλογές. Ένας θριαμβος της δεξιάς θα θέσει τέρμα στη στρατηγική αναδιάρθρωσης της πολιτικής σκηνής από τον Μιττεράν: Επιστροφή λοιπόν στο διπολισμό, με μόνο ακανθώδες σημείο την αδυναμία εναλλαγής συνασπισμών στην εξουσία. Το «σοσιαλιστικό πείραμα» στη Γαλλία θα είναι μια απλή ιστορική παρένθεση. Αντίθετα, η πιθανή αδυναμία σχηματισμού κυβέρνησης από UDF-RPR χωρίς τον Λε-Πεν θα σημαίνει ευόδωση της μιττερανικής στρατηγικής και αρχή μετασχηματισμών στο πολιτικό σύστημα της Γαλλίας. Είναι προφανές, ότι στην περίπτωση αυτή, το αναλογικό εκλογικό σύστημα όχι μόνο θα έχει καταγράψει θεσμικά τους μετασχηματισμούς στο σύστημα εκπροσώπησης της Γαλλίας, αλλά θα έχει λειτουργήσει και ως καταλύτης για τη διάλυση του συνασπισμού αριστερών και λαϊκών δυνάμεων που αποτέλεσε η Ένωση της Αριστεράς. Βέβαια τα αίτια θα πρέπει να αναζητηθούν όχι κύρια στους χειρισμούς του Μιττεράν και των σοσιαλιστών αλλά στον πολιτικό και θεωρητικό παροπλισμό του γαλλικού κομμουνιστικού κινήματος που στάθηκε αδύναμο να παρακολουθήσει τους μετασχηματισμούς των τελευταίων δεκαετιών, να εκτιμήσει το πείραμα της κυβερνητικής συμμετοχής, και που σύρθηκε στο πολιτικό περιθώριο σταδιακά χάνοντας διαδοχικά σημαντικές ευκαιρίες να παρέμβει στη συγκυρία. Αν δεχτούμε ότι κανένας από τους παραπάνω μετασχηματισμούς δεν είναι νομοτελειακός, τότε η υπαγωγή του Κ.Κ.Γ. στις εξελίξεις και η εμφανής αδυναμία του να παρέμβει σ' αυτές δημιουργούν ανησυχίες, ερωτηματικά και φόβους για το κατά πόσο το γεγονός αυτό αποτελεί μια συγκυριακή έκφανση ή υποδηλώνει μονιμότερες τάσεις εξέλιξης, κάποιο σημείο μη επιστροφής. Ίσως η συγκεκριμένη καπιταλιστική κρίση να έχει συνέπειες «εκκαθαρίσες» για το εργατικό κίνημα, από τις οποίες δυστυχώς έχουμε αντικρύσει μόνο την κορυφή του παγόβουνου ακόμη.

Τάσος Κυπριανίδης

**ΠΑΝΕ! ΕΝΑ, ΔΥΟ, ΤΡΙΑ!
ΠΙΟ ΣΩΗΡΑ!**

ΜΑ ΤΙ ΦΩΝΕΙΣ
ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΕΣ;

ΕΙΝΑΙ Ο ΧΛΕΜΠΟΥΡΑΣ ΜΕ
ΤΗΝ ΑΡΚΟΥΔΑ ΤΟΥ. ΚΑΝΟΥΝ ΠΡΟΒΑ
ΕΔΩ ΑΠ' ΕΞΩ...

ΤΙ ΕΚΑΝΕ
ΛΕΕΙ;...

...ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΝΑ ΣΥΓΧΙΣΤΩ
ΓΙΑΤΙ ΕΧΩ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟ
ΒΡΑΔΥ. ΓΙ' ΑΥΤΟ, ΓΑΒΡΙΛΗ,
ΠΗΓΑΙΝΕ ΠΕΣ ΤΟΥ ΝΑ ΦΥΓΕΙ
ΠΑΤΙ ΑΝ ΤΟΝ ΠΙΑΣΩ ΣΤΑ
ΧΕΡΙΑ ΜΟΥ...

**...ΘΑ ΒΛΑΣΤΗΜΗΣΕΙ ΤΗ ΠΟΥΤΑΝΑ
ΠΟΥ ΤΟΝ ΓΕΝΝΗΣΕ, Ο ΤΟΥΡΚΟΓΥΦΤΟΣ!**

ΜΑ...ΜΑ...ΜΑΛΙΣΤΑ
ΚΥΡΙΑ ΘΕΚΛΑ...

Ω ΚΥΡΙΑΚΟ, ΠΕΣ ΜΟΥ,
ΠΟΣΙ Ν' ΑΝΤΕΞΩ ΕΝΑ ΤΟΣΟ
ΣΚΛΗΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΕΤΣΙ!
ΕΥΘΡΑΥΣΤΗ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ;...

Η ΚΥΡΙΑ ΘΕΚΛΑ ΕΙΠΕ ΝΑ
ΦΥΓΕΙΣ ΑΠΟ ΕΔΩ...

ΜΠΑ!
ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ;

...ΓΙΑΤΙ, ΛΕΕΙ, ΑΝ
ΣΕ ΠΙΑΣΕΙ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ
ΤΗΣ ΘΑ ΒΛΑΣΤΗΜΗ-
ΣΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΥΤΑΝΑ
ΠΟΥ ΣΕ ΓΕΝΝΗΣΕ,
ΤΟΥΡΚΟΓΥΦΤΕ...

ΠΑΦ!

...ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΜΟΥ ΕΙΠΕ: ΑΝ ΤΗΣ
ΒΑΣΤΑΕΙ Ο ΚΡΑΝΟΣ ΤΗΣ, ΝΑ
ΕΡΘΕΙ ΝΑ ΜΕ ΔΙΩΞΕΙ Η ΙΔΙΑ,
Η ΣΚΑΤΟΓΡΙΑ...

ΚΡΟΚ

...ΑΥΤΟ ΤΟ ΠΑΘΟΣ
ΜΟΥ ΓΙΑ ΑΛΗΘΕΙΑ!

Υπάρχει το γεγονός της αρρώστιας. Το γεγονός ότι η αρρώστια αυτή και δημιουργεί συνεχώς νέα και περισσότερα θύματα και ότι ακόμη η απόσταση από κάποια μορφή θεραπείας είναι μάλλον μεγάλη.

Υπάρχει όμως και το γεγονός της σκηνοθεσίας. Οι γελοίες συνέπειες και οι ακραίες διαστάσεις ενός τέτοιου πανικού. Μαζί μ' αυτές και τα στεγνά των κορυφαίων και μη απανταχού κειμενογράφων. Κι εδώ μιλάμε τώρα για ολόκληρους μύθους και ιδεολογίες, που διαμορφώθηκαν ήδη στην Αμερική, στην Ευρώπη και πρόσφατα έφτασαν και στη χώρα μας. Αφορμή το αυξημένο ποσοστό ασθενών ανάμεσα στους ομοφυλόφιλους τουλάχιστον στα πρώτα θύματα του AIDS. Η κατάλληλη πρόφαση για επίκληση της φύσης, του Θεού, της θείας δίκης, του σατανά, του ρατσισμού και κάθε βολικής γενικότερης ερμηνείας των αιτιών της αρρώστιας.

Επειδή, ως μη εγκληματολόγοι, δεν ενδιαφερόμαστε για το έγκλημα και κατά μείζονα λόγο για την τιμωρία σκεφτήκαμε να κάνουμε στο περιοδικό μια συζήτηση με μέλη του ΑΚΟΕ πάνω στο AIDS και κυρίως στους τρόπους που θα επιλέξουν για να εμποδίσουν να επικρατήσουν ενοχικές και ρατσιστικές προκαταλήψεις που το μόνο σίγουρο είναι ότι δεν αποτελούν προληπτικές θεραπευτικές μεθόδους.

Όσο για το AIDS και τη θεία δίκη δεν μπορώ να βγάλω από το μυαλό μου την εικόνα ενός χαμογελαστού πιθήκου που τριβεί τα χέρια του κάπου στην Αφρική έχοντας πάρει την εκδίκησή του για τα τόσα δεινά που προξένησε και προξενεί στο είδος του ο άνθρωπος από τα πειραματικά εργαστήρια μέχρι τους ζωολογικούς κήπους.

Άντα Θεοδώριδου

Σχολιαστής: Ποια είναι η θέση του ΑΚΟΕ πάνω στο πρόβλημα του AIDS και πώς αντιμετωπίζετε εσείς σαν απελευθερωτικό κίνημα ένα τέτοιο ανασταλτικό παράγοντα στην πορεία σας;

Γρηγόρης: Το ΑΚΟΕ θα μπορούσε να κάνει ορισμένες διαπιστώσεις, ορισμένες δηλώσεις και μερικές ευχές. Το ΑΚΟΕ είναι το κίνημα για την απελευθέρωση των ομοφυλόφιλων και της ομοφυλόφιλης επιθυμίας. Νομίζω όμως ότι εξαιτίας του AIDS γυρίσαμε μερικά βήματα πίσω. Το ΑΚΟΕ θα μπορούσε να δεχτεί ότι το AIDS είναι μια σταυρική πρόκληση. Ξαναγυρίσαμε σ' ένα παραλληλισμό αρρώστιας-ομοφυλοφιλίας. Κι ό,τι είχαμε περάσει... την εβραϊο-χριστιανική παράδοση της αμαρτίας. Το 69 η ομοφυλοφιλία έχει διαγραφεί από τους ψυχιατρικούς καταλόγους. Τώρα γυρίζουμε πάλι να κρεμαστούμε στους γιατρούς. Κολλάμε πάλι ακόμα και μεις οι ίδιοι στο παλιό δίδυμο που δεν είναι παρά ένας μύθος. Η ομοφυλοφιλοποίηση του AIDS είναι κάτι κακό. Γι' αυτό και μεις οι ίδιοι αποφύγαμε να δώσουμε βάση σ' αυτή την άποψη και για παράδειγμα δε βγάλαμε έκτακτες εκδόσεις. Ξέρουμε βέβαια ότι μια κοινότητα έχει πληγεί από το AIDS και μάλιστα σε τεράστιους αριθμούς. Αλλά ως μην εξομολογούμε το θύτη με το θύμα Ξέρουμε καλά ότι εκείνο που θα μπορέσουμε να κάνουμε είναι πολύ δύσκολο. Γιατί όταν αγωνίζεσαι σε μια πορεία για απελευθέρωση και λες: σταματήστε να ακούτε για το πώς πρέπει να χρησιμοποιείτε το σώμα σας και ποιες είναι οι καλές και οι κακές τρύπες ξαφνικά καλούμαστε να πούμε ποιο είναι σωστό και καλό και ποιο όχι. Ποιες πρακτικές είναι καλές και ποιες όχι. Αυτό εμείς αρνούμαστε να το κάνουμε. Τα συνθήματα της ομοφυλόφιλης υπερηφάνειας θα συνεχίζουμε να τα διακηρύσσουμε και μέσα στη λαίλαπα του AIDS. Κάποια στιγμή πρέπει να διαλυθεί ο μύθος του ότι οι ομοφυλόφιλοι παίρνονται με δεκάδες άτομα αδιακρίτως. Κοντεύουμε να ξεπε-

AIDS: *θεία* "του κώλου τα

ράσουμε σε φήμη τα καμάκια! Υπάρχουν άνθρωποι που είναι ομοφυλόφιλοι για τα χρώματα και τα ηλιοβασιλέματα. Άνθρωποι που ζουν μ' ένα σύντροφο σ' όλη τους τη ζωή. Ή άλλοι, που οι πρακτικές τους για λόγους άγνοιας ή για λόγους ταμπού δεν έχουν να κάνουν τίποτα με το πεπτικό σύστημα και είναι κάπως... ασηπτικοί. Αυτό όμως που προέχει είναι να πλησιάσει ο ένας τον άλλον. Να καταλάβουμε ότι σαν κοινότητα μας έχουν βάλει στο στόχαστρο με πολύ έξυπνους τρόπους για άλλη μια φορά.

Διότι το επιχείρημα του αμερικάνικου περιοδικού που δεν κρύβεται είναι ότι επειδή ακριβώς τα ποσοστά AIDS στην κοινότητα των ομοφυλόφιλων της Αμερικής είναι πολύ περισσότερα η συγκεκριμένη πολιτική της κυβέρνησης δεν μπορεί τώρα να δικαιολογήσει τα απέραντα νούμερα θυμάτων στο συνολικό πληθυσμό. Κι αν δεν είχαν την πολιτική —άσ' τους να βράσουν στο ζουμί τους, ίσως να 'χαν προλάβει κάπως την εξάπλωση του AIDS.

Σχολιαστής: Πώς αντιμετωπίστηκε απ' το κράτος εδώ η κοινότητα των ομοφυλόφιλων μέχρι τώρα;

Γρηγόρης: Στην Ελλάδα δεν έχουμε ομοφυλόφιλη κοινότητα με την έννοια του ομαδικού σεξ και λοιπά. Εδώ είναι κάπως πιο διάτρητα τα πράγματα, πιο μπερδεμένα. Στην Ελλάδα δεν υπάρχει γκέττο. Και στην Αμερική έχουμε πολλά κρούσματα σε ομοφυλόφιλους γιατί ο ιός μεταδίδεται φυσικά ευκολότερα σε μια κλειστή ομάδα. Λοιπόν, η ομάδα εδώ δεν είναι καθόλου κλειστή γιατί εδώ η ομοφυλοφιλία είναι πολύ παράξενη. Υπάρχουν αυτοί που δηλώνουν στον εαυτό τους ομοφυλόφιλοι και κάνουν έρωτα με άντρες αλλά κατά τα άλλα είναι αμοτεροφυλόφιλοι. Αυτό είναι και το πιο διαδεδομένο φαινόμενο στην Ελλάδα. Κι ενώ στο εξωτερικό οι απελευθερωτικές τάσεις των ανθρώπων είναι διανοητικές, αποδεχόμενοι τα επιχειρήματα των ελεύθερων επιλογών του καθένα, εδώ υπάρχει έντονη ομοφυλόφιλη πρακτική αλλά αυτό είναι όλο. Από κει και πέρα σπίτι, δουλειά, οικογένεια και «δεν ξέρω τίποτα». Ζητήσαμε από την κρατική ομάδα που συγκροτήθηκε να καταλάβει ότι κάπου «μας έχουμε» ανάγκη. Μόνο εμείς μπορούμε να πλησιάσουμε εύκολα τον κόσμο μας, να δώσουμε πληροφορίες να συζητήσουμε τα κοινά μας προβλήματα, να πάρουμε τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα. Γιατί το AIDS έχει δημιουργήσει φόβο στους ομοφυλόφιλους κι ο μόνος που μπορεί να τους καταλάβει είναι το ΑΚΟΕ. Να σπάσει ο μύθος του ότι η ομοφυλοφιλία είναι νοσηρό πράγμα μια και συνδέεται με το AIDS. Να σταματήσουν οι ενοχές. Κυρίως όμως να πάψει η εφαρμογή κάθε κατασταλτικού μέτρου. Δεν μπορεί να βγαίνει απ' τη μια ο υπουργός λέγοντας ότι θα συνεργαστεί με τους ενδιαφερόμενους και λοιπά κι απ' την άλλη να γίνονται μαζικές συλλήψεις σε μπαρ με την κατηγορία ότι κολλάμε τον κόσμο AIDS. Γίνονται κρατήσεις παράνομες στα τμήματα για έξι και περισσότερες ώρες μόνο για τρομοκρατία.

δίκη ή...

εννιάμερα"

Την τρίτη φορά που σε συλλαμβάνουν σταματάς κι εσύ να πηγαίνεις σε χώρους που θα βρεις κάποια επικοινωνία, αποξενώνεσαι και ακολουθείς τις προσωπικές σου πλέον επιλογές. Κι αυτό σίγουρα δε βοηθάει ούτε στην πρόληψη ούτε πουθενά. Βέβαια το ΠΑΣΟΚ κάνει περισσότερο συλλήψεις σε λαϊκές γειτονιές και λιγότερο στο Κολωνάκι ίσως. Άσε δε τις τραβεστί που τις τρέχουν καθημερινά, και τραβάνε σε κάθε μια και μια μήνυση (είναι νέο κόλπο) πριν αυτές προλάβουν να αντιδράσουν. Αν όμως συνεχιστεί αυτό το βιολί τότε θα απομονωθούν οι ομοφυλόφιλοι και τα παρακλάδια του AIDS θα φυτρώνουν ανενόχλητα. Αν ο άλλος δεν μπορεί να πάει σ' ένα μπαρ, να μάθει, να κουβεντιάσει, ν' ακούσει, τότε είναι σίγουρο ότι δε θα πάει να κάνει το τεστ, δε θα πάρει μέτρα κι όλα τα επακόλουθα. Αν δεν πάψει η αντιομοφυλόφιλη υστερία τα αποτελέσματα θα 'ναι δυσάρεστα. Οι ομοφυλόφιλοι είναι οι πρώτοι που θρηγούν νεκρούς. Αυτό όμως δε σημαίνει ούτε ότι δεν υπάρχουν χιλιάδες μη ομοφυλόφιλοι που έχουν AIDS ούτε ότι εμείς είμαστε υπεύθυνοι γι' αυτό. Δε φταίνε, όλοι το ξέρουμε, οι γυναίκες που βιάζονται ούτε και οι αιμοφιλικοί που κάνουν μεταγγίσεις. Δεν μπορούμε να διαιωνίσουμε εδώ τα ταμπού και την καταπίεση. Πάντως ας ελπίσουμε ότι στην Ελλάδα δε θα αντιμετωπιστούν οι άρρωστοι σαν σκυλιά, αλλά θα βρουν κάποια κατανόηση.

Σχολιαστής: *Τι προτείνετε εσείς στους ανθρώπους που σας ζητάνε μια συμβουλή πάνω σ' αυτό;*

Γρηγόρης: Υπάρχουν φυσικά πολλά προληπτικά μέτρα. Κι εμείς στην ανοιχτή τηλεφωνική γραμμή που έχουμε εγκαινιάσει δίνουμε συνεχώς οδηγίες. Μιλάμε για τρία ζητήματα. Πρώτο, να μην κολλήσεις τον ιό. Δεύτερο, να ξέρεις αν έχεις AIDS ή αν είσαι απλά φορέας και πρέπει να προσέξεις να μην το μεταδώσεις. Μην ξεχνάμε ότι ένα 5 με 10% αυτών που είναι φορείς παθαίνουν AIDS. Το θέμα είναι με σωστή πληροφόρηση να μικρύνει αυτό το ποσοστό. Για όλα αυτά χρειάζεται συζήτηση κι όχι ξύλο και συλλήψεις. Μόνο έτσι θα πειστεί ο άλλος να κάνει το τεστ, να μιλήσει για τα συμπτώματα που ίσως νιώθει και λοιπά. Έχει την κωμική του πλευρά το θέμα. Μετά τις μίνι φούστες στον 20 αιώνα κινδυνεύει να γίνει μόδα ο μόνιμος δεσμός. Ο κόσμος αναθεωρεί τις πρακτικές του κι αυτή είναι η αναγκαστική λύση που προβάλλουν τα μαζικά μέσα ενημέρωσης και ο τύπος. Δεν είναι όμως ανάγκη να... το κόψεις. Μπορείς να πάρεις τα μέτρα σου και να διατηρήσεις την υπερηφάνεια σου αποβάλλοντας κάθε παράλογη ενοχή. Ο ρόλος του ΑΚΟΕ είναι μέσα απ' την «τουρκική κατοχή» να δημιουργήσει το «κρυφό σχολειό» της ομοφυλόφιλης υπερηφάνειας.

Μόνο έτσι θα υπάρξει συσπείρωση και αμεσότερη αποτελεσματικότητα στις όποιες απειλές. Πρέπει να πάψει η τιμωρία εκεί που δεν υπάρχει έγκλημα.

Κι ένα σχόλιο με αφορμή ένα άρθρο στο ΕΝΑ

Είχαμε πιστέψει ότι η θεολογία είχε πάψει προ πολλού να είναι το μέσο αναφοράς στις ασθένειες και στις επιδημίες για να μας διαψεύσει ο τίτλος του αφιερώματος για το AIDS στο περιοδικό ΕΝΑ, τεύχος 33, «Έγκλημα και τιμωρία: Μήπως η φύση απαντά στην προκλητική της παραβίαση;»

Δεν έχουν ακόμη σβήσει από τη μνήμη μας οι φοβέρες των καθηγητών στο γυμνάσιο της δεκαετίας του 60 όταν στην προσπάθειά τους να μας αποτρέψουν από «παράνομες σεξουαλικές σχέσεις» μας μιλούσαν για τον κίνδυνο της σύφιλης που παρουσιαζόταν ανίατη, ότι οδηγεί στην τρέλα κ.λπ., την εποχή που η πενικιλίνη ήταν στην ημερήσια διάταξη.

Η πραγματικότητα είναι ότι ανάμεσα στη σύφιλη και το AIDS υπάρχουν πολλές αναλογίες. Για την προέλευση και των δύο ενοχοποιούνται ζώα, το αμερικάνικο λάμα για την πρώτη και ο πίθηκος του Ζαΐρ για το δεύτερο. Η σεξουαλική επαφή είναι ο κύριος τρόπος μετάδοσης και στις δυο ασθένειες, άρα μπορούν εύκολα να συσχετισθούν με την αμαρτία. Τέλος και στις δύο, υπάρχει ένα λανθάνον χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο φορέας είναι απολύτως υγιής για να μεταπέσει αργότερα σε ενεργό νόσο.

Με την πτώση του μύθου της σύφιλης έγινε μια προσπάθεια πριν τρία περίπου χρόνια να αναβιώσει ένας νέος φόβος που αφορούσε τον έρπητα των γεννητικών οργάνων. Μάταια όμως, η νέα ασθένεια δεν πληρούσε κανένα από τους παραπάνω όρους. Ούτε από εξωτικό ζώο προερχόταν, ούτε ανίατη ήταν, ούτε αθεράπευτες παρενέργειες είχε. Το AIDS ήρθε να γεμίσει με απροσδόκητη επιτυχία το κενό και φαίνεται ότι επιτυγχάνει δύο καιρίους στόχους που το κάνουν μοναδικό και ακαταμάχητο στις μέχρι τώρα μυθολογίες που αποσκοπούν στην αποτροπή από το σεξ:

Η πρώτη «τιμωρία» είναι ότι το άτομο με AIDS είναι αμέσως ύποπτο για ομοφυλοφιλία και η δεύτερη ότι κατά πάσα πιθανότητα θα πεθάνει.

Ενώ λοιπόν σ' όλο τον κόσμο συζητιέται πώς κατάφεραν πάλι οι επιστήμονες και οι ειδικοί να είναι στο επίκεντρο και άλλοι πάλι τονίζουν το γεγονός —πρωτοφανές για τα ιατρικά χρονικά— ότι μέσα σε δυο μόνο έτη μελέτης ανακαλύφθηκε ο ιός, η δημοσιογράφος του ΕΝΑ καταλήγει: «Ίσως ακούσουν μέσα στο σάλαγο της "μάστιγας" την προειδοποίηση της φύσης ότι παραγίναμε αλαζονικοί απέναντί της και ότι είναι καιρός να πάψουμε να υπερβαίνουμε τα όριά της, να προκαλούμε την ανοχή της...» Πράγμα δηλαδή που σημαίνει ότι στο επόμενο πολύνεκρο αεροπορικό δυστύχημα θα πρέπει να μιλήσουμε για «την αλαζονία να υπερβούμε τα όριά μας». Μην ξεχνούμε ότι η φύση του ανθρώπου δεν είναι να πετά.

Χ.Ε.

Αθέμιτος Χατζιδάκις

Πολλά γράφτηκαν για την «ακριβή» συναυλία του Μάνου Χατζιδάκι στη Ρωμαϊκή Αγορά. Αντίθετα με πολλούς δε νιώσαμε καμιά πικρία που ο συμπαθής συνθέτης de facto μας απέκλεισε, δια της επιλογής υπερψηφίου τιμήματος, από το κοινό του. Άλλωστε ο κίνδυνος υπερτιμολογήσεων είναι φυσική συνέπεια της εμπορευματοποίησης του έργου τέχνης, όπως αδιάψευστα αποδεικνύει και το παράδειγμα της ζωγραφικής. Ούτε θα γκρινιάζουμε που το Υπουργείο Πολιτισμού παραχώρησε τη Ρωμαϊκή Αγορά, που ανήκει βεβαίως σε όλους τους Έλληνες, χωρίς να διασφαλίσει τη διατίμηση των εισιτηρίων. Αντιθέτως η ευαισθησία της Υπουργού επί του προκειμένου, σε μας τουλάχιστον, φαίνεται απόλυτα κατανοητή.

Θα ψέξουμε όμως τον κ. Μάνο Χατζιδάκι για τα συγχαρητήρια που απηύθυνε στην Αστυνομία και για τον τρόπο που ενέπλεξε το περιοδικό «Τέταρτο» σ' αυτή την ιστορία. Πράγματι, η εξαργύρωση του περιοδικού αντί 1500 δρχ. στα ταμεία της συναυλίας εισάγει μια πρωτοφανή μέθοδο αθέμιτου ανταγωνισμού στο χώρο του μηνιαίου τύπου.

Διότι θα μπορούσε εν τοιαύτη περίπτωση και ο Σχολιαστής να συμβληθεί με το ζαχαροπλάστη της γει-

τονιάς του ώστε να ανταλλάσσουν οι αναγνώστες του τα τεύχη τους έναντι ενός ωραιότατου μπακλαβά. Πέστε μας όμως κ. Χατζιδάκι, εσείς που ως αστός οφείλετε να σέβεστε τους νόμους της αγοράς, είναι τρόπος αυτός να αυξάνουμε την κυκλοφορία μας; Κ.Β.

Κομπανίες και κομπανίες

Ο περίπλους της Ναπολιτάνικης Nuova Compagnia di Canto Popolare στην Ελλάδα κράτησε αρκετό καιρό και κάλυψε πολλές περιοχές της πρωτεύουσας και μερικές άλλες ελληνικές πόλεις.

Συγκρότημα, ή το σωστότερο, κομπανία σημαντικότητας που υπάρχει εδώ και πολλά χρόνια και που έστω και με αρκετή καθυστέρηση είχαμε την τύχη να απολαύσουμε ζωντανή και στην Ελλάδα. Κομπανία που δείχνει με τον καλύτερο τρόπο τι σημαίνει παράδοση, τι σημαίνει λαϊκό τραγούδι και τι δημιουργική και πραγματική καλλιτεχνική ανάπτυξή τους. Κομπανία με δυο λόγια μεγάλου διαμετρήματος που θα πρέπει να κάνει πολλούς να στριφογυρίζουν ανήσυχα και το κυριότερο να μην αφήσει σε ησυχία τις περισσότερες από τις ημετέρες κομπανίες που στέφονται με τις δάφνες του ντεφιού και του τσιφτετελιού.

Α.Σ.

Περιβαλλοντο- κτονία στη Νικαράγουα

Δεν μπορούμε οπωσδήποτε να θεωρήσουμε την Αμερικανική επέμβαση στο Βιετνάμ σαν την πρώτη περίπτωση «περιβαλλοντικού» πολέμου στην Ιστορία: Όταν λ.χ. ξέρουμε ότι στο παρελθόν, οι Αρχαίοι Σπαρτιάτες και οι Αρβανίτες συνήθιζαν, όταν «μπουκάριζαν» για πολεμικούς σκοπούς στην Αττική, να καίνε τα σπαρτά, να ξεριζώνουν τα αμπέλια, να πριονίζουν τις ελιές, να δηλητηριάζουν τα πηγάδια κ.λπ. κ.λπ. Όμως η Αμερικανική πρακτική στο Ν. Βιετνάμ χαρακτηρίστηκε όχι μόνο από μια ανώτερη κλίμακα αλλά και από τη χρήση ιδιαίτερα επικίνδυνων χημικών ουσιών που αποδείχτηκαν μέχρι στιγμής ελάχιστα αφομοιώσιμες από τους φυσικούς κύκλους. Βομβαρδίζοντας τη Νοτιοβιετναμική ύπαιθρο με το γνωστό Agent Orange, η Αμερικανική Αεροπορία προκάλεσε πτώση των φύλλων και αποξήρανση τεράστιων εκτάσεων ζούγκλας και καλλιεργουμένων περιοχών. Ενώ οι δασώδεις εκτάσεις κατελάμβαναν το 44% της χώρας το 1944, το 1985 είχαν πέσει περίπου στο 23%! Αξίζει να σημειωθεί ότι στην Αμερική τα θύματα του Agent Orange (κοινώς: Αμερικανοί που συνέπεσε να πολεμήσουν στο Βιετνάμ νεκαζόμενοι κα-

τά κακή τους τύχη από αεροπλάνα!) διεκδίκησαν την αποζημίωσή τους με τεράστια ποσά, ενώ στην Αυστραλία, σε πρόσφατο βιβλίο του Τζον ΜακΚούλοχ με τίτλο «Η πολιτική του Agent Orange: Η Αυστραλιανή εμπειρία», γινόταν μια ολοκληρωμένη αναφορά στο ζήτημα των Αυστραλών βετεράνων του Βιετνάμ, στα υπερκέρδη των χημικών βιομηχανιών, στη γενικότερη πολιτική της περιβαλλοντοκτονίας κ.λπ. κ.λπ.

Ξεκινώντας από τις ίδιες σκέψεις και προωθώντας έναν μακροχρόνια καταστρεπτικό πόλεμο, οι Αμερικανοί συνεχίζουν τις ιδιόμορφες περιβαλλοντικές εχθροπραξίες και στη Νικαράγουα. Χρησιμοποιώντας αυτή τη φορά τους «Κόντρας», επιχειρούν να πλήξουν τη Γεωργική Οικονομία της χώρας με «εκλεκτικές» επιθέσεις ενάντια σε σταθμούς συγκέντρωσης φυτοφαρμάκων χαμηλής τοξικότητας, δολοφονώντας τεχνικούς που ασχολούνται με συστήματα προστασίας από τις φυτοσθένειες, τρομοκρατώντας ομάδες που ασχολούνται με αναδασώσεις. Σε αρκετές περιπτώσεις, όπως αναφέρει το Αμερικανικό περιοδικό Not Man Apart, οι αγρότες υποχρεώθηκαν να καταφύγουν στο ιδιαίτερα τοξικό DDT, που ήταν σήμα κατατεθέν της —εξαρτημένης από τις ξένες χημικές εταιρίες— γεωργικής πολιτικής του δικτάτορα Σομόζα. Καταστρέφοντας επίσης σε αρκετές περιπτώσεις το φυτικό γενετικό υλικό που οι Σαντινίστας συσώρευαν σε ειδικές «γενετικές» τράπεζες, οι «Κόντρας» απέβλεψαν στο να οξύνουν την εξάρτηση της χώρας από διεθνείς εμπορικούς κύκλους.

Παράλληλα με το πολεμικό, ο αγώνας του λαού της Νικαράγουα θα διεξάγεται σε πολλά ακόμη μέτωπα. Γ.Σ.

Από τη μια μέρα στην άλλη

Δύο σημαντικότερες μουσικές απόπειρες παρουσιάστηκαν η μία μετά την άλλη δύο μέρες του Αυγούστου, και οι δύο από εκπροσώπους της νέας ελληνικής μουσικής γενιάς.

Ο Θάνος Μικρούτσικος έδειξε ότι όχι μόνο η μουσική του αυτή καθεαυτή αξίζει πραγματικά αλλά και ότι έχει την ευχέρεια να κινείται με την ίδια άνεση σε διαφορετικά μεταξύ τους μουσικά ύφη (σύγχρονο σοβαρό, έντεχνο λαϊκότροπο, τζαζοπρεπές). Ο Δημήτρης Μαραγκόπουλος απέδειξε ότι όχι μόνο ξέρει να γράφει ωραία μουσική ή να είναι (πόσοι άραγε το γνωρίζουν) αξιόλογος μουσικός δάσκαλος, αλλά και ότι η μουσική του μπορεί να συμβαδίζει με το πνεύμα μιας Αριστοφανικής κωμωδίας (Θεσμοφορίζουσες), και το κυριότερο, με τις απαιτήσεις της σύγχρονης παρουσίας της, η δε μουσική αυτή να δικαιώνεται και αισθητικά κατά τρόπο φανερό.

Ποιος είπε ότι στην Ελλάδα πάσχουμε από έλλειψη σύγχρονων μου-

σικών δημιουργών και ότι η κατάσταση της μουσικής είναι τελματώδης;

(Θέατρο Λυκαβηττού, Παρασκευή 2 Αυγούστου, Θέατρο Επιδάουρου, Σάββατο 3 Αυγούστου)

Α.Σ.

Ντοπάρισμα και εθνική ομοψυχία

Το θέμα που δημιουργήθηκε όταν ο κ. Μπιάς, προπονητής κολύμβησης, πιάστηκε να εισάγει στην Ελλάδα μεγάλη ποσότητα φαρμάκων που χρησιμοποιούνται κατά κύριο λόγο για το ντοπάρισμα αθλητών, συνέβαλε να σηκωθεί για λίγο το πέπλο σιωπής που αιδημόνως σκεπάζει μια πρακτική λίγο πολύ καθιερωμένη διεθνώς. Οι γνωρίζοντες δεν έχουν πλέον καμιά αμφιβολία ότι τα ρεκόρ δε γίνονται τρώγοντας μπριζόλες. Ενώ το περιινό σκάνδαλο με την ντοπαρισμένη ελπίδα μας Άννα Βερούλη ενίσχυσε την άποψη όσων επιμόνως ισχυρίζονταν παρασκηνιακά ότι αντί να «παριστάνουμε τις παρθένες» θα 'ταν καλύτερα να κάνουμε «αυτά τα πράγματα» επιστημονικά με την καθοδήγηση ειδικευμένου ιατρικού προσωπικού.

Ίσως να 'ναι αυτός ο λόγος που η υπόθεση Μπιάς ξαναβούλιαξε στη γενική σιωπή. Η εθνική ομοψυχία εξαλλού αυτό απαιτούσε τη στιγμή που ο καλύτερος αθλητής του κ. Μπιά, ο Χαράλαμπος Παπανικολάου, μας γέμισε περηφάνεια διακριθείς ι-διαίτερως, τόσο στους Βαλκανικούς κολυμβητικούς αγώνες του Ηρακλείου, όσο και στους Πανευρωπαϊκούς, της Σόφιας. Δεν είναι κατάλληλος καιρός λοιπόν να μιλάμε για ντοπάρισμα. Ή μήπως είναι;

Κ.Β.

Ιδού η Ρόδος, ιδού και το θέατρο

Μέσα στην τουριστική βαβούρα της Ρόδου πήγα να δω στη Μεσαιωνική Τάφρο τις πρόβες που έκανε ο θίασος του Δημοτικού Θεάτρου Ρόδου για τον «ασυλλόγιστο» του Μολιέρου. Βρέθηκα ανάμεσα σε ξυλοπόδαρα, τούμπανα και διάφορα περίεργα μουσικά όργανα που χρησιμοποιούσαν οι ηθοποιοί την ώρα που έπαιζαν.

Είδα έναν Μασκαρίλλο που πηδούσε, έκανε κωλοτούμπες, έπλεκε ίντριγκες και άλλαζε συνέχεια μουσκεμένα φανελάκια, ερμηνευμένο ιδανικά από τον Κώστα Αθανασόπουλο. Οι υπόλοιποι ηθοποιοί, οι περισσότεροι από τους οποίους παίζουν για πρώτη φορά, είναι ένα πολύ αξιόλογο δυναμικό που παίζει και χορεύει στις ενδιαφέρουσες χορογραφίες της Έλλης Παρασκευά. Είναι οι: Γιώργος Γιανναράκος, σαν ασυλλόγιστος, η Μαρία Κυριάκη, η Σουζάνα Καρδούλια, ο Γιώργος Λιάντος, ο Θωδωρής Γκόγκος, ο Νίκος Μηνάς και ο Χρήστος Κρεμύδας. Μέσα στην παράσταση υπάρχει και ένας ζογκλέρ με όλα του τα κόλπα, ο Γκρεκός.

Είναι μια εμπνευσμένη παράσταση γεμάτη κέφι, ζωντάνια και ρυθμό, στηριγμένη στις δομές της Κομέντια ντελ άρτε, που τη σκηνοθετεί ο Νίκος Χατζηπαππάς στην παρθενική του εμφάνιση σαν Σκηνοθέτης.

Για πρώτη φορά επίσης η Τιτίνα Καλματζή εμφανίζεται στο χώρο των σκηνικών και των κοστούμιών και δείχνει ότι πρόκειται να τον κατακτήσει.

Η πρεμιέρα τους πρέπει να έγινε στις 30 Αυγούστου και είμαι σίγουρη ότι θα είχαν την επιτυχία που τους έπρεπε.

Μ.Τ.

Μην είδατε τον Βοναπάρτη...

Ο Άμπελ Γκανς, μέτριος Γάλλος σκηνοθέτης, πέθανε το 1982. Πρόλαβε ν' αφήσει μόνο μια πολύ καλή ταινία, που την τελείωσε το 1927. Όπως γράφουν οι κριτικοί και ιστορικοί του κινηματογράφου, ο «Ναπολέων» στάθηκε ορόσημο για την εποχή εκείνη του βωβού.

Όπως έγραψαν εφημερίδες και περιοδικά, θα βλέπαμε και εμείς στην Αθήνα αυτή την ταινία. Φαίνεται όμως πως η προδιαφήμιση των δραστηριοτήτων του υπουργείου Πολιτισμού σχετικά με τις εκδηλώσεις για την πολιτιστική πρωτεύουσα της Ευρώπης, στην προκειμένη περίπτωση δεν προσέφερε καμιά αρωγή στην ευδοκίμησή τους.

Μπορεί να φταίει ότι στο Καλλιμάρμαρο είχαν προλάβει να εμφανιστούν ο Μπόυ Τζωρτζ και η Νίνα Χάγκεν. Μπορεί να φταίει που η ελληνική ορχήστρα, που θα έπρεπε να συνοδεύει μουσικά την προβολή της ταινίας, στοιχίζε περισσότερο από εφτά εκατομμύρια κι έτσι το κόστος ανέβαινε. Μπορεί να μη φταίνε οι μουσικοί μιας συγγενικής ορχήστρας που αρκούσαν στη μοιρασιά τεσσάρων εκατομμυρίων και μιας άλλης, του Μπορντώ, που ο Ζακ Λανγκ δεν ανέλαβε τελικά να τους πληρώσει κι έτσι οι Έλληνες εμπνευστές του σχεδίου έπεσαν έξω.

Μπορεί να μη φταίει το γεγονός πως ο οργανωτής των κινηματογραφικών εκδηλώσεων αναγκάστηκε να παραιτηθεί, όταν επίσης αναγκάστηκε να «συνεργαστεί» με Ολλανδέζα σύμβουλο του υπουργείου, υπεύθυνη και για άλλες θεαματικές πρωτοβουλίες, σαν τη μετάκληση από τη χώρα της του «Θεάτρου των τρελών».

Μπορεί να μη φταίει ο Μ. Δημόπουλος που «άτυπα» ανέλαβε να συνεχίσει το έργο του προκατόχου του.

Μπορεί να μη φταίει η προχειρότητα, η ανοργανωσιά, η ασχετοσύνη, αλλά δυο μήνες πριν να τελειώσουν τα πανηγύρια, για τον κινηματογράφο δεν ανακοινώθηκε τίποτα.

Αλήθεια, φταίει κανείς;

Χ.Χ.

Κλίμα θερμό εικόνες ψυχρές

ΣΕ ΣΙΝΕΜΑΣΚΟΠ, δεν έχουν γυριστεί μόνο ούστερν. Ούτε μόνο αυτά, άλλωστε, προβάλλονται στην τηλεόραση, που εδώ τουλάχιστον με την τρομακτική ένδεια που διακρίνει τα προγράμματά της, χρειάζεται και δώδεκα ή περισσότερες, κάποτε, ταινίες κάθε εβδομάδα.

Το πρόβλημα, αν υπάρχει κιόλας, είναι τι «φιλοξενεί» από το σινεμασκόπ η μικρή οθόνη των μακάρων, θερινών θεατών, ιδιαίτερα σε μια εποχή που μοιάζει να μας απασχολεί πολύ η «διολίσθηση» της κινηματογραφικής προς την τηλεοπτική αισθητική. Μ' άλλα λόγια, πόσο «βλέπουμε» από αυτό που παρακολουθούμε. Υπάρχουν αρκετοί που βλέπουν όσο τους χρειάζεται. Αν μπορούμε να μιλήσουμε για «νεόπλουτους των εικόνων», το κύκλωμα του βίντεο έχει φροντίσει γι' αυτούς. Ανακαλύπτει, συμπληρώνει, επιλέγει, μορφώνει, ψυχαγωγεί, ερεθίζει, πάντα για λογαριασμό τους. Να όμως που η εντύπωση του πλήρους κατ' οίκον θεάματος δεν πείθει κάποιους άλλους. Γι' αυτούς, πέρα από τις γνώριμες συνθήκες παρακολούθησης που έτσι κι αλλιώς μειώνουν το βαθμό συμμετοχής, καταστρέφοντας τα τελευταία ίχνη μαγείας στο βωμό του ψυγείου ή του τηλεφώνου, μια πρόσθετη «λεπτομέρεια» έχει, ίσως, ανάλογη σημασία. Στο σινεμά, η εικόνα μεταφέρεται οπτικά, μέσα από τη φωτεινή δέσμη που διασχίζει την αίθουσα, πάνω απ' τα κεφάλια μας, για να φτάσει στο πανί. Η ίδια μεταφορά, στην τηλεόραση γίνεται ηλεκτρονικά.

Στην πρώτη περίπτωση, το μάτι δέχεται περίπου 400.000 φορές περισσότερους οπτικούς ερεθισμούς, ενώ η διαφορά δεν περιορίζεται, απλά, σε ποσοτική. Αντίθετα, θεμελιώνεται πάνω στον τρόπο κατασκευής του ματιού, καθώς οποιαδήποτε ολότητα διακρίνεται συνολικά, πριν προλάβει ν' αναλυθεί στα μέρη που τη σχηματίζουν. Η οπτική μεταφορά μεγιστοποιεί αυτή τη

διαδικασία, αλλά η ηλεκτρονική δεν αγκαλιάζει ποτέ ολόκληρη την επιφάνεια του αμφιβληστροειδούς.

Σχεδόν, δε βλέπουμε ποτέ την οθόνη της τηλεόρασης· η εικόνα συγκροτείται κατευθείαν στο μυαλό του θεατή, αφού πρώτα έχει χαθεί η σχέση ανάμεσα στην όραση και την ακοή. Από δω και ο χαρακτηρισμός του τηλεοπτικού μέσου ως ψυχρού, σ' αντίθεση με το «θερμό» κινηματογράφο. Έτσι, γίνεται προφανές πως τίποτε καλύτερο για την αντιμετώπιση του καύσωνα, από τη στενή παρακολούθηση ταινιών, στην κουζίνα, στο σαλόνι, μικρό πέρασμα απ' το μπαλκόνι και πιθανότερη κατάληξη στην κρεβατοκάμαρα, με τη συνδρομή του βίντεο.

Ωστόσο, επειδή πάλι θα χειμωνιάσει, τα κάδρα του Αϊζενστάιν, για παράδειγμα, θα συνεχίσουν να δίνουν την εντύπωση συναρμολογημένου παζλ. Αντί γεωμετρίας, αξόνων, βάθους πεδίου και άλλων «περιέργων» πραγμάτων, η φθορά των σημείων της κινηματογραφικής γλώσσας. Δίπλα στην καταστροφή της ρυθμικής ευαισθησίας ή του συμβολικού μοντάζ, η αλλοίωση των χρωμάτων και η συρρίκνωση των διαστάσεων. Σκιές και μινιατούρες, είδωλα αχνά, στη θέση των ζωντανών χαρακτήρων. Τ' αποτελέσματα της ευσεβούς εργασίας των αντιγραφικών παρουσιάζουν μεγαλύτερη συγγένεια με τους πρωτότυπους πίνακες ζωγραφικής. Η σχέση, πάλι, του κειμένου και της μετάφρασης ποικίλλει. Όσο για τα ομοιώματα που παρελαύνουν στις τηλεοπτικές συσκευές, φέρνουν στο νου κάποιες φθαρμένες κόπιες αξέχαστων επιτυχιών, στα θερινά σινεμά. Αξέχαστων όμως, μόνο επειδή όλοι τις έχουμε ξαναδεί, ώστε ό,τι προβάλλεται εκείνη τη στιγμή, να συνεγείρει τη μνήμη μάλλον, παρά να ενεργοποιεί την όραση.

Ανδρέας Τύρος

Απ' τους
Ολυμπιακούς
της
Ολυμπίας

ΜΙΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ στο Λιτόχωρο, στους πρόποδες του Ολύμπου, θα ανοίξει τις πύλες της, στις 31 Δεκεμβρίου 1999 για να υποδεχτεί το... 2.000. Δεν πρόκειται για φάρσα, ούτε για σενάριο έργου αντι-επιστημονικής φαντασίας... Είναι το «όνειρο ζωής» που θέλει να υλοποιηθεί ο γνωστός διαφημιστής κ. Παύλος Πισσάνος. Για το «σκοπό» αυτό φτιάχτηκε στα γραφεία του κ. Πισσάνου σωματείο με την επωνυμία «Όλυμπος-Παγκόσμιο Πνευματικό Κέντρο», τους σκοπούς του οποίους σας παραθέτουμε όπως ακριβώς είναι στο καταστατικό.

«Το Σωματείο μας συστήθηκε με σκοπό την πραγματοποίηση του μεγαλύτερου έργου της εποχής μας. Να χτιστεί μια καλλιμάρμαρη ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ στην περιοχή του Ολύμπου για την αναβίωση, σ' όλη του τη λαμπρότητα, του Αρχαίου Ελληνικού Μεγαλείου. Μια πόλη «ζωντανό κύτταρο» με Πανεπιστήμια, Πολυτεχνεία, Ακαδημίες και Σχολές Καλών Τεχνών, στις οποίες θα σπουδάζουν νέοι από κάθε γωνιά του Πλανήτη... Μια πόλη «Ακαδημία των Εθνών», λίκνο Γνώσης στα νάματα του Αρχαίου Ελληνικού Πνεύματος». (...)

Τι θα περιλαμβάνει
η αρχαία πόλη

«Στην Κεντρική Πύλη της ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ, σε μεγάλη χάλκινη πλάκα, θα υπάρχει το αρχαίο ρητό «ΚΑΛΟΝ Κ' ΑΓΑΘΟΝ».

Αυτό θ' αποτελεί και τον ακρογωνιαίο λίθο για το «Πνεύμα Δημιουργίας» της ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ. Ο επισκέπτης, απ' το οποιοδήποτε μέρος της γης, που θα περάσει απ' την Πύλη και θα μπει «μέσα στα τείχη», όταν βγει, πρέπει το πνεύμα του να έχει καθαγιαστεί. Σαν πολίτης της ανθρωπότητας μέσω του Πνευματικού-Αισθητικού Κάλλους, που θα έχει ζήσει στην ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ, πρέπει να έχει συνειδητοποιήσει το «ΚΑΛΟΝ Κ' ΑΓΑΘΟΝ», σ' όλη του την έκταση, που είναι το ανέβασμα της Σκέψης του προς το ΑΘΑΝΑΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΠΝΕΥΜΑ, που δίδαξε στην Ανθρωπότητα τα ακατάλυτα ιδανικά της ειρήνης, της αγάπης, της αλληλοκατανόησης, της πνευματικής ανάτασης και της καλλιτεχνικής εξάρσης.

Θα «χτιστούν» (σε πιστή αναπαράσταση) οι διάφορες αρχαίες φιλοσοφικές σχολές (ξεκινώντας από το Θαλή και τον Πυθαγόρα), η Ακαδημία του Πλάτωνα, το Λύκειο του Αριστοτέλη, ο Κήπος του Επικούρου και όλες οι «αθάνατες Σχολές» των Ελλήνων σοφών.

Κάθε Σχολή θα έχει ένα μικρό μουσειακό χώρο, στον οποίο θα υπάρχουν κέρνα ομοιώματα του «Αρχαίου Φιλόσοφου» της Σχολής, με πιστό πανο-

Ο Έντι Κονσταντίν στο κατόπι ωραίων (;) γυναικών. Σωρεία ταινιών με ήρωα τον Λέμν Κώσιον, «φτηνές» (B-movies), δίχως αισθητικές φιλοδοξίες, απ' αυτές που δεν παρουσιάζουν απώλειες, στην τηλεοπτική τους προβολή.

στους Ολυμπικούς του Ολύμπου

μοιότυπο των μορφών, που περιλαμβάνει. Π.χ. η Σχολή του Πλάτωνα θα έχει τον Σωκράτη, τον Πλάτωνα και τους μαθητές του σε «στιγμή συζήτησης», τόσο στον περίπατο, όσο και μέσα στη φυλακή. (Διδασκαλία Σωκράτους).

Θα υπάρχει Σχολή Γλυπτικής, Σχολή Ζωγραφικής, Σχολή Κεραμικής Τέχνης, Σχολή Χαρακτικής... κι όλες οι Σχολές θα περιλαμβάνουν σεμινάρια και βοηθήματα λειτουργικότητας, σύμφωνα με τα αρχαϊκά πρότυπα και σε όλες τις βασικές γλώσσες του κόσμου.

Θα υπάρχουν μουσεία, βιβλιοθήκη, με πλήρη βιβλιογραφία, σε όλες τις γλώσσες, θέατρο ανοιχτό και κλειστό, Μαντείο, Αρματοδρόμιο.

Το Αρματοδρόμιο θα λειτουργεί σύμφωνα με τα αρχαϊκά πρότυπα. Θα είναι ανοιχτό, για εκπαιδευόμενους αρματοδρόμους, όλο το χρόνο και μία φορά κάθε 12 μήνες θα γίνεται παγκόσμιο «τουρνουά» σε τιμή του Πέλοπα. Σ' αυτό, ο πρώτος αρματοδρόμος θα παίρνει για έπαθλο, ένα άφηννο στεφάνι, μπροστά στο άγαλμα του Δία.

Οι δρόμοι και οι πλατείες θα διακοσμηθούν με πράσινο και μαρμάρινα αγάλματα. Το μόνιμο προσωπικό της ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ θα είναι ντυμένο με αρχαϊκούς χιτώνες. Αλλά και για τους ξένους επισκέπτες θα λειτουργούν στις εισόδους-εξόδους ειδικά τμήματα απέριτης αρχαϊκής ένδυσης. Μπαίνοντας ο επισκέπτης θα φορά τον αρχαϊκό χιτώνα και θα τον παραδίδει κατά την έξοδο του. Αυτό θα αποτελεί και μία «εξίσωση» της προσωπικότητάς του, σε σχέση με όλους τους άλλους, καθώς και μία πνευματική «ισορροπία» του με το ιερό περιβάλλον, όπου θα βρίσκεται.

Στο κέντρο της ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ θα κτισθεί η «Αγορά». Θα περιλαμβάνει το Αρχαϊκό Βουλευτήριο, το Ναό του Απόλλωνα, την Ηλίαία, το Εννεάκρουν και το βωμό των 12 Θεών. Θα περιλαμβάνει επίσης το Θόλο, την Οικίλη Στοά, τη Στοά του Δία... το Ναό του Ηφαίστου... το Γυμνάσιο του Πτολεμαίου... το ιερό του Θησέα. Το Ωδείο του Αγρίππα και ο Ναός του Άρεως, σε εξέχουσα θέση μαζί με το θρυλικό Γυμνάσιο με τη Στοά των Γιγάντων στην πρόσοψή του.

Ο ξένος επισκέπτης θα μπορεί να θαυμάσει και να ζήσει σε κάθε ναό και κάθε οικοδόμημα ολοζώντανη την αντιπροσωπευτική του ιστορία, μέσω των κερίνων ομοιωμάτων και του φορητού ακουστικού υποβλήτου, στη γλώσσα που επιθυμεί. Σκαφαλωμένο στη δυτική όχθη του Ενήπιου ποταμού, πνιγμένο στην άγρια βλάστηση, θα χτιστεί το καλλιμάρμαρο μέγαρο «Οικουμενικού Διαλογισμού». Το γενικό πνεύμα κατασκευής της ΑΡΧΑΙΑΣ ΠΟΛΗΣ θα είναι μία μαρτυρία της Σύγχρονης Αντίληψης, με απόλυτο σεβασμό προς το παρελθόν... Η ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ, δίπλα στους

θησαυρούς του παρελθόντος, που χρόνο με χρόνο έρχονται στο φως, θα έχει τώρα κι ένα ολοκληρωμένο ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ - ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ζωντανό κύτταρο, πηγή φωτός, που θα καταναγάγει τα σκοτάδια των καιρών μας.

Κι ό,τι αφορά τις «επεμβάσεις» στο Ολυμπικό βουνό... θα έχουν όλο το σεβασμό και τη φιλοσοφία διατήρησης του άγριου μεγαλείου του και της φυσικής καλλονής του. Τίποτα δεν θα 'ρθει να παραβιάσει τις αώνιες αρχές της μεγαλοπρέπειας και της θείκης καταβολής του.

ΚΕΝΤΡΟ «ΟΛΥΜΠΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ»

Ειδικό «κέντρο», που θα στεγάζει την οργάνωση και λειτουργία των Αγώνων της Αρχαιότητας, που πια δεν γίνονται σήμερα.

Στην ποίηση, τη Ρητορική, τη Φιλοσοφία, τη Μουσική, τη Γλυπτική... στη Ζωγραφική... τη Χαρακτική... και σε κάθε εικαστικό τομέα θα είναι αφιερωμένη κάθε 4 χρόνια η ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ... που θα χαρίζει σε κάθε νικητή ένα κλαδί αγριελιάς.

Η Ελλάδα, η Καινούργια, θα συνεχίσει την παράδοση της Παλιάς. Το Πνεύμα των Ολυμπιακών Αγώνων γεννήθηκε και γαλουχήθηκε σ' αυτό τον τόπο και του ανήκει δικαίωμα.

Οι πνευματικοί - καλλιτεχνικοί «ΟΛΥΜΠΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ», που θα ξαναγεννηθούν σ' αυτό τον τόπο, θα είναι η γενικότερη Αρχή για να επανέλθουν οι ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΙΒΟΥ σ' αυτά τα χώματα, που είναι το λίκνο τους.

.....
Ήρθε η ώρα τα ιδανικά που κοιμούνται στις ανθρώπινες μνήμες να «ζυπνήσουν» κι ο Όλυμπος ν' αντιπάλαιε τον παιάνα της ωραιότερης ιστορίας του Κόσμου!...

Ήρθε η στιγμή, η Οικουμενή ολόκληρη... η Ανθρωπότητα σύσσωμη, ν' αποκτήσουν το λίκνο τους!...

Ήρθε η στιγμή, ο Πολιτισμός, η Πρόοδος, η Ειρήνη και η Αγάπη να «χτίσουν» την Πόλη, που θα στεγάσει τη «Σκέψη» όλης μαζί της Ανθρωπότητας.

Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ είναι η σκέψη, που υπάρχει ριζωμένη σε κάθε Άνθρωπο! Είναι τ' «όνειρο»... ο «πόθος»... η «γλυκειά προσμονή» για να πάει ο σύγχρονος Οδυσσέας... εσύ... κι εγώ... κι όλοι μας... στην Ιθάκη της Παγκόσμιας Συμφιλίωσης.
Η ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ είναι μια κραυγή Αλήθειας: «Άνθρωποι όλου του Κόσμου... ΕΝΩΘΕΙΤΕ...»

Αυτά ως προς το «θεωρητικό» μέρος.

Όλη η ιστορία θα θυμίζει κακόγουστο καλαμπούρι αν δεν είχε αρχίσει ήδη να λειτουργεί το «σωματείο», να μαζεύει υπογραφές γνωστών και μη, να συγκεντρώνει συνδρομές και προσφορές. Απ' τη στιγμή που η «έμπνευση» παύει να

περιορίζεται στους ευσεβείς πόθους ενός διαφημιστή και διεκδικεί την υλική και ηθική συμπαράσταση των πολιτών αξίζοντας να την εξετάσουμε από λίγο πιο κοντά.

Αυτά τα «ολυμπιακά οράματα» θυμίζουν κάτι καταστάσεις «περίεργες». Θυμόμαστε τη χουντική «Ολυμπιάδα» του τραγουδιού (για την εξύψωση της ντόπιας μαζικής κουλτούρας και της γνωριμίας με το δυτικό κόσμο), την καρμανλική ιδέα «περί μονίμου τελέσεως των ολυμπιακών αγώνων εκεί που γεννήθηκαν», ακόμα και το παπαδοπουλικό «Τάμα του Έθνους» που αφού απορρόφησε κάτι χοντρά λεφτά σε «μακέτες», «προϋπολογισμούς» και λοιπές «οικονομο-τεχνικές» μελέτες έμεινε... ανεκπλήρωτο.

Το ίδιο το κείμενο του καταστατικού, ο βερμπαλισμός του, η «αρχαιοπρέπεια» και η υπερβολή που αποπνέει δεν είναι άσχετα από παρόμοιες επιδράσεις. Ας δούμε όμως και το δεύτερο σκέλος των σκοπών του σωματείου:

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

«Το Σωματείο έχει σαν πρώτιστο σκοπό την εξεύρεση πόρων για τη χρηματοδότηση της αρχαιολογικής σκαπάνης για να βγουν στο φως οι αμέτρητοι θησαυροί, που η ελληνική γη κρύβει τα μυστικά τους».

Οι αρμόδιοι φορείς (ΥΠ.Π.Ε.) «αγνοούν» την ύπαρξη του σωματείου και σε ερώτηση σχετική είπαν ότι: απαγορεύονται οι «ιδιωτικές αρχαιολογικές έρευνες» —Αρχαιοκαπηλεία κ.λπ.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

«Και τεκμηριωμένα θ' αποδεικνύεται και θ' αναδεικνύεται στα μάτια του επισκέπτη, το μεγαλείο του Αρχαίου Ελληνικού Πνεύματος, χωρίς σωβινισμούς, χωρίς στείρους εθνικισμούς, αλλά μόνο με αυστηρό επιστημονικό κριτήριο».

Οι ήδη υπάρχοντες αρχαιολογικοί θησαυροί δεν επαρκούν; Χρειάζεται η «ανάπλαση» μιας Αρχαίας Πόλης; Η Ακρόπολη, για παράδειγμα, δε φτάνει; Όσο για το «χωρίς σωβινισμούς και εθνικισμούς» παραπέμπουμε στους «σκοπούς» που δημοσιεύουμε παραπάνω.

ΕΚΤΑΣΗ

«Για την ΑΡΧΑΙΑ ΠΟΛΗ απαιτούνται 5.000 στρέμματα μέσα σε συνολική έκταση 50.000 στρεμμάτων, που θα περιλαμβάνουν αεροδρόμιο, λιμάνι, ξενοδοχειακή υποδομή, άλλα πολιτιστικά κέντρα κ.λπ.».

Τίνος είναι αυτά τα στρέμματα στο συγκεκριμένο χώρο και σε τι τιμή θα πουληθούν στο Σωματείο; Το αεροδρόμιο και η ξενοδοχειακή υποδομή θα είναι «μέσα» στην Αρχαία Πόλη; Αν όχι, τι σόι Αρχαία Πόλη θα ήταν αν είχε ξενοδοχεία, καφετέριες, ντισκοτέκ, φαστ-φουντ κ.λπ. Θα πρέπει δηλαδή να χτιστεί κοντά μια «Καινούργια» Πόλη που να περιέχει αυτές τις υποδομές, διότι ο Όλυμπος είναι βουνό και όχι «θέρετρο» τουριστικό.

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

«Απαιτούνται 5-6 δισεκατομμύρια δολάρια. Ας σημειωθεί, ότι οι πηγές χρηματοδότησης έχουν ήδη εξευρεθεί και μεθοδεύονται όλοι οι οικονομοτεχνικοί τρόποι, που θα συμβάλουν άριστα στην προσφορά προς την Εθνική μας Οικονομία».

Εδώ έχουμε σοβαρά ερωτήματα αναπάντητα... τα 5 δισεκατομ. δολάρια δηλαδή, με σημερινή τιμή δολαρίου, 650 δισεκ. δραχμές, μας είπαν ότι θα καλυφθούν από «ιδιωτική» πρωτοβουλία της Ελληνικής Παγκόσμιας Ομογένειας, η οποία είναι διατεθειμένη να συνεισφέρει, ότι

μπορεί... Γιατί οι προγραμματισμένες για τον Οκτώβριο συναυλίες του Σταύρου Ξαρχάκου γι' αυτό το σκοπό, δε νομίζω ότι θα καλύψουν μεγάλο μέρος του προϋπολογισμού...

ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

«Υπολογίζονται 10-20.000.000 άνθρωποι το χρόνο, με μέσο όρο διανυκτερεύσεων 3 ημέρες».

Ο Ε.Ο.Τ. αγνοεί αυτό το σωματείο, και υποθέτει ότι για την εξυπηρέτηση τέτοιου αριθμού επισκεπτών, χρειάζεται το διπλάσιο δυναμικό (σε κλίνες), απ' ό,τι υπάρχει σήμερα σ' όλη την Ελλάδα, να «πάει» στον Όλυμπο...

Φυσικά κανένας δεν μπορεί να κατηγορήσει κάποιους που έχουν «υψηλά και μεγάλα όνειρα»... Και, αν μη τι άλλο, τα μέλη του Σωματείου είναι «οραματιστές»... Όπως γράφουν δε στο καταστατικό του σωματείου:

«Στις 4 Ιουνίου του 1984 συνανθρωπιστήκαμε ογδόντα περίπου άτομα, έπειτα από προσωπικό κάλεσμα του Παύλου Κων/νου Πισσάνου, στα επί της οδού Σαρπόλου 6 γραφεία του.

Ο κ. Πισσάνος, μας ανακοίνωσε μια πρωτότυπη σε έμπνευση ιδέα του -κατοχυρωμένη πλέον στα αρχεία της Εθνικής μας Βιβλιοθήκης με αριθ. πρωτ. 0545- για την οικοδόμηση ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΗΣ στον πανάρχαια θεοκατοίκητο ΟΛΥΜΠΟ, με βασικό σκοπό να καταστεί και να κατακυρωθεί σαν ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ! Κέντρο πνευματικής και καλλιτεχνικής φωταύγειας, Αίκνο Γνώσης, Επιστήμης και Τέχνης. Κέντρο συνάντησης κορυφαίων επιστημόνων, φωτισμένων ανθρώπων του Πνεύματος, του Λόγου και των Τεχνών, από κάθε γωνιά του πλανήτη. Να συσκέπτονται και να συνεργάζονται, κατευθύνοντας τον κοινό αγώνα της Ηθικής και της Λογικής, ασκώντας βαρύνουσα πίεση, για την οριστική απομάκρυνση της επάρατης πυρηνικής απειλής, του πολεμικού όπλου και του αφανισμού του ανθρωπίνου γένους. Κέντρο αναβάπτισης του σύγχρονου τεχνολογικού πολιτισμού στα νάματα της φιλοσοφικής θεώρησης του κλασσικού αρχαιοελλαδικού πνεύματος.

Στη συνέχεια ο ομιλητής μας ανέπτυξε περιγραφικότερα τις εκπληκτικές λεπτομέρειες του οραματικού σχεδιασμού του και τους καθαρά ιδεολογικούς σκοπούς, που θα εξυπηρετήσει το μεγαλειώδες αυτό έργο: ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ, ΤΗΣ ΠΑΝΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΗΣ ΣΥΜΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ.

Ο συναγερμικός εθνικός παλμός της ομιλίας και ο εντυπωσιασμός μας από τον πραγματικά φωτισμένο αρχαιοελλαδικό οραματισμό, μας παρακίνησε να αποφασίσουμε τη σύσταση ενός πνευματικού - πολιτιστικού σωματείου (φορέα, ενισχυτή και αγωνιστή) που, βασικό σκοπό του θα έχει την υλοποίηση του μεγαλειώδους αυτού σχεδίου.

Το Σωματείο, για ηθική και υλική ενίσχυσή του, θα αποταθεί προς κάθε κατεύθυνση, σε πανεθνική παγκόσμια κλίμακα, ζητώντας από κάθε αφαντίστο, λογικό και αδιάβροτο πολίτη της Γης, τη συμπαράστασή του για το κτίσιμο της καλλιμάρμα-

ρης Ολυμπιακής πόλης.

Η ομόφωνη αυτή απάντησή μας χαροποίησε τον οικοδεσπότη, που δέχτηκε πρόθυμα να παραχωρήσει και να εμπιστευτεί στο υπό σύστασιν Σωματείο μας, την ιδέα, τους σχεδιασμούς και λεπτομερείς προγραμματισμούς του, ΔΙΧΩΣ ΚΑΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΩΦΕΛΕΙΑ, πέρα από την τιμητική διατήρηση για τον εαυτό του και τους νόμιμους διαδόχους του, της ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΠΑΤΡΟΤΗΤΑΣ, που φυσικά και αυτονόητα του ανήκει και κανείς δεν είναι δυνατόν να του την αμφισβητήσει.

Επιπρόσθετα, μας δήλωσε ότι θα συνεργαστεί με όλες τις δυνάμεις του με το Σωματείο μας, για την πραγμάτωση και ολοκλήρωση του γιγάντιου αυτού έργου -του έργου των επερχόμενων αιώνων.

Η παραπάνω αναφορά αποτελεί την αληθινή μαρτυρία για το βασικό ερέθισμα, που μας παρακίνησε να σχηματίσουμε τον ιδρυτικό πυρήνα του πνευματικού Σωματείου «ΟΛΥΜΠΟΣ - ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ».

και εκλέξετε μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου τους εξής:

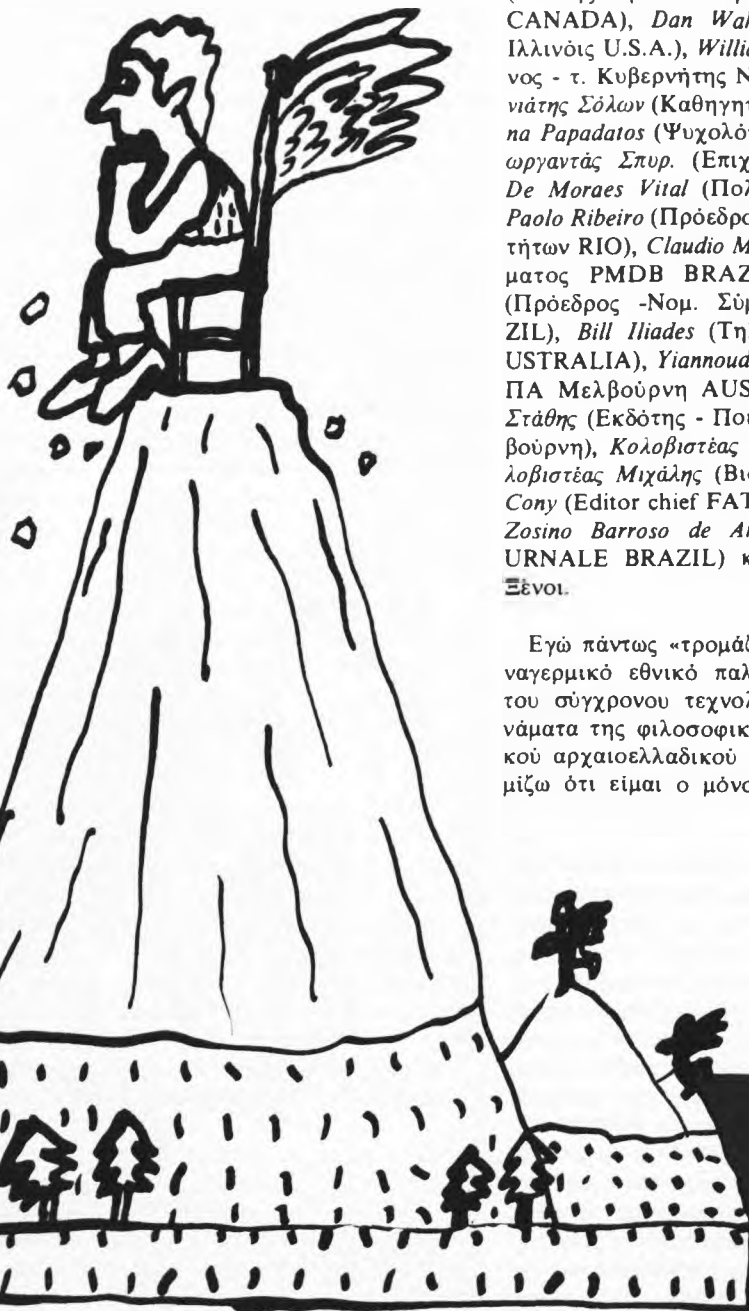
Πάυλος Πισσάνος, Πρόεδρος, Σόλων Κυδωνιάτης, Α' Αντιπρόεδρος, Κλέαρχος Γώττας, Β' Αντιπρόεδρος, Κώστας Μαλίσσος, Γεν. Γραμματέας, Αγγελος Γκίνος, Αναπλ. Γεν. Γραμματέας,

Κώστας Κανταρέλης, Ταμίας, Χάρης Πάτσης, Μέλος, Σπύρος Ζευγαρίδης, Μέλος, Φερδινάνδος Καϊνιχ, Μέλος, Δημήτρης Κακαβελλάκης, Μέλος, Δημήτρης Χλυμπάτσος, Μέλος, Νικόλας Παυλόπουλος, Μέλος, Γιώργος Ράπτης, Μέλος.

Ιδρυτικά μέλη είναι οι: Μαρία Αλκαίου (ηθοποιός), Νίκος Γαλανός (ηθοποιός), Βασίλης Γεωργιάδης (σκηνοθέτης), Κλέαρχος Γώττας (πρόεδρος Εστίας Πιερίδων), Ανθή Ζαχαράτου (υψίφωνος), Γιώργος Θεοδοσιάδης (μουσικοσυνθέτης), DR Effie Dis (Medical doctor CHICAGO), Λιάπης Γιώργος (διαφημιστής), Αναγνώστου Εμμανουήλ (Πολιτ. Μηχαν.), Ηλίας Μπουκουμάνης (εκδότης), Τάκης Βουγιουκλάκης (σκηνοθέτης), Λυκούργος Σταυράκος (Σχολή Κιν/φου), Γιώργος Χατζηνάσιος (μουσικοσυνθέτης), Χλυμπάτσος Δημήτρης (Δ/ντης Τράπεζας Πιστεως), Νάκος Αριστείδης (Δ/ντης ΟΤΕ), Τάσος Ψαλτάκης (Δημοσιογράφος), Γιάννης Κούρταλης (Υπαστυνόμος Β'), Μάκης Μαυρομυχάλης (εκπαιδευτής αυτοδυνάτων), Κώστας Πασχάλης (τενόρος), Δημ. Κακαβελλάκης (συγγραφέας), Φερδινάνδος Καϊνιχ (Ηλεκτρ.-Μηχαν.), Μαρία Ψαθά (επιχ.), Παναγιώτης Κουτσουμπός (εκδότης), Αλέκος Λιδωρίκης (συγγραφέας), Γιώργος Μεσσάλας (σκηνοθέτης), Σταύρος Ξαρχάκος (μουσικοσυνθέτης), Γιάννης Τσεκλένης (σχεδιαστής), Kastanas Dim. (Δ/ντης τηλεοπτ. προγρ. Ν. Υόρκης U.S.A.), Daisy Lucidi (Βουλευτής κόμματος PDS BRAZIL), Paolo Duky (Βουλευτής του PMDB BRAZIL), Gilberto Matow Faria (Doctor), Luiss Ribeiro Pinto Neto (Industrial BRAZIL), Vania Maria Bintencooyri (Economista BRAZIL), Maniatakos Peter (Δ/ντης τηλεοπτ. προγράμματος TORONTO CANADA), Dan Waker (τ. Κυβερνήτης του Ιλλινόις U.S.A.), William Straton (Ρεπουμπλικάνος - τ. Κυβερνήτης Ν. Ιλλινόις U.S.A.), Κυδωνιάτης Σόλων (Καθηγητής - Ακαδημαϊκός), Ioanna Papadatos (Ψυχολόγος - Κοινωνιολόγος), Γεωργαντάς Σπυρ. (Επιχειρηματίας), Luis Carlos De Moraes Vital (Πολ. Μηχανικός BRAZIL), Paolo Ribeiro (Πρόεδρος της Βουλής των Κοινοτήτων RIO), Claudio Moasyr (Αρχηγός του κόμματος PMDB BRAZIL), Tenorios Edigardo (Πρόεδρος -Νομ. Σύμβουλος Ναυπηγ. BRAZIL), Bill Iliades (Τηλεοπτικό πρόγραμμα A- AUSTRALIA), Yiannoudes Peter (Πρόεδρος AXE- ΠΑ Μελβούρνη AUSTRALIA), Ραυτόπουλος Στάθης (Εκδότης - Ποιητής - Λογοτέχνης Μελβούρνη), Κολοβιστέας Νίκος (Βιομήχανος), Κολοβιστέας Μιχάλης (Βιομήχανος), Carlos Heitor Cony (Editor chief FATOS & FOTOS BRAZIL), Zosino Barroso de Amaral (Journalist - JOURNAL BRAZIL) και άλλοι, Έλληνες και Ξένοι.

Εγώ πάντως «τρομάζω» όταν ακούω για «συναγερμικό εθνικό παλμό»... και «αναβάπτιση του σύγχρονου τεχνολογικού πολιτισμού στα νάματα της φιλοσοφικής θεώρησης του κλασσικού αρχαιοελλαδικού πνεύματος»... Και δε νομίζω ότι είμαι ο μόνος...

Α. Μπαλοτής

MILES DAVIS HERBIE HANCOCK

σικός κι αυτός, όχι όμως του διαμετρήματος του Davis, παρασύρθηκε πολύ πιο εύκολα και πιο πολλές φορές σε μουσικές ανουσιότητες, ακριβώς δε για το λόγο αυτό επιστρέφει από καιρό σε καιρό στην τζαζ με την καθαρόαιμη έννοια του όρου, σε ένα είδος δηλαδή μουσικής αποτοξίνωσης και εξιλασμού που θα του δώσει κουράγιο για νέες περιπέτειες.

Οι συναυλίες των δύο αυτών μαύρων καλλιτεχνών στο Λυκαβηττό, που μας έδωσαν την ευκαιρία να επιβεβαιώσουμε για πολλοστή φορά τις απόψεις αυτές, ΔΕΝ ήταν ωστόσο γεγονόςτα μεγάλου ΜΟΥΣΙΚΟΥ βεληνεκούς. Ο Miles Davis λόγω της τρομερής του προσωπικότητας και του εκπληκτικού του ταλέντου έδωσε ιδιαίτερο βάρος στη θεαματική όψη της παρουσίας-παρουσίασης του συγκροτήματός του. Έχοντας επιπλέον αρωγούς (γιατί έτσι λειτουργήσαν) σημαντικότερους καλλιτέχνες, κατόρθωσε να παρουσιάσει ένα εξαιρετικά καλοπαιγμένο ΘΕΑΜΑ, χωρίς όμως καμιά πρωτοτυπία, λόγω funk, μουσική ιδέα. Από την άλλη μεριά, ο Herbie Hancock προσπαθώντας να αποφυγίσει τις κονφορμιστικές παγίδες του jazz-rock και του funk, παρουσίασε καθαρόαιμη σύγχρονη τζαζ έχοντας σαν ισότιμους συνεργάτες τον πυρήνα του κουιντέττου του Miles Davis των μέσων της δεκαετίας του εξήντα, έναν πυρήνα που στα μέσα της δεκαετίας του εβδομήντα αναβίωσε την παράδοση αυτή με το σχηματισμό του κουιντέττου V.S.O.P.

Για να δούμε πού απέτυχε ο Herbie Hancock, αρύ δηλαδή δεν κατάφερε να παρουσιάσει κάτι το πρωτότυπο, κάτι το καινούριο και για να βεβαιωθείς ότι για να υπάρξει επιτυχία δεν αρκεί η απομάκρυνση από το jazz-rock και το funk, παρατηρούμε τόσο στο δίσκο του Miles Davis «Four and More» 1964 (όπου παίζει ο Hancock) όσο και στο Miles V.S.O.P. (γύρω στα 1977). Είμαι σίγουρος ότι λόγω των τεράστιων ομοιοτήτων της συναυλίας του Λυκαβηττού με τους παραπάνω συναυλίες, τα αποτελέσματα της σύγκρισης θα είναι καίρια. Προφανώς από προφανή και οι εν λόγω μουσικοί, είτε στύλ, την ανάπτυξη των θεμάτων που σαν αυτοχεδιασμών θα αποτελέσουν την μουσική τους, άστυχως, απόδειξη για τη σημερινή μουσική πρωτοτυπία.

Όμως παρ' όλα αυτά η «ευθύνη» του Miles Davis να είναι μεγαλύτερη. Αν δεχθούμε ότι ένας μεγάλος μουσικός (και σε καθοριστικές περιόδους καινοτόμος και πρωτοπόρος) δημιουργεί ο ίδιος στον εαυτό του μεγάλες απαιτήσεις, θα καταλάβουμε γιατί πρέπει διαρκώς να αποβλέπει στη διατήρηση της ίδιας ΜΟΥΣΙΚΗΣ έντασης και όχι διαφυγής προς το ΘΕΑΜΑ, το οποίο δεν είναι παρά ένα βοηθητικό μέσο για την πιο εύληπτη ίσως παρουσίαση της καλής μουσικής. Επιπλέον, το jazz-rock, funk παρά τις αρχικά καλές προσπάθειές του για συνάντηση της τζαζ με την ελαφρά μουσική, έχει δείξει προ πολλού τα όριά του. Η αρχική δημιουργικότητα έχει σήμερα διοχετευτεί σε σχήματα που αφενός σκοπεύουν κυρίως στην κατάκτηση της κορυφής των charts με προφανή οικονομικά οφέλη και αφετέρου λόγω αυτής καθαυτής της από την παραπάνω διαδικασία ύψησης της δημιουργικότητας, η μουσική έχει περιορίσει την αισθητική της αξία: μην έχοντας το στοιχείο της αυθεντικότητας που υπάρχει τόσο στην τζαζ όσο και στο ροκ, δεν κατόρθωσε να αγγίξει, όσο εξαιρετικά καλοπαιγμένη κι αν είναι (Miles Davis), ούτε το κοινό της ελαφράς μουσικής ή των ντισκο-τέκ ούτε τα όρια του κύρους που έχει η καθαρόαιμη τζαζ αλλά και κάθε άλλη καθαρόαιμη μουσική.

Όταν και στην Ελλάδα καταλάβουμε τα όρια ορισμένων ειδών μουσικής έκφρασης, σαν κι αυτών του Miles Davis και του Herbie Hancock, τότε θα σταματήσει ο εύκολος εντυπωσιασμός και χωρίς να επιχειρηθούν αυταρχικά μέτρα εσκεμμένου παραγκωνισμού τους, το αποτέλεσμα θα είναι η δημιουργία και η ανάπτυξη μιας γνήσιας και σύγχρονης σκηνης δημιουργικών μουσικών ανταλλαγών.

(Θέατρο Λυκαβηττού, 1-2 Ιουλίου, 9-10 Αυγούστου)

Αλέξανδρος Σακκάς

ΣΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ τεύχος του Σχολιαστή (Αύγουστος), με αφορμή την εβδομάδα τζαζ στο Λυκαβηττό, υποστήριξα ότι τα όρια αυτής της εβδομάδας καθορίζονταν από τις συναυλίες του Miles Davis και του Herbie Hancock.

Τώρα πια, έχοντας ακούσει και τη συναυλία του Herbie Hancock είμαι απόλυτα βέβαιος ότι τα όρια της εβδομάδας τζαζ που καθόρισαν οι δύο αυθέντες του μουσικού σταρ-σύστημα δεν οφείλονταν μόνο σε κοινωνικούς αλλά και σε καθαρά μουσικούς λόγους.

Το σημαντικό με τις δύο αυτές συναυλίες είναι ότι αφενός εκφράζουν μία καλοστυλιβωμένη, μοντερνοπρεπή αλλά άκρως κονφορμιστική άποψη για τη μουσική (χωρίς πια κανένα στοιχείο σύγχρονης δημιουργικότητας) και αφετέρου αποτελούν και οι δύο παράγωγα της παλαιότερης δουλειάς του Miles Davis. Μία τέτοια διαπίστωση έχει βέβαια σημαντικές συνέπειες: α) δείχνει την τεράστια επιδράση που άσκησε ο Miles Davis στη σύγχρονη τζαζ και β) προκαλεί εύλογη απορία σε εκείνους που θέλουν και μπορούν να δουν το βάθος της σημερινής κατάστασης και συνεπώς λυπούνται

για τον κατευνασμό της δημιουργικότητας τόσο του Davis όσο και του Hancock.

Το ότι κάθε καλλιτέχνης (λογοτέχνης, ζωγράφος, μουσικός) και συνεπώς κάθε τζαζμάν είναι αναγκασμένος να έρχεται σε επαφή, μικρότερης ή μεγαλύτερης έντασης, με τους δαιδάλους του σταρ-σύστημα είναι γνωστό και ίσως αναπότρεπτο. Αντί λοιπόν να κλαυθμηρίζουμε, μουσικοί - ακροατές - κριτικοί, για το γεγονός αυτό, θα πρέπει να φροντίζουμε για τη διατήρηση τρόπων διαφυγής από τις αρπάγες της διαδικασίας αυτής. Είναι λοιπόν σίγουρο ότι το jazz-rock, το funk και τα παρόμοια μουσικά ιδιώματα αποτελούν τον ασφαλέστερο τρόπο εξάτμισης κάθε αυθόρμητης και πηγαίας μουσικής έκφρασης και διοχέτευσής της προς άλλες διεξόδους.

Ο Miles Davis, ακριβώς επειδή είναι μεγάλος μουσικός, δεν αφομοιώθηκε τελείως στον κυκεώνα αυτό του μουσικού κατευνασμού αλλά έχοντας στην αρχή δείξει την αισιόδοξη πλευρά του είδους jazz-rock, διατηρεί τώρα μία λεπτή ισορροπία ανάμεσα στην πρωτοτυπία και τη χυδαιότητα. Αντίθετα ο Herbie Hancock, σημαντικότερος μου-

Sex and drugs και υπουργείο

ΚΑΠΟΙΟΣ ΟΦΕΙΛΕΙ ΝΑ ΞΕΡΕΙ ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΥΠΑΙΘΡΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΡΟΚ, ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΑΝ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΑΕΙ ΠΟΤΕ ΤΟΥ. Κάποιος πρέπει να τα περιμένει όλα εκτός αν ο φυσικός του χώρος είναι η ταβέρνα της γειτονιάς του ή η παραλιακή ντίσκο.

Εν όψει του χειμώνα που έρχεται και της κρατικής όπως φαίνεται διάθεσης να κάνει το ροκ όσο γίνεται πιο αποδεκτό, θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι αντί να απευθυνθούν στο υπουργείο να κάνουν ακριβώς τα αντίθετα απ' αυτά που λέει. Αλλιώς θα χοροπηδάνε μια ζωή στην ίδια θέση. Θα πρέπει να ξέρουν ότι οτιδήποτε προτείνουν οι κρατικοί φορείς δεν είναι ροκ και οτιδήποτε απορρίπτουν είναι. Ας τραβηχτούν να τα βρουν μόνοι τους. Στο κάτω κάτω το ροκ εκεί που έφτασε, και μιλάμε πάντα για το αγνό και αληθινό ροκ, έφτασε από το τράβηγμα ορισμένων.

Τη στιγμή βέβαια που υπάρχουν συγκροτήματα και μουσικοί υποταγμένοι στις διαθέσεις του υπουργείου —σαν οι σωστοί εκπρόσωποι του Ελληνικού ροκ— και τους οποίους είναι εύκολο να ανακαλύψει κάποιος αν παρακολουθήσει τις διάφορες εκδηλώσεις, η αρχή φαντάζομαι θα πρέπει να γίνει από εκεί. Να είστε σίγουροι, ότι αν κρινόταν σκόπιμη η συμμετοχή Ελληνικών ροκ συγκροτημάτων σε κάποιο διήμερο τύπου «Rock in Athens», η επιλογή θα γινόταν μέσα απ' αυτόν ακριβώς το χώρο. Τίποτα δεν απέχει περισσότερο από το αληθινό ροκ απ' αυτά τα γκρουπ! Και οι οπαδοί, οι αγοραστές δίσκων, αυτοί που μετά το «ροκ-πάρτι» βάζουν και κανένα λαϊκό στο πικάπ, οι ταλαντευόμενοι και οι συνήθως έντονα πολιτικοποιημένοι, αυτοί που πάνε να δουν τους Clash γιατί πιστεύουν ότι είναι αριστεροί (λες και ο Άγγλος αριστερός είναι όμοιος με τον Έλληνα αριστερό), αυτοί που όλα τα κάνουν με σοβαρότητα και αυστηρό καταμερισμό δυνάμεων, αυτοί που ενοχλούνται όταν κάθονται στις εξέδρες και κάποιος μπροστά τους χορεύει και δεν τους αφήνει να δουν, αυτοί που το επόμενο πρωί πρέπει

να χτυπήσουν κάρτα, ΟΛΟΙ ΑΥΤΟΙ είναι το κοινό που θα 'θελε το κράτος να ασχοληθεί με το ροκ στη δύσμοιρη αυτή χώρα.

Το ροκ σαν έννοια αλλά και σαν μουσική δεν εντάσσεται σε κανένα πολιτιστικό πλαίσιο, ούτε πρέπει να αντιμετωπίζεται σαν μόδα στενά συνδεδεμένη με τη νεολαία και είναι τρομερά λανθασμένη η σκέψη του στυλ «αφού τους αρέσει ας τους το δώσουμε». Ροκ μπορεί να είναι αυτός που πουλάει σαλέπι στην Ομόνοια (λόγια κάποιου παλιού φίλου που δε θυμάμαι) και γι' αυτόν δεν πρόκειται ποτέ να νοιαστεί κανένας κρατικός πολιτιστικός φορέας. Οι ανώδυνα, αυτοί για τους οποίους το ροκ είναι χόμπι ή προτίμηση πέμπτης και έκτης διαλογής, αυτοί που κατάκλυσαν το Στάδιο το διήμερο και θεωρούν τους Talk Talk το ίδιο με τους Clash, αυτοί θα μας κατακλύσουν και το χειμώνα που μας έρχεται φοβάμαι. Αυτοί θα προστεθούν στους ιδιοκτήτες των μαγαζιών, στους υπεύθυνους των μουσικών εταιριών, στους επαγγελματίες δημοσιογράφους των εφημερίδων, στους μουσικούς ακόμα των επωνομαζόμενων «αρπαχτών» και τέλος στους διάφορους γραμματείς, γραφιάδες και γραφειοκράτες που αντιμετωπίζουν το ροκ στην καλύτερη περίπτωση σαν γραφικό φολκλόρ φαινόμενο, ξενόφερτο ή ντόπιο δεν έχει σημασία.

Όμως ας ξαναγυρίσουμε στο περίφημο διήμερο και την ελληνογαλλική λυκοφιλία υπουργείου και διοργανωτών, που είχε σαν αποκορύφωμα διάφορα ευτράπελα που έγιναν και ειπώθηκαν γύρω από το θέμα αυτών που ήθελαν να μουν τζάμπα ή να δημιουργήσουν φασαρίες. Στην Αγγλία όπου το ροκ είναι καθημερινό και οι συναυλίες υπαίθριες ή μη, είναι κάτι το τετριμμένο, πολύ σπάνια ασχολείται κανείς με τις φασαρίες που γίνονται, ή λαμβάνει προληπτικά μέτρα, ή ο εκάστοτε οργανωτής τρέμει για το τι θα γίνει και τι θα σπάσει. Εκεί όλοι γνωρίζουν ότι ροκ και φασαρία συνήθως πάνε μαζί. Από το μικρό συνοικιακό κλαμπ μέχρι τις τεράστιες εκτάσεις των καλοκαιρινών φεστι-

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ο Μάικλ Τζάκσον αποκαλείται από τις εφημερίδες σαν ο «μαύρος βασιλιάς της ροκ». Στην Ελλάδα η πληροφόρηση περί ροκ έχει φτάσει σε σημείο να οδηγεί κοπάδια ασχέτων στο Στάδιο για να χαζέψουν το τάδε γκρουπ και να δηλώνουν όταν τελειώσει το τάδε γκρουπ «ωραίοι αυτοί, ρε μαλάκα, άντε οι επόμενοι τώρα!» Στην Ελλάδα οποιαδήποτε σύγχρονη ξένη «μουσική» χαρακτηρίζεται σαν ροκ, ή στην καλύτερη περίπτωση ότι έχει στοιχεία και από ροκ, εκτός βέβαια από υπερβολικά προφανείς περιπτώσεις περιορισμένων χώρων (π.χ. τζαζ). Στην Ελλάδα καταχειροκροτούνται οι προβαλλόμενοι στο διαφημιστικό βίντεο Αμερικάνοι σούπερσταρς που τραγούδησαν τζάμπα για την Αιθιοπία από τους ίδιους ανθρώπους που αγνοούν τη χαώδη διαφορά που υπάρχει μεταξύ Σπρινγκστέιν και Ντύλαν με Νταϊάνα Ρος και Κέννυ Ρότζερς. Στην Ελλάδα γίνεται υπαίθριο φεστιβάλ και για πρώτη φορά στα χρονικά της ανθρώπινης ιστορίας απαγορεύεται το αλκοόλ. Και ορισμένοι δυστυχείς προσπαθούν να πείσουν τους εαυτούς τους ότι η φάση αξίζει γιατί είναι χάππενινγκ! Στην Ελλάδα το «Rock in Athens '85» απέδειξε οριστικά, ότι ροκ στη χώρα αυτή δεν πρόκειται ποτέ μα ποτέ να λειτουργήσει σωστά...

Δεν υπάρχει λόγος να ειπωθεί και εδώ πέρα ότι το διήμερο βρώμαγε από την κορυφή ως τα νύχια. Οι εφημερίδες, τα υπουργεία ανακατωμένα, οι μουσικές εταιρίες δίσκων, τα βίντεο, το τεράστιο θέμα της κόκα-κόλα (ήταν τρομερό το θέαμα να βλέπεις πιτσιρικάδες μέσα στην απόγνωσή τους, να ρουφάνε το αναψυκτικό και να προσποιούνται ότι βλέπουν τα δέντρα μπλε και τους ανθρώπους αράχνες), η επιλογή των γκρουπς κ.λπ. κ.λπ. ήταν πράγματα αληθινά τραγικά. Δεν έχετε παρά να διαβάσετε στους *Απόηχους* του *Ήχου* του Αυγούστου το κείμενο του Νίκου Τριανταφυλλίδη που τα λέει όλα, ή σχεδόν όλα. Ούτε το πόσο καλοί ήταν οι Cure ή το πόσο απαίσια η Χάγκεν έχει καμιά σημασία.

Βάλ, οποιοσδήποτε είναι προετοιμασμένος για οτιδήποτε. Εδώ ντε και καλά να συμβιβάσουμε τα ασυμβίβαστα. Δεν έχουν καταλάβει ότι τα πιο σαλεμένα μυαλά, σ' ένα μόνο μέρος υπάρχει πιθανότητα να βρεθούν όλα μαζί. Σ' αυτό μιας ροκ συναυλίας. Δεν έχουν καταλάβει ότι χωρίς προκλητική εμφάνιση, προκλητική συμπεριφορά, απρόβλεπτες κινήσεις και ότι τέλος πάντων συνθέτει το «FUN» του ροκ εντ ρολλ (για να μην επεκταθούμε σε ειδικότερα θέματα) κάλλιστα θα μπορούσαμε να έχουμε μια εκδήλωση με μουσική δωματίου. Το να προσπαθήσουν οι αρμόδιοι φορείς να μας εμφανίσουν μια μπάσταρδη ροκ κατάσταση με τα δικά τους άσχετα κριτήρια, το μόνο που θα καταφέρει θα είναι να ξεφτιλίζει ακόμα περισσότερο το ροκ στα μάτια των μη μυημένων και να απογοητεύει ακόμα περισσότερο επίσης όσους κακώς τελικά τρέφουν κάποιες ελπίδες για το μέλλον. Υπάρχει φήμη ότι το «Rock in Athens» θα καθιερωθεί κάθε καλοκαίρι, πράγμα που δείχνει ότι και οι χειμωνιάτικες εμφανίσεις συγκροτημάτων θα πολλαπλασιαστούν. Και καλά στο κλειστό του Φάληρου ή τα θέατρα της πρωτεύουσας, η συμπαράσταση της πολιτείας θα είναι «αμέριστη». Στο μικρό κλαμπ όμως των περιθωριακών των κάθε Εξαρχείων, ή στις μαθητικές και πανεπιστημιακές ροκ εκδηλώσεις, το ξύλο θα εξακολουθεί να πέφτει. Γιατί αυτοί οι χώροι δεν εντάσσονται στα προγράμματα του υπουργείου. Γιατί αυτό δεν είναι ροκ αλλά κάτι πιο ακραίο. Λες και υπάρχουν πολλά πράγματα πιο ακραία από το ροκ...

Καλό θα 'ναι ο καθένας να προχωρήσει με βάση μόνο αυτό που κουβαλάει μέσα στο κεφάλι του, αδιαφορώντας για τις συνέπειες. Μέχρι να αλλάξει γραμμή το κράτος και να επανέλθει στα ίδια. Τότε πάλι το ροκ θα βρει την αληθινή θέση που του ταιριάζει.

Χρήστος Δασκαλόπουλος

Δέκα χρόνια ήχοι, μουσικές, ποπ και ροκ

Ο David Bowie στο καλλιμάρμαρο...

Η ΣΥΝΑΥΛΙΑ στο Παναθηναϊκό Στάδιο αποδείχτηκε πλούσιο έδαφος για κριτική και εντοπισμό αδυναμιών. Στόχοι: το «υπουργείο», η «Nouvelles Frontieres», η στάση του τύπου. Όλα αυτά, βέβαια έχουν τη βάση τους, είναι ζητήματα υπαρκτά και θα ήταν παράλειψη να μη θιγούν σε όλους τους πιθανούς τόνους.

Ακούστηκαν, όμως, και κάποιες παρατηρήσεις, στις οποίες θα 'πρεπε να σταθούμε. Περί της καθαρότητας του ροκ, λοιπόν: Τι δουλειά έχει ο Boy George σ' αυτή τη σκηνή που πάτησαν οι Stranglers; Τι κοινό είναι αυτό που στοιβάζεται για να παρακολουθήσει από Cure ως Talk-Talk;

Όποιος πήγε στο φεστιβάλ είδε από χούλιγκανς ως φοιτητές, από πανκς ως φρικιά και τσινάρια. «Απολίτικοι», «κνίτες», «αναρχικοί» ήταν παρόντες από 15άρηδες ως 30άρηδες. Τα νούμερα μιλούν για κάποιες 70.000 που πέρασαν απ' το στάδιο.

Και αυτό, λοιπόν, είναι κοινό της ροκ. Ας λείπουν οι μυθοποιήσεις. Το ροκ δεν απευθύνεται μόνο σε κάποιους διανοούμενους με ενιαία χαρακτηριστικά και «μπετόν» στάση. Δεν ακούγεται μόνο από επαίοντες και εκεί βρίσκεται ένα μέρος της δύναμής τους: κι αυτή η σύγκρουση δεν αποτελεί ελληνικό φαινόμενο.

Υπάρχουν κάποια θέματα, συνυφασμένα με το ροκ, την ιστορία του, τον τρόπο της παραγωγής του, την ίδια την ύπαρξή του, τελικά, που έχουν να κάνουν με το αποτέλεσμα που είδαμε.

Είναι έξω απ' τους στόχους αυτού του σχολίου να εντυφώσει στο ροκ από καταβολής του μουσικού αυτού χώρου. Δεν μπορούμε, όμως, να ξεχάσουμε ότι ο Dylan είναι πια χριστιανός, ότι ο Jagger εμφανίζεται δίπλα στον Michael Jackson, ότι ο Cocker ή ο Van Morrison κάνουν soul. Μήπως, αυτοί δεν ήταν ολόκληρες σελίδες της ιστορίας του ροκ; Μα και στη νεότερη σκηνή. Δε ζούμε την εισβολή των συνθεσάιζερς, σε λόγια ή μη έκδοση, την πανκ περιβολή με disco ήχο; Τη μονοπώληση των Blues από το Heavy Metal; Τις αδιάφορες στουντιακές επαναλήψεις του Rockabilly; Κάπου γράφτηκε ότι η Disco 54 στη Νέα Υόρκη ντύνεται τη νέα της ψυχεδελική εμφάνιση. Μήπως, λοιπόν, όλα αυτά είναι κάποιες συνιστώσες αυτού που λέγεται «ροκ»;

Όλοι γνωρίζουμε ότι ροκ χωρίς εταιρίες, μεγάλες ή μικρές, δεν υφίσταται κι ακόμη, ότι τα γκρουπ που δεν μπορούν να επιβιώσουν οικονομικά διαλύονται. Ας συμφωνήσουμε, τότε, ότι οι αγανακτισμένες προσπάθειες αποποίησης της σκηνής αυτής ως μη «ροκ» συσκοτίζουν την κουβέντα. Με λίγα λόγια, το ότι οι Cure, οι Stranglers ή οι Clash δέχτηκαν να εμφανιστούν από κοινού με τους Talk-Talk ή τον Boy George είναι ένα πρόβλημα που δεν αφορά μόνο το υπουργείο, τη Ν.Ε. ή τη λασπολογία του ημερήσιου τύπου. Αφορά την ίδια τη ροκ, τον τρόπο που παράγεται, τον τρόπο που φτάνει σε μας. Είναι, τέλος πάντων, και στην ευθύνη των ιδίων των Cure, των Clash ή των Stranglers.

Η δικαιολογημένη όμως, γύρω απ' το θέμα, γκρίνια παραπέμπει σε μια άλλη, μάλλον ουσιαστικότερη συζήτηση. Πρόκειται για τον εντοπι-

σμό, των κάθε φορά, πρωτοποριών μέσα στο συνονθύλευμα αυτό που λέγεται ροκ, των πυρήνων εκείνων που κάνουν τη φωτιά να καίει, το λόγο τελικά που 70.000 άτομα πήγαμε στο στάδιο. Και εδώ πια, υπάρχουν, πράγματι, σοβαρές ευθύνες που ανήκουν στους επώνυμους, αυτούς που στην Ελλάδα κρατούν στα χέρια τους την ενημέρωση, που έχουν δημόσια γραπτή ή προφορική άποψη για τη ροκ κίνηση, που στρέφουν την προσοχή μας στη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Μια ματιά σ' αυτή την πλευρά του ζητήματος θα μας δείξει, εύκολα, γιατί, ποσοστιαία, είμαστε απ' τις καλύτερες αγορές του Heavy Metal. Μια ματιά στην τηλεόραση θα μας πείσει πως μπορούμε να γνωρίζουμε τους Talk-Talk και όχι τον Nick Cave του οποίου το διήμερο πήγαμε 500 ή γιατί ο Springsteen ανακαλύπτεται κύρια μετά το Born in the U.S.A. Βέβαια, το επιχείρημα για τις περιπτώσεις αυτές είναι πάντα οι εταιρίες.

Γιατί όμως επί μια δεκαετία ροκ σήμαινε Bowie; Μήπως αυτό δεν ήταν θέμα εταιριών αλλά εμπειριστατωμένης άποψης; Μήπως κάθε καινούριος δίσκος του, κάθε νέα του μεταμφίεση δεν αποδείκνυε, για τους «κριτικούς», μια νέα πτυχή της ιδιοφυΐας του καλλιτέχνη αυτού; Μήπως κάθε νέα εμπορική του επιλογή δε μεταφραζόταν σε άνοιγμα καινούριου ορίζοντα στον κόσμο της ροκ; Μιλάμε για τον κομπό αυτό καλλιτέχνη που στο επιφανειακό του πέρασμα από όλους, σχεδόν, τους δυνατούς συνδυασμούς του υπάρχοντος ροκ υλικού της εποχής του επισημοποίησε σαν ισάξιες «ροκ» παρουσίες όλα τα ενδεχόμενα στυλ. Βρισκόμαστε φανερά μπροστά στο νέο μάρκετινγκ, τη χρήση της αδιάφορης πολυμορφίας που, κάτω απ' την αναζήτηση του «μοντέρνου», διαλέγει από το ροκ, κυρίως, ό,τι πουλιέται, αφαιρώντας του την κάθε φορά κριτική κοινωνική του δυνατότητα.

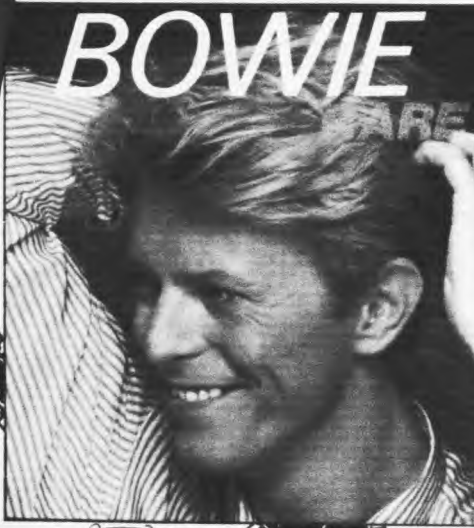
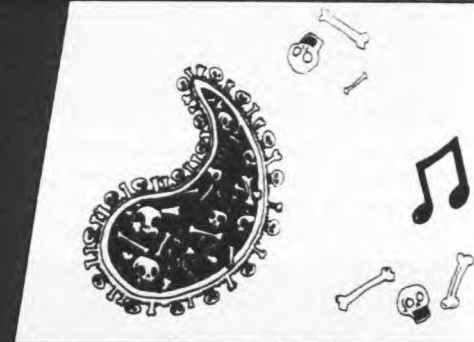
Επιμείναμε λίγο στο ζήτημα, γιατί αυτή είναι η αντίληψη που είδαμε να υλοποιείται στο στάδιο και δυστυχώς όλοι, κάπου βρεθήκαμε προετοιμασμένοι. Το έδαφος είχε καλλιεργηθεί από χρόνια στην τηλεόραση, τις μουσικές εκπομπές του ραδιοφώνου μα πρώτα και κύρια στα μουσικά, ροκ εμφανίσεως, έντυπα.

Όταν, λοιπόν, η ενημέρωση είναι τέτοια, όταν η αναζήτηση των «πρωτοποριών» είναι αυτού του είδους, νομίζουμε ότι καλό είναι να προτιμήσουμε, κάθε φορά που μας δίνεται η ευκαιρία, τα ίδια μας τα αυτιά, την ίδια μας την κρίση, το ίδιο μας το κέφι, βλέποντας από κοντά τα γκρουπ αυτά, έστω και κάτω απ' τις υπάρχουσες συνθήκες.

Το ροκ είχε πάντα την ανάγκη της σκηνής· όχι, βέβαια, καλλιμάρμαρης, αλλά αυτό είναι άλλο θέμα. Οι δίσκοι ήταν και είναι ένα μέσον. Μόνο οι ζωντανές εμφανίσεις, η άμεση επαφή με το κοινό της, δίνει στη μουσική αυτή την πραγματική της διάσταση.

Έχετε προσέξει ότι τελευταία ξαναανακαλύπτονται οι Cure στην Ελλάδα; Όταν δίνεται στο κοινό η δυνατότητα να επιλέγει, δύσκολα πέφτει έξω, άσχετα με τις προθέσεις του υπουργείου, της Ν.Ε. ή του ημερήσιου τύπου.

Σπύρος Παπασπύρος

Η συναυλία, η εξουσία και η 4η εξουσία

Δύο σχόλια

1.

Αυτή τη στιγμή, εμείς θα αφήσουμε τους αρμόδιους να ταλαντεύονται ανάμεσα σε διλήμματα του τύπου: «Να επιτεθούμε στα αίτια που τους δημιουργούν ή να επιτεθούμε πρώτα σ' αυτούς τους ίδιους;» (1. Πρετεντέρης, «Βήμα»). Το διήμερο στο Παναθηναϊκό Στάδιο δεν επιτρέπει να εξηγηθεί για την ουσία τέτοιων «πολιτικών αναζητήσεων». Γιατί το Ροκ Φεστιβάλ δεν αποτέλεσε πολιτιστικό γεγονός. Από αυτή του την άποψη δεν μπορεί να συγκριθεί με την «εξυγιαντική» ριζική απονεύρωση των μαγαζιών της Πλάκας ή με γεγονότα της έκτασης ενός Χημείου.

Ξεκίνησε σαν φιάστα εξουσίας. Αυτής, που θέλει παρείτσα τους Στράγκλερς με τον Μπού Τζωρτζ. Μπόρεσε όμως να υπάρξει, μόνο στις στιγμές εκείνες, όπου, στη σκιά των εγκαταστάσεων της Κόκα Κόλα, οργανώθηκαν οι κομματιασμένες, δίωρες συνωμοσίες της μάζας. Εκείνης, που σε καμιά στιγμή δεν «πήγε στο φεστιβάλ» αλλά σε μερικά ραντεβού μόνο, με τους

μεταμφιεσμένους αγγέλους της.

Η αποτυχία του φεστιβάλ σαν πολιτιστικού γεγονότος, θα 'πρεπε ίσως να προβληματίσει τους σοσιαλιστές ιθύνοντες. Η εξουσία σας, δεν μπορεί να 'ναι μόνο κομπίνα της στημένης συνδυαστικής και της ισοπέδωσης, παιδιά. Η εμπνευσμένη σας πολιτική, ας επιμείνει, έστω και με κρύα καρδιά, σε τίποτα Χατζιδάκηδες ή Σαββόπουλους, το πολύ: Έτσι, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ! Αλλιώς, οι όποιοι Στράγκλερς, οι όποιοι Κιουρ, θα σας χαλάνε πάντα τη μανέστρα.

2.

Για τους Διοικητές της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, αυτή η ιστορία, κατέληξε σαν απλή αποτυχημένη συναλλαγή. Δε συνέβη το ίδιο και με τους διαχειριστές της Τέταρτης Εξουσίας.

Δε θα μας απασχολήσουν οι εφημερίδες της Δεξιάς. Απέναντι σε ένα κονσέρτο των Κλας, πρέπει να τους αναγνωρίσουμε το Δικαίωμα στην Υστερία.

Μας ενδιαφέρει όμως η ψευτιά και η ηλιθιότητα «αδέσμευτων» ή «ενταγμένων» φύλλων της αριστεράς, του «δημοκρατικού» τέλος πάντων τύπου.

Μας ενδιαφέρει η ψευτιά της «Κυριακάτικης» φυλλάδας που, με πρώτο τίτλο «Μίνι Χένσελ» (!), παρουσιάζει σαν «κλου» του διήμερου (του διήμερου όπου εμφανίστηκαν οι Στράγκλερς και οι Κλας, οι Κιου κι η Χάγκεν), τον Μπού

Τζωρτζ, για να παρατηρήσει ότι «σφύριζαν και πετούσαν κέρματα σ' αυτόν και το συγκρότημά του»· απελευθερωμένη από κάθε αίσθηση του γελοίου σπεύδει να μας «πληροφορήσει» ότι: «Τα επεισόδια άρχισαν όταν το δεύτερο -στη σειρά εμφάνισης- συγκρότημα (οι «Στράγκλερς») έπαιξαν στην εξέδρα τους άγριους ήχους του «Γού-κινγκ ον δε πίτσι» (Περπατώντας στα ροδάκινα). Αυτό λειτούργησε ως πυροδότης κι ένας χείμαρρος νεαρών όρμησαν να σπάσουν τις γραμμές των αστυνομικών οι οποίοι δεν τους άφηναν να πλησιάσουν».

Καλά! Μα δε σκέφτηκαν ότι μπορεί να είδε και κανένας από τους αναγνώστες τους τι ακριβώς έγινε;

Στα πλαίσια της ανακοίνωσης του Κ.Σ. της ΚΝΕ: «Ας αφήσουν λοιπόν οι άλλοι Ευρωπαίοι τις υποκρισίες κι ας δουν καθαρά το περιεχόμενο της ροκ-φιέστας: Ν. Χάγκεν - αντικομμουνισμός, μυστικισμός, Στράγκλερς - υπέρμαχοι της ΕΟΚικής ιδέας» —παρεμπιπτόντως, να ακούμε, πριν κάνουμε δηλώσεις, και κάνα τραγουδάκι παιδιά, κινδυνεύουμε αλλιώς να τοποθετηθούμε ανεπανόρθωτα στη χορεία των ηλιθίων— ο Ρίζος της Δευτέρας αποκαλύπτει, τελικά, τις πολιτικές προθέσεις που εκδηλώθηκαν με αυτό το όργιο δημοσιογραφικής «ενημέρωσης»: «...αντί να τους συλλαμβάνουν, τους άφηναν να περνούν τσάμπα στο Στάδιο, με την “προειδοποίηση” ότι παρακολουθούνται». Εδώ, η διαύγεια της διατύπωσης αφήνει πολύ πίσω τον, εντυπωσιακό κατά τα άλλα, υπαινιγμό του Γ. Λακόπουλου στο σχετικό ρεπορτάζ του Βήματος (27/7):

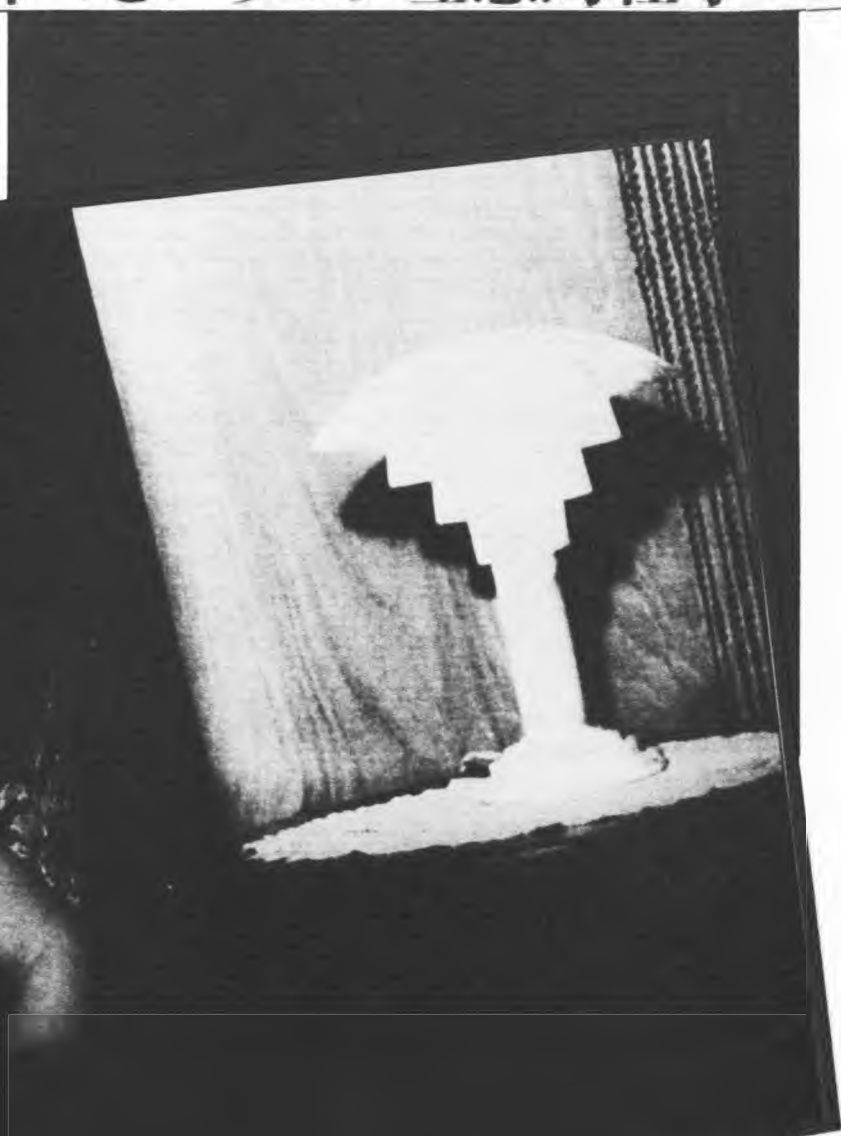
«Στη Βασ. Κων/νου, την Ηρώδου του Αττικού και το Ζάππειο, μαίνονταν κυριολεκτικά οι μάχες αστυνομικών και των νεαρών θαυμαστών των ειδώλων της “ΡΟΚ”, που την ίδια ώρα μέσα στο Στάδιο εκτελούσαν ανενόχλητα το πρόγραμμά τους».

Αλλά μη στενοχωριέσαι που μέινανε έτσι «ανενόχλητοι», βρε παιδί μου! Μπορεί κατά το παρελθόν, στη Γαλλία, να μην άφησαν «ανενόχλητα» ούτε και τα ίδια τα «είδωλα της ΡΟΚ» (τους Στράγκλερς, για την ακρίβεια, συλλαμβάνοντάς τους), όταν το εκεί κοινό τους, εξαπατημένο από τους διοργανωτές σχετικής συναυλίας, θεώρησε σωστό να τα κάνει λίμπα. Κανένας όμως Μιτεράν δεν μπορεί να σας κατηγορήσει για έλλειψη συμβαχικής ευαισθησίας, πολιτιστικού τύπου. Γιατί αυτά γίνανε το '80 και συγκαταλέγονται στα αδιαφιλονίκητα κειμήλια του Ζισκαρικού πολιτισμού. Δεν είναι δα καιρός να σας πιάνουνε και τέτοιες ζήλειες...

A.M.

Ερωτισμός

και γραφή

του Νάνου Βαλαωρίτη

ΕΚ ΠΡΩΤΗΣ ΟΥΣΗΣ ο ερωτισμός, όπως και το χιούμορ δεν επενεργούν μόνο μέσα απ' τη γραφή. Αν όμως κοιτάξουμε από πιο κοντά θα δούμε με μεγάλη έκπληξη ότι είναι στενά συνδεδεμένα και μάλιστα με τρόπο «οργανικό». Πώς όμως;

Χωρίς ερωτισμό ή χιούμορ δεν υπάρχει «γραφή» όπως την εννοούμε σήμερα. Όπως την εννοούμε από την εποχή του Μπωντελαίρ όταν αρχίζει ο μοντερνισμός σε πείσμα των άλλων ρομαντικών που έβλεπαν κυρίως το ιδεατό και το αφηρημένο χωρίς την αντίθεσή του με το πραγματικό, το κοινότοπο, το καθημερινό.

Ο Μαλλαρμέ έχει πει για τον Βίκτωρ Ουγκώ, ότι έχει διοχετεύσει όλες τις ιδέες σε στίχους. Ότι οι «ιδέες», πρέπει να ξεφύγουν απ' το στίχο, για να ελευθερωθούν κι οι δυο.

Θα λέγαμε το ίδιο και για την καθημερινή πραγματικότητα, που περιέχει τα πιο κοινά πράγματα, το σώμα π.χ. και τις λειτουργίες του, μεταξύ άλλων...

Στην Αναγέννηση, μια εποχή μοναδική, κι ως λένε οι εχθροί της ελληνοκεντρικοί, όταν το πνεύμα συναντάει το σώμα, σε όλη του την αισθησιακή πληρότητα, και η γλώσσα η ίδια αποκτάει μια υλικότητα, που δεν την είχε στον άσφαρκο και ασκητικό μεσαίωνα: Οι «χυδαίες» λεγόμενες λέξεις (χυδαίες μόνο και μόνο επειδή τις χρησιμοποιεί ο λαός!!) πολιτογραφούνται από την υψηλή ανθρωπιστική διάνοηση μέσα στα γραφτά τους: ο Ραμπελαί, ο Σαίξπηρ, οι μυθιστοριογράφοι της εποχής,

χρησιμοποιούν το λεξιλόγιο του λαού... Πάνε τα σοφά λατινικά και τ' αρχαία ελληνικά για να δηλώσουν μέρη ερωτικά του σώματος, οι κοινές λέξεις χρησιμοποιούνται άνετα, φυσικά, αναπολώντας το σώμα στην υλικότητά του, στη σαρκική κι αισθησιακή του παρουσία.

Το ίδιο και οι Γάλλοι ποιητές του 16ου που γράφουν τα διάσημα «εμβλήματα του κορμιού» (Blasons du Corps), όπου υμνούνται χωριστά τα μέλη του γυναικείου σώματος κυρίως.

Πού οφείλεται η ξαφνική αυτή μεταστροφή; Ασφαλώς στην επαφή με τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς. Και να μερικά αποσπάσματα από τα «εμβλήματα του κορμιού», που με τη ρητορεία και τις ποιητικές μεταφορές της εποχής, ονομάζουν παρ' όλα αυτά, τα σύκα-σύκα.

Ετούτο από έναν ύμνο στο «μουνί της παρθένας»:

*Μουνί σκεπασμένο από ένα πλούσιο δέρας
Τρίχα ξανθή λεπτή στο άνθισμά της
Μουνί που 'χει τόση δύναμη κι επιρροή
Που μόνο αυτό μπορεί ν' ανοίξει την πόρτα της
ηδονής...*

Ανωνύμου (16ος αιώνας) Γαλλία

Το κορμί, το σώμα, γίνεται αναπόσπαστο μέρος της γραφής — ενσωματώνεται κυριολεκτικά μέσα στη γλώσσα. Τα «εμβλήματα του κορμιού» χρησιμοποιούν την επική ρητορεία, ειρωνικά, για να υμνήσουν το σώμα, να το δοξάσουν, να το φέρουν στο

προσκήνιο! Το παρακάτω από τον «ύμνο» στο «κορμί».

*Τι να πω παραπάνω; Τι να τολμήσω;
Σε τούτο το γραπτό τι έπαινο να περιλάβω
Για το καλό των καλών, την απόλαυση της απόλαυσης
την κορυφή και τον σκοπό όλων των πόθων
Θεέ των κήπων, σ' επικαλούμαι και σε φωνάζω
Να στηρίξεις τη σωστή μου αντιδικία...
Δώσε μου τη δύναμη και την ικανότητα
Ν' αποτελειώσω τον κόπο μου
Και να πω με σεβασμό περίσσιο:
Ω μουνί, ω μουνί πόση δύναμη έχεις
Ωμιμένα σε σένα υπάρχει μόνο η τελειότητα,
Και του ανθρώπινου είδους η δημιουργία...
Σε σένα το μυστικό της φύσης βρίσκεται
και το καλό είναι μέσα σου που με ζώνει
τίμιο μουνί, πυκνό γεμάτο ζεστασιά
που κάνει να αισθανόμαστε μια τέλεια γλύκα
Αν μπορούσα να γράψω ό,τι σκέφτομαι τώρα
παινώντας σε, δε θα 'δινα αφορμή σε κανέναν...*
Ανωνύμου (16ου αιώνα) Γαλλία

Στο Μπούτι

*...Μπούτι που 'χεις τη δύναμη
Να μαλακώνεις και να ξεκαβλώνεις
Κι αμέσως πάλι να ξανακαβλώνεις...*

Jacques le Lieur (16ος αιώνας)

Στον Κώλο

...Αχ κώλε της γυναίκας και της όμορφης κοπέλας,

